

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

RECOGNOVIT

ET

ILLUSTRAVIT

GEORG AUGUST HERBST,

PHIL. DR.

SCHOLAE BERNBURGENSIS CONRECTOR.

HALIS SAXONUM

IN LIBRARIA GEBAUERIA.

MDCCCXXX.

C. G. KRUEGERO

SACRUM.

C. G. KRUEGERO

SACRUM.

PRAEFATIO.

Quos tribus abhinc annis publicavi Xenophontis de Socrate Commentarios, tum aliorum tum meis qualibuscunque annotationibus instructos, quum docti homines ita excepissent[1]) ut in illis vel emendandis vel illustrandis non frustra curam operamque posuisse viderer: quidquid mihi stati labores tribuebant otii, id omne fere in reliquis eius operis partibus, quod Socrati defendendo eiusque universo vitae generi moribusque adumbrandis scriptum est ab Xenophonte[2]), vel emendandis vel illustrandis consumere institui. Quod igitur nunc emitto Symposium, in eo adornando ut idem fuit consilium, quod in edendis Commentariis eram secutus[3]), ita eandem fere explicandi viam ac rationem tenendam putavi.

---

1) Cf. Allgem. Schulz. 1827. Abth. II. no. 25. p. 323 sq. Hall. Lit. Z. 1827. n. 212 sq. p. 9—19. Leipz. Lit. Z. 1828. n. 270. p. 2153—2158. Iahrb. f. Phil. u. Paedag. herausgegeben von Iahn. 1828. Vol. I. Fasc. 3. p. 281—296.

2) Complectitur hoc opus Commentarios, Oeconomicum et Symposium.

3) Cf. Praefationem ad Commentarios.

In Prolegomenis quae disputantur ea pleraque omnia C. G. Kruegeri debentur doctrinae, qui rogatus a me ut quae de Hipponici, Calliae patris, obitu explorata haberet mecum communicaret, tam officiosum sese in me praestitit ut non satis haberet me docere quod scire in voto erat, sed longiorem mihi mitteret dissertationem, qua eum iudico non solum de Convivii personis accuratius quam alium quemquam egisse, sed etiam quaestionem illam de anno quo institutum illud fuerit, a Schneidero non ad liquidum perductam, profligasse.

Ceterum quum in hoc Xenophontis libello haud pauci legenti occurrant[4]) loci quorum sensus valde sint opinabiles et tantum coniecturis contineantur, lectores meos humanissimos vehementer rogo, ne, si hic illic a mea sententia sibi discedendum putaverint, totum hunc meum laborem improbent.

---

4) Hanc locutionem non ut parum latinam reprehendendam esse docuit *I. Ch. Herbst*, frater meus, in Lectt. Tullianarum Spec. p. 21.

Bernburgi Cal. Iun. 1830.

G. A. Herbst.

INDEX CODICUM.

A. Codex Parisinus 1643., diligenter quidem exaratus, sed qui perpaucis locis memorabilem scripturam non aliis quoque in libris repertam praebeat.
B. Codex Parisinus 1645., non solum multis iisque gravibus mendis refertus, sed etiam in quaque fere pagina compluribus defectus vocabulis.
C. Codex Parisinus 2955., Symposii nonnisi fragmentum exhibens inde a Cap. VIII, 23.
D. Scripturae variae a viro quodam docto margini editionis Stephanianae prioris appictae.
E. Scripturae variae a Victorio ex bono codice Mediceo ad margines Aldinae annotatae.
F. Coniecturae et Emendationes Villoisoni exemplari appictae, quarum auctor non codice aliquo, sed Aldina vel Stephaniana priori usus Iuntini exemplaris vitia correxit.

Codices Parisinos A. B. C. atque exemplar viri docti quod litera D signavimus Gailius comparavit vel comparari iussit ad editionem Zeunianam, quacum libri illi convenire putandi sunt ubi eorum scriptura siletur. Non iniuria tamen de Gailii negligentia queritur Bornemannus in Praefat. ad Xenoph. Apol. p. VIII sq. De varietatibus quas literis E. F. signavimus vid. eundem Bornem. l. l. p. IX.

INDEX EDITIONUM.

i. Iuntina utraque, quarum prior Euphrosyni Bonini cura prodiit Florentiae 1516, posterior 1527. Haec illam tam accurate expressit ut scripturae nullae reperiantur varietates.
a. Aldina ab Andrea de Asola, Aldi socero, curata prodiit Venetiis 1525.
b. Halensis, curata a Philippo Melanthone Iuntinam plerumque secuto, Halae Suevorum prodiit 1540.

b. 1. Basileensis s. Brylingeriana prior, quae ad lucem emissa est Basileae apud Brylingerum 1545. Textum refert Iuntinae et Halensis.

c. Castalionis (Châtillon) editio, Halensi et Brylingerianis editionibus multo emendatior, Basileae prodiit apud Isingrinum sine anni nota.

b. 2. Basileensis s. Brylingeriana altera, cura Ioh. Petri, anno 1555 Basileae apud Brylingerum emissa, maximam partem cum Castalionis textu congruit.

st. 1. Stephaniana prior, quae 1561., et

st. 2. Stephaniana posterior, quae 1581. Lutetiae Parisiorum prodiit. Haec illa multo praestantior.

l. 1. Leunclaviana prima, Basileae 1569.

l. 2. Leunclaviana sec. (a prima praeter titulum nihil differens) opera Leunclavii Amelburni, Basil. 1595.

l. 3. Leunclaviana tertia edita a Frid. Sylburgio. Francofurti 1596. Textus ad verbum repetitus est Lutetiae Paris. typis regiis 1625. — In omnibus editionibus Leuncl. non posterioris, sed prioris Stephanianae textum repetitum fuisse testatur Bornemann.

w. Welsiana, nitida magis quam correcta editio. Emissa est Oxoniae 1703. Emendatam multis locis Thieme repetiit Lips. 1763.

Veteres has editiones accurate comparavit et scripturas earum varias consignavit Bornemannus, ex cuius editione nos pro instituti nostri ratione memorabiliores tantum scripturas excerpsimus.

Antiquioribus illis editionibus recentiore aetate accesserunt:

1. Xenophontis Oec.; Apol. Socratis, Symposium, Hiero, Agesilaus cum animadversionibus Ioh. Aug. Bachii, Lips. 1749.
2. Xenoph. Oec., Apol., Symp., Hiero, Ages., epp. Fragm. rec. I. C. Zeunius. Lips. 1782.
3. Xenoph. Sympos. Textu recognito in usum lectionum edidit Guil. Lange. Adiuncta est locorum Symposii difficiliorum censura et explicatio. Hal. Sax. 1802. Editio altera et emendatior 1825.
4. Xenophontis scripta, illustrata a Beniam. Weiske. Vol. V, Oec., Hier., Apol. et Mem. continens, Lips. 1802.
5. Xenoph. Oec., Conv., Hier., Ages, recens. I. G. Schneider. Lips. 1805.
6. Oeuvres complètes de Xenophon, traduites en françois, et accompagnées du text grec, de la version latine, de notes critiques, de variantes de MSS. de la biblioth. royale etc. Par I. B. Gail. Paris 1804—1816. (Non licuit mihi hac editione uti; neque id valde dolendum.)
7. Xenoph. Oec., Conv., Hiero, Agesil. edidit Godofred. Schäfer. Lips. Weigel. 1818.

8. Xenoph. Conviv. et Ages. Recensuit Ludov. Dindorf. Lips. Weidmann. 1823. (Textui subiecta est varietas scripturae.)
9. Xenophontis Convivium. Recensuit et interpret. est F. Aug. Bornemann. Lips. 1824. (Haec est omnium Convivii editionum longe copiosissima.)
10. Xenoph. Scripta minora cum brevi annotatione critica edidit Lud. Dindorf. Lips. Teubner. 1824. Haec editio non ubique prioris ab eodem Dindorfio paratae editionis textum refert.

INDEX CETERORUM HUIUS EDITIONIS ADMINICULORUM.

Wieland: Versuch über das Xenophontische Gastmahl, als Muster einer dialogisirten Erzählung betrachtet. (Exstat haec dissertatio in Wielandii Mus. Att. IV, 2. p. 99 sqq. Praefixa est eadem Bornemanni editioni.)
Boeckh: Disputatio de simultate, quae Platoni cum Xenophonte intercessisse fertur. 1811.
Conrad von Orelli: Anmerkungen zu Xenophons Gastmahl. Mit Zusätzen von I. H. Bremi. Zürich. 1814. (Iterum haec ad Convivium annotata edita sunt in Appendice ad Isocratis de Antidosi orationem ab I. C. Orellio editam).
Ioannes Brown: Specimen literarium inaug. exhibens Observatt. in Xen. Sympos. et Cyrop. Lugd. Bat. 1816.
Voigtlaender: Brevis de locis nonnullis Xenoph. disputatio. Schneeberg. 1826.
Erinnerungen an Socrates, Vertheid. d. Socrat. und Gastmahl, übersetzt von *Christ. Eberh. Finckh.* Stuttg. b. Metzler. 1827.
Xenophon: Zur Rettung seiner durch B. G. Niebuhr gefährdeten Ehre dargestellt von *Ferd. Delbrück.* Bonn. 1829.

PROLEGOMENA
in
SYMPOSIUM.

Dialogorum scriptores quum non id agant ut quae gesta sint ad historiae fidem exponant, sed eorum quos quasi in scenam producunt iudicia moribus atque ingeniis accurate notatis explicent, sine dubio non sunt reprehendendi etiamsi, ubi homines non fictos loquentes inducunt, evidentiam consectati veritatis negligentiores sint. Nam hic ut evidentissimum quidque est, ita verissimum videbitur. Facillime autem condonabitur temporum incuria. Quotus enim quisque tam morosus est ut quam voluptatem ex dialogi bene scripti lectione percipit, eam ad temporis rationem quidque exigendo minuere instituat? Non est igitur cur Plato vituperetur quod aliquoties coniunxerit quae revera iuncta esse non potuisse temporibus accuratius notatis perspiciamus, dum quae in hoc genere peccavit eum aliquid secutum commisisse appareat. Neque enim frustra ac sine causa quid facere dignum est tanti viro ingenii. Itaque cavendum est ne temere dialogi scriptorem temporum negligentem fuisse insimulemus; quae cautio tanto magis in Xenophonte adhibenda est, quanto magis illum veritatis studiosum fuisse constat: qui tametsi in convivio magis quam in ceteris quae a Socrate disputata rettulit poetica quadam libertate versatus videtur, tamen hic quoque ad historiae fidem quidque compositum esse videas. Quod ut perspiciatur, singula quae huc pertinent examinemus accuratius.

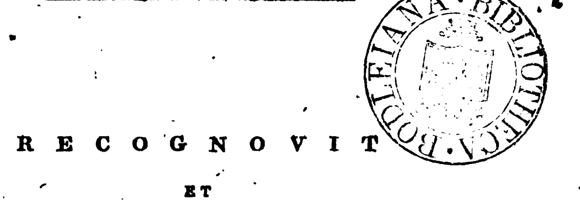
Ac primum ut definiatur quo anno Autolycus[1]) pancratio vicerit, cuius victoriae celebrandae causa Callias convivium apparavit, quaerendum est quando Hipponicus, Calliae pater, decesserit. Nam hunc eo tempore mortuum fuisse ex Calliae divitiis et fratris Hermogenis paupertate apparet. Atqui Andocide teste Hipponicus praetor in pugna ad Delium Ol. 89, 1. facta occisus est: *τελευτήσαντος Ἱππονίκου στρατηγοῦντος ἐπὶ Δηλίῳ.*[2]) Sed eo proelio Hippocratem praetorem fuisse Thucydides[3]) aliique tradunt. Itaque Palmerius[4]), ut scriptores conciliaret, Hipponicum Hippocrati adiunctum fuisse statuit. Idem de Lachete sumpseris, quo praetore ad Delium pugnatum esse Cicero[5]) memorat. At hic, opinor, merus error est. Neque enim dubitaverim quin Cicero quum Lachetem, quem aliquando praetorem fuisse reminisceretur, ad Delium pugnasse legisset, Lachete praetore ibi pugnatum esse opinatus sit. Nam Plato rem ita exponit[6]) ut Lachetem praetorem non fuisse manifestum sit. Neque enim equo vectus esse dicitur nec ulla in re ducis munere functus esse significatur. Quod quum deberet si neglexisset, quanto maior Socratis laus futura erat, si Plato ubi Lachetem cum eo comparat Socratem ipsi praetori animi praesentia praestitisse traderet.[7]) Deinde neque Lachetem neque Hipponicum ad Delium praetores fuisse ex eo collegeris quod Thucydides solum Hippocratem

---

1) Eius victoriam nobilitavit Leochares. Plin. H. N. XXXIV, 8. [19, 17.]: (Leochares fecit) *puerum Autolycon, propter quem Xenophon Symposion scripsit.* Hominem posthac a triginta viris interfectum esse tradunt Plutarch. Lys. 15. et Diodor. XIV, 5, ubi *ἄνδρα παγκρατιαστὴν* quam *παῤῥησιαστὴν* malueris. Patrem eius Lyconem notavit Aristophanes Vesp. 1301. Cf. Schol. ad 1169., ubi *ἀπ' Αὐτολύκου* pro *ἀπὸ Λύκου* legendum est.
2) Andoc. in Alcib. 13. p. 30.
3) IV, 90. 94. cf. Diodor. XII, 69. Plutarch. Nic. 6.
4) Exercitatt. p. 52.
5) De Divinat. I, 54.
6) Sympos. XXXVI, 5 sq. p. 221. et Lach. p. 481. f.
7) Aptissime poterat Symposii loco p. 221. a.: *ὅσον περιῆν Λάχητος τῷ ἔμφρων εἶναι.*

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

RECOGNOVIT
ET
ILLUSTRAVIT

GEORG AUGUST HERBST,
PHIL. DR.
SCHOLAE BERNBURGENSIS CONRECTOR.

HALIS SAXONUM
IN LIBRARIA GEBAUERIA.
MDCCCXXX.

C. G. KRUEGERO

SACRUM.

C. G. KRUEGERO

SACRUM.

divitias hereditatis iure solus[51] accepisset omniumque Atheniensium longe ditissimus haberetur[52], magnitudinem fortunae suae quasi peccandi licentia metiens nihil iam aut luxuria aut libidine infectum relicturus videbatur: tanta in isto fuit vini[53] et veneris[54] aviditas, tanta pecuniarum profusio.[55] Licet vero neque praestanti ingenio neque eximia doctrina fuisse videatur[56], tamen ut aliquem eruditionis cultum et literarum amorem ostentaret vanitatique suae satisfaceret, hominum literatorum, inprimis sophistarum consuetudinem et familiaritates vehementer appetebat. In his commemorantur Protagoras, cui prae ceteris addictus fuisse perhibetur[57], Gorgias et Prodicus. Summa autem usus et in hos et in ceteros eius aetatis sophistas liberalitate atque munificentia, non solum institutionis mercede[58] eos locupletavit amplissima, verum etiam domum suam hospitaliter recepit, ut iis non commorandi deversorium, sed habitandi daret.[59] Reliquis eius

---

51) Alterum Hipponici filium, Hermogenem, admodum pauperem relictum fuisse constat. Vid. ad Apomn. II, 10, 3.

52) Plutarch. de Cupid. Divit. c. 8. Libanius Orat. X. p. 295. B.

53) Aelian. V. H. IV, 23.

54) Aristoph. Avv. v. 284 sqq. Schol. ad Arist. Rann. v. 432. Schol. ad Lucian. Iov. Trag. c. 48.

55) Heraclides Pont. l. l. Athen. IV. p. 169. A., ubi inter ἀσώτους numeratur.

56) „Nam quod tibiis scite cantasse dicitur a Chamaeleonte, Heracl. ap. Athen. IV. p. 184. D., id valde vereor ut magnae laudi ei ducendum putaverint Athenienses. *Doctissimum* autem qui eum dicit Macrobius Sat. VII, 1. haud dubie ipsam illam cum Sophistis consuetudinem spectavit" etc. *Meineke* Quaestt. scenic. Spec. I. p. 53. Fallitur tamen Meinekius quum in sequentibus dicit Calliam ab Aeschine Socr. apud Athen. V. p. 220. B. stupidum bardumque (κοάλεμον) appellatum esse. Haec enim sunt verba Athenaei: ἐν δὲ τῇ Ἀσπασίᾳ Ἱππόνικον μὲν τὸν Καλλίου κοάλεμον προσαγορεύει.

57) Plato Cratyl. p. 391. C.

58) Plat. Apolog. p. 20. A. Καλλίας . . . ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι. Cf. Cratyl. l. l. et p. 341. C.

59) Plat. Protagora §. 18. cl. Themist. Orat. XXIX. p. 347. C. Apparet autem ex Platonis loco, e quo sua hausit Themistius, Calliam aedes suas post mortem demum patris patefecisse.

assentatoribus et parasitis rapacissimis quique auctore Eupolide[60]) ab epulis lautis ac splendide ornatis neque ferro neque igni moveri possent, inprimis Melanthius[61]) tragicus, Marpsias[62]) demagogus Orestesque[63]) nocturnus grassator annumerantur. Scurras quoque, praestigiatores, saltatores, tibicines aliosque id genus homines adesse consuevisse ex ipsa Xenophontis enarratione convivii cognoscere licet.[64])

Sororem quam habuit Hippareten non diu post patris obitum Alcibiadi in matrimonium dederat cum dote talentorum decem.[65]) Ipse uxorem duxit Glauconis filiam[66]); qua defuncta alterum iniit matrimonium cum Ischomachi et Chrysiadis filia et intra unius anni spatium cum ipsa Chrysiade, ut uno eodemque tempore matrem et filiam foedo sibi matrimonio iunctas haberet. Sed Chrysiadis filia quum commune istud matris coniugium ferre nec vellet neque posset, suspendio vitam finire conata, ubi res non cessit ex voto, clam aufugit. Mox eadem sors matri evenit. Ex qua quem Callias sustulerat filium primo eiuravit, quia Epilyci filiam petenti Andocides puellae orbae cognatus intercedebat. Interiecto autem complurium annorum spatio denuo Chrysiadis turpiter olim dimissae amore captus non solum ipsam, sed etiam adultum filium domum suam re-

60) In fabula quae *Κόλακες* (Parasiti) inscribitur, de qua disputat Meinekius l. l. p. 55.
61) Aristoph. Pac. v. 803. cum Scholiis.
62) Aristoph. Acharn. v. 701. cum Schol.
63) Aristoph. Avv. v. 712. c. Sch.
64) I, 11. II, 1.
65) Plutarch. Alcib. c. 8, qui quod refert Hipponicum Alcibiadi Hippareten collocasse, id ipse dubium reddit adiectis verbis: *ἔνιοι δέ φασιν οὐχ Ἱππόνικον, ἀλλὰ Καλλίαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ δοῦναι τῷ Ἀλκιβιάδῃ τὴν Ἱππαρέτην ἐπὶ δέκα ταλάντοις*, neque convenit cum temporum rationibus. Constat enim Hippareten Olymp. 91. nupsisse, quo tempore Hipponicus iam decesserat. De insidiis Calliae ab Alcibiade structis v. Andocid. c. Alcib. p. 150. Plut. l. l. Schol. Lucian. Iov. Confut. T. II. p. 638.
66) Andocides de Mysteriis p. 119. *Bekker*. Idem de sequentibus consulendus.

duxit, neque eum puduit, quum Callides quidam intercederet, eundem suum esse iurare quem antea abiuraverat.

Talem se Callias exhibuit in vita domestica. In administrandis publicis negotiis nihil fere memorabile gessit nisi quod in bello Corinthio una cum Iphicrate exercitui praefuit[67]) et quum Lacedaemoniorum πρόξενος esset, aliquoties Spartam de concilianda pace legatus est.[68]) Daduchi munere eum functum esse in Calliarum familia prope hereditario ex ipso Xenophontis symposio[69]) videre licet.

Supremos vitae annos Callias cum vetula barbara in tanta egestate transegit ut adeo quotidiano victu careret.[70]) Vixisse eum ultra Olymp. 102, 2. constat[71]); sed de tempore quo obiit non magis quicquam compertum habemus quam de mortis ratione.[72])

---

67) Xenoph. Hellenic. IV, 5, 13. et Harpocrat. s. v. ξενικόν.
68) Xenoph. Hell. VI, 3, 4.
69) VIII, 40. cf. Hell. IV, 3, 3. Andocid. l. l. et Krueger. de pace Cimon. p. 237,
70) Heraclid. Pont. ap. Athen. XII. p. 537. C..
71) Xenoph. Hellen. VI, 3. 4.
72) Absurde Aelian. V. H. IV, 23. Calliam dicit cum Pericle et Nicia cicutam bibisse atque ita perdidisse vitam. De qua narratione iustum ferre licebit iudicium, si eam cum Athen. l. l. et p. 533. C. contuleris.

SUMMARIA.

Convivium Athenis instituerat tempore Panathenaeorum magnorum Callias, homo ditissimus, in honorem Autolyci ab ipso amati et tum pancratio victoris. Ad illud etiam Socrates cum familiaribus nonnullis vocatur. Convivae cum accubuissent, omnes capti forma Autolyci vel admirationem suam vel amoris quendam sensum tacite vultu et gestu ostendebant. Eorum silentium interrupit Philippus scurra, qui intromissus a Callia, ut una coenaret, aliquos iocos parasiticos protulit, ut convivas exhilararet; sed frustra ab initio: unde sat ridicule de fortuna sua conquestus est (c. 1.). Mensis remotis venit ad comissationem Syracusanus cum tibicina, saltatrice et puero formoso, qui scienter et cithara caneret et saltaret. Iam cum Callias ob liberalitatem et elegantiam convivii laudatus unguento quoque convivas delectare vellet, Socrates, qui semper e loco, tempore et personis materiam sermonis fructuosi capiebat, negat illud sexui virili convenire et ostendit cuius generis odores adolescentes et viri spargere debeant. Cum porro puella mirifice saltaret, ait muliebre ingenium non esse deterius virili, dummodo colatur disciplina. Eadem cum saltationem periculi plenam edidisset, disputare incipit cum Antisthene virtus an possit doceri. Denique cum puer scite saltasset, docet saltationis utilitatem et necessitatem. Philippus pueri puellaeque saltationem imitari ridicule conatur et satis defatigatus sitiensque poscit maiorem phialam. Unde Socrates mediocrem vini usum commendare aggreditur et ut minutis poculis bibatur suadere (c. 2.). Cum tibiae lyraeque cantu delectari viderentur convivae, Socrates ait honorificentius esse si sermonibus habendis sibimet ipsi prodessent seque delectarent quam si ex puellis cantantibus caperent voluptatem. Itaque singuli rogati aperuerunt qua facultate sibi quisque excellere videretur et qua re sibi maxime placeret (c. 3.). Convivae hic deinceps reddunt rationem rei ob quam quisque maxime sibi placeat. Callias iactat artem qua homines efficiat iustio-

res, quam dandis non praeceptis sed numis exerceat. Niceratus praedicat se, Homeri carmina cum teneat memoria, versibus Homeri posse res humanas fere omnes comprobare. Critobulus pulchritudinem suam iactat cuius ope homines ad multas virtutes adducat. Charmides recenset paupertatis suae commoda; Antisthenes contra licet pauperrimus divitias suas praedicat. Hermogenes amicis certis gloriatur eosque intelligit deos sibi propitios. Philippus scurram quod agat, vehementer sibi placet; quia omnes beati se invitent ad coenam reddantque partorum bonorum participem. Syracusanus suam felicitatem collocat in hominum stultitia, qui praestigiis sibi et spectaculis delectati dent suis unde commode vivere possit. Socrates denique demonstrat praestantiam et utilitatem lenocinii h. e. artis hominum benevolentiam sibi aliisque conciliandi (c. 4.). Narratur certamen lepidum plenumque facetiarum de pulchritudine inter Critobulum satis formosum et Socratem insigniter deformem, qui more suo h. e. ironice, suam commendat formam, oculos exstantes, simum nasum, os amplum, crassa labia, et omnino similitudinem cum Silenis Naiadum filiis: atque cum victus discessisset, iudices corruptos esse iocose queritur (c. 5.). Hermogenem adhuc tacentem Socrates de vi παροινίας rogans non sine ioco excitat ad sermocinandum. Syracusanus offensus Socrati convicium facere incipit. Sed partim Socratis modestia partim Antisthenis interpellatione conviciatoris importunitas reprimitur et confutatur (c. 6. 7.). Socrates de amore venereo disputaturus iocose de nequitiis Antisthenis et molestiis quas sibi exhibeat conquestus honestiorem Calliae amorem laudat atque hinc docere aggreditur admirabili cum gravitate et copia, quanto praestantior sit amor pueri ortus ex eius indole et animo quam is qui e pulchra corporis forma et ex obscoenis cupiditatibus oriatur (c. 8.). Saltatio mimica exhibet Bacchi cum Ariadne congressum et convivium concludit (c. 9.).

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ.

I. Ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα οὐ 1

Ξενοφῶντος συμπόσιον] a b c h i interserunt ῥήτορος, quod pluribus Xenophontis libris praepositum recte repudiarunt Editores. Non magis placet φιλοσόφων, quod interponunt Codd. Flor. duo apud Bandinium catal. biblioth. Laurent. II. p. 285. et III. p. 203. Cf. hac de re Wolf. Prolegg. ad Plat. Symp. p. XXXV sq.

§. 1. ἐμοὶ] Aristid. T. II. p. 501. ἔμοιγε, quod cum ceteris libris non agnoscunt codd. Fl. ap. Band. Idem omisit ἔργα.

Συμπόσιον] Cic. Epist. ad Divv. IX, 24. Sapientius nostri quam Graeci: illi συμπόσια aut σύνδειπνα, id est *compotationes* aut *concoenationes*; nos *convivia*, quod tum maxime simul vivitur. Cf. *de Senect.* XIII, 45.

CAP. I.

1. ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ] Quemadmodum Xenophon in Commentariis de Socrate maximeque in Oeconomico magistrum suum fere de rebus seriis ac gravibus disputantem fecerat, ita in conscribendo Symposio id potissimum videtur spectasse, ut imagine ad veritatem expressa ostenderet quibus idem ille inter pocula usus sermonibus, quum de rebus ludicris aut certe levioribus colloquia haberentur, amicorum commodis et utilitati serviisset. Itaque fuere qui ἀλλά, unde hic libellus exorditur, ad ipsa illa scripta, quibus Socratis defensionem Xenophon inchoaverat, respicere putarent. Sed hoc si voluisset scriptor, sic fere orationem exorsus esset: Δοκεῖ δέ μοι κ. τ. λ. Neque favet illi rationi simile initium libelli de Rep. Lac.: Ἀλλ' ἐγὼ ἐννοήσας κ. τ. λ. Rectius igitur particulam ad augendam enuntiationis vim valere statueris. Cf. Buttm. Gr. §. 136. p. 435.

ἔργα] Non debebat Stephanus hanc vocem damnare ea de causa quod sequatur πραττόμενα: nibil enim hac locutione

μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς πραττόμενα ἀξιομνημόνευτα εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς. οἷς δὲ παραγενόμενος

---

frequentius. Non magis casus quidquam habet offensionis, dummodo teneas *ἔργα — εἶναι* esse *propositionem*, quam logici vocant, *copulativam a parte ante compositam*, in qua, ut poscit usus et Graecae et Latinae linguae, *notio principalis*, quae voce *ἔργα* continetur, praecedit, *determinantes* subsequuntur. Ex nostra dicendi ratione verba sic debebant componi: *οὐ μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς πραττόμενα ἔργα κ. τ. λ.* Itaque nihil eorum tribuendum est opinioni qui aut de partitiva cogitantes propositione *ἔργα* per casuum enallagen pro *ἔργων* dictum aut qui sequentia *οὐ μόνον — παιδιαῖς* per appositionem quandam subiecta arbitrentur. Plane aliter comparatus est locus IV, 35. *οἶδα δὲ καὶ ἀδελφούς, οἳ τὰ ἴσα λαχόντες ὁ μὲν αὐτῶν τἀρκοῦντα ἔχει — ὁ δὲ τοῦ παντὸς ἐνδεῖται.* ubi vid. annot.

μετὰ σπουδῆς] *σπουδῇ.* Matth. §. 587. 3. Voci *σπουδή* opponitur fere *παιδιά* s. *παιδιαί.* Plato Phileb. p. 30. E. *ἀνάπαυλα — τῆς σπουδῆς γίγνεται ἐνίοτε ἡ παιδιά.* Similiter Xenoph. Agesil. VIII, 2. *μετεῖχε μὲν ἥδιστα παιδικῶν λόγων, συνεσπούδαζε δὲ πᾶν ὅ τι δέοι φίλοις.* Apomn. IV, 1, 1. *παίζων οὐδὲν ἧττον ἢ σπουδάζων ἐλυσιτέλει τοῖς συνδιατρίβουσι.* Plat. Gorg. p. 481. B. *σπουδάζει ταῦτα Σωκράτης ἢ παίζει;* Euthydem. p. 283. B. *πότερον παίζετε ταῦτα λέγοντες ἢ ὡς ἀληθῶς ἐπιθυμεῖτε καὶ σπουδάζετε;* Sensum loci Xenophontei, non verba rettulit Plutarch. Agesil. c. 19. *ὁ μὲν γὰρ Ξενοφῶν φησι τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔχειν τι καὶ τὰς ἐν οἴνῳ καὶ παιδιᾷ φωνὰς καὶ διατριβὰς ἀξιομνημόνευτον.* Cf. idem Plut. Q. Sympos. VI. prooem. *εἰ τὰ σωματικὰ τὰς ἡδονὰς παρεῖχον, ἔδει καὶ Ξενοφῶντα καὶ Πλάτωνα μὴ τῶν λαληθέντων, ἀλλὰ τῶν παρατεθέντων ἐκ Καλλίου καὶ Ἀγάθωνος ὄψων καὶ πεμμάτων ἀπογραφὴν ἀπολιπεῖν· νῦν δ' ἐκεῖνα μὲν οὐδέποτε, καίπερ ὡς εἰκὸς ἐκ παρασκευῆς γινόμενα καὶ δαπάνης, λόγου τινὸς ἠξιώθη· τὰ δὲ φιλοσοφηθέντα μετὰ παιδιᾶς σπουδάζοντες εἰς γραφὴν ἀπετίθεντο καὶ κατέλιπον παραδείγματα τοῦ μὴ μόνον συνεῖναι διὰ λόγων ἀλλήλοις παρὰ πότον, ἀλλὰ καὶ μεμνῆσθαι τῶν λαληθέντων.* ibid. VII, 3. *κοινωνία γάρ ἐστι καὶ σπουδῆς καὶ παιδιᾶς καὶ λόγων καὶ πράξεων τὸ συμπόσιον.* Gregor. Corinth. ad Hermog. in Reisk. Oratt. Vol. VIII. p. 967. *συμπόσια δὲ Σωκρατικὰ διὰ σπουδαίων καὶ γελοίων ἐκφέρονται κ. τ. λ.*

παραγενόμενος] Significat Xenophon se Calliae convivio interfuisse, ut maiorem narrationi suae fidem faciat; quanquam haud scio an modestia quadam ductus nullas sibi loquendi partes tribuit. Cf. tamen ad III, 12. Mendacii Xenophontem arguit Athenaeus V, 56. *πάντ' οὖν ψεύδονται οἱ φιλόσοφοι καὶ πολλὰ παρὰ τοὺς χρόνους γράφοντες οὐκ αἰσθάνονται; καθάπερ οὐδ'*

ταῦτα γιγνώσκω δηλῶσαι βούλομαι. ἦν μὲν γὰρ Παναθηναίων τῶν μεγάλων ἱπποδρομία, Καλλίας δὲ ὁ Ἱππονίκου ἐρῶν ἐτύγχανεν Αὐτολύκου παιδὸς ὄντος, καὶ νενικηκότα αὐτὸν παγκράτιον ἧκεν ἄγων ἐπὶ τὴν θέαν. ὡς δὲ ἡ ἱπποδρομία ἔληξεν, ἔχων τόν τε Αὐτόλυκον καὶ 2

ὁ καλὸς Ξενόφῶν, ὅς ἐν τῷ Συμποσίῳ ὑποτίθεται Καλλίαν τὸν Ἱππονίκου Αὐτολύκου τοῦ Λύκωνος ἐρῶντα καὶ νενικηκότος αὐτοῦ παγκράτιον ἑστίασιν ποιούμενον καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις δαιτυμόσι παρόντα αὐτὸν τὸν ἴσως μηδὲ γεννηθέντα ἢ περὶ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὑπάρχοντα. ἔστι δ' οὗτος ὁ καιρὸς καθ' ὃν Ἀριστίων ἄρχων ἦν. ἐπὶ τούτου γὰρ Εὔπολις τὸν Αὐτόλυκον διδάξας διὰ Δημοστράτου χλευάζει τὴν νίκην τοῦ Αὐτολύκου. Sed fallitur Deipnosophista, siquidem idoneis testimoniis probatum est dudum Aristione archonte Xenophontem certe tertium et vigesimum egisse annum. Vid. Kruegeri Prolegomena.

ταῦτα] saepe ita infertur numero plurali quum tota quae praecessit sententia spectatur. Plat. Phaedo. p. 62. D. ἀλλ' ὁ ἀνόητος ἄνθρωπος τάχ' ἂν οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου. Vid. ad Apomn. III, 6, 6. Reisig. ad Soph. Oed. Col. p. 326. et Seidler. ad Eur. Ion. ed. Herm. p. X.

2. Παναθηναίων τῶν μεγάλων] De genitivo temporis vid. Buttm. §. 119. 6. 4). et Matth. §. 377. 2. Panathenaea erant vel minora, quotannis instituta, vel maiora, quinto quoque anno celebrata (καθ' ἑκάστην πενταετηρίδα, i. e. alle 4 Jahre. Cf. Boeckh. Die Staatshaushaltung d. Athen. I, 178. 468. II, 245. et 165 sqq., cui imperite obloquitur Pinzger. in Praefat. ad Lycurg. or. c. Leocrat. p. 9., πεντάετηρίδα spatium quinque annorum designare arbitrans). Magnis autem Panathenaeis, quae inde a die XXVIII mens. Hecatomb. (Iul.) agi coeperant, peplum, cui intextae erant res a Pallade gestae maximeque pugnae cum Titanibus et Gigantibus magna colorum varietate conspicuae, ad templum Minervae navi machinis promota vehebatur. Plura dicemus ad IV, 17.

νενικηκότα - παγκράτιον] De structura vid. Buttm. §. 118. 6. et Matth. §. 409. 3. παγκράτιον ex *pugilatu* et *lucta* constabat. Plutarch. Sympos. II, 4. μέμικται τὸ παγκράτιον ἔκ τε πυγμῆς καὶ πάλης. Xenoph. Anab. IV, 8, 27. πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἠγωνίζοντο. Scholiastae ad Platon. de Rep. p. 338. C. παγκράτιόν est ἀγών τις ἐξ ἀτελοῦς πάλης καὶ ἀτελοῦς πυγμῆς συγκείμενος. Advertant autem tirones in verbis αὐτὸν — ἧκεν ἄγων traiectionem participii. Anab. IV, 4, 16. ἄνδρα δὲ συλλαβὼν ἧκεν ἄγων. Sophocl. Oed. Col. v. 358. Herm. νῦν δ' αὖ τίν' ἥκεις μῦθον, Ἰσμήνη, πατρὶ | φέρουσα; Eurip. Phoen. v. 466. Matth. σὺ γὰρ στράτευμα Δαναϊδῶν ἥκεις ἄγων. ibid. v. 706. ταῦθ' ἥκω φράσων. v. 1072. ἦ που ξυμφο-

τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀπῄει εἰς τὴν ἐν Πειραιεῖ οἰκίαν· συν-
3 είπετο δὲ αὐτῷ καὶ Νικήρατος. ἰδὼν δὲ ὁμοῦ ὄντας
Σωκράτην τε καὶ Κριτόβουλον καὶ Ἑρμογένην καὶ Ἀν-
τισθένην καὶ Χαρμίδην, τοῖς μὲν ἀμφ' Αὐτόλυκον
ἡγεῖσθαί τινα ἔταξεν, αὐτὸς δὲ προςῆλθε τοῖς ἀμφὶ
4 Σωκράτην καὶ εἶπεν, Εἰς καλόν γε ὑμῖν συντετύχηκα·
ἑστιᾶν γὰρ μέλλω Αὐτόλυκον καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ.
οἶμαι οὖν πολὺ ἂν τὴν κατασκευήν μοι λαμπροτέραν
φανῆναι, εἰ ἀνδράσιν ἐκκεκαθαρμένοις τὰς ψυχὰς

---

§. 4. ἐγκεκαθαρμένοις] Non male Aristid. et st. 2. ἐκκεκ. Vid. annot. Eandem lectionem exhibere MSS. Par. e Gailii silentio non immerito suspiceris.

ρὰν ἥκεις φέρων; v. 1075. τί μοι ποθ' ἥκεις καινὸν ἀγγελῶν ἔπος; Plato Phaedo. p. 116. C. οἶσθα γὰρ ἃ. ἦλθον ἀγγέλλων. Sed ibid. p. 117. A. καὶ ὁ παῖς — ἧκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον. — Ad sequens θέαν subaudi τῆς ἱπποδρομίας.

οἰκίαν] accipiunt h. l. de *villa*. Alteras aedes Callias in Melitensium δήμῳ habuit. Cf. Schol. Lucian. Iov. Trag. II. p. 696.

3. τοῖς μὲν ἀμφ' Αὐτόλυκον] intellige *Autolycum eiusque comites*. Mox ita habes τοῖς ἀμφὶ Σωκράτην. Omnino triplici modo hoc genus loquendi, proprium Graecis et familiare, usurpatum esse constat. Vid. Matth. §. 272. et Buttm. §. 137.

4. εἰς καλόν] εὐκαίρως, *opportune*. Anab. IV, 7, 3. εἰς καλὸν ἥκεις. Sic Plato Menon. p. 90. A. Sympos. p. 174. E. Hipp. Mai. p. 286. C. E. Similiter εἰς καιρὸν Xenoph. Cyrop. III, 1, 8. Plat. Protag. p. 340. E. et καιρόν, omissa praepositione, Sophocl. Aiac. v. 34. εἰς δέον, velut Lucian. Contempl. c. 1. καί μοι δοκῶ ἐς δέον ἐντετυχηκέναι σοι. Cf. Sophocl. Antig. v. 386. — De constructione verbi συντυγχάνειν vid. Matth. §. 383. cl. §. 379. n. 2.

πολὺ ἂν-λαμπροτέραν] Ita persaepe πολύ a comparativo suo vel superlativo dirimitur. Plato Phaedo. p. 110. C. πολὺ ἔτι ἐκ λαμπροτέρων καὶ καθαρωτέρων ἢ τούτων. Sic apud Xenophontem Anab. III, 1, 22. Cyrop. VII, 1, 21. al. Cf. Buttm. §. 138. III, 5. et nos ad II, 2. — De ἂν particula cum infinitivo copulanda adi Buttm. §. 126. 14. et Matth. §. 598, 1.

ἐκκεκαθαρμένοις] *expurgatis ornatisque doctrina, doctis*, interprete Brownio, qui eos recte dicit opponi στρατηγοῖς etc., quos vestes habuisse nitidas et expurgatas apparet ex Xenophontis Hipparch. I, 22. Metaphoram explicat Aristides T. II. p. 530. τὸ γάρ, inquit, τῶν ἐκκεκαθαρμένων ὄνομα τροπὴν ἔχον ἀπὸ

ὥςπερ ὑμῖν ὁ ἀνδρῶν κεκοσμημένος εἴη μᾶλλον ἢ εἰ στρατηγοῖς καὶ ἱππάρχοις καὶ σπουδαρχίαις. καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν, Ἀεὶ σὺ ἐπισκώπτεις ἡμᾶς καταφρονῶν, ὅτι σὺ μὲν Πρωταγόρᾳ τε πολὺ ἀργύριον δέδωκας ἐπὶ σοφίᾳ καὶ

ἱππάρχοις] Sic Arist. Cod. Guelf. et A. suprascripto αι. Vulgata ἱππάρχαις non est Xenophontea forma. σπουδαρχίαις pro σπουδάρχαις reposuit Dindorf.

τῶν κοινοτέρων ἐπὶ τὰ σεμνότερα, ἐπὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὴν ψυχὴν τὴν τῶν ἀνδρῶν, οὐ μόνον καθαρὰν τὴν τροπὴν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ πεφυλαγμένην καὶ συγγραφικήν.

ὥςπερ ὑμῖν] In comparatione post ὥςπερ modo casum praecedenti nomini convenire modo nominativum poni intellecto verbo ex antecedentibus, docet Dorvill. ad Chariton. p. 538. ed. Lips. Cf. Matth. Gr. §. 448.

μᾶλλον] *potius*, *vielmehr*, quod *delectum* significat, saepissime subiicitur comparativo, quasi simplex sententia praecesserit, ut de Vectigg. II, 1. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ πόλις γ' ἂν ὠφεληθείη, εἰ οἱ πολῖται μετ' ἀλλήλων στρατεύοιντο μᾶλλον ἢ εἰ συντάττοιντο αὐτοῖς, quocum loco tirones praeter nostrum locum conferre iubeo Magist. Equit. IV, 9. τάς γε μὴν ἐξαγωγὰς τοῦ ἱππικοῦ ἧττον ἂν οἱ πολέμιοι αἰσθάνοιντο, εἰ ἀπὸ παραγγέλσεως γίγνοιντο μᾶλλον ἢ ἀπὸ κήρυκος. Herodot. I, 31. ὡς ἄμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζώειν. Cic. in Pison. 14. — quaevis fuga *potius* quam ulla provincia esset *optatior*. Adde infra IV, 29. Anab. IV, 6, 11. Cyr. I, 6, 25. II, 3, 12. V, 5, 4. Nihil autem cum hoc usu commune habent ii loci in quibus particula comparativa abundet, velut Hom. Il. 24, 203. ῥηΐτεροι μᾶλλον. Eurip. Hippol. v. 485. μᾶλλον ἀλγίων κλύειν. Plaut. Capt. III, 4, 112. *Nihil invenies magis hoc certo certius.* Id. Stich. V, 4, 22. *Hoc magis est dulcius.* Diversa exempla composuit Matth. §. 458. neque satisfaciunt quae praecipit Hermann. ad Vig. p. 719.

ἢ εἰ] Verbum e praegressis repetendum, ut saepe.

5. Πρωταγόρᾳ] Protagoras Abderita insigni sapientiae laude floruit (Plat. Protag. p. 335. A. Menon. p. 91. E.), idemque primus a discipulis suis grandem institutionis mercedem (a singulis discipulis centenas minas) exegisse narratur (Diog. Laërt. IX, 52. ubi vid. Menagium. et Plato Protag. p. 394. A.), unde magnas sibi divitias parasse eum auctor est Plato Menone p. 91. D. Mortuus est Protagoras senex grandi aetate, (v. Plat. Menon. c. 29.) Olymp. 94, 1. Alia quaedam de eo memoriae tradidit Cicero *de Nat. Deor.* I, 23.

ἐπὶ σοφίᾳ] *sub ea conditione ut te sapientiam doceret.* Matth. §. 585. β. cf. Buttm. §. 134, n. 4.

Γοργίᾳ καὶ Προδίκῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς, ἡμᾶς δ' ὁρᾷς

Γοργίᾳ] Gorgias Leontinus, Empedoclis discipulus, nobilis sophista, qui, ut civibus suis Atheniensium conciliaret societatem adversus Syracusanos, Olymp. 88, 2. (v. Diodor. Sic. XII, 53. et Pausan. VI, 17.) Athenas missus, tanta ibi floruit et ingenii et eloquentiae laude, ut Athenienses eos dies quibus artem suam publice ostentaret spectandam ἑορτάς ipsamque orationem λαμπάδας vocarent (Olympiodor. in Comment. ad Plat. Gorg. p. 606. ed. Findeisen.). Princeps ex omnibus ausus est in conventu poscere qua de re quisque vellet audire, id quod tradit Cic. *de Orat.* III, 32, 129. Cf. *de Finn.* II, 1. *de Orat.* I, 22. Quintil. II, 21. XII, 11. Valer. Max. VIII, 15. Plato Hipp. Mai. p. 282. C. Gorg. init. Menon. p. 70. C. Diod. Sic. I, 53. Pausan. VI, 17. Senem iam Gorgiam (βιῶσαι δὲ ἔτη Γοργίαν πέντε φασὶν ἐπὶ τοῖς ἕκατον. Paus. l. l.) audivit in Thessalia, ubi praecipue commoratus est, Isocrates adolescens (Cic. Orat. c. 52.); sed alios quoque multos nactus est et auditores et imitatores, in quibus maxime sunt insignes Thucydides, Plato atque Aeschines Socraticus. Rhetoricam non modo inventis suis quam maxime excoluit, sed etiam princeps in artis formam redegit. Ceterum ipse quoque Protagorae exemplo usus a singulis discipulis centenas minas exegisse fertur. Vid. Diodor. l. c. et Fossii Comment. de Gorg. Leont.

Προδίκῳ] De nobili hoc sophista ex insula Ceo, quae erat una de Cycladibus, oriundo diximus ad Apomn. II, 1, 21. Ne hic quidem gratis quenquam docebat, in ore semper habens illud Epicharmi: ἁ δὲ χεὶρ τὰν χεῖρα νίζει · δός τι καὶ λαβέ τι. Plurimum autem operae in distinguendis explicandisque verborum significationibus posuisse eum constat. Vid. Plat. Charmid. p. 163. D. Protag. p. 337. A. Primum artis suae specimen (ἐπίδειξιν) apud Calliam edidit, id quod testatur Aeschines Socraticus dial. III. §. 6. Discipulum Prodici se ipsum dicit Socrates Plat. Men. c. 37. ubi v. Buttmann.

ἄλλοις πολλοῖς] Infra II, 9. usitatiore ordine est πολλοῖς ἄλλοις. Utriusque collocationis exempla congessit Krueger. ad Dionys. Historiogr. in Ind. v. ἄλλος. Ad rem quod attinet, cogitasse videtur Socrates inprimis de *Hippia Eleo*, qui teste Platone Protag. p. 311. A. apud Calliam deverterat unaque cum Protagora, Prodico, aliis versabatur Athenis, teste eodem Platone l. c. p. 314. B. et de *Eveno* ex insula Paro oriundo, de quo Socrates apud Platonem Apolog. p. 20. A. ἐπεὶ καί, inquit, ἄλλος ἀνήρ ἐστι Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ᾐσθόμην ἐπιδημοῦντα · ἔτυχον γὰρ προσελθὼν ἀνδρὶ ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου. Cf. Phaedr. p. 267. A. et Gottleb. Animadverss. ad Plat. Phaedo. p. 12. Ad illustrandam autem ironiam qua hic utitur Socrates facit locus

αὐτουργούς τινας τῆς φιλοσοφίας ὄντας. καὶ ὁ Καλλίας, 6
Καὶ πρόσθεν μέν γε, ἔφη, ἀπεκρυπτόμην ὑμᾶς ἔχων πολλὰ καὶ σοφὰ λέγειν, νῦν δέ, ἐὰν παρ' ἐμοὶ ἦτε, ἐπιδείξω ὑμῖν ἐμαυτὸν πάνυ πολλῆς σπουδῆς ἄξιον ὄντα.
οἱ οὖν ἀμφὶ τὸν Σωκράτην πρῶτον μέν, ὥςπερ εἰκὸς ἦν, 7

Ciceronis Brut. c. 84. Ego, inquit, ironiam illam quam in Socrate dicunt fuisse, qua ille in Platonis et Xenophontis et Aeschinis libris utitur, facetam et elegantem puto. Est enim et minime inepti hominis et eiusdem etiam faceti, quum de sapientia disceptetur, hanc sibi ipsum detrahere, eis tribuere illudentem qui eam sibi arrogant; ut apud Platonem Socrates in caelum effert laudibus Protagoram, Hippiam, Prodicum, Gorgiam, ceteros, se autem omnium rerum inscium fingit et rudem.

6. καὶ πρόσθεν μέν γε] Copula καί haec annectuntur antecedentibus, particula γέ, ut par est, verba πρόσθεν μέν, quae opponuntur sequentibus νῦν δέ, distinguuntur et augentur. Fuerunt enim qui καί - γέ singulari quodam significatu poni arbitrarentur. Quos egregie refutavit Wunder. Adversariis in Sophocl. Philoct. p. 46 sq., qui docet vim particulae γέ ubique pertinere ad verbum quod subsequatur, non autem ad καί copulam, quae alio verbo a particula separetur, id quod vel ex eo apparere arbitratur quod ea nunquam huic copulae non interposito alio verbo adiungitur. Cf. etiam ad II, 5. et de consociatis particulis μέν γε ad I, 9.

ἀπεκρυπτόμην - ἔχων] Apomn. II, 3, 14. φίλτρα ἐπιστάμενος πάλαι ἀπεκρύπτου. Cf. Matth. §. 552. h.

ἐπιδείξω - ἄξιον ὄντα] Callias perurbanus est: quum enim prior causa invitandi a Socratis eiusque amicorum sapientia ducta refutata esset, hic contra iocose invitat eos, ut suam ipsius cognoscant sapientiam. *Zeunius.*

7. πρῶτον μέν] His respondent in sequentibus ὡς δέ, suppresso ἔπειτα, cuius vocis notio ipsis illis ὡς δέ κ. τ. λ. inest. Sic infra II, 22. post πρῶτον μέν inferuntur ὅτι δέ κ. τ. λ. Cf. IX, 3. Cyrop. I, 2, 13. VI, 4, 18. VIII, 1, 16. et quos locos indicavimus in Indice ad Apomn. pag. 351.

ὥςπερ εἰκὸς ἦν] *ut erat consentaneum* Lucian. dialog. deor. mar. II, 2. ἐγὼ δὲ συλλαβὼν αὐτῶν τινας, ὥςπερ εἰκὸς ἦν, κατέφαγον λῃστὰς ὄντας. Plerumque verbum substantivum omittitur. Sic §. 8. οἱ δ' ἄλλοι, ὥςπερ εἰκός, κατεκλίθησαν. Cf. Cyr. II, 1, 1. 2.

ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν οὐχ ὑπισχνοῦντο συνδειπνή-
σειν· ὡς δὲ πάνυ ἀχθόμενος φανερὸς ἦν εἰ μὴ ἕψοιντο,
συνηκολούθησαν. ἔπειτα δὲ αὐτῷ οἱ μὲν γυμνασάμενοι
8 καὶ χρισάμενοι, οἱ δὲ καὶ λουσάμενοι παρῆλθον. Αὐ-
τόλυκος μὲν οὖν παρὰ τὸν πατέρα ἐκαθέζετο, οἱ δ' ἄλ-

ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν] Quum Graeci nolebant ire ad coenam vel convivium, his fere loquendi modis utebantur: κάλλιστα, ἐπαινῶ et πάνυ καλῶς. Plutarchus citante Casaubono ad Laërtii L. II, 76. αὐτῷ δὲ τῷ ἐπαινεῖν ἀντὶ τοῦ παραιτεῖσθαι νῦν κέχρηται, καθάπερ ἐν τῇ συνηθείᾳ καλῶς φαμὲν ἔχειν καὶ χαίρειν κελεύομεν, ὅταν μὴ δεώμεθα μηδὲ λαμβάνωμεν. Aristoph. Ran. v. 510. — ἀλλ' εἴσιθι. Ξα. Κάλλιστ', ἐπαινῶ. Et paullo post v. 515. ἀλλ' εἴσιθ' ἅμ' ἐμοί. Ξα. Πάνυ καλῶς. Conf. v. 915. et ibi Scholiastes. Eodem sensu Latini: *Benigne*, *gratia est*, *facio gratiam*. *Lambert. Bos.* de Ellips. p. 785 sq. ed. Schaef. Cf. Casaubon. ad Plaut. Menaechm. II, 3, 36.

οὐχ' ὑπισχνοῦντο] h. e. *recusabant*. Vid. Buttm. §. 135. n. 2. et Matth. §. 608. 1.

ἀχθόμενος] Infra §. 14. est ἀχθεσθεὶς φανερὸς ἐγένετο. Agesil. I, 13. οἱ παρόντες μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο. Vid. Matth. §. 297. et §. 549. 5.

ἔπειτα δέ] Haec non referri ad praegressa πρῶτον μέν, ex iis apparet quae ad illa verba annotavimus. Nec iam de Socrate eiusque comitibus solis agitur, sed de omnibus convivis, qui quum ex itinere adessent, in ipsius convivatoris domo se exercuisse, unxisse atque lavisse videntur, priusquam in coenaculum intrarent (αὐτῷ - παρῆλθον, i. e. εἰς τὸν Καλλίου ἀνδρῶνα παρῆλθον). Cf. Plutarch. Sept. Sap. Conv. c. 3. ἐν τοιούτοις λόγοις γενόμενοι καθ' ὁδὸν ἀφικόμεθα πρὸς τὴν οἰκίαν καὶ λούσασθαι μὲν ὁ Θαλῆς οὐκ ἠθέλησεν· Ἀλήλιμμαι γάρ, εἶπεν. — τῶν δὲ ἄλλων τὸν ἀλειψάμενον ἢ λουσάμενον οἱ θεράποντες εἰςῆγον εἰς τὸν ἀνδρῶνα διὰ τῆς στοᾶς. Morem autem corpus ante coenam lavandi antiquissimis iam temporibus apud Graecos obtinuisse complures docent loci Homerici, velut Odyss. θ'. 449. et δ'. 48., quos locos affert Athenaeus V, 6. his verbis laudans Homerum: Πάντα δ' ὢν ἀκριβὴς Ὅμηρος καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο οὐ παρέλιπε, τὸ δεῖν θεραπεύσαντα τὸ σωμάτιον καὶ λουσάμενον ἰέναι πρὸς τὸ δεῖπνον. — Ἀπρεπὴς γὰρ ἦν, φησὶν Ἀριστοτέλης, ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ.

8. ἐκαθέζετο] Ignobiliores et iuniores in convivio *sedebant*, ceteris pro more accumbentibus. Cf. Sueton. Claud. 32. et Tacit. Annal. XIII, 16.

*οι, ὥςπερ εἰκός, κατεκλίθησαν. εὐθὺς [μὲν] οὖν ἐν-
νοήσας τις τὰ γιγνόμενα ἡγήσατ' ἂν φύσει βασιλικόν τι
[τὸ] κάλλος εἶναι, ἄλλως τε καὶ ἢν μετ' αἰδοῦς καὶ σω-
φροσύνης καθάπερ Αὐτόλυκος τότε κεκτῆταί τις αὐτό.
πρῶτον μὲν γὰρ ὥςπερ ὅταν φέγγος τι ἐν νυκτὶ φανῇ,* 9
πάντων προςάγεται τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ τότε τοῦ Αὐ-

---

§. 8. *εὐθὺς μὲν οὖν*] Recte *μέν* om. a. Deinceps pro *ἐννοήσας τὰ γιγνόμενα* Aristid. II. p. 499. exhibet *ἐννοήσας τις τὰ γενόμενα*. Apud eundem pro *βασ. τι κάλλος* legitur *βασιλικόν τι τὸ κάλλος*, ignorante tamen *τι* pronomen codice Guelf., et statim post *ἄλλως τε ἢν καί*. Sed vid. ad II. §. 8. — *τότε*] non agnoscit Aristides.

ἐννοήσας τις - ἡγήσατ' ἂν] *si quis vidisset - existimasset.* Alium sensum praebet Optativus in simili loco Platonis Symp. p. 188. D. *εἰς δὲ ταῦτά τις αὖ βλέψας ἡγήσαιτ' ἂν κ. τ. λ.* V. Buttm. §. 126. 9. Matth. §. 508. Ceterum licet in participio lateat indefiniti subiecti, quod vocant, significatio, tamen hoc quidem loco perperam *τίς* in libris Xenophontiis omittitur. Nam quum participium adiunctum sibi habeat adverbium temporale (*εὐθύς*), temporis significatio in eo ita praevalet ut indefiniti subiecti vis prorsus obscuretur et evanescat. Recte vero pronomen omittitur in sententiis generalibus, velut Lys. c. Andocid. §. 14. *ὁμολογῶν μὲν ἀδικεῖν ἀποθνήσκει, ἐὰν δὲ ἀμφισβητῇ, ἐλέγχεται.* Soph. Aiac. v. 154. *τῶν γὰρ μεγάλων ψυχῶν ἱεὶς οὐκ ἂν ἁμάρτοι· κατὰ δ' ἄν τις ἐμοῦ τοιαῦτα λέγων οὐκ ἂν πείθοι.* Cf. infra IV, 9. *εἰς μὲν γὰρ μάχην ὁρμωμένῳ καλῶς ἔχει κρόμυον ὑποτρώγειν.* Stephani coniectura *ὁ ἐννοήσας* propter hoc ipsum ferri nequit quod, ut modo diximus, *εὐθύς* arcte cohaeret cum participio. Cf. Plat. de Rep. I, 2. p. 328. C. *ἐκαθεζόμεθα οὖν παρ' αὐτόν. — εὐθὺς οὖν με ἰδὼν ὁ Κέφαλος ἠσπάζετο*, h. e. *statim ut me conspexit.* Cf. Matth. §. 557. 3.

κάλλος] Etsi articulus facile potuerit ob antecedens voc. excidere, eo tamen non opus est, quoniam *κάλλος generalim* est dictum, ut Cyrop. V, 1, 9. *οἴει γὰρ — ἱκανὸν εἶναι κάλλος ἀνθρώπου ἀναγκάζειν τὸν μὴ βουλόμενον πράττειν παρὰ τὸ βέλτιστον;* Aliter res habet §. 9. Cf. etiam §. 11. et 15.

9. *ὥςπερ - προςάγεται*] sc. *τὸ φέγγος*. Est enim subiectum, quod vocant, ex enuntiato eliciendum secundario: *ὅταν φέγγος - φανῇ*. Similis foret structura Apomn. II, 5, 5. *ὥςπερ*

τολύκου τὸ κάλλος πάντων εἷλκε τὰς ὄψεις πρὸς αὐτόν· ἔπειτα τῶν ὁρώντων οὐδεὶς οὐκ ἔπασχέ τι τὴν ψυχὴν ὑπ᾽ ἐκείνου. οἱ μέν γε σιωπηρότεροι ἐγίγνοντο, οἱ δὲ καὶ
10 ἐσχηματίζοντό πως. πάντες μὲν οὖν οἱ ἐκ θεῶν του

---

§. 10. *πάντες - οἱ*] Articulum om. AB.

ὅταν τις οἰκέτην πονηρὸν ἔχῃ, πωλεῖ καὶ ἀποδίδοται, nisi haec scriptura esset commentum recentiorum Editorum, libris fere omnibus conspirantibus in ὥσπερ ὅταν τις οἰκέτην πονηρὸν πωλῇ καὶ ἀποδίδωται. Cf. ibid. II, 9, 7.

ἔπειτα] Ne desideres δέ, vid. ad Apomn. I, 2, 1, et III, 6, 2.

οὐδεὶς οὐκ ἔπασχέ τι] Nicolaus Damascenus ed. Orell. p. 22. οὐδεὶς τε ἂν ἰδὼν αὐτὸν λειτουργοῦντα ἐν συμποσίῳ Ναναρῳ οὐχὶ γυναῖκα ὑπέλαβε. Quem locum una cum nostro Hermannus admovit Sophocl. Antig. v. 4., quo scilicet demonstraret „duas negationes sese non tollere apud Graecos, ubi aut repetatur negatio, quasi ante non posita, aut novum quid sententiae negativae adiiciatur, quod quia pars eius sit, iterari negationem patiatur, ut ipsum quoque negari clarius appareat. Itaque οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ᾽ εἰπεῖν ἔπος, unius negationis repetitionem esse. Sed οὐδὲν οὔ duas habere se invicem tollentes negationes et esse *nihil non.*" Hactenus Hermannus. Equidem, ut dicam quod sentio, magnopere vereor ne post οὐδεὶς exciderit ὅς vel ὅστις. Nihil enim vel certe parum efficit unius Nicolai locus contra constantem bonorum scriptorum usum, quem qui non cognitum habent consulant Matth. Gr. ampl. §. 306. p. 607 sq. cl. §. 483. p. 906. Buttm. §. 135. 6. n. 8. Viger. p. 26. et 709. Qui apud Herodot. V, 56. in oraculo legitur versus οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει, opponi non potest, quia alibi idem Herodotus nusquam aliter loquitur atque οὐδεὶς ὅστις οὔ, v. c. III, 72. m. V, 97. m. — De dictione πάσχειν τι, qua h. l. *amoris affectus* declaratur, cf. IV, 11. VIII, 15.

οἱ μέν γε] γέ, *certe*, ad praecedentia confirmationis causa refertur, particulae μέν autem respondet sequens δέ. Vid. Hermann. ad Vig. p. 827. Easdem particulas consociatas habes II, 19. IV, 32. VI, 7. Hier. I, 11. VIII, 9. Cyr. II, 1, 16. 2, 14. IV, 3, 18. 5, 29. al.

ἐσχηματίζοντο] *gebehrdeten sich*, i. e. externo corporis habitu amoris affectum manifestabant. Vis verecundi amoris significatur §. 10.: οἱ δ᾽ ὑπὸ τοῦ σώφρονος ἔρωτος ἔνθεοι τά τε ὄμματα φιλοφρονεστέρως ἔχουσι κ. τ. λ.

[κ]ατεχόμενοι ἀξιοθέατοι δοκοῦσιν εἶναι· ἀλλ' οἱ μὲν ἐξ [ἄ]λλων πρὸς τὸ γοργότεροί τε ὁρᾶσθαι καὶ φοβερώτερον [φ]θέγγεσθαι καὶ σφοδρότεροι εἶναι φέρονται, οἱ δ' ὑπὸ τοῦ σώφρονος ἔρωτος ἔνθεοι τά τε ὄμματα φιλοφρονε-στέρως ἔχουσι καὶ τὴν φωνὴν πρᾳοτέραν ποιοῦνται καὶ

γοργότεροι] Hanc Stephani coniecturam pro γοργότερον confirmavit MS. apud Hesychium, γοργότεροί θ' ὁρᾶσθαι καὶ φοβερώτεροι φθ. exhibens. Cf. Bekker. Anecd. Gr. I. p. 86. Etiam Aristidis Cod. Guelf. hanc scripturam tuetur. Dein AB. σφοδρότερον εἶναι. — φιλοφρονεστέρως] Non male i b a h. φιλοφρονέστερον.

---

10. κατεχόμενοι] seu κάτοχοι ἐκ θεῶν τού dicuntur, item ἔνθεοι, θεόληπτοι, τετελεσμένοι τῷ θεῷ, qui quasi alicuius dei numine adflati aliquo adfectu incitantur. Sic hic ἔνθεοι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος. *Bach.* Cf. Plat. Ion. p. 533. E. πάντες γὰρ οἵ τε τῶν ἐπῶν ποιηταὶ οἱ ἀγαθοὶ οὐκ ἐκ τέχνης, ἀλλ' ἔνθεοι ὄντες καὶ κατεχόμενοι πάντα τὰ καλὰ λέγουσι. Phaedr. p. 244. E. τῷ ὀρθῶς μανέντι τε καὶ κατασχομένῳ. Aelian. V. H. XII, 64. Ἀρίστανδρος – θεόληπτος γενόμενος ἢ ἔκ τινος ἄλλης συντυχίας κατασχεθείς. ibid. III, 9. δέδοικε δὲ τὸν ἕτερον ἅτε ἐκ θεοῦ κατόχως ἐνθουσιῶντα κ. τ. λ. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἑτέρου τῶν θεῶν κατειλημμένοι κ. τ. λ. Adde quae paullo inferius ad voc. ἔνθεοι annotabuntur.

γοργότεροι – ὁρᾶσθαι] Vulgatum γοργότερον dubito an ferri nequeat, quia ὁρᾶσθαι active non usurpatur nisi apud poetas, ut Sophocl Antig. 589. Trach. 305. Itaque frustra Bachius comparavit Aelian. V. H. II, 44. γοργὸν μὲν αὐτῷ βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί et XII, 21. αἵδε γαυρούμεναι καὶ σεμνὸν ἄρα καὶ βλοσυρὸν ὁρῶσαι τοὺς παῖδας εἰς τὰς πατρῴας ἱερὸν ταφάς. Non magis quidquam efficit Finckhius comparato Homero Iliad. VIII, 349. γοργοῦς ὄμματ' ἔχων. Quod idem dicit scripturam γοργότεροί τε ὁρᾶσθαι non convenire cum oppositis verbis τὰ ὄμματα φιλοφρονεστέρως ἔχουσι, in eo falli mihi videtur. Non enim video, cur iis *qui truculenti sunt adspectu s. truculentos* habent *oculos* minus recte ii opponantur *qui vultu amorem et benevolentiam prae se ferunt.*

ἔνθεοι] *divino spiritu concitati.* Plato Sympos. p. 179. A. οὐδεὶς οὕτω κακὸς ὅντινα οὐκ ἂν αὐτὸς ὁ Ἔρως ἔνθεον ποιήσειε πρὸς ἀρετήν. Ibid. p. 180. B. θειότερον γὰρ ἐραστὴς παιδικῶν· ἔνθεος γάρ ἐστι. p. 181. C. ὅθεν δὴ ἐπὶ τὸ ἄρρεν τρέπονται οἱ ἐκ τούτου τοῦ ἔρωτος ἔπιπνοι.

τὰ σχήματα εἰς τὸ ἐλευθεριώτερον ἄγουσιν. ἃ δὴ καὶ Καλλίας τότε διὰ τὸν ἔρωτα πράττων ἀξιοθέατος ἦν
11 τοῖς τετελεσμένοις τούτῳ τῷ θεῷ. ἐκεῖνοι μὲν οὖν σιωπῇ ἐδείπνουν, ὥςπερ τοῦτο ἐπιτεταγμένον αὐτοῖς ὑπὸ κρείττονός τινος. Φίλιππος δ' ὁ γελωτοποιὸς κρούσας

ἐλευθεριώτερον] Vulgo ἐλευθεριώτατον. A. ἐλευθερότερον. B. ἐλευθεριότατον. i a c h b. ἐλευθερώτατον.

τοῖς τετελεσμένοις τούτῳ τῷ θεῷ] *iis qui initiati essent huius dei sacris*, h. e. *qui amore tenerentur*. Achilles Tat. I, 7. init. ἦν δέ μοι Κλεινίας ἀνεψιὸς ἔρωτι τετελεσμένος. Ibid. I, 9 extr. σὺ γὰρ ἀρχαιότερος μύστης ἐμοῦ καὶ συνηθέστερος ἤδη τῇ τελετῇ τοῦ θεοῦ. Apud Xenoph. Oecon. XXI, 12. habetur τοῖς σωφροσύνῃ τετελεσμένοις.

11. ἐκεῖνοι] De *omnibus* convivis intelligendum.

ὥςπερ τοῦτο ἐπιτεταγμένον] Non solum ὡς, sed etiam ὥςπερ saepissime cum absolutis, quos vocant, casibus ponitur. Oec. II, 7. ὁρῶ σε παιδικοῖς πράγμασι προςέχοντα τὸν νοῦν, ὥςπερ ἔξον σοι. Hellenic. II, 3, 19. τριςχιλίους, ὥςπερ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἔχοντά τινα ἀνάγκην. Cf. ad Apomn. II, 3, 3. 6, 36. — ὑπὸ κρείττονός τινος, *a superiore quodam*, *von einem Höhern*. Finckhius, qui interpretatur *von einer höhern Macht*, cum Sturzio Lex. Xenoph. II. p. 787. de *Deo* videtur intellexisse, quod neque contextui neque usui Xenophontio convenit. Quanquam non nego τοὺς κρείττονας hic illic esse *deos*, ut apud Lucian. Charidemo c. 12. πῶς οἱ κρείττονες ἔχουσι περὶ τοῦτο, ubi paullo post οὕτω δὲ περισπούδαστον τοῖς θεοῖς. Suidas: κρείττονος· τοῦ θείου. Hesych.: κρείττονας· τοὺς ἥρωας — καὶ οἱ θεοί. Cf. Lamb. Bos. ad Lucian. Conv. c. 7. T. III. p. 423.

Φίλιππος ὁ γελ.] Plutarch. Symposiac. lib. II. init.: Τῶν εἰς τὰ δεῖπνα καὶ τὰ συμπόσια παρασκευαζομένων τὰ μὲν ἀναγκαίαν ἔχει τάξιν, ὥςπερ οἶνος καὶ σιτία καὶ ὄψα καὶ στρωμναὶ δηλαδὴ καὶ τράπεζαι· τὰ δ' ἐπειςόδια γέγονεν ἡδονῆς ἕνεκεν, χρείας μὴ συναγομένης, ὥςπερ ἀκροάματα καὶ θεάματα καὶ γελωτοποιός τις ἐκ Καλλίου Φίλιππος· οἷς παροῦσι μὲν ἥδονται, μὴ παρόντα δ' οὐ πάνυ ποθοῦσιν οὐδ' αἰτιῶνται τὴν συνουσίαν ὡς ἐνδεέστερον ἔχουσαν.

κρούσας τὴν θύραν] i. q. κόψας τ. θ. Quum Atheniensium, certe honoratiorum, aedes ita essent constitutae ut fores non introrsum ducendo, sed in viam publicam reiiciendo aperirentur, qui exituri erant e domo, ne qui intraturi adstarent laederentur, digito fores percutiebant, quod est ψοφεῖν, *crepare*;

τὴν θύραν εἶπε τῷ ὑπακούσαντι εἰςαγγεῖλαι ὅςτις τε εἴη καὶ διότι κατάγεσθαι βούλοιτο· συνεσκευασμένος τε παρεῖναι ἔφη πάντα τὰ ἐπιτήδεια ὥςτε δειπνεῖν τἀλλότρια,

---

§. 11. συνεσκευασμένος τε] Athenae. p. 614. C. συν. δέ, quo admisso aliquanto languidior fit oratio. Cf. Hermann. ad Soph. Antig. v. 1095.

---

qui vero introituri erant, ut ab ianitore intromitterentur, fores pulsabant, quod non solum κόπτειν τὴν θύραν, sed etiam κρούειν τ. θ. dicitur. V. Lobeck. ad Phrynich. p. 177. Muret. Var. Lectt. I, 17. Bremi ad Lys. de caede Eratosth. §. 17. Bachmann. Anecd. Gr. Vol. II. p. 375.

ὑπακούσαντι] proprium est verbum de eo qui ad ianuam sedet atque observat, si qui sint qui intromitti cupiant, ut domino adnunciet, quod dicitur proprie εἰςαγγέλλειν. *Bach.* Apud Platonem Crito. p. 43. A. ita hoc verbum usurpatum est ut etiam significet *fores aperire* et *venientes intromittere.*

συνεσκευασμένος - τὰ ἐπιτήδεια] „proprie dicitur *qui instructus est rebus ad vitam necessariis*, sed h. l. est *in quo omnia adsunt ut alienam mensam sectetur*, v. c. inopia, fames, ingenium facetum etc." *Zeunius.* Apud Athenae. IV, 13. p. 134. E. parasitus Chaerephon dicitur νήστης, ἀλλοτρίων εὖ εἰδὼς δειπνοσυνάων. Risum captare scurram *dictis repugnantibus* nemo est quin intelligat; neque quisquam negabit, quamvis insulsum sit hoc scurrilitatis genus, parasito tamen neutiquam esse indignum. Quod autem in sequentibus Philippus dicit τὸν παῖδα h. e. τὸν ἀκόλουθον, *pedissequum, qui onustus herum sequitur* (v. ad Apomn. III, 13, 4.), πάνυ πιέζεσθαι, id fecisse putandus est, ut recte observat Casaubon. ad Athenaeum p. 888., poetarum imitatione comicorum, qui quum ea aetate in omnibus fere fabulis servum aliquem sub iniquo sarcinarum pondere gementem atque identidem πιέζομαι sive θλίβομαι clamantem introducerent, ridentur ab Aristophane in Ranarum principio. Neque vero πιέζεσθαι h. l. *de sola oneris gravitate* accipi potest: opposita enim duo sunt, alterum διὰ τὸ φέρειν μηδέν, alterum διὰ τὸ ἀνάριστον εἶναι, quod posterius spectat *molestias famis, qua puer vexatur et deficit.* Bremio verba καὶ διὰ τὸ ἀνάριστον εἶναι ex interpretatione antecedentium διὰ τὸ φέρειν μηδέν sc. ἐν γαστρί invecta censenti recte adversatur Bornemannus; sed nec ipse quidquam proficit quum unumquemque sponte perspicere dicit quid inter se differant *impransum venire ad coenam* et *incoenatum.* Qui vero παῖδα ad Philippi ventrem latrantem referunt, prorsus ridicule mihi facere videntur.

ἐκαλεῖτο ἑκάστοτε ἐπὶ τὰ δεῖπνα, ὡς δ' οὐκ ἐκίνησε γέλωτα, τότε μὲν ἀχθεσθεὶς φανερὸς ἐγένετο. αὖθις δ' ὀλίγον ὕστερον ἄλλο τι γελοῖον ἐβούλετο λέγειν. ὡς δὲ οὐδὲ τότε ἐγέλασαν ἐπ' αὐτῷ, ἐν τῷ μεταξὺ παυσάμενος τοῦ δείπνου συγκαλυψάμενος κατέκειτο. καὶ ὁ Καλ-

---

20—23. et VI, 8—10. ibique annotata. De alio genere est parasitorum Gnatho apud Terent. Eunuch., qui II, 2, 18: *hisce*, inquit, *ego non paro me ut rideant*, *sed eis ultro adrideo*.

ὀλίγον ὕστερον] Anab. VII, 2, 20. ὀλίγον ὕστερον παρῆσαν πελτασταί, ubi unus codex ὀλίγῳ habet. Plato Sympos. p. 175. E. ὀλίγον ὕστερον διαδικασόμεθα. Crito. p. 44. A. ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός. Cf. Phaedo. p. 89. D. p. 90. B. V. Matth. § 455. n. 5. p. 427.

ἐβούλετο] Paullo ante erat ἐπεχείρει. Cf. Buttm. lexilog. I, 11. p. 26 sq.

ἐν τῷ μεταξύ] Quum Zeunius χρόνῳ intelligi iubeat, non supervacaneum fuerit tirones monuisse in huiusmodi locutionibus articulum neutrius esse generis. Ad sensum nihil, opinor, differret si scripsisset Xenophon μεταξὺ λέγων, h. e. *inter dicendum*, *mitten in der Rede*. Similitudinis aliquid habet locus Anab. III, 1, 27. ὁ μέντοι Ξενοφῶν μεταξὺ ὑπολαβὼν ἔλεξεν ὧδε, ubi non minus recte ἐν τῷ μεταξύ h. e. ἔτι λέγοντος αὐτοῦ dici poterat. Hoc autem vult Xenophon, Philippum *subito* abrupisse coenam et velato capite recubuisse. Sed in omnes alias partes abierunt interpretes. Ac Zeunius quidem interpretatur: *interim dum caeteri coenabant*. Langius: (ipse Philippus) *edendo occupatus caput velavit*. Schneidero quoque dictum videtur pro μεταξὺ δειπνῶν ἐπαύσατο. Bornemannus satis habet lectorem ablegasse ad Buttm. Gr. §. 137. p. 585. et Matth. §. 557. 3., unde quid subsidii petamus ad intelligendum Xenophontis locum, nemo facile dixerit. Denique Finckhius omnem difficultatem tolli arbitratur commate post μεταξύ retracto, quo facto sic locum convertit: „Wie aber auch da kein Lachen erfolgte in der Zwischenzeit."

παυσάμενος - συγκαλυψάμενος] i. e. παυσάμενος συνεκαλύψατο καὶ οὕτω κατέκειτο. Sic Cyr. VIII, 7, 28. ταῦτ' εἰπὼν καὶ πάντας δεξιωσάμενος συνεκαλύψατο καὶ οὕτως ἐτελεύτησεν. Egregie falli qui eiusmodi locis de asyndeto participiorum cogitent, ne tirones quidem latebit, quanquam aliorum exemplo ipse quoque brevitatis causa ἀσυνδέτου nomine in hac re abusus sum ad Apomn. I, 1, 18. Ceterum non solum morituri, sed etiam lugentes caput obvolvere solebant. Cf. Cyrop. V, 1, 3.

λίας, Τί τοῦτ', ἔφη, ὦ Φίλιππε; ἀλλ' ἦ ὀδύνη σε εἴληφε; καὶ ὃς ἀναστενάξας εἶπε, Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ὦ Καλλία, μεγάλη γε· ἐπεὶ γὰρ γέλως ἐξ ἀνθρώπων ἀπόλωλεν, ἔῤῥει τὰ ἐμὰ πράγματα. πρόσθεν μὲν γὰρ τούτου ἕνεκα ἐκαλούμην ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἵνα εὐφραίνοιντο οἱ συνόντες δι' ἐμὲ γελῶντες, νῦν δὲ τίνος ἕνεκα καὶ καλεῖ μέ τις; οὔτε γὰρ ἔγωγε σπουδάσαι ἂν δυναίμην μᾶλλον ἤπερ ἀθάνατος γενέσθαι οὔτε μὴν ὡς ἀντικλη-

---

§. 15. ἀλλ' ἦ] Antiquum ἀλλ' ἢ a Stephano iam correctum reduxit Dindorf.

---

15. ἀλλ' ἦ] *num vero, numquid.* Contra ἀλλ' ἢ significat *nisi, praeterquam.* V. Hermann. ad Viger. p. 812. et Matth. §. 613. extr.

καὶ ὅς] Cf. II, 3. 16. III, 5, 10. al. Buttm. §. 113. 5. Matth. §. 484. De sequente ἔφη post εἶπε abundanter illato v. ad Apomn. I, 6, 4. et de particula γέ iurandi formulis subiecta ibid. I, 2, 37. III, 11, 5. cll. infra II, 16. IV, 54 al.

ἔῤῥει τὰ ἐμὰ πρ.] Cyr. VI, 1, 3. ἂν ὑμεῖς ἀπέλθητε, ἔῤῥει τἀμὰ παντελῶς.

καὶ καλεῖ] καί post pronomina et adverbia interrogativa ita infertur ut intendat vim interrogationis. Eurip. Hec. v. 515. πῶς καί νιν ἐξεπράξατο. Plato Phaedo. p. 61. E. τί γὰρ ἄν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο; Eutyphr. c. 6. B. τί γὰρ καὶ φήσομεν; Vid. Porson. ad Eur. Phoeniss. v. 1373. Buttm. Gr. §. 136. Matth. §. 620. 2. — Verbum καλεῖ Attica futuri forma est elatum, de qua vid. Buttm. §. 86. n. 11. Gr. ampliss. I. p. 403. Matth. §. 178. n. 3. Exemplis ibi allatis adde Euripid. Ion. v. 1155. ed. H.

οὔτε - μᾶλλον] οὐ μᾶλλον est *non magis, eben so wenig,* quod iccirco moneo, ne quis μᾶλλον cum σπουδάσαι iungere in animum inducat. Ad illud μήν post alterum οὔτε illatum cf. Anab. II, 4, 20. VII, 6, 22. Cyrop. V, 4, 11. De Re equestri IX, 11. Apud Platonem Sympos. p. 177. E. habetur οὔτε — οὔτε — οὐδὲ μήν.

ὡς ἀντικληθησόμενος] Sic §. 16. ὡς αὖθις γελασόμενοι. Vid. Matth. §. 568. et qui accuratius in hanc rem inquisivit *Wentzel. De Genitivis et Dativis Linguae Gr. absolutis* p. 37.

θησόμενος καλεῖ μέ τις, ἐπεὶ πάντες ἴσασιν ὅτι ἀρχὴν οὐδὲ νομίζεται εἰς τὴν ἐμὴν οἰκίαν δεῖπνον εἰςφέρεσθαι. καὶ ἅμα λέγων ταῦτα ἀπεμύττετό τε καὶ τῇ φωνῇ σα-
16 φῶς κλαίειν ἐφαίνετο. πάντες μὲν οὖν παρεμυθοῦντό τε αὐτὸν ὡς αὖθις γελασόμενοι καὶ δειπνεῖν ἐκέλευον, Κριτόβουλος δὲ καὶ ἐξεκάγχασεν ἐπὶ τῷ οἰκτισμῷ αὐτοῦ. ὁ δ' ὡς ᾔσθετο τοῦ γέλωτος, ἀνεκαλύψατό τε καὶ τῇ ψυχῇ παρακελευσάμενος θαῤῥεῖν, ὅτι ἔσονται συμβολαί, πάλιν ἐδείπνει.

De sententia cf. *Plutarch. de vitios. pud.* c. 4. κληθήσῃ γὰρ καλέσας καὶ δειπνήσεις, ἂν δειπνίσῃς.

ἀρχὴν οὐδὲ νομίζεται] *omnino ne moris quidem est.* ἀρχὴν s. τὴν ἀρχὴν ubi significat *omnino*, additam habet negationem: qui enim obstare videntur loci apud Herodotum I, 9. a. et VIII, 132. alio modo explicandi sunt. V. Herm. ad Soph. Antig. v. 92. Reiz. ad Vig. p. 728. Lennep. ad Phalarid. Epp. p. 347. Wolf. ad Demosth. Lept. p. 347. cll. Oecon. II, 11. VIII, 2. Anab. VII, 7, 28. Cyrop. I, 2, 3. 6, 10. Plato Apol. p. 29. C. Gorg. p. 478. C. Aeschin. in Ctesiph. p. 70. Lucian. Catapl. c. 21. Sophocl. Philoct. 1223.

κλαίειν] Exspectes apud Atticum scriptorem κλάειν. Sed vid. Poppo ad Anab. III, 5, 3. et Hermann. praef. ad Sophocl. Aiac. p. XIX sq. De infinitivo cf. II, 20. et Matth. §. 549. 5.

16. αὖθις] *posthac.* Plato Sympos. p. 194. E. Σωκράτει γὰρ καὶ αὖθις ἔσται πολλάκις διαλέγεσθαι. Apol. p. 24. A. καὶ ἐάν τε νῦν ἐάν τε αὖθις ζητήσετε ταῦτα, οὕτως εὑρήσετε. Cf. ad II, 7. Alibi est *rursus*, ut supra §. 14. et infra IX, 4.

ᾔσθετο τοῦ γέλωτος] De genitivo vid. Matth. §. 349. n. 1.

τῇ ψυχῇ παρακ.] Ridicule, ut magnum aliquod opus aggressurus, ut Cyrus apud nostrum I, 4, 13. διακελευσάμενος ἑαυτῷ τολμᾶν εἰςῆλθεν. *Schneider.* Cf. Hom. Odyss. XX, 17. XXI, 198. al.

ἔσονται συμβολαί] *symbolae in coenam vel compotationem communi sumptu apparandam collatae.* Vid. Ruhnken. et Perlet. ad Terent. Andr. I, 1, 61. Hinc δειπνεῖν ἀπὸ συμβολῶν, *communi sumptu coenare.* Latiore autem sensu συμβολαί usurpari potuit de ipsa *coena collatitia* et satis lepide Philippus eo vocabulo utitur pro δεῖπνα (cf. §. 15), quum ipse ut scurra

II. Ὡς δ' ἀφῃρέθησαν αἱ τράπεζαι καὶ ἐσπείσαντο

---

et parasitus nullo impendio suo conviviorum esset particeps, cuius generis homines Graecis *ἀσύμβολοι* appellabantur. Nec tamen scurra prorsus *ἀσύμβολος* dici potest, utpote *παρεχόμενος συμβολὰς τὸν γέλωτα* (Pollux VI, 28). Schneidero *συμβολαί* videntur pugnae, proelia esse, ad quae animum verbis confirmet fortiter gerenda. Ridicule simul ambiguo verbo vel *συμβολὰς λόγων* vel *συμβολάς* ad coenam collatas putat significari. Cui explicationi non favent antecedentia, quanquam fatendum est, in eiusmodi lusibus et ambiguitate verborum, quibus *plura* simul significantur, difficile esse dictu, quid potissimum scriptor voluerit intelligi.

Cap. II.

1. *ὡς δ' ἀφ. αἱ τρ.*] Plutarch. sept. sapient. conv. c. 5. *ἐπεὶ δὲ ἐπήρθησαν αἱ τράπεζαι καὶ στεφάνων παρὰ τῆς Μελίσσης διαδοθέντων, ἡμεῖς μὲν ἐσπείσαμεν, ἡ δὲ αὐλητρὶς ἐπιφθεγξαμένη μικρὰ ταῖς σπονδαῖς κ. τ. λ.* ubi Wyttenbachius: „Mos erat, inquit, convivalis ut cibo satiatis convivis mensae auferrentur, coronae distribuerentur, diis libatio fieret ad tibiae cantum, tum crater in medio poneretur ex quo deinceps famuli pocula ministrarent." Virgil. Aen. I, 723. Postquam prima quies epulis mensaeque remotae, Crateras magnos statuunt et vina coronant. Plato Sympos. c. 4. *κατακλινέντος τοῦ Σωκράτους καὶ δειπνήσαντος καὶ τῶν ἄλλων, σπονδάς τε σφᾶς ποιήσασθαι καὶ ᾄσαντας τὸν θεὸν καὶ τἄλλα τὰ νομιζόμενα τρέπεσθαι πρὸς τὸν πότον.* quem locum simul cum nostro respexit Athenae. V, 7. *ἅπερ καὶ Πλάτων φυλάσσει κατὰ τὸ συμπόσιον· μετὰ γὰρ τὸ δειπνῆσαι σπονδάς τέ φησι ποιῆσαι καὶ τὸν θεὸν παιωνίσαντες τοῖς νομιζομένοις γέρασι. παραπλησίως δὲ καὶ Ξενοφῶν.* Cf. Xenoph. Hellenic. VII, 2, 23. Anab. V, 9, 5. Homer. Il. IX, v. 175. et 219. Blomfield. ad Aeschyl. Sept. c. Theb. p. 163. Libationem in conviviis Homeri aetate Mercurio, sequenti tempore Iovi factam esse tradit Athenae. I, 28. *ἔσπενδον δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἀναλύοντες καὶ τὰς σπονδὰς ἐποιοῦντο Ἑρμῇ καὶ οὐχ ὡς ὕστερον Διὶ τελείῳ. δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνου προστάτης εἶναι.* ad quem locum vid. Interpp. Accuratius de eadem re agit Scholiasta Ruhnkenii p. 43. *ἐκιρνῶντο γὰρ ἐν αὐταῖς* (sc. *ταῖς συνουσίαις*) *κρατῆρες τρεῖς· καὶ τὸν μὲν πρῶτον Διὸς Ὀλυμπίου καὶ θεῶν Ὀλυμπίων ἔλεγον, τὸν δὲ δεύτερον Ἡρώων, τὸν δὲ τρίτον Σωτῆρος.* Adde Anecdota Siebenkeesii p. 36. *τέλειος δὲ καὶ ὁ Ζεύς, ὥστε κατὰ λόγον τρίτον τῷ Διὶ σπένδεταί τε καὶ ὁ κρατὴρ τρίτος τίθεται.*

καὶ ἐπαιάνισαν, ἔρχεταί τις αὐτοῖς ἐπὶ κῶμον Συρακόσιος ἄνθρωπος, ἔχων τέ αὐλητρίδα ἀγαθὴν καὶ ὀρχη-

---

§. 1. Συρακόσιος ἄνθρ.] ABE. Συρακόσιός τις ἄνθρ., quod excudi iussit Dindorf. praegresso τις expulso. Dein Aristid. II. p. 507. κιθαρίζοντά τε κ. ὀρχ.

ἐπὶ κῶμον] *comissatum.* Est enim κῶμος h. l. *comissatio* h. e. *compotatio s. convivium post coenam continuatum.* De variis quibus κῶμος usurpatur significationibus aeque docte ac copiose disseruit Welcker. in Obss. ad Philostrat. Imagg. ed. Iacobs. p. 202 sqq.

' Συρακόσιος] Ludiones illi qui a Laconibus δεικηλισταί, ab aliis alio nomine dicebantur — cf. Athenaeus lib. XIV. p. 621. f. — a Syracusiis ὀρχησταί denominati esse videntur. Quorum nonnulli artem suam non tantum opportunitate aliqua oblata exhibebant, verum continenter profitebantur. Itaque non deerant, qui ex urbe in urbem migrarent, ut nunc deorum pompas ludicris suis exornarent, nunc argento conducti in conviviis epulantes delectarent. Qui ab istis edebantur ludi, ad duo genera revocari possunt. Aut enim eae erant verae saltationes eaeque saepenumero artificiosae perquam et periculosae aliave in corporis actione posita artificia, quae simul omnia θαύματα ab istis, quique ea edebant θαυμασιουργεῖν dicebantur: aut mimica rerum vel ex hominum vita vel e mythologia desumtarum repraesentatio, quae ad pantomimos non parum accedebat et θεάματος nomine signabatur." *Grysar* de Doriens. comoedia Vol. I. p. 59—60. Cf. §. 8. §. 11. IX, 2 sqq.

ἔχων τε αὐλητρίδα] Vulgaris exigebat usus ἔχων αὐλητρίδα τε. Sed nullam offensionem particulae collocatio habebit, si post καί rursus intellexeris ἔχων. Cf. Plato Legg. VII. p. 796. D. εἴς τε πολιτείαν καὶ ἰδίους οἴκους. Phaedo. p. 89. D. παντάπασί τε ἀληθῆ εἶναι καὶ ὑγιᾶ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον. p. 94. D. τά τε κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ἰατρικήν. Ad rem quod attinet cf. Plato Protagor. p. 347. C. καὶ γάρ δοκεῖ μοι τὸ περὶ ποιήσεως διαλέγεσθαι ὁμοιότατον εἶναι τοῖς συμποσίοις τοῖς τῶν φαύλων καὶ ἀγοραίων ἀνθρώπων. καὶ γὰρ οὗτοι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀλλήλοις δι' ἑαυτῶν συνεῖναι ἐν τῷ πότῳ μηδὲ διὰ τῆς ἑαυτῶν φωνῆς καὶ τῶν λόγων τῶν ἑαυτῶν ὑπὸ ἀπαιδευσίας τιμίας ποιοῦσι τὰς αὐλητρίδας, πολλοῦ μισθούμενοι ἀλλοτρίαν φωνὴν τὴν τῶν αὐλῶν, καὶ διὰ τῆς ἐκείνων φωνῆς ἀλλήλοις σύνεισιν. ὅπου δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ συμπόται καὶ πεπαιδευμένοι εἰσίν, οὐκ ἂν ἴδοις οὔτ' αὐλητρίδας οὔτε ὀρχηστρίδας οὔτε ψαλτρίας, ἀλλ' αὐτοὺς αὑτοῖς ἱκανοὺς ὄντας συνεῖναι ἄνευ τῶν λήρων τε καὶ παιδιῶν τούτων διὰ τῆς αὑτῶν φωνῆς, λέγοντας τε καὶ ἀκούοντ-

στρίδα τῶν τὰ θαύματα δυναμένων ποιεῖν καὶ παῖδα πάνυ γε ὡραῖον καὶ πάνυ καλῶς κιθαρίζοντα καὶ ὀρχούμενον. ταῦτα δὲ καὶ ἐπιδεικνὺς ὡς ἐν θαύματι ἀργύριον ἐλάμβανεν. ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς ἡ αὐλητρὶς μὲν ηὔλησεν, ὁ 2

---

§. 2. ἡ αὐλητρὶς μέν] Aristid. ἡ μὲν αὐλ., adnotante etiam E. Cf. II, 17.

τας ἐν μέρει ἑαυτῶν κοσμίως, κἂν πάνυ πολὺν οἶνον πίωσιν. Sympos. c. 5. p. 176. E. ἐπειδὴ τοίνυν – τοῦτο μὲν δέδοκται, πίνειν ὅσον ἂν ἕκαστος βούληται, ἐπάναγκες δὲ μηδὲν εἶναι, τὸ μετὰ τοῦτο εἰσηγοῦμαι τὴν μὲν ἄρτι εἰσελθοῦσαν αὐλητρίδα χαίρειν ἐᾶν, αὐλοῦσαν ἑαυτῇ ἢ ἐὰν βούληται ταῖς γυναιξὶ ταῖς ἔνδον, ἡμᾶς δὲ διὰ λόγων ἀλλήλοις συνεῖναι τὸ τήμερον. Ad posteriorem hunc locum Stallbaum. annotavit haecce: „Putarunt autem viri docti dimitti tibicinam, ut notaretur Xenophon, qui tibicinae et aliis ludis in suo convivio locum dedisset. Quam quidem opinionem merito nuper exploserunt *Boeckhius in disput. de simultate, quae Platoni cum Xenophonte intercessisse fertur* p. 8 sq. et *Astius de Vita et Scriptis Platon.* p. 317. Nimirum Xenophontis Symposium ad vitae quotidianae consuetudinem conformatum est, ut convivarum mores et ingenia ad ipsam veritatem, quantum quidem licebat, depingantur. Apud Platonem autem de rebus ad philosophiam pertinentibus disputatur, ita ut tibicinarum cantus, vulgarium magis hominum quam eruditorum ac sapientium virorum convivio aptus, merito spernatur." Cf. etiam Plutarch. Symposiac. lib. VII. quaest. 7. Quod autem Graeci tibicinas, psaltrias, tympanistrias, crotalistrias, saltatrices, meretrices ad convivia adhibere soliti sunt, id nemini mirum videbitur qui sciat matronis et virginibus maritos ac patres ad illa comitari non licuisse. V. Isaeus ed. Bekker T. III. p. 30, 14 (ed. Steph. p. 39, 23). καίτοι οὐ δή πού γε ἐπὶ γαμετὰς γυναῖκας οὐδεὶς ἂν κωμάζειν τολμήσειεν· οὐδὲ αἱ γαμεταὶ γυναῖκες ἔρχονται μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τὰ δεῖπνα, οὐδὲ συνδειπνεῖν ἀξιοῦσι μετὰ τῶν ἀλλοτρίων, καὶ ταῦτα μετὰ τῶν ἐπιτυχόντων. Cf. Cornel. Nep. praef.

τῶν τὰ θαύμ. δυν. π.] Similis genitivus est VII, 2. τροχὸς τῶν κεραμεικῶν. V. Matth. §. 322. nn. 2. 3. θαύματα, quae Latini *miracula* dicunt, non modo de praestigiis circulatorum imagunculas nervis moventium usurpari, sed etiam ad *alias* praestigias transferri, docet Ruhnk. ad Timaei gloss. p. 140.

ὡς ἐν θαύματι] „*als etwas Ausserordentliches.*" Finckh. Intelligi potest ὄντα: *quasi in miraculo posita essent.* Quan-

δὲ παῖς ἐκιθάρισε, καὶ ἐδόκουν μάλα ἀμφότεροι ἱκανῶς εὐφραίνειν, εἶπεν ὁ Σωκράτης, Νὴ Δί', ὦ Καλλία, τελέως ἡμᾶς ἑστιᾷς. οὐ γὰρ μόνον δεῖπνον ἄμεμπτον παρέθηκας, ἀλλὰ καὶ θεάματα καὶ ἀκροάματα ἥδιστα
3 παρέχεις. καὶ ὃς ἔφη, Τί οὖν εἰ καὶ μύρον τις ἡμῖν

μόνον δεῖπνον] Non male Lexx. Segg. p. 372. interserunt τὸ, nec tamen articulum agnoscit Athenaeus, qui XV, 34. hunc locum excerpsit. In sequentibus is habet ἀκροάματα καὶ θεάματα. — §. 3. *καὶ ὃς ἔφη*] om. Athen. Sequentia sic excerpsit: *Τί οὖν εἰ καὶ μύρον ἐνέγκαι τις ἡμῖν — ἄλλη μὲν γυναικεία, ἄλλη δὲ ἀνδρεία — ἄλλη μὲν γυναικί, ἄλλη δὲ ἀνδρὶ πρέπει* [Cod. Cantab. *ἄλλη μ. ἀνδρί, ἄλλη δὲ γ.*]. *καὶ γὰρ ἀνδρὸς μὲν δή που ἕνεκεν οὐδεὶς* [unus cod. *ἀνδρῶν οὐδεὶς*] *μ. χρ., αἵ γε μὴν γ. — ἄν τε καὶ νύμφαι — Νικηράτου τε τούτου — μύρου μέν τι καὶ προςδέονται· ναῦ-*

---

quam scio *ἐν θαύματι εἶναι* plerumque esse *mirari, obstupescere.*

2. *μάλα - ἱκανῶς*] Persaepe *μάλα, πάνυ* aliaque eius generis adverbia, quando *τόνωσιν* habent, ab adiectivo suo vel adverbio dirimuntur. Praeter I, 4. et III, 10. compara Hellenic. IV, 5, 1. *μάλα σὺν πολλῷ φόβῳ ἀπεχώρουν.* Cyrop. VII, 4, 15. *μάλα ἔστιν ἔνθα ἰσχυρῶς ὠφελοῦσι σφενδονῆται.* Apomn. I, 2, 45. *μάλα τοι - καὶ ἡμεῖς τηλικοῦτοι ὄντες δεινοὶ τὰ τοιαῦτα ἦμεν.*

ἀκροάματα] Grammaticus apud Bachmannum Anecd. Graec. Vol. I. p. 62. (Bekker. p. 372.): *ἄκουσμα, οὐκ ἀκρόαμά φασί τινες λέγειν τοὺς Ἀττικούς. διαμαρτάνουσι δέ. καὶ γὰρ πλεονάζουσι μὲν ἐν ταύτῃ τῇ φωνῇ, χρῶνται δὲ ὅμως καὶ τῷ ἀκροάματι, ὡς Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος· βαρύτερον τῶν ἔργων ὧν πεπόνθαμεν τὸ ἀκρόαμα γίνεται. καὶ Ξενοφῶν δὲ χρώμενος τῷ ἀκούσματι οὐδὲν ἧττον καὶ τῷ ἀκροάματι κέχρηται, ἀλλαχοῦ τε λέγων καὶ ἐν τῷ Συμποσίῳ Σωκράτην εἰςάγων λέγοντα· νὴ Δία, ὦ Καλλία, τελέως ἡμᾶς ἑστιᾷς. οὐ γὰρ μόνον τὸ δεῖπνον ἄμεμπτον παρέθηκας, ἀλλὰ καὶ θεάματα καὶ ἀκροάματα ἥδιστα παρέχεις. Δίφιλος δὲ ἐκ παραλλήλου τέθεικε τὰς λέξεις· μόνος γὰρ ἦν λέγων | ἄκουσμα κἀκρόαμα.* Similiter *Plutarch. Non posse suaviter vivi sec. Epic. c.* 13. *ἀκροάμασι καὶ θεάμασι* coniungit. Sed idem in vita Periclis c. 1. habet *ἀκούσματα καὶ θεάματα*, sicut Lucian. Nigrin. c. 19. *τοσούτοις δὲ θεάμασί τε καὶ ἀκούσμασι πάντοθεν ἕλκουσι.*

ἐνέγκαι, ἵνα καὶ εὐωδίᾳ ἑστιώμεθα; Μηδαμῶς, ἔφη ὁ Σωκράτης. ὥςπερ γάρ τοι ἐσθὴς ἄλλη μὲν γυναικί, ἄλλη δὲ ἀνδρὶ καλή, οὕτω καὶ ὀσμὴ ἄλλη μὲν ἀνδρί, ἄλλη δὲ γυναικὶ πρέπει. καὶ γὰρ ἀνδρὸς μὲν δήπου ἕνεκα ἀνὴρ οὐδεὶς μύρῳ χρίεται. αἱ μέντοι γυναῖκες ἄλλως τε καὶ ἢν νύμφαι τύχωσιν οὖσαι, ὥςπερ ἡ Νικηράτου τοῦδε καὶ ἡ Κριτοβούλου, μύρου μέν τι καὶ προςδέονται·

ται γὰρ — παρουσία ἀνδρῶν — καὶ ἀπουσία ποθεινοτέρα. καὶ γὰρ δὴ μύρῳ μὲν ἀλειψάμενος δοῦλος — ἐλευθέρων — πρῶτον χρηστῶν καὶ χρόνου πολλοῦ — ἐλευθέριαι [cod. Cant. ἐλευθέριοι] ἔσεσθαι. — Pro μύρῳ χρίεται A. μ. χρῆται dat. In αἵ γε μὴν γυναῖκες cum Athenaeo consentit Aristides II. p. 490. et E. In iisdem statim post comparet ἄλλως τε ἢν καί, quem ordinem serioris aetatis scriptores ut exquisitiorem videntur praetulisse. Cf. ad Apomn. I, 2, 59. et Stallbaum. ad Platon. Phaedon. p. 87. D. Ceterum post ἢν Edd. vett. addunt ὅταν ex dittographia haud dubie invectum. — ὥςπερ ἡ Νικηράτου τοῦδε καὶ ἡ Κρ.] Ante Schneiderum legebatur ὥςπ. ἡ N. καὶ Κρ. Receptum τοῦδε ex Aristide et E., articulum ἡ ante Κριτοβούλου dedit Athen. — μύρου μέν τι καὶ προςδέονται] AB a b c μύρου μέντοι κ. πρ., de qua scriptura cf. Fritzsch. Quaestt. Luc. p. 20 sqq. Aristid. μύρου μὲν οὐ πρ. E. μύρου οὐ πρ. Hinc Steph. per interrogationem μύρου μὲν τὶ καὶ προςδέονται; scribendum coniecit, quam coniecturam post Schneiderum Bornem. mutavit in μ. μέν τί κ. προςδέονται; Ex Athenaei lectione Hermannus effinxit μ. μέν τι κ. προςδέοιντ' ἄν· αὐταὶ κ. τ. λ., idque recepit Dindorf. Sed quum Xenophontis libri pro

---

3. μηδαμῶς] *Nicht doch!* Intelligi potest τοῦτο γένηται, vel simile quid. Vid. ad IV, 19. De sententia conf. Plutarch. Q. Sympos. VII, 8, 4. ὡς γὰρ ἡδονὴν ἐν οἴνῳ καὶ ὄψῳ τῇ χρείᾳ τῆς τροφῆς συνειςιοῦσαν οὐδεὶς ἀπωθεῖται, τὴν δ' ἐπὶ τοῖς μύροις οὐκ ἀναγκαίαν καὶ περίεργον οὖσαν ὁ Σωκράτης ἐπὶ κόῤῥης ῥαπίζων ἐξέβαλεν, οὕτω ψαλτηρίου φωνῆς καὶ αὐλοῦ μὴ ὑπακούωμεν. Adde eiusdem Plutarchi Sept. sap. conv. c. 4. extr.

ἄλλη μὲν - ἄλλη δέ] Huius anaphorae exempla habes III, 9. IV, 14. 48. 53. al. Cf. Matth. §. 622.

νύμφαι] νύμφη dicitur ἡ νεωστὶ γαμηθεῖσα, interprete Phavorino. Omnino usurpatur de muliere viro legitimo iuncta ma-

αὗται γὰρ τούτου ὄζουσιν· ἐλαίου δὲ τοῦ ἐν γυμνασίοις ὀσμὴ καὶ παροῦσα ἡδίων ἢ μύρου γυναιξὶ καὶ ἀποῦσα
4 *ποθεινοτέρα. καὶ γὰρ δὴ μύρῳ μὲν ὁ ἀλειψάμενος καὶ*

αὗται non, ut Athenaeus, *ταῦται*, sed *αὗται* exhibeant, equidem dubitavi egregiam Hermanni coniecturam admittere. — *ὀσμὴ καὶ παροῦσα ἡδίων ἢ μύρου γυναιξί*] Pressis Athenaei vestigiis Dindorf. excudendum curavit *ὀσμὴ καὶ παροῦσα ἀνδράσιν ἢ μύρου γυναιξὶν ἡδίων*.

---

trimonio. Scimus autem apud Graecos moris fuisse ut sponsi et mariti *νεόγαμοι* unguentis uterentur. Aristoph. Plut. v. 529. *οὔτε μύροισιν μυρίσαι στακτοῖς, ὁπόταν νύμφην ἀγάγησθον.* Pac. 860 sqq. *τί δῆτ', ἐπειδὰν νυμφίον μ' ὁρᾶτε λαμπρὸν ὄντα; ΧΟΡ. Ζηλωτὸς ἔσει γέρον, | αὖθις νέος ὢν πάλιν | μύρῳ κατάλειπτος.* Itaque veri haud dissimile est Niceratum et Critobulum ut *νεογάμους* unctos ad Calliae coenam venisse. Quod quum animadvertisset Socrates, iniecta unguentorum mentione illos ita excusat ut dicat mulieres, praesertim recens nuptas, velle ut mariti unguento sint delibuti; simul vero eos monet ut rei gymnasticae operam dantes uxoribus suis placere studeant, quippe quae athleticis virorum virtutibus multo magis delectentur quam unguentorum odoribus.

αὗται γὰρ τούτου ὄζουσιν] De constructione verbi *ὄζειν* vid. Matth. §. 376. Buttm. §. 119. 5. 3). Respiciunt autem haec verba *παρένθετα* solam praepositionem verbi *προςδεῖσθαι*, quod significat *insuper desiderare*, velut *De Vectigg.* IV, 7. *ἀργύριον δὲ οὐδείς πω οὕτω πολὺ ἐκτήσατο ὥςτε μὴ ἔτι προςδεῖσθαι.*

ἐλαίου δὲ - ὀσμὴ - ἡδίων] *ἐλαίου ὄζειν* in proverbio erat *de iis qui rei gymnasticae assiduam operam darent.* Hinc sponte intelligitur quid opposita formula *ὄζειν μύρου* significetur, de qua Bornem. inspicere iubet praeter Thom. Mag. p. 625. Huschkium in Analectt. critt. p. 160. et Interpp. ad Aristoph. Plut. v. 1021. Ceterum Xenophontis locum imitari videtur Achill. Tat. II, 38. pag. 56. 32. ed. Iacobs. *πάσης δὲ γυναικῶν μυραλοιφίας ἥδιον ὄδωδεν ὁ τῶν παίδων ἱδρώς.*

4. *μύρῳ μὲν ὁ ἀλειψάμενος*] Legitimus ordo erat *ὁ μὲν μύρῳ ἀλειψάμενος*, quem ordinem cur reliquerit scriptor, causa in promptu est. Exempla huius hyperbati s. traiectionis sunt innumera. Apomn. I, 2, 19. *οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν μάθησίς ἐστιν ὁ μαθὼν ἀνεπιστήμων ἄν ποτε γένοιτο.* ubi accusativus *οὐδὲν ἄλλο*, ut sero intellexi, ab *ὁ μαθὼν* regitur. Ibid. I, 6, 7. *ἐμὲ δὲ ἄρα οὐκ οἴει τῷ σώματι ἀεὶ τὰ συντυγχάνοντα μελετῶντα*

δοῦλος καὶ ἐλεύθερος εὐθὺς ἅπας ὅμοιον ὄζει· αἳ δ' ἀπὸ τῶν ἐλευθερίων μόχθων ὀσμαὶ ἐπιτηδευμάτων τε πρῶτον καὶ χρόνου δέονται, εἰ μέλλουσιν ἡδεῖαί τε καὶ ἐλευθέριοι ἔσεσθαι. καὶ ὁ Λύκων εἶπεν, Οὐκοῦν νέοις μὲν ἂν εἴη ταῦτα· ἡμᾶς δὲ τοὺς μηκέτι γυμναζομένους τίνος ὄζειν δεήσει; Καλοκἀγαθίας νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης. Καὶ πόθεν ἄν τις τοῦτο τὸ χρῖσμα λάβοι; Οὐ μὰ Δί', ἔφη, οὐ παρὰ τῶν μυροπωλῶν. Ἀλλὰ πόθεν δή; Ὁ μὲν Θέογνις ἔφη

ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ διδάξεαι· ἢν δὲ κακοῖσι
συμμίσγῃς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.

---

§. 4. χρόνου] πολλοῦ quod olim addebatur recc. Edd. cum A B i c h b et Ribitt. omiserunt. — συμμίσγῃς] In libris est συμμίγῃς. Sed v. ad Apomn. I, 2, 20.

καρτερεῖν πάντα ῥᾷον φέρειν σοῦ μὴ μελετῶντος; et §. 13. καὶ τὴν σοφίαν ὡσαύτως τοὺς μὲν ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πωλοῦντας σοφιστὰς ἀποκαλοῦσιν. Eurip. Androm. v. 215. ἀμφὶ Θρῄκην χιόνι τὴν κατάῤῥυτον. Cf. Erfurdt. ad Soph. Antig. v. 706. et Herm. ad Aiac. v. 1007. Sequens ἅπας per appositionem quandam adiectum puta. Vid. Matth. Gr. §. 302. n. — De dictione ὅμοιον ὄζειν, *eodem modo redolere*, vid. ibid. §. 376.

αἳ δὲ - ὀσμαί] Eadem brevitate Apomn. II, 7, 9. τὴν ἀπὸ τούτων χάριν. Cf. Matth. §. 572. *Labores liberales* esse gymnasticos, quia ad gymnasticen nonnisi liberi homines admissi fuerint, monuit Zeunius. Cf. Cyrop. VIII, 1, 43. οὓς δ' αὖ κατεσκεύαζεν εἰς τὸ δουλεύειν, τούτους οὔτε μελετᾶν τῶν ἐλευθερίων πόνων οὐδένα παρώρμα.

πρῶτον] *antea* reddi potest. Cf. Oecon. XII, 5. οὐκοῦν εὔνοιαν πρῶτον δεήσει αὐτὸν ἔχειν — εἰ μέλλοι ἀρέσκειν. Quomodo intelligendum sit μέλλουσιν ἔσεσθαι docebit Matth. Gr. §. 502.

οὐ μὰ Δί' - οὐ π. τ. μ.] Ita saepissime negatio iteratur. Plato Theaetet. p. 142. E. οὐ μὰ τὸν Δία, οὔκουν οὕτω γε ἀπὸ στόματος. De Rep. p. 390, C. οὐ μὰ τὸν Δία — οὔ μοι φαίνεται ἐπιτήδειον. Aristoph. Nubb. v. 1067. εἴληφη — ἀλλ' οὐ μὰ Δί', οὔ, μάχαιραν. Similis anadiplosis infra est IV, 3.

ὁ μὲν Θέογνις] poeta gnomicus, Megarensis, aetate paullo posterior Solone. Quod non sequitur oppositum membrum ora-

στρίδα ἐφεστηκυῖαν καὶ τροχούς τινα αὐτῇ προςφέροντα.
8 ἐκ τούτου δὴ ηὔλει μὲν αὐτῇ ἡ ἑτέρα, παρεστηκώς δέ τις τῇ ὀρχηστρίδι ἀνεδίδου τοὺς τροχοὺς μέχρι δώδεκα. ἡ δὲ λαμβάνουσα ἅμα τε ὠρχεῖτο καὶ ἀνεῤῥίπτει δονουμένους συντεκμαιρομένη ὅσον ἔδει ῥιπτεῖν ὕψος ὡς ἐν
9 ῥυθμῷ δέχεσθαι αὐτούς. καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν, Ἐν πολλοῖς μέν, ὦ ἄνδρες, καὶ ἄλλοις δῆλον καὶ ἐν οἷς δ' ἡ παῖς ποιεῖ ὅτι ἡ γυναικεία φύσις οὐδὲν χείρων τῆς τοῦ

---

§. 8. δονουμένους] Sic A B cum Edd. vett. Stephanus dedit δινουμένους. Bornemannus ablegat lectores ad Aristoph. Avv. v. 1183. eiusque Interprr. et ad Hesych. s. δονεῖ. — §. 9. ἐν πολλοῖς – ἡ παῖς] Aristid. II. p. 509. ἐν πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις δῆλον καὶ ἐν οἷς δὲ ἡ παῖς, sed cod. Guelf. δῆλον δὲ καὶ ἐν οἷς ἡ παῖς. A B καὶ ἐν οἷς δὴ παῖς.

---

8. ἀνεδίδου] ἀνὰ μέρος s. ἑξῆς ἐδίδου. Lucian. Conviv. c. 20. τὸν δὲ — ἀναδόντα αὐτῷ τοὺς αὐλοὺς κελεύειν αὐλεῖν — μετὰ δὲ παραδόντα τοὺς αὐλοὺς ἐκείνῳ κ. τ. λ. Cf. quae de simili usu ἀνά praepositionis infra V, 9, annotavimus.

μέχρι δώδεκα] *ad duodecim*, quo indicatur, huic numero deesse aliquid, nec tamen multum. Sturz. L. X. in h. v. dicit, simpliciter accipi posse pro δώδεκα. Et ita accepit Grysar. de Doriens. comoedia Vol. I. p. 60. qui rem sic exponit: „Saltatrix igitur, dum tibicina cantat tibiis, saltat atque ipsam per saltationem *duodecim annulos* ad numerum quendam in altum proiicit, quos delabentes singulos ordine suo excipit."

ἅμα τε ὠρχ. καὶ] Ne credat aliquis τέ esse traiectum, post καί part. mente iterandam praegressum ἅμα. Anab. V, 2, 14. ἅμα τε τῷ Ἐνυαλίῳ ἠλάλαξαν καὶ ἔθεον δρόμῳ. Cf. ad §. 1.

ὅσον-ὕψος] Sturzius cum Zeunio subaudiri iubet εἰς. Sed tu v. Matth. §. 425. ῥιπτεῖν esse *iactare*, ῥίπτειν autem *iacere* recte praecipere videtur Herm. ad Soph. Aiac. 235.

ἐν ῥυθμῷ] *ad numerum.* Dicitur ῥυθμός de omni motu, in quo cernitur celeritatis et tarditatis ordo; inprimis autem pertinet ad corporis motus, sive ad saltationem et gestum. V. Stallb. ad Plat. Phileb. p. 36. Cyrop. I, 3, 10. εἰ ἀνασταίητε ὀρχησόμενοι μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε. Cf. Anab. V, 4, 14. 9, 6. 10.

9. καὶ ἐν οἷς δέ] h. e. καὶ δῆλον δὲ ἐν τούτοις ἃ ἡ παῖς ποιεῖ. Diodor. Sic. XIV, 22. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης καὶ

ἀνδρὸς οὖσα τυγχάνει, γνώμης δὲ καὶ ἰσχύος δεῖται. ὥςτε εἴ τις ὑμῶν γυναῖκα ἔχει, θαῤῥῶν διδασκέτω ὅ τι βούλοιτ' ἂν αὐτῇ ἐπισταμένῃ χρῆσθαι. καὶ ὁ Ἀν-

---

γνώμης] Moschius et Langius coniecerunt ῥώμης, idque recepit Bornemann.

πάλαι μὲν ἦν παρὰ Φαρναβάζου πεπυσμένος ὅτι στρατόπεδον ἐπ' αὐτὸν ἀθροίζει λάθρα Κῦρος, καὶ τότε δὲ πυθόμενος αὐτοῦ τὴν ἀνάβασιν μετεπέμπετο. De ἐν praepositione cum δῆλον iuncta, quum solo dativo opus esset (v. Matth. §. 401. n. 2.) cf. Cyrop. I, 6, 2. καὶ ἐν ἱεροῖς δῆλον καὶ ἐν οὐρανίοις σημείοις. ibid. §. 21. οὕτως ἔχει ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς κάμνουσιν.

γνώμης δὲ καὶ ἰσχύος δεῖται] *consilio et robore eget.* Plato Sympos. IX, p. 181. C. ὅθεν δὴ ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν τρέπονται οἱ ἐκ τούτου τοῦ ἔρωτος ἔπιπνοι, τὸ φύσει ἐῤῥωμενέστερον καὶ νοῦν μᾶλλον ἔχον ἀγαπῶντες. Lucian. Diall. meretr. V, 4. ἐγεννήθην μὲν ὁμοία ταῖς ἄλλαις ὑμῖν· ἡ γνώμη δὲ καὶ ἡ ἐπιθυμία καὶ τἄλλα πάντα ἀνδρός ἐστί μοι. Xenoph. Agesil. X, 1. ὁ δὲ καρτερίᾳ μὲν πρωτεύων, ἔνθα πονεῖν καιρός, ἀλκῇ δέ, ὅπου ἀνδρείας ἀγών, γνώμῃ δέ, ὅπου βουλῆς ἔργον κ. τ. λ. Cic. pro Murena c. 12. Mulieres omnes *propter infirmitatem consilii* maiores in tutorum potestate esse voluerunt. Ceterum haec verba, nisi ab aliena manu sunt intrusa, eo consilio videntur adiecta, ut iudicium quod modo tulit Socrates de muliebris naturae praestantia, restringant et limitent. Licet autem aeque atque proxime antecedentia ex superioribus illis ἐν πολλοῖς - δῆλον - ὅτι pendeant, tamen accuratius rem perpendenti non dubium erit, quin per negligentiam quandam scriptoris, haud vero eam similibus destitutam exemplis factum sit ut referrentur quo referri non debebant. Parum enim liquet, quo pacto e miraculis saltatricis intelligi potuerit, *prudentia et corporis viribus* mulieres egere et cedere viris. Quis non sentit orationem sic fere debuisse procedere: — οὐδὲν χείρων τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὖσα τυγχάνει, πλὴν γνώμης καὶ ἰσχύος δεῖται, *nisi quod consilio et robore eget.* Sequentia ὥςτε - χρῆσθαι non ad hanc sed ad praegressam sententiam pertinere, sponte patet.

ὅ τι βούλοιτ' ἂν - χρῆσθαι] *qua in re uti ea velit perita.* Oec. III, 11. εἰ δὲ μὴ διδάσκων τὰ καλὰ κἀγαθά, ἀνεπιστήμονι τούτων χρῷτο (sc. τῇ γυναικί), ἆρ' οὐ δικαίως ἂν ὁ ἀνὴρ τὴν αἰτίαν ἔχοι; Cf. ibid. VII, 4. Sturzius Lex. Xenoph. Vol. II. p. 317. nostrum locum iis annumerat, in quibus ἐπίστασθαι simpliciter (absolute) dictum sit. De constructione

τισθένης, Πῶς οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὕτω γιγνώσκων οὐ καὶ σὺ παιδεύεις Ξανθίππην, ἀλλὰ χρῇ γυναικὶ τῶν οὐσῶν, οἶμαι δὲ καὶ τῶν γεγενημένων καὶ τῶν ἐσομένων, χαλεπωτάτῃ; Ὅτι, ἔφη, ὁρῶ καὶ τοὺς ἱππικοὺς βουλομένους γενέσθαι οὐ τοὺς εὐπειθεστάτους ἀλλὰ τοὺς θυμοειδεῖς ἵππους κτωμένους. νομίζουσι γάρ, ἢν τοὺς τοιούτους δύνωνται κατέχειν, ῥᾳδίως τοῖς γε ἄλλοις ἵπποις χρήσεσθαι. κἀγὼ δὴ βουλόμενος ἀνθρώποις χρῆσθαι καὶ ὁμιλεῖν ταύτην κέκτημαι, εὖ εἰδὼς ὅτι εἰ ταύτην ὑποίσω, ῥᾳδίως τοῖς γε ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις συνέσομαι. καὶ οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος οὐκ

χρῆσθαί τινί τι cf. Anab. IV, 8, 11. τοῖς περιττοῖς χρήσονται ὅ τι ἂν βούλωνται. ibid. VI, 4, 20. κελεύουσί σε κρίναντα σεαυτὸν χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ.

10. οἶμαι δὲ καὶ] Infra VIII, 7. πᾶσα μὲν ἡ πόλις οἶδε, πολλοὺς δ' οἶμαι καὶ τῶν ξένων. sc. εἰδέναι. Plat. Protag. p. 314. B. οὐ μόνος Πρωταγόρας αὐτόθι ἐστίν, ἀλλὰ καὶ Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος, οἶμαι δὲ καὶ Πρόδικον τὸν Κεῖον. intell. αὐτόθι εἶναι. Sympos. p. 176. A. χαλεπῶς ἔχω ὑπὸ τοῦ χθὲς πότου καὶ δέομαι ἀναψυχῆς τινος, οἶμαι δὲ καὶ ὑμῶν τοὺς πολλούς. sc. δεῖσθαι ἀναψυχῆς. Apolog. p. 25. E. ταῦτα ἐγώ σοι οὐ πείθομαι, ὦ Μέλητε, οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα. int. πείσεσθαί σοι. Sed exempla huius ellipseos post οἶμαι δὲ καί usitatae ubivis leguntur.

εἰ ταύτην ὑποίσω] Spectat hunc locum Plutarchus in *De capienda ex hostibus utilitate* T. VI. p. 337. ed. R. ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης ἔφερε τὴν Ξανθίππην, θυμοειδῆ οὖσαν καὶ χαλεπήν, ὡς ἂν εὐκόλως συνεσόμενος ἑτέροις, ἂν ἐκείνην ὑπομένειν ἐθισθῇ. Atque Gellius N. A. I, 17: Xanthippe Socratis philosophi uxor morosa admodum fuisse fertur et iurgiosa: irarumque et molestiarum muliebrium per diem perque noctem scatebat. Has eius intemperies in maritum Alcibiades demiratus interrogavit Socratem, quaenam ratio esset cur mulierem tam acerbam domo non exigeret. Quoniam, inquit Socrates, quum illam domi talem perpetior, insuesco et exerceor ut ceterorum quoque foris petulantiam iniuriamque facilius feram. Cf. ad Memor. II, 2, 7. *Zeun.*

συνέσομαι] χρήσομαι, ὁμιλήσω.

οὐκ ἄπο τοῦ σκοποῦ] ἀντὶ τοῦ, εὔστοχα, ἐκ μεταφορᾶς τῶν εὖ τοξευόντων κατὰ σκοποῦ. *Eustath.* ad Hom. Odyss. XI, 344. Suidas et Grammatic. in Bekk. Anecd. p. 435 inter-

ἄπο τοῦ σκοποῦ ἔδοξεν εἰρῆσθαι. μετὰ δὲ τοῦτο κύκλος 11
εἰςηνέχθη περίμεστος ξιφῶν ὀρθῶν. εἰς μὲν οὖν ταῦτα
ἡ ὀρχηστρὶς ἐκυβίστα τε καὶ ἐξεκυβίστα ὑπὲρ αὐτῶν.
ὥςτε οἱ μὲν θεώμενοι ἐφοβοῦντο μή τι πάθῃ, ἡ δὲ θαῤ-
ῥούντως τε καὶ ἀσφαλῶς ταῦτα διεπράττετο. καὶ ὁ Σω- 12
κράτης καλέσας τὸν Ἀντισθένην εἶπεν, Οὔτοι τούς γε

---

§. 10. ἄπο τοῦ σκοποῦ] ἀπὸ τοῦ σκοποῦ b c h l. — §. 11. εἰς οὖν ταῦτα] i c h b εἰς μὲν οὖν ταῦτα.

---

pretantur μάτην, περιττῶς, ἐνάντίως. Cf. Plat. Theaet. p. 179. C. et Iuncus apud Stobaeum Vol. III. p. 459. ed. Gaisf. De retracto praepositionis accentu v. ad Apomn. I, 2, 25. et Iacobs. ad Achill. Tat. V, 12. p. 785. Comprimere voluisse Socratem importunam Antisthenis quaestionem eumque visum esse comparatione equorum domandorum cum muliere ducenda acute et vere usum defensionem suam contra Antisthenem egregie exsequi intellexerunt Langius, Schneiderus, Bornemannus.

11. μετὰ δὲ τοῦτο — ὑπὲρ αὐτῶν] *Tum illatus est orbis undequaque gladiis extantibus consitus, per quos saltatrix pedibus in altum conversis capite insistens prosiliret.* Grysar, de Dor. com. p. 60. Recte Weiskius κυβιστᾶν et ἐκκυβιστᾶν ita distinguit, ut illud sit *per gladios in mucronem erectos saltando in caput provolvi*, hoc *rotato corpore rursus in pedes revolvi*, sive *saltu in praeceps dato caput rursus in altum erigere.* Itaque cum eo convertendum est: *In hos gladios saltatrix saltu et capite prono se dabat et rotata super eos rursus in pedes revoluta stabat.* Cf. Anab. V, 9, 9. Plato Symp. XIV, 5 sq. p. 190. A. Euthydem. p. 294. D. Athenaeus IV, 3. p. 129. D.

πάθῃ] Exspectabas optativum. Sed ut omnino subiunctivus saepe post praeterita subiicitur, ita inprimis post verba timendi eum frequentari docuit Matthiae ad Eurip. Phoeniss. v. 70. ad Suppl. v. 149. et Gramm. Gr. ampl. §. 520. p. 1001. Buttm. §. 126. 1. Cf. Interprr. ad Anab. I, 8, 24. Plat. Protag. p. 320. A. Soph. Aiac. v. 272. Eurip. Hecub. v. 1138. Ceterum μή τι πάθῃ, *ne quid pateretur*, esse euphemismum pro *ne ensibus transfigeretur*, *ne periret*, vix erat quod Zeunius moneret.

12. καλέσας τὸν Ἀντισθένην] pro ὦ Ἀντίσθενες, ut saepe. Plato Alcib. II. c. 20. ex Hemsterhusii correctione: καλέσαντα δὲ αὐτὸν Ἀθηναίους φάναι· τάδε λέγει Ἄμμων.

οὔτοι — οἴομαι] *Spectatores quidem profecto non negaturos amplius hoc existimo.* οὔτοι γε et οὔτοι — γε interposito vo-

θεωμένους τάδε ἀντιλέξειν ἔτι οἴομαι ὡς οὐχὶ καὶ ἡ ἀν-
δρεία διδακτόν, ὁπότε αὕτη καίπερ γυνὴ οὖσα οὕτω
13 τολμηρῶς εἰς τὰ ξίφη ἵεται. καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπεν,
Ἆρ' οὖν καὶ τῷδε τῷ Συρακοσίῳ κράτιστον ἐπιδείξαντι
τῇ πόλει τὴν ὀρχηστρίδα εἰπεῖν, ἐὰν διδῶσιν αὐτῷ
Ἀθηναῖοι χρήματα, ποιήσειν πάντας Ἀθηναίους τολ-
14 μᾶν ὁμόσε ταῖς λόγχαις ἰέναι; καὶ ὁ Φίλιππος, Νὴ Δί',
ἔφη, καὶ μὴν ἔγωγε ἡδέως ἂν θεώμην Πείσανδρον τὸν
δημηγόρον μανθάνοντα κυβιστᾶν εἰς τὰς μαχαίρας, ὃς

---

§. 13. ποιήσειν] Stephani est coniectura. Edd. vett. et A B ποιῆσαι.

---

cabulo, quod utrumque recte dicitur, ita differunt ut, ubi οὔτοι γε dicitur, γέ pertineat ad totam sententiam, in οὔτοι-γε ad interpositum vocabulum referatur. Cf. ad VIII, 32. Plato Gorg. p. 450. E. De Rep. p. 332. A. Herm. ad Soph. Philoct. v. 800. Krüger. Commentt. ad calcem Dionys. Halic. p. 267. — De οὐχί negatione verbo ἀντιλέγειν subiecta cf. Hellenic. II, 3, 16. ὁ δὲ — ἀντέλεγεν ὅτι οὐκ ἐγχωροίη. et infra ad III, 3. annotata.

ὁπότε] *quando*, *quoniam*. „Namque ut ἐπεί, ὅπου aliaeque particulae indicativo iunctae saepe non tempus locumve, sed causam et rationem indicant, ita idem fieri solet in particulis ὅτε et ὁπότε." *Herm.* ad Vig. p. 918. Cf. Matth. §. 624. cl. 602. extr. Buttm. §. 136. Additur fere γέ, velut IV, 50. Anab. VII, 6, 11. Cyr. II, 2, 13. VI, 1, 8. VIII, 3, 7.

13. Ἆρ' οὖν-κράτιστον] *Ergone fuerit — optimum.* Non ubique ἄρα est *num*, sed saepissime, inprimis quum adiunctum sibi οὖν habet, respondet Latino *ne* enclit. Matth. §. 614. Cf. III, 13. VI, 6. VII, 1. — ἐπιδείξαντι recte habet, quanquam accusativus participii in hac structura paullo est usitatior. Cf. *Lucian. pro mercede cond.* c. 8. ἆρά μοι κράτιστον ἐθελοκακήσαντα καὶ τὰ νῶτα ἐπιστρέψαντα καὶ ἀδικεῖν οὐκ ἀρνούμενον ἐπὶ τὴν κοινὴν ἐκείνην ἀπολογίαν καταφυγεῖν. Plat. Alc. II. c. 19. βουλευομένοις αὐτοῖς δοκεῖν κράτιστον εἶναι πέμψαντας πρὸς Ἄμμωνα, ἐκεῖνον ἐπερωτᾶν.

ποιήσειν-τολμᾶν] Apomn. I, 2, 2. ἀλλ' ἔπαυσε μὲν τούτων πολλούς, ἀρετῆς ποιήσας ἐπιθυμεῖν. Vid. Matth. §. 530. 2.

14. Πείσανδρον] timiditate adeo insignem, ut saepe in scena a Comicis exagitaretur. Vid. Aristoph. Avv. v. 1566.

ὃν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι λόγχαις ἀντιβλέπειν οὐδὲ συστρατεύεσθαι ἐθέλει. ἐκ τούτου ὁ παῖς ὠρχήσατο. καὶ
Σωκράτης εἶπεν, Εἴδετ', ἔφη, ὡς καλὸς παῖς ὢν 15
ὅμως σὺν τοῖς σχήμασιν ἔτι καλλίων φαίνεται ἢ ὅταν ἡσυχίαν ἔχῃ; καὶ ὁ Χαρμίδης εἶπεν, Ἐπαινοῦντι ἔοικας τὸν ὀρχηστοδιδάσκαλον. Ναὶ μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Σω- 16
κράτης· καὶ γὰρ ἄλλο τι προςενόησα, ὅτι οὐδὲν ἀργὸν

Pac. 895. Lysistr. v. 490. ibique Scholiast. Instituit Pisander quadringentorum dominationem in iisque periit. Cf. Thuc. VIII, 53 sqq.

15. ὡς καλὸς παῖς ὤν] Ne cum Bornemanno aliisque ὡς καλὸς ὁ παῖς ὢν scribendum censeas, tenendum est, etiam sic Graecos esse locutos, ut ex praedicato intelligerent subiectum. Soph. Philoct. v. 81. ἀλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα τῆς νίκης λαβεῖν. cui loco admovit Hermannus Eurip. Androm. v. 181. ἐπίφθονόν τι χρῆμα θηλειῶν ἔφυ. Phoeniss. v. 206. φιλόψογον δὲ χρῆμα θηλειῶν ἔφυ. Plautus Amph. II, 2, 1. *Satin parva res est voluptatum in vita atque in aetate agunda, praequam quod molestum est.* Exquisitiorem hanc dicendi rationem recentiores Graeci ad taedium usque frequentant. Cf. etiam ad IX, 7. extr. Non magis Bornemanno assentiri in eo possum, quod ab initio sententiae ἴδετ' pro εἴδετ' scripsit. Εἴδετ' est *vidistis*, sive cum interrogatione, quod videtur praestare, sive citra interrogationem accipias. Sic Soph. Aiac. v. 1005. *Herm.* εἴδες ὡς χρόνῳ ἔμελλέ σ' Ἕκτωρ καὶ θανὼν ἀποφθίσαι; Eurip. Orest. v. 128. *Matth.* εἴδετε παρ' ἄκρας ὡς ἀπέθρισεν τρίχας σώζουσα κάλλος. ubi alii probarunt ἴδετε. Sequens φαίνεται quum sit Aoristus Praesentis neminem, opinor, morabitur, quanquam Bornemannus videtur in eo offendisse. Vide eum in Indice ad Conviv. p. 239.

ἐπαινοῦντι ἔοικας] Eandem structuram habes Apomn. I, 6, 10. ἔοικας τὴν εὐδαιμονίαν οἰομένῳ τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι. ubi vid. annot. Plato Apol. p. 27. A. ἔοικε γὰρ ὥςπερ αἴνιγμα ξυντιθέντι διαπειρωμένῳ. Cf. infra VI, 8. 9.

16. οὐδὲν ἀργὸν τοῦ σώματος] Athen. I. p. 20. τῆς δὲ Μέμφιδος ὀρχήσεως ἤρα καὶ Σωκράτης ὁ σοφὸς καὶ πολλάκις καταλαμβανόμενος ὀρχούμενος, ὥς φησι Ξενοφῶν, ἔλεγε τοῖς γνωρίμοις παντὸς εἶναι μέλους τὴν ὄρχησιν γυμνάσιον. ubi v. Schweighaeuser. Plutarch. de tuenda sanitate c. VI. ὥςπερ γὰρ αὐτῷ Σωκράτει γυμνάσιον ἦν οὐκ ἀηδὲς ἡ ὄρχησις κ. τ. λ. Diog. Laert. in Socrate: ἔτι δὲ ὠρχεῖτο συνεχὲς τῇ τοῦ σώματος εὐεξίᾳ λυσιτελεῖν ἡγούμενος τὴν τοιαύτην γυμνασίαν, ὡς καὶ Ξενοφῶν ἐν συμποσίῳ φησίν. Lucian. de saltatione c. 25. Ὁ Σωκράτης

θεωμένους τάδε ἀντιλέξειν ἔτι οἴομαι ὡς οὐχὶ καὶ ἡ ἀν-
δρεία διδακτόν, ὁπότε αὕτη καίπερ γυνὴ οὖσα οὕτω
13 τολμηρῶς εἰς τὰ ξίφη ἵεται. καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπεν,
Ἆρ' οὖν καὶ τῷδε τῷ Συρακοσίῳ κράτιστον ἐπιδείξαντι
τῇ πόλει τὴν ὀρχηστρίδα εἰπεῖν, ἐὰν διδῶσιν αὐτῷ
Ἀθηναῖοι χρήματα, ποιήσειν πάντας Ἀθηναίους τολ-
14 μᾶν ὁμόσε ταῖς λόγχαις ἰέναι; καὶ ὁ Φίλιππος, Νὴ Δί',
ἔφη, καὶ μὴν ἔγωγε ἡδέως ἂν θεῴμην Πείσανδρον τὸν
δημηγόρον μανθάνοντα κυβιστᾶν εἰς τὰς μαχαίρας, ὃς

---

§. 13. *ποιήσειν*] Stephani est coniectura. Edd. vett. et A B. ποιήσει.

---

cabulo, quod utrumque recte dicitur, ita differunt ut, ubi *οὔτοι γε* dicitur, *γέ* pertineat ad totam sententiam, in *οὔτοι—γε* ad interpositum vocabulum referatur. Cf. ad VIII, 32. Plato Gorg. p. 450. E. De Rep. p. 332. A. Herm. ad Soph. Philoct. v. 800. Krüger. Commentt. ad calcem Dionys. Halic. p. 267. — De *οὐχί* negatione verbo *ἀντιλέγειν* subiecta cf. Hellenic. II, 3, 16. *ὁ δὲ — ἀντέλεγεν ὅτι οὐκ ἐγχωροίη.* et infra ad III, 3. annotata.

ὁπότε] *quando, quoniam.* „Namque ut *ἐπεί*, *ὅπου* aliaeque particulae indicativo iunctae saepe non tempus locumve, sed causam et rationem indicant, ita idem fieri solet in particulis *ὅτε* et *ὁπότε*." *Herm.* ad Vig. p. 918. Cf. Matth. §. 624. cl. 602. extr. Buttm. §. 136. Additur fere *γέ*, velut IV, 50. Anab. VII, 6, 11. Cyr. II, 2, 13. VI, 1, 8. VIII, 3, 7.

13. *Ἆρ' οὖν-κράτιστον*] *Ergone fuerit—optimum.* Non ubique *ἄρα* est *num*, sed saepissime, inprimis quum adiunctum sibi *οὖν* habet, respondet Latino *ne* enclit. Matth. §. 614. Cf. III, 13. VI, 6. VII, 1. — *ἐπιδείξαντι* recte habet, quanquam accusativus participii in hac structura paullo est usitatior. Cf. *Lucian. pro mercede cond.* c. 8. *ἄρά μοι κράτιστον ἐθελοκακήσαντα καὶ τὰ νῶτα ἐπιστρέψαντα καὶ ἀδικεῖν οὐκ ἀρνούμενον ἐπὶ τὴν κοινὴν ἐκείνην ἀπολογίαν καταφυγεῖν.* Plat. Alc. II. c. 19. *βουλευομένοις αὐτοῖς δοκεῖν κράτιστον εἶναι πέμψαντας πρὸς Ἄμμωνα, ἐκεῖνον ἐπερωτᾶν.*

ποιήσειν-τολμᾶν] Apomn. I, 2, 2. *ἀλλ' ἔπαυσε μὲν τούτων πολλούς, ἀρετῆς ποιήσας ἐπιθυμεῖν.* Vid. Matth. §. 530. 2.

14. *Πείσανδρον*] timiditate adeo insignem, ut saepe in scena a Comicis exagitaretur. Vid. Aristoph. Avv. v. 1556.

νῦν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι λόγχαις ἀντιβλέπειν οὐδὲ συ-
στρατεύεσθαι ἐθέλει. ἐκ τούτου ὁ παῖς ὠρχήσατο. καὶ
ὁ Σωκράτης εἶπεν, Εἴδετ', ἔφη, ὡς καλὸς παῖς ὢν 15
ὅμως σὺν τοῖς σχήμασιν ἔτι καλλίων φαίνεται ἢ ὅταν
ἡσυχίαν ἔχῃ; καὶ ὁ Χαρμίδης εἶπεν, Ἐπαινοῦντι ἔοικας
τὸν ὀρχηστοδιδάσκαλον. Ναὶ μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Σω- 16
κράτης· καὶ γὰρ ἄλλο τι προςενόησα, ὅτι οὐδὲν ἀργὸν

Pac. 395. Lysistr. v. 490. ibique Scholiast. Instituit Pisander quadringentorum dominationem in iisque periit. Cf. Thuc. VIII, 53 sqq.

15. ὡς καλὸς παῖς ὢν] Ne cum Bornemanno aliisque ὡς καλὸς ὁ παῖς ὢν scribendum censeas, tenendum est, etiam sic Graecos esse locutos, ut ex praedicato intelligerent subiectum. Soph. Philoct. v. 81. ἀλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα τῆς νίκης λαβεῖν. cui loco admovit Hermannus Eurip. Androm. v. 181. ἐπίφθονόν τι χρῆμα θηλειῶν ἔφυ. Phoeniss. v. 206. φιλόψογον δὲ χρῆμα θηλειῶν ἔφυ. Plautus Amph. II, 2, 1. *Satin parva res est voluptatum in vita atque in aetate agunda, praequam quod molestum est.* Exquisitiorem hanc dicendi rationem recentiores Graeci ad taedium usque frequentant. Cf. etiam ad IX, 7. extr. Non magis Bornemanno assentiri in eo possum, quod ab initio sententiae ἴδετ' pro εἴδετ' scripsit. Εἴδετ' est *vidistis*, sive cum interrogatione, quod videtur praestare, sive citra interrogationem accipias. Sic Soph. Aiac. v. 1005. *Herm.* εἶδες ὡς χρόνῳ ἔμελλε σ' Ἕκτωρ καὶ θανὼν ἀποφθίσαι; Eurip. Orest. v. 128. *Matth.* εἴδετε παρ' ἄκρας ὡς ἀπέθρισεν τρίχας σώζουσα κάλλος. ubi alii probarunt ἴδετε. Sequens φαίνεται quum sit Aoristus Praesentis neminem, opinor, morabitur, quanquam Bornemannus videtur in eo offendisse. Vide eum in Indice ad Conviv. p. 239.

ἐπαινοῦντι ἔοικας] Eandem structuram habes Apomn. I, 6, 10. ἔοικας τὴν εὐδαιμονίαν οἰομένῳ τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι. ubi vid. annot. Plato Apol. p. 27. A. ἔοικε γὰρ ὥςπερ αἴνιγμα ξυντιθέντι διαπειρωμένῳ. Cf. infra VI, 8. 9.

16. οὐδὲν ἀργὸν τοῦ σώματος] Athen. I. p. 20. τῆς δὲ Μέμφιδος ὀρχήσεως ἤρα καὶ Σωκράτης ὁ σοφὸς καὶ πολλάκις καταλαμβανόμενος ὀρχούμενος, ὥς φησι Ξενοφῶν, ἔλεγε τοῖς γνωρίμοις παντὸς εἶναι μέλους τὴν ὄρχησιν γυμνάσιον. ubi v. Schweighaeuser. Plutarch. de tuenda sanitate c. VI. ὥςπερ γὰρ αὐτῷ Σωκράτει γυμνάσιον ἦν οὐκ ἀηδὲς ἡ ὄρχησις κ. τ. λ. Diog. Laert. in Socrate: ἔτι δὲ ὠρχεῖτο συνεχὲς τῇ τοῦ σώματος εὐεξίᾳ λυσιτελεῖν ἡγούμενος τὴν τοιαύτην γυμνασίαν, ὡς καὶ Ξενοφῶν ἐν συμποσίῳ φησίν. Lucian. de saltatione c. 25. Ὁ Σωκράτης

τοῦ σώματος ἐν τῇ ὀρχήσει ἦν, ἀλλ' ἅμα καὶ τράχηλος καὶ σκέλη καὶ χεῖρες ἐγυμνάζοντο, ὥσπερ χρὴ ὀρχεῖσθαι τὸν μέλλοντα εὐφορώτερον τὸ σῶμα ἕξειν. καὶ ἐγὼ μέν, ἔφη, πάνυ ἂν ἡδέως, ὦ Συρακόσιε, μάθοιμι τὰ σχήματα
17 παρὰ σοῦ. καὶ ὅς, Τί οὖν χρήσῃ αὐτοῖς; ἔφη. Ὀρχήσομαι νὴ Δία. ἐνταῦθα δὴ ἐγέλασαν ἅπαντες. καὶ ὁ Σωκράτης μάλα ἐσπουδακότι τῷ προσώπῳ, Γελᾶτε, ἔφη, ἐπ' ἐμοί; πότερον ἐπὶ τούτῳ εἰ βούλομαι γυμναζόμενος μᾶλλον ὑγιαίνειν ἢ εἰ ἥδιον ἐσθίειν καὶ καθεύδειν ἢ εἰ τοιούτων γυμνασίων ἐπιθυμῶ, μὴ ὥσπερ οἱ δολιχοδρόμοι τὰ σκέλη μὲν παχύνονται, τοὺς ὤμους δὲ

δὲ, σοφώτατος ἀνήρ, ... οὐ μόνον ἐπῄνει τὴν ὀρχηστρικήν, ἀλλὰ καὶ ἐκμαθεῖν αὐτὴν ἠξίου, μέγιστον νέμων εὐρυθμίᾳ καὶ εὐμουσίᾳ καὶ κινήσει ἐμμελεῖ καὶ εὐσχημοσύνῃ τοῦ κινουμένου, καὶ οὐκ ᾐδεῖτο γέρων ἀνὴρ ἓν τῶν σπουδαιοτάτων μαθημάτων καὶ τοῦτο ἡγούμενος εἶναι. καὶ ἔμελλέ γε ἐκεῖνος περὶ ὀρχηστρικὴν οὐ μετρίως σπουδάσεσθαι, ὅς γε καὶ τὰ μικρὰ οὐκ ὤκνει μανθάνειν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα τῶν αὐλητρίδων ἐφοίτα καὶ παρ' ἑταίρας γυναικὸς οὐκ ἀπηξίου σπουδαῖόν τι ἀκούειν τῆς Ἀσπασίας. Refertur autem locus noster ad saltationem pantomimicam, de qua v. Plutarch. Symposiac. IX, 15. col. VII, 8, 3, et praeter Schweigh. l. l. Faber. in Gronov. Thesaur. T. VIII. p. 2252.

τράχηλος - ἐγυμν.] De rep. Laced. V, 9. οὐκ ἂν οὖν ῥᾳδίως γέ τις εὕροι Σπαρτιατῶν οὔτε ὑγιεινοτέρους οὔτε τοῖς σώμασι χρησιμωτέρους· ὁμοίως γὰρ ἀπό τε τῶν σκελῶν καὶ ἀπὸ χειρῶν καὶ ἀπὸ τραχήλου γυμνάζονται. ubi v. Schneid.

ὥσπερ χρὴ] Schneidero probatur coniectura Weiskii scribentis ὥστε, quippe cum qua sequentia bene congruant. Sensum inesse haud dubie statuerunt: *ita ut saltare oporteat*; quod si philosophus voluisset, nonne daturus fuisset ὥστε ὀρχεῖσθαι χρῆναι? *Bornem.* Nullum hic locum ὥστε habet: non enim quodvis saltationis genus Socrati probatur, sed tale, quo totum corpus exerceatur agiliusque reddatur.

17. εἰ βούλομαι] *Quod velim.* εἰ pro ὅτι. *Zeun.* Cf. Anab. III, 2, 17. μηδὲ μέντοι τοῦτο μεῖον δόξητε ἔχειν, εἰ οἱ Κυρεῖοι .. νῦν ἀφεστήκασιν. Matth. §. 617. 2. p. 586. Buttm. §. 135. 3.

μὴ ὥσπερ οἱ δολ. τ. σκ. μὲν π.] Quum illud μή h. l. in sequentibus non habeat neque coniunctivos neque infinitivos, quo referatur, ex indicativis παχύνονται et λεπτύνονται supplendi

λεπτύνονται, μηδ' ὥςπερ οἱ πύκται τοὺς μὲν ὤμους παχύνονται, τὰ δὲ σκέλη λεπτύνονται, ἀλλὰ παντὶ διαπονῶν τῷ σώματι πᾶν ἰσόῤῥοπον ποιεῖν; ἢ ἐπ' ἐκείνῳ 18 γελᾶτε ὅτι οὐ δεήσει με συγγυμναστὴν ζητεῖν, οὐδ' ἐν ὄχλῳ πρεσβύτην ὄντα ἀποδύεσθαι, ἀλλ' ἀρκέσει μοι οἴ-

---

sunt infinitivi παχύνεσθαι et λεπτύνεσθαι. Nam μή h. l., ut saepius, cum infinitivo iunctum est, quod verbum postremum ποιεῖν indicat. Quo autem iure h. l. indicativi παχύνονται etc. cum δολιχοδρόμοι etc. conveniunt et eorundem verborum infinitivi ad μή pertinentes desunt, eodem iure infinitivi παχύνεσθαι etc., si auctor eos ponere voluisset, cum μή convenissent et indicativi παχύνονται cum reliquis omitti potuissent. Sed ne eiusdem verbi indicativi et infinitivi iuxta se ponerentur, auctor indicativos cum nominativis congruentes quam infinitivos ad μή pertinentes ponere maluit. Nam dicere etiam potuisset: μή ὥςπερ οἱ δολιχοδρόμοι τὰ σκέλη μὲν παχύνεσθαι, τοὺς δὲ ὤμους λεπτύνεσθαι, μηδ' ὥςπερ οἱ πύκται τοὺς μὲν ὤμους παχύνεσθαι, τὰ δὲ σκέλη λεπτύνεσθαι. Quod facere Orellius proposuit, sed sine necessitate, ut recte iudicat Bornem., qui vulgatam lectionem in Anacoluthorum numerum refert. *Langius.* Idem dicendi modus ellipticus est Cyrop. IV, 3, 12—13. ἀλλὰ μὴν σχολή γε ἡμῖν μανθάνειν, ὅση οὔτε παισὶν οὔτε ἄλλοις ἀνδράσιν· οὔτε γὰρ τοξεύειν ἡμῖν μαθητέον, ὥςπερ τοῖς παισί· προεπιστάμεθα γὰρ τοῦτο· οὔτε μὴν ἀκοντίζειν· ἐπιστάμεθα γὰρ τοῦτο· ἀλλ' οὐδὲ μήν, ὥςπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνδράσι τοῖς μὲν γεωργίαι ἀσχολίαν παρέχουσι τοῖς δὲ τέχναι τοῖς δὲ ἄλλα οἰκεῖα· ἡμῖν δὲ στρατεύεσθαι οὐ μόνον σχολή, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη. Ἀλλὰ μὴν οὐχ, ὥςπερ ἄλλα πολλὰ τῶν πολεμικῶν χαλεπὰ μέν, χρήσιμα δέ· ἱππικὴ δὲ οὐκ ἐν ὁδῷ μὲν ἡδίων ἢ αὐτοῖν τοῖν ποδοῖν πορεύεσθαι; ubi v. Intpp.

ἰσόῤῥοπον] Hesychius interpretatur v. ἰσοβαρές, ἴσον, ἐκ μεταφορᾶς τῶν μὴ ῥεπόντων ζυγῶν, καὶ ἰσόσταθμον ἢ ὅμοιον. Cf. Plato. Phaedo. p. 109 A. ibique Wyttenbach.

18. πρεσβύτην ὄντα] ac proinde turpem adspectu inter iuvenes vigore et specie oculos spectatorum pascentes. *Weisk.* In memoriam hic veniunt Tyrtaei Eleg. I, 27 sqq. νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν Ὄφρ' ἐρατῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ· Ἀνδράσι μὲν θηητὸς ἰδεῖν ἐρατός τε γυναιξίν. Corpus nudare Graecis non erat turpe. Cf. Thuc. I, 6. Dionys. Arch. VII, 72. p. 1485. Plut. Alex. c. 15. Athen. I, 37. p. 20. E. F. De gentium barbararum more vid. Herodot. I, 10, 4. παρὰ γὰρ τοῖσι Λυδοῖσι, σχεδὸν δὲ καὶ παρὰ τοῖσι ἄλλοισι βαρβάροισι καὶ ἄνδρα ὀφθῆναι γυμνὸν ἐς αἰσχύνην μεγάλην φέρει. ubi Wesseling. haecce an-

κος ἑπτάκλινος, ὥςπερ καὶ νῦν τῷδε τῷ παιδὶ ἤρκεσε τόδε τὸ οἴκημα ἐνιδρῶσαι, καὶ χειμῶνος μὲν ἐν στέγῃ
19 γυμνάσομαι, ὅταν δὲ ἄγαν καῦμα ᾖ, ἐν σκιᾷ; ἢ τόδε γελᾶτε εἰ μείζω τοῦ καιροῦ τὴν γαστέρα ἔχων μετριω-

---

notavit: Quod vero V. et S. significarunt, *omnibus* barbaris, si mares nudarentur, turpe visum, in eo nimii fuerunt: *de plerisque* verum fuit. Recte Plato Politic. V. p. 452. C. *haud multum*, inquit, *temporis praeteriit*, ἐξ οὗ τοῖς Ἕλλησιν ἐδόκει αἰσχρὰ καὶ γελοῖα, ἅπερ νῦν τοῖς πολλοῖς τῶν βαρβάρων, γυμνοὺς ἄνδρας ὁρᾶσθαι. Adiunge Philostrati lib. I. Icon. c. 30. p. 808. γλουτὸν καὶ στέρνα καὶ ὅσα περὶ γυμνοῦ τοῦ Πέλοπος ἐλέχθη ἄν, καλύπτει ἡ γραφή. Λυδοὶ γὰρ καὶ οἱ ἄνω βάρβαροι καθείρξαντες ἐς τοιάςδε ἐσθῆτας τὸ κάλλος, λαμπρύνονται τοιοῖςδε ὑφάσμασιν, ἐνὸν λαμπρύνεσθαι τῇ φύσει.

οἶκος ἑπτάκλινος] *triclinium septem capiens lectos.* Plutarch. de tuenda sanit. c. 15. ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι τῷ κινοῦντι δι' ὀρχήσεως αὑτὸν ἑπτάκλινος οἶκος ἱκανός ἐστιν ἐγγυμνάζεσθαι. Taxabant autem Graeci conclavis magnitudinem et ambitum lectorum numero. Oecon. VIII, 13. καὶ ὅσα λέγω πάντα οὐκ ἐν πολλῷ τινι μείζονι χώρᾳ ἔκειτο ἢ ἐν δεκακλίνῳ στέγῃ συμμέτρῳ. Plutarch. Symposiac. V, 5, 2. ὅθεν οὐκ ὀρθῶς οἱ πλούσιοι νεανιεύονται κατασκευάζοντες οἴκους τριακοντακλίνους καὶ μείζους· ἄμικτων γὰρ αὕτη καὶ ἀφίλων δείπνων ἡ παρασκευή.

ὥςπερ καί] De adiecto καί cf. ad §. 6.

οἴκημα] ὁ ἀνδρὼν ἔνθα τὸ δεῖπνον ἦν.

ἐνιδρῶσαι] *ad sudandum*, eleganter pro *ad saltandum*. *Zeun.* Nam ad sudorem usque exercendum esse corpus Xenophon multis locis e sua et Socratis persona ostendit. *Weiske.*

ἄγαν καῦμα] Adverbium ἄγαν adiectivi vice fungitur. V. ad Apomn. III, 13, 3.

19. ἢ τόδε γελᾶτε] §. 18. erat ἢ ἐπ' ἐκείνῳ γελᾶτε. Sic persaepe accusativus pronominum neutrius generis tum apud Graecos tum apud Romanos scriptores cum verbis affectuum ad indicandam causam unde oriatur affectus aliquis iungitur. Anab. III, 2, 20. εἰ δὲ δὴ τοῦτο ἄχθεσθε. Cic. de Finn. 1, 19. Dolores nunquam vim tantam habent, ut non plus habeat sapiens quod gaudeat, quam quod angatur, ubi v. Bremi. Cf. Heindorf. ad Platon. Gorg. p. 473. E. Idem usus in verbis *eundi* obtinet in utraque lingua. De sequente εἰ v. ad §. 17.

μείζω τοῦ καιροῦ τ. γ. ἔχ.] Socrates dicitur fuisse προγάστωρ, *ventricosus.* Maxim. Tyr. dissert. VII, 9. XXXIX, 5. *Zeun.*

τέραν βούλομαι ποιῆσαι αὐτήν; ἢ οὐκ ἴστε ὅτι ἔναγχος ἕωθεν Χαρμίδης οὑτοσὶ κατέλαβέ με ὀρχούμενον; Ναὶ μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Χαρμίδης· καὶ τὸ μέν γε πρῶτον ἐξεπλάγην καὶ ἔδεισα μὴ μαίνοιο· ἐπεὶ δέ σου ἤκουσα ὅμοια οἷς νῦν λέγεις, καὶ αὐτὸς ἐλθὼν οἴκαδε ὠρχούμην μὲν οὔ — οὐ γὰρ πώποτε τοῦτ' ἔμαθον — ἐχειρονόμουν δέ· ταῦτα γὰρ ἠπιστάμην. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Φι-

---

ἔναγχος] *ἐν τῷ ἔγγιστα παρελθόντι χρόνῳ.* *Timaeus* gloss. in h. v. ubi v. Ruhnk. Cf. IV, 68. Cyrop. II, 4, 12. *ἕωθεν* est *summo mane.*

καὶ τὸ μέν γε πρ.] V. ad I, 9.

ὠρχούμην μὲν οὔ - ἐχειρονόμουν δέ] Similiter infra IV, 22. *τέρψιν μὲν οὐ παρέχει, πόθον δὲ ἐμποιεῖ.* Prae reliquis adamasse hanc scribendi formam Xenophontem observavit Valcken. ad Herodot. VII, 208. *ἐθηεῖτο τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γὰρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος - οὐκ οἷά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε.* Cyrop. V, 5, 6. *καὶ ἐφίλησε μὲν οὔ, δακρύων δὲ φανερὸς ἦν.* Cf. Wyttenb. ad Iulian. p. 196. Heindorf. ad Platon. Gorg. p. 501. A. Krueger. ad Dionys. Historiogrr. p. 100. et ad Xenoph. Anab. IV, 4, 3. Ad rem quod attinet, *τὸ χειρονομεῖν* proprium erat pantomimorum, qui *ὀρχησταί* dicebantur. Hinc Antiphanes apud Athenae. IV, 12. p. 134. B. philosophum quendam dicit *παρὰ δεῖπνον ὀρχούμενον ταῖς χερσί.* Ibid. XIV, 26. p. 629. B. C. de chironomia haec leguntur: *ἐζήτουν γὰρ ἐν ταύτῃ κινήσεις καλὰς καὶ ἐλευθερίους. καὶ τὰ σχήματα μετέφερον ἐντεῦθεν εἰς τοὺς χορούς, ἐκ δὲ τῶν χορῶν εἰς τὰς παλαίστρας.* Apud Herodotum VI, 129. commemoratur Hippoclides *τὴν κεφαλὴν ἐρείσας ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῖσι σκέλεσι χειρονομῆσαι.* Accedit et coniungitur inprimis cum saltatione *pyrrhicha*, unde intelligitur quod idem Athenae. l. l. c. 29. p. 631. C. tradit: *καλεῖται δ' ἡ πυῤῥίχη καὶ χειρονομία.* Non abhorrere saltationem a manuum gesticulatione in certaminibus usitata, iudicium est Lucian. de Saltat. c. 78. *οὐκ ἀπήλλακται ὄρχησις καὶ τοῦ ἐναγωνίου χειρονομίας.* Hesychius *χειρονόμος* interpretatur *ὀρχηστής.* Apud Aelian. XIV, 22. *χειρονομεῖν πρὸς ἀλλήλους* significat *manuum iactatione et digitorum compositione sensa animi sibi invicem declarare.* Xenophontis loco *χειρονομεῖν* de *solo gestu* accipiendum esse iam vidit Schneiderus. Conf. omnino Meursii Orchestra in *χειρονομία.*

ταῦτα] *τὸ χειρονομεῖν.* Exspectabatur *τοῦτο.* Sed v. ad Apomn. III, 6, 6 et supra ad I, 1.

λιππος, καὶ γὰρ οὖν οὕτω τὰ σκέλη τοῖς ὤμοις φαίνῃ ἰσοφόρα ἔχειν ὥστε δοκεῖς ἐμοὶ κἂν εἰ τοῖς ἀγορανόμοις ἀφιστῴης ὥσπερ ἄρτους τὰ κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἀζήμιος ἂν γενέσθαι. καὶ ὁ Καλλίας εἶπεν, Ὦ Σώκρατες, ἐμὲ μὲν παρακάλει, ὅταν μέλλῃς μανθάνειν ὀρχεῖσθαι, ἵνα σοι ἀντιστοιχῶ τε καὶ συμμανθάνω.

21 Ἄγε δή, ἔφη ὁ Φίλιππος, καὶ ἐμοὶ αὐλησάτω, ἵνα καὶ ἐγὼ ὀρχήσωμαι. ἐπειδὴ δ' ἀνέστη, διῆλθε μιμού-

---

20. φαίνῃ ἰσοφόρα ἔχειν] ἰσοφόρα idem fere quod ἰσόῤῥοπα. De infinitivo v. ad I, 15.

κἂν εἰ] καὶ ἂν εἰ, *etiam si forte.* V. Herm. ad Vig. n. 326. cl. n. 324. et Buttmann. ad Demosth. Midianam p. 33.

τοῖς ἀγορανόμοις] Lexx. Segg. p. 212, 25. ἀγορανόμος· δικαστὴς ἐν ἀγορᾷ νέμων τὸ δίκαιον, Suid. et Etym. M.: ἀγορανόμοι· οἱ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὤνια διοικοῦντες ἄρχοντες. Cf. Boeckh.: Die Staatshaush. d. Athen. I. p. 52. et Meier.: der Attische Process p. 89 sqq.

τὰ κάτω πρὸς τὰ ἄνω] h. e. τὰ σκέλη πρ. τοὺς ὤμους, *si appenderes agoranomis humeros et pedes, ut viderent, an eiusdem ponderis essent. Weisk.* Lysias de caede Eratosth. §. 9. οἰκίδιόν ἐστί μοι διπλοῦν, ἴσα ἔχον τὰ ἄνω τοῖς κάτω. Praepositio πρός indicat comparationem. Plato Apol. p. 41. B. ἀντιπαραβάλλοντι τὰ ἐμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων. Cf. ad Apomn. I, 2, 52. Non iniuria, opinor, Brownio panes Atheniensium duabus aequalibus partibus fuisse videntur, ita ut altera alteri pondere respondere deberet. Sic enim facillime intelligitur comparatio. Apud Athenaeum IV, 2. p. 128. D. commemoratur ἄρτος ἰσόπλατος.

ἀζήμιος] Agoranomi igitur curabant, ut panes iusto pondere venderentur. *Schneid.* Cf. Meier. l. l. p. 91.

ἐμὲ μέν] Reticuit scriptor oppositum membrum μηδένα δὲ ἄλλον vel simile quid. V. ad §. 4.

ἀντιστοιχῶ] Chori series στοῖχος dicitur. Pollux. IV, 108. Militaris etiam aciei series; hinc συστοιχοῦντες milites dicuntur, qui stant in eadem serie. Attici dicebant στοιχεῖν; hinc cives tabulis adscripti iurabant οὐδὲ καταλείψω τὸν παραστάτην, ᾧ ἂν στοιχῶ, teste Polluce VIII, 105. Qui igitur in opposita serie stat vel saltat, ἀντιστοιχεῖ. Xenoph. Anab. V, 4, 12. οἱ χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις. *Schneid.* Cf. S. Basilius in Hexaëm. Homil. IV. p. 38. C. καὶ οὕτως γίνεται κύκλος καὶ χορὸς ἐναρμόνιος συμφωνούντων πάντων καὶ συστοιχούντων ἀλλήλοις.

21. αὐλησάτω] Intellig. ἡ αὐλητρίς.

μενος τήν τε τοῦ παιδὸς καὶ τὴν τῆς παιδὸς ὄρχησιν.
καὶ πρῶτον μὲν ὅτι ἐπήνεσαν ὡς ὁ παῖς σὺν τοῖς σχή- 22
μασιν ἔτι καλλίων ἐφαίνετο, ἀντεπέδειξεν ὅ,τι κινοίη τοῦ σώματος ἅπαν τῆς φύσεως γελοιότερον· ὅτι δ' ἡ παῖς εἰς τοὔπισθεν καμπτομένη τροχοὺς ἐμιμεῖτο, ἐκεῖνος ταῦτα εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἐπικύπτων μιμεῖσθαι τροχοὺς ἐπειρᾶτο. τέλος δ' ὅτι τὸν παῖδ' ἐπῄνουν ὡς ἐν τῇ ὀρχήσει ἅπαν τὸ σῶμα γυμνάζοι, κελεύσας τὴν αὐλητρίδα θάττονα ῥυθμὸν ἐπάγειν ἵει ἅμα πάντα καὶ σκέλη
καὶ χεῖρας καὶ κεφαλήν. ἐπειδὴ δὲ ἀπειρήκει, κατακλι- 23
νόμενος εἶπε, Τεκμήριον, ὦ ἄνδρες, ὅτι καλῶς γυμνάζει καὶ τὰ ἐμὰ ὀρχήματα· ἐγὼ γοῦν διψῶ· καὶ ὁ παῖς,

---

§. 21. *καὶ τὴν τῆς παιδὸς*] A. καὶ τῆς παιδός, quasi praecesserit τὴν τοῦ τε παιδός. — §. 22. *ἀντεπέδειξεν*] Ita B. pro ἀνταπέδειξεν. — *ἐκεῖνος ταῦτα - τροχούς*] Ernestus pro ταῦτα malebat ταὐτά vel ταὐτό, *similiter*, Schaeferus ad Apollon. Rhod. II. p. 307. κατὰ ταὐτά, Iacobs. ad Achillem Tat. p. 636 τἀναντία. Bornemannus servato ταῦτα voc. τροχούς deleri iubet. Sed vulgatam ita defendi posse puto, ut verba μιμεῖσθαι τροχούς statuamus pronominis esse epexegesin, qualis est Anab. I, 1, 7.

---

22. *ὅτι ἐπήνεσαν*] Verba ὅτι ἐπήνεσαν respondere Latinis *quod attinet ad id, quod laudaverant*, apparet ex iis quae monui in Vindic. Epilog. Cyrop. p. 95 sq. Eodem loco quibus de causis e seqq. μιμεῖσθαι τροχοὺς ἐπειρᾶτο nomen τροχούς abiecerim, paucis notavi." *Bornem.* Quid obstet quominus ὅτι pro *quia* accipiatur, nullam equidem causam comminiscor. Ceterum ut hic aoristi, sic paullo inferius imperfecta vicibus funguntur plusquamperfectorum. Cf. Apomn. I, 2, 47. Anab. I, 1, 2. 6. Matth. §. 498. n. Buttm. §. 124. 3.

ἀντεπέδειξεν - γελοιότερον] *vicissim reddebat unamquamque partem corporis quam movebat turpiorem magisque ridiculam quam erat per se. Weisk.* Cf. ad Apomn. II, 1, 22. Imaginem scurrae expressit Lucianus in loco supra apposito ad I, 14.

23. *ὀρχήματα· ἐγὼ γοῦν διψῶ*] Vulgo plena interpunctione haec distinguunt, quod repugnat usui nominis τεκμήριον, cui quum alibi γάρ adnectatur, hic eius locum obtinet γ' οὖν. Vid. ad IV, 17. *Bornemann.* γ' οὖν s. γοῦν ubique cum aliqua restrictione antecedentia confirmat. Cf. ad Apomn. I, 6, 11.

ἐγχεάτω μοι τὴν μεγάλην φιάλην. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Καλλίας, καὶ ἡμῖν γε, ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς διψῶμεν ἐπὶ σοὶ γε-
24 λῶντες. ὁ δ' αὖ Σωκράτης εἶπεν, Ἀλλὰ πίνειν μέν, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐμοὶ πάνυ δοκεῖ· τῷ γὰρ ὄντι ὁ οἶνος ἄρδων τὰς ψυχὰς τὰς μὲν λύπας ὥςπερ ὁ μανδραγόρας τοὺς ἀνθρώπους κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας ὥςπερ

---

§. 24. ὥςπερ ὁ μανδρ. τοὺς ἀνθρώπους] Stobaeo XX. p. 170. ὥςπ. μανδρ. ἄνδρα. Artemidor. I, 68. ἀνδρός. Athenae. p. 504. C. ἀνθρώπους sine articulo. Idem dein φλόγας.

Νὴ Δί' - γε] Vid. ad §. 6.

24. *ἄρδων τὰς ψυχὰς*] Aristoph. Equitt. v. 98. *ἀλλ' ἐξένεγκέ μοι ταχέως οἴνου χοᾶ, τὸν νοῦν ἵν' ἄρδω.* Cf. ad IV, 8.

ὁ μανδραγόρας] Schol. Platon. de rep. VI. p. 411. ed. Tauchn.: *Μανδραγόρας· ὑπνωτικὸς ὁ καρπὸς τοῦδε τοῦ φυτοῦ. Θεόφραστος δὲ ἐν τῇ περὶ φυτῶν πραγματείᾳ τὴν ῥίζαν τοῦδε ξυσθεῖσάν τε καὶ ὄξει δευθεῖσαν πρός τε τὰ ποδαγρικὰ καὶ πρὸς ὕπνον μᾶλλον εἶναι χρησίμην φησὶ καὶ δὴ πρὸς φίλτρα· διδόασι δὲ ἐν οἴνῳ ἢ ὄξει.* Plutarch. Q. Symp. III, 5, 2. *τὸν μὲν ὕπνον οἱ πλεῖστοι περιψύξει γίνεσθαι λέγουσι καὶ ψυκτικὰ τὰ πλεῖστα τῶν ὑπνωτικῶν φαρμάκων ἐστίν, ὡς ὁ μανδραγόρας καὶ τὸ μηκώνιον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν σφοδρὰ καὶ βίᾳ πολλῇ συνωθεῖ καὶ πήγνυσιν· ὁ δ' οἶνος ἠρέμα καταψύχων ἵστησι μεθ' ἡδονῆς καὶ ἀναπαύει τὴν κίνησιν, ἐν τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον οὔσης πρὸς ἐκεῖνα τῆς διαφορᾶς.* Cf. Schol. Demosthen. T. II. p. 53. ed. R. et Interprr. ad Lucian. T. I. p. 103. ed. Reiz.

25. *δοκεῖ μέντοι*] Opposita haec sunt superioribus *ἀλλὰ πίνειν μὲν - δοκεῖ.*

σώματα] Ut concedam recte dici *hominum conviviis accidere aliquid*, quod hic idem foret ut *hominibus in convivio versantibus accidit*, at comparationis mihi ratio suadere, imo postulare videtur, ut *συμπόσια* ab h. l. putemus aliena esse. Mira enim profecto haec foret comparatio, cuius in parte altera res ea ipsa quae comparatur, in altera autem alia eius quae conferenda est loco poneretur. Atqui non convivia cum plantis, sed has cum hominibus convivantibus componit. Neque vere hoc spernendum esse duxerim, quod porro mihi in hac scriptura monendum videtur, Xenophontem, si *συμπόσια* scripsisset, non additurum fuisse *ἀνδρῶν*, quod nemo non videt quam inutile futurum esset. Mecum, nisi fallor, sentiens Bornemannus utrumque verbum eiici voluit [vid. Indic. ad Symp. p. 248] idque si vulgata defendi non posset, quam puto defendi posse, Dindorfii ratione multo mihi magis placeret. Sed habet illud quoque quod

ἔλαιον φλόγα ἐγείρει. δοκεῖ μέντοι μοι καὶ τὰ τῶν ἀν- 25
δρῶν σώματα ταῦτα πάσχειν ἅπερ καὶ τὰ τῶν ἐν [τῇ] γῇ

---

§. 25. δοκεῖ μέντοι] Stob. interserit γέ probante Bornem. — σώματα ταῦτα πάσχειν ἅπερ καὶ τὰ τῶν ἐν [τῇ] γῇ φυομένων] σώματα dedit Athenaeus pro συμπόσια. Articulum τῇ ante γῇ A. et Stob. exhibent. Vid. ad Apomn. II, 7, 13. Dindorfius συμπόσια retinuit et in sequentibus admisit Castalionis correctionem ἅπερ καὶ τὰ ἐν γῇ φυόμενα, quae nisi audacior esset, συμπόσια explicari posset de *coetibus convivantium*, quemadmodum Latini quoque *convivium* per synecdochen pro *ipsis convivis* saepe usurpant. Nam habet etiam σώματα quod displicere possit.

---

displicere possit. Ita enim apta est h. l. *corporis humani et plantarum* mentio, aegre ut eam tolli patiaris. Quid enim? quae statim post de plantarum conditione dicta sunt a Socrate, nonne apertam continent corporis alicuius descriptionem quod erectum stare nequit neque per meatus (πόρους) aëris flatum immittit? Atqui si corpora plantis, ut omnino videtur, hic tribuuntur, retinenda etiam sunt corpora hominum. Quare mihi quidem Athenaeus veram et genuinam Xenophontis manum hic videtur servasse et prius de defendenda eius scriptura circumspiciendum quam ad aliam rationem confugiamus. In promptu est autem videre non potuisse initio Socratem nisi corporis humani mentionem facere, cum de plantis de earumque cum homine comparatione cogitaret, proprie vero nonnisi *corpus* humanum cum plantis recte conferatur. Tum demum in mentem venit ei *animi*, qui et ipse in ebrio male afficitur, ideoque dicit καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφαλοῦνται, ceterum non tam animum quam corpus in toto hoc loco respiciens, quod ostendunt illa καὶ οὐδὲ ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα. Quibus si addideris solemnem hanc videri fuisse formulam τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφάλλονται (ita certe Cyrop. I, 3, 10. καὶ ταῖς γνώμαις καὶ τοῖς σώμασι σφαλλομένους), eo minus mirum fortasse videbitur quod hic utrumque a Socrate iunctum reperitur. *Voigtlaender: Brevis de locis nonnullis Xenoph. disputatio p.* 6 *sq. Schneeberg.* 1826.

ταῦτα ἅπερ] De Stephani sententia scripserunt ταὐτά praeter Dindorfium omnes. Is vide quid de ea re statuat ad VIII, 15, quocum sentimus. Cf. quae ad Lucian. Dial. mort. XIV, 9. notavimus. Ita quidni Demosthenes d. Rhod. lib. p. 192. ed. Reisk. ταῦτ' ἂν αὐτῷ παραινέσαιμι ἅπερ ὑμῖν, et p. 203. κἀμοὶ ταῦτα δοκεῖ, ipse autem Xenophon infra §. 27. ἐδόκει μὲν δὴ ταῦτα πᾶσι scribere potuerint, non perspicimus. *Voigtl.* l. l. Quum utrumque per se recte dicatur, et ταῦτα ἅπερ et ταὐτὰ ἅπερ, invitis libris nolui quicquam mutare, quanquam haud diffiteor

φυομένων. καὶ γὰρ ἐκεῖνα, ὅταν μὲν ὁ θεὸς αὐτὰ ἄγαν ἀθρόως ποτίζῃ, οὐ δύναται ὀρθοῦσθαι οὐδὲ ταῖς αὔραις διαπνεῖσθαι· ὅταν δ' ὅσῳ ἥδεται τοσοῦτον πίνῃ, καὶ μάλα ὀρθά τε αὔξεται καὶ θάλλοντα ἀφικνεῖται εἰς

αὔραις διαπνεῖσθαι] Athenae. ὥραις διαπλοῦσθαι, probante Orellio. — τοσοῦτον πίνῃ] Ita Stob., τοσούτῳ A B a b c h et Codd. Athenaei. Vulgo τοσοῦτο.

---

in consignandis accentibus codices et editiones veteres parum fidei mereri. Infra IV, 11 in simili loco τὰ αὐτά legitur. Anab. II, 1, 22. ἀπάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου ὅτι καὶ ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ ἅπερ καὶ βασιλεῖ recentiores Editores ex Steph. et Hutchins. receperunt ταὐτά. Similiter apud Platonem Sophist. p. 217. B. ὁ δὲ ταῦτα ἅπερ καὶ πρὸς σὲ νῦν καὶ τότε ἐσχήπτετο πρὸς ἡμᾶς, et Gorg. p. 487. D. ἐπειδὴ οὖν σου ἀκούω ταῦτα ἐμοὶ συμβουλεύοντος ἅπερ τοῖς σαυτοῦ ἑταιροτάτοις Heindorfius Ficini secutus interpretationem correxerat ταὐτά, cui tamen non obtemperavit Stallbaum., qui etiam Sympos. p. 177. E. ταῦτα δὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄρα ξυνέφασάν τε καὶ ἐκέλευον ἅπερ ὁ Σωκράτης vulgatam intactam reliquit. — De usu duplicis καί in huiusmodi formis dicendi prope constanti dixit *Heindorf.* ad Plat. Phaedo. p. 64. C.

ἐκεῖνα] ad propius nomen hic refertur, qui usus rarior quidem est, nec tamen exemplis plane destitutus. Vid. *Schneider.* ad Cyrop. V, 2, 28. *Ast.* ad Plat. Polit. p. 417. *Schaefer.* Apparat. crit. ad Demosth. T. III. p. 160. *Bremi.* ad Lys. Or. p. 154.

αὔραις διαπνεῖσθαι] *ventis perflari*, interprete Bremio, qui ad explicandum hunc locum inter alia dicit plantarum πόρους nimia pluvia occludi, unde fiat ut illae, quum neque exhalare vapores neque extrinsecus aërem spiritu ducere possint, marcescant putrescantque. Idem praeter *Galenum* περὶ ὑγιεινῆς διαίτης p. 30. l. 23. contulit *Theophrast.* de causis plant. L. V. c. 15. et *Scaligeri* notam ad L. V. c. 20. *Schneider.* in Addend. p. 395. comparat Senec. Q. N. V, 18. *dedit deus ventos — ad alendos satorum atque arborum fructus; quos ad maturitatem cum aliis causis adducit ipsa iactatio, attrahens cibum in summa et ne torpeat movens.* Cf. Bentleium ad Horat. Carm. I, 22, 18.

καὶ μάλα] *gar sehr.* Habet enim καί inprimis adverbiis quantitatis praefixum intendendi et augendi vim. Cf. III, 10. IV, 37. et ad Apomn. I, 3, 13.

τὴν καρπογονίαν. οὕτω δὲ καὶ ἡμεῖς, ἢν μὲν ἀθρόον 26 τὸ ποτὸν ἐγχεώμεθα, ταχὺ ἡμῖν καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφαλοῦνται, καὶ οὐδὲ ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα· ἢν δὲ ἡμῖν οἱ παῖδες μικραῖς κύλιξι

---

§. 26. οὕτω δὲ καί] Ath. οὕτω δὴ καί. Stobaei Cod. Par. A. οὕτω καί, — ταχὺ ἡμῖν] Athen. et Stob. ταχυ ἡμῶν. — λέγειν τι] Posterius voc. Athen. om.

---

26. οὕτω δὲ καὶ ἡμεῖς] Ne quis cum Athenaeo legendum putet οὕτω δὴ καί, conf. ad Apomn. II, 9. §. 7. Adde *Plat.* Protag. p. 347. E. οὕτω δὲ καὶ αἱ τοιαίδε συνουσίαι κ. τ. λ. *ibid.* p. 351. A. οὕτω δὲ κἀκεῖ οὐ ταὐτὸν εἶναι. De structura ἡμεῖς-ἡμῖν-σφαλ. vid. Buttm. §. 138. II. 5. Matth. §. 631. 1. Viger. p. 894. cl. p. 39 sq., ubi plura huius antiptoseos exempla afferuntur.

ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχ.] ἀθρ. τ. π. ἐγχεῖσθαι est *uno tenore, uno et continuo actu cyathum exhaurire. Scholiast.* ad Theocrit. Idyll. VII, 69. ἀθρόως· οὐ διαιρῶν εἰς τὰ μικρότατα τῶν ἐκπωμάτων. *Etym. M.* ἀμυστί· ἀπνευστὶ πίνειν· οἱ δὲ ἀθρόως. Cf. *Antonin. Liberal.* Fab. 24. ἡ Δημήτηρ ἐξέπιε τὸ ποτὸν ἀθροῦν. *Aelian.* V. Hist. I, 4. καὶ ἐκεῖνο δὲ κυνὸς Αἰγυπτίου τὸ σοφόν· οὐκ ἀθρόως οὐδὲ ἀνέδην οὐδὲ ἐλευθέρως ἐκ τοῦ ποταμοῦ πίνουσιν κ. τ. λ. Supra §. 24. erat ἀθρόως ποτίζειν, quod quomodo intelligendum sit iam satis apparet.

τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφαλοῦνται] Praeter locum Cyrop. I, 1, 10. a Voigtlaendero ad §. 25. excitatum cf. *De rep. Laced.* V, 4. καὶ μὴν τοῦ πότου ἀποπαύσας τὰς οὐκ ἀναγκαίας πόσεις, αἳ σφάλλουσι μὲν σώματα, σφάλλουσι δὲ γνώμας, ἐφῆκεν ὁπότε διψῴη ἕκαστος πίνειν. Plutarch. de Musica fin. ὁ μὲν οἶνος σφάλλειν πέφυκε.. τά τε σώματα καὶ τὰς διανοίας.

μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησ.] *nedum fari quidquam poterimus.* Ebriis hoc saepe accidit ut lingua nimio vino madefacta ad loquendi usum inepta fiat. In simili loco Cyrop. supra memorato recte dicitur μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε. Respondent sibi ὀρχεῖσθαι et ὀρθοῦσθαι. *Voigtlaender.* Minus recte Bornemannus, quum ita sentiret, ebrios plerosque multa quidem confabulari, sed pauca quae aut *sana* sint aut *alicuius momenti*, id ipsum pronomine τί indicari putaverat eamque ob causam pronomen, quod apud Athenaeum deest, aegre, si abesset, se desideraturum professus erat. — De μὴ ὅτι vid. Buttm. §. 137. Matth. §. 624. p. 596. Viger. p. 465. Cf. infra VI, 2. Apomn. I, 6, 11. Cyrop. III, 2. 21.

πυκνὰ ἐπιψακάζωσιν, ἵνα καὶ ἐγὼ ἐν Γοργιείοις ῥήμασιν εἴπω, οὕτως οὐ βιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ οἴνου μεθύειν, ἀλλ' ἀναπειθόμενοι πρὸς τὸ παιγνιωδέστερον ἀφιξόμεθα.

πυκνὰ ἐπιψακ.] Athen. μικρὰ ἐπιψακ. Formam ἐπιψακάζειν pro ἐπιψεκ. iam in Aldina exstantem tuentur A B cum Codd. Athenaei. — ἐν Γοργιείοις] Athen. Γοργείοισι omissa praepositione.

πυκνὰ ἐπιψακ.] πυκνά quod in h. l. adverbii vim obtinet ut Anab. V, 9, 8 al., Schneidero in Addend. p. 392. contrariam sententiae Socratis videbatur significationem habere. Cum Schneidero facit Orellius, qui πυκνά vel propterea probari non posse statuit, quod nihil differat ab ἀθρόως. Sed quid sit ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχεῖσθαι, quibus verbis opposita sunt μικραῖς κύλιξι πυκνὰ ἐπιψακάζειν, paullo ante vidimus. πυκνά unice convenire cum sequentibus θᾶττον περιελαύνειν τὰς κύλικας, contra μικρά, quod praeferebat cum Schneidero Orellius, iam inesse verbo ἐπιψακάζειν et ab hilaritate convivii abhorrere pluribus exposuit Bremius, quem nec fugit Posidonii locus apud Athenaeum Lib. IV. p. 152. D., ubi de Celtis haec narrantur: ἀποῤῥοφοῦσι δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ποτηρίου κατὰ μικρόν, οὐ πλεῖον κυάθου· πυκνότερον δὲ τοῦτο ποιοῦσι. Xenophontis locum expressit *Cicero* Cat. c. 14. — *et pocula* (me delectant) *sicut in symposio Xenophontis minuta atque rorantia*, h. e., interprete Facciolato, *quae leviter irrorant convivas ideoque parum vini capiunt*. Cf. Pollux VI, 30.

ἐν Γοργιείοις ῥήμασιν] De ἐν praepositione dativo vel per se sufficienti praefixa vid. Matth. §. 396. n. Cf. ad I, 9. — Gorgiae dicendi genus, ut cetera vitia omittam, verborum licentia exultabat et immodico tumore turgescebat. Videtur autem Socrates non ita usus esse aliquot verbis Gorgiae, ut Calliae, eius auditori, gratificaretur, sed ut eum pungeret, quod istius institutione delectaretur.

οὕτως] ut post *temporales* particulas saepissime, ita interdum etiam post *conditionales* infertur. Cf. Anab. III, 2, 31. De Vectigg. IV, 30. De re eq. VI, 2. XII, 13.

βιαζόμενοι] βιάζεσθαι et activa et passiva et media potestate usurpatur. Sequentia ὑπὸ τοῦ οἴνου refer ad μεθύειν, quod verbum Orellius immerito damnavit. Cf. VIII, 2. μεθύειν ὑπὸ τῆς ἀφροδίτης. Lucian. Nigrin. c. 5. extr. καὶ αὐτὸς ἔνθεος καὶ μεθύων ὑπὸ τῶν λόγων περιέρχομαι.

πρὸς τὸ παιγ. ἀφ.] Eurip. Ion. 1193. *Herm.* ἀφαρπάζειν χρεὼν | οἰνηρὰ τεύχη σμικρά, μεγάλα δ' εἰςφέρειν, | ὡς θᾶσσον

ἐδόκει μὲν δὴ ταῦτα πᾶσι· προςέθηκε δὲ ὁ Φίλιππος ὡς 27
χρὴ τοὺς οἰνοχόους μιμεῖσθαι τοὺς ἀγαθοὺς ἁρματηλάτας, θᾶττον περιελαύνοντας τὰς κύλικας. οἱ μὲν δὴ οἰνοχόοι οὕτως ἐποίουν.

III. Ἐκ δὲ τούτου συνηρμοσμένῃ τῇ λύρᾳ πρὸς τὸν 1
αὐλὸν ἐκιθάρισεν ὁ παῖς καὶ ᾖσεν. ἔνθα δὴ ἐπῄνεσαν μὲν ἅπαντες· ὁ δὲ Χαρμίδης καὶ εἶπεν, Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν δοκεῖ,

---

ἔλθωσ' οἴδ' ἐς ἡδονὰς φρενῶν. Cf. Markland. ad Eur. Suppl. 170 (181).

περιελαύνοντας τ. κύλ.] Comparat pincernas cum aurigis adeoque ab aurigation. verbum arcessit ad compotationem. Alias hac in re frequentia sunt περισοβεῖν, σοβεῖν, περιάγειν, περιφέρειν. v. Bergler. ad Alciphron. Ep. I, 22. p. 86. *Bach.* Philostrat. *Vit. Apoll.* III, 27. p. 118. τοὺς δὲ οἰνοχόους περιελαύνειν τὰς κύλικας ἐν τοῖς πότοις. Athenae. IV. p. 130. C. καὶ ὁ Κάρανος ἄρξας πότου μικροῖς ἐκπώμασι περισοβεῖν ἐκέλευε τοῖς παισίν. Cf. Valcken. ad Callim. Eleg. p. 259.

οὕτως ἐποίουν] Lucian. Nigrin. c. 8. εὖ λέγεις καὶ οὕτω χρὴ ποιεῖν. Dial. Deor. XX, 5. εὖ λέγεις καὶ οὕτω ποιῶμεν. Hermotim. c. 47. εὖ λέγεις καὶ τοῦτο ποιῶμεν, ubi legendum οὕτω. Vid. Fritzsch. Quaest. Lucian. p. XXXI.

CAP. III.

1. συνηρμοσμένῃ τῇ λύρᾳ κ. τ. λ.] Similiter Plutarch. *Non posse suaviter vivi sec. Epic. c.* 13. αὐλὸς ἢ κιθάρα διηρμοσμένη πρὸς ᾠδήν. Simpliciter lyra modulata Graece dicitur ἡρμοσμένη λύρα. Ceterum lyra et cithara a veteribus scriptoribus saepe confunduntur. Hom. hymn. in Merc. v. 423. λύρῃ δ' ἐρατὸν κιθαρίζων. Apollodor. III, 5. Ἀμφίων δὲ κιθαρῳδίαν ἤσκει, δόντος αὐτῷ λύραν Ἑρμοῦ. Athenae. XIV. p. 624. ἀναλαμβάνων τὴν λύραν ἐκιθάριζε. Cf. Gerh. Ioh. Voss. Institut. poet. III, 12, 11. Quid autem differat inter lyram et citharam, omnium optime explicuit *La Burette* in *Dissert. sur la Symphonie des Anciens* (vid. Mem. de l'acad. des inscriptions et belles lettres, Vol. IV. p. 116. *Forkel. Hist. Art. Music.* T. I. p. 200.), quocum in universum consentit *Voemel.* in libro qui inscribitur *Synonymisches Wörterbuch zum Uebungsbuche*, p. 72 sqq.

ἀλλ' ἐμοὶ μὲν δοκεῖ] Quid sibi velit ἀλλά, dictum est ad I, 1. De illato μέν non sequente δέ v. ad II, 4. 20. Cf. §. 3. §. 4. Cyr. II, 2, 10. Plato Lysid. p. 222. E. Amator. p. 134. A.

ἔφη ὁ Ἀντισθένης, ἥγε ἀναμφιλογωτάτη· ἐπεί τοι ἀνδρεία μὲν καὶ σοφία ἔστιν ὅτε βλαβερὰ καὶ φίλοις καὶ πόλει δοκεῖ εἶναι, ἡ δὲ δικαιοσύνη οὐδὲ καθ' ἓν συμμίγνυται τῇ ἀδικίᾳ.
5 Ἐπειδὰν τοίνυν καὶ ὑμῶν ἕκαστος εἴπῃ ὅ, τι ὠφέλιμον ἔχει, τότε κἀγὼ οὐ φθονήσω εἰπεῖν τὴν τέχνην δι' ἧς τοῦτο ἀπεργάζομαι. ἀλλὰ σὺ αὖ, ἔφη, λέγε, ὦ Νικήρατε, ἐπὶ ποίᾳ ἐπιστήμῃ μέγα φρονεῖς. καὶ ὃς εἶπεν, Ὁ πατὴρ ὁ ἐπιμελούμενος ὅπως ἀνὴρ ἀγαθὸς γενοίμην, ἠνάγκασέ με πάντα τὰ Ὁμήρου ἔπη μαθεῖν· καὶ νῦν δυναίμην ἂν Ἰλιάδα ὅλην καὶ Ὀδύσσειαν ἀπὸ στόματος εἰπεῖν.
6 Ἐκεῖνο δ', ἔφη ὁ Ἀντισθένης,

---

§. 5. καὶ ὑμῶν] καὶ ἡμῶν edidit Dind. cum A B a i h st. l. Codicum tamen exigua est in hac varietate auctoritas. Cf. ad §. 10. et IV, §. 25.

οὐδὲ καθ' ἓν] *ne una quidem in re*, h. e. *nulla prorsus in re*. Vid. ad Apomn. II, 6, 4. 7, 14. cll. ad I, 6, 2. De sententia cf. ibid. I, 6, 13. et IV, 2, 23.

5. ἐπειδὰν — τότε] Anab. IV, 2, 4. ἐπεὶ δὲ ᾤοντο ἀφανεῖς εἶναι, τότε ἀπῆλθον. Cf. Cyr. III, 3, 22.

οὐ φθονήσω εἰπεῖν] *lubenter dicam*. Plato de Rep. p. 338. A. μὴ φθονήσῃς καὶ Γλαύκωνα τόνδε διδάξαι. Phaedo. p. 61. D. ἃ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκοώς, φθόνος οὐδεὶς λέγειν. Cf. §. 14. et Stallbaum. ad Platon. Protag. p. 327. A. Ceterum duplex καί in verbis καὶ ὑμῶν — κἀγώ aliquid offensionis habet. Debebat enim, ni fallor, oratio sic fere procedere: ἐπειδὰν τοίνυν καὶ ὑμῶν ἕκαστος εἴπῃ ὅ, τι ὠφέλιμον ἔχει, ὥςπερ καὶ ἐγὼ ἄρτι εἶπον, ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονῶ, τότε καὶ εἰπεῖν οὐ φθονήσω τὴν τέχνην, δι' ἧς τοῦτο ἀπεργάζομαι.

ὁ πατὴρ ὁ ἐπιμελ.] Cum gravitate quadam iteratur articulus: *pater meus, is qui curabat*. Cf. VIII, 35. Λακεδαιμόνιοι δὲ οἱ νομίζοντες. Dindorfius Bachii hortatu alterum articulum expunxit.

ἀπὸ στόματος] V. ad Apomn. III, 6, 9. „Ceterum Niceratus cum rhapsodis suae aetatis certamen iniit festis diebus a Solone olim institutis, ibique aliquando victus fuit a Pratye. Testis est locus Aristotelis Rhetor. III, 11, 13. τὸν Νικήρατον φάναι Φιλοκτήτην εἶναι δεδηγμένον ὑπὸ Πράτυος, ὥςπερ εἴκασε Θρασύμαχος ἰδὼν τὸν Νικήρατον ἡττημένον ὑπὸ Πράτυος, ῥαψωδοῦντα, κομῶντα δὲ καὶ αὐχμηρὸν ἔτι." *Schneid.*

λέληθέ σε ὅτι καὶ οἱ ῥαψῳδοὶ πάντες ἐπίστανται ταῦτα τὰ ἔπη; Καὶ πῶς ἄν, ἔφη, λελήθοι ἀκροώμενόν γε αὐτῶν ὀλίγου ἀν' ἑκάστην ἡμέραν; Οἶσθά τι οὖν ἔθνος, ἔφη, ἠλιθιώτερον ῥαψῳδῶν; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ

---

6. ἀκροώμενον] In participio indefiniti quod vocant subiecti vim latere supra dictum est ad I, 8. Cf. Apomn. III, 6, 6. πῶς γὰρ οἷόν τε μὴ εἰδότα γε τὰ ἀναλώματα καὶ τὰς προσόδους ἐπιμεληθῆναι τούτων. Plato Criton. p. 43. B. καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικοῦτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν. p. 45. D. χρὴ δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἕλοιτο, ταῦτα αἱρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι.

ὀλίγου] *propemodum*. V. Viger. p. 115. Matth. §. 354. De re cf. Lycurg. adv. Leocr. c. 26. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τὸν Ὅμηρον παρασχέσθαι ἐπαινῶν. οὕτω γὰρ ὑπέλαβον ὑμῶν οἱ πατέρες σπουδαῖον εἶναι ποιητήν, ὥστε νόμον ἔθεντο καθ' ἑκάστην πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνου τῶν ἄλλων ποιητῶν ῥαψῳδεῖσθαι τὰ ἔπη. Isocrat. paneg. c. 42. T. II. p. 81 sq. ed. Bekk. εὕροι δ' ἄν τις ἐκ μὲν τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους ὕμνους πεποιημένους, ἐκ δὲ τοῦ πρὸς Ἕλληνας θρήνους ἡμῖν γεγενημένους· καὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἑορταῖς ᾀδομένους, τῶν δὲ ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἡμᾶς μεμνημένους. οἶμαι δὲ καὶ τὴν Ὁμήρου ποίησιν μείζω λαβεῖν δόξαν, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας τοῖς βαρβάροις ἐνεκωμίασε καὶ διὰ τοῦτο βουληθῆναι τοὺς προγόνους ἡμῶν ἔντιμον αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν τέχνην ἔν. τε τοῖς τῆς μουσικῆς ἄθλοις καὶ τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων, ἵνα πολλάκις ἀκούοντες τῶν ἐπῶν ἐκμανθάνωμεν τὴν ἔχθραν τὴν ὑπάρχουσαν πρὸς αὐτούς, καὶ ζηλοῦντες τὰς ἀρετὰς τῶν στρατευσαμένων ἐπὶ Τροίαν τῶν αὐτῶν ἔργων ἐκείνοις ἐπιθυμῶμεν. „Atque non solum Panathenaea, Dionysia, publicos denique Atheniensium universaeque Graeciae ludos rhapsodis recitationis locum fecisse, cum per se admodum probabile est, tum Xenophontis indicio fere compertum habemus. Quamvis enim magnus fuit festorum dierum numerus, hos non potuit solos animo tenere Niceratus, cum se tantum non quotidie rhapsodis aures adhibere profitebatur" etc. *Nitzsch.* Prolegg. ad Platon. Ion. p. 7.

ἔθνος] *genus hominum*. Similiter Cicero pro Sextio. c. 45. *Tu in accusatione quaesisti, quae esset nostra natio optimatium. Sic enim dixisti.* cap. 64. *habes igitur quod ex me quaesisti, qui essent optimates. Non est natio, ut dixisti.* Idem Cic. pro Murena c. 33. *tota natio candidatorum.* Cf. in Pison. c. 23. De sententia compara Apomn. IV, 2, 10. τοὺς γὰρ ῥαψῳδοὺς οἶδα μὲν ἔπη ἀκριβοῦντας, αὐτοὺς δὲ πάνυ ἠλιθίους ὄντας, et Nitzsch. l. l. p. 8 sq.

Νικήρατος, οὔκουν ἔμοιγε δοκεῖ. Δῆλον γὰρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὅτι τὰς ὑπονοίας οὐκ ἐπίστανται. σὺ δὲ Στησιμβρότῳ τε καὶ Ἀναξιμάνδρῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς πολὺ δέδωκας ἀργύριον, ὥςτε οὐδέν σε τῶν πολλοῦ ἀξίων λέ-

---

οὔκουν ἔμοιγε δοκεῖ] Recte Weiskius in Addend. p. 451. Nicerati negationem dicit eo videri pertinere, ut Antistheni de rhapsodis contradicat, non autem ut repetatur cogitatione οὐκ οἶδα ἔθνος ἠλιθιώτερον. Idem tamen dubitat, an locus non haberi possit integer: consentaneum v. g. esse post δοκεῖ legi ὅπερ σοί. Bornemannus malit οὔκουν, ἔμοιγε δοκεῖν, quanquam ferri etiam posse ἔμοιγε δοκεῖ dicit, interpunctione minima a ceteris vocabulis distinctum. Acute autem vidit Socratem *ad conciliandos sedandosque animos* verba δῆλον γάρ — ἐπίστανται Antisthenis causa, quae autem subiiciuntur, propter Niceratum proferre, quippe qui praeclarissimos Homeri interpretes praeceptores habuerit, ut quid sibi vellent carmina Homerica eum latere non posset.

τὰς ὑπονοίας] *latentes versuum sensus.* Nam Socratis aetate initia iacta sunt allegoricae interpretationis carminum Homericorum. Plutarch. de aud. poet. c. 4. p. 19. E. παρὰ δὲ Ὁμήρῳ σιωπώμενόν ἐστι τὸ τοιοῦτον γένος τῆς διδασκαλίας· ἔχει δὲ ἀναθεώρησιν ὠφέλιμον ἐπὶ τῶν διαβεβλημένων μάλιστα μύθων, οὓς ταῖς πάλαι μὲν ὑπονοίαις, ἀλληγορίαις δὲ νῦν λεγομέναις παραβιαζόμενοι καὶ διαστρέφοντες ἔνιοι μοιχευομένην φασὶν Ἀφροδίτην ὑπὸ Ἄρεως μηνύειν τὸν ἥλιον, ὅτι τῷ τῆς Ἀφροδίτης ἀστέρι συνελθὼν ὁ τοῦ Ἄρεως μοιχικὰς ἀποτελεῖ γενέσεις κ. τ. λ. Plato Ion. init. καὶ μὴν πολλάκις γε ἐζήλωσα ὑμᾶς τοὺς ῥαψῳδούς, ὦ Ἴων, τῆς τέχνης· τὸ γὰρ — ἀναγκαῖον εἶναι ἔν τε ἄλλοις ποιηταῖς διατρίβειν πολλοῖς κἀγαθοῖς καὶ δὴ καὶ μάλιστα ἐν Ὁμήρῳ, τῷ ἀρίστῳ καὶ θειοτάτῳ τῶν ποιητῶν, καὶ τὴν τούτου διάνοιαν ἐκμανθάνειν, μὴ μόνον τὰ ἔπη, ζηλωτόν ἐστι. οὐ γὰρ ἂν γένοιτό ποτε ῥαψῳδός, εἰ μὴ συνείη τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ· τὸν γὰρ ῥαψῳδὸν ἑρμηνέα δεῖ τοῦ ποιητοῦ τῆς διανοίας γίγνεσθαι τοῖς ἀκούουσι· τοῦτο δὲ καλῶς ποιεῖν μὴ γιγνώσκοντα ὅ τι λέγει ὁ ποιητὴς ἀδύνατον. Cf. Ruhnk. ad Timaei glossar. p. 200. Wolf. Prolegg. ad Homer. p. CLXII. Heindorf. ad Plat Lysid. p. 205. A.

Στησιμβρότῳ] Io apud Platonem in cognomine dialogo l. l.: καὶ οἶμαι κάλλιστ' ἂν ἀνθρώπων λέγειν περὶ Ὁμήρου ὡς οὔτε Μητρόδωρος ὁ Λαμψακηνὸς οὔτε Στησίμβροτος ὁ Θάσιος οὔτε Γλαύκων οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν πώποτε γενομένων ἔσχεν εἰπεῖν οὕτω πολλὰς καὶ καλὰς διανοίας περὶ Ὁμήρου, ὅσας ἐγώ. Ad quem locum v. Nitzsch. p. 25 sq. De Anaximandro nihil constat.

ἄλλοις πολλοῖς] De hoc verborum ordine v. ad I, 5.

ληϑε. τί γὰρ σύ, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, ἐπὶ τίνι μέγιστον φρονεῖς; Ἐπὶ κάλλει, ἔφη. Ἦ οὖν καὶ σύ, ὁ Σωκράτης ἔφη, ἕξεις λέγειν ὅτι τῷ σῷ κάλλει ἱκανὸς εἶ βελτίους ἡμᾶς ποιεῖν; Εἰ δὲ μή, δῆλόν γε ὅτι φαῦλος φανοῦμαι. 7

---

§. 7. ὁ Σωκρ. ἔφη] Sic legendum esse docet locus IV, 16., qui huc respicit. A B ἔφη ὦ Σώκρατες. a i b. h st. 1. l. 1. 3. ὦ Σωκρ., ἔφη. c b. 2. st. 2. mg. Leoncl. 3. ὁ Σωκράτης ἔφη, de quo ordine v. annot.

---

7. τί γὰρ σύ] Elliptica haec dicendi formula recurrit §. 8 et §. 9. Cf. §. 10 et §. 14. Haud dissimile est alterum illud dicendi genus, quale legitur apud Platonem Gorg. p. 502. A. τί δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μέλης; ἢ πρὸς τὸ βέλτιστον βλέπων ἐδόκει σοι κιϑαρῳδεῖν; ibid. τί δὲ δὴ ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ ϑαυμαστή, ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις, ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε; πότερόν ἐστιν αὐτῆς κ. τ. λ. De Rep. I, 7. p. 332. E. τί δὲ ὁ δίκαιος; ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὠφελεῖν καὶ ἐχϑροὺς βλάπτειν; Eurip. Hec. 1256. ἀλγεῖς· τί δ' ἡμᾶς; παιδὸς οὐκ ἀλγεῖν δοκεῖς; Ceterum perperam Bornemannus haec verba Calliae, non Socratis esse statuit. Non magis §. 8. εἶπεν de Callia licet accipere.

ἐπὶ κάλλει] Quod non artem aliquam suam praedicat Critobulus, sed bonum a fortuna sibi tributum, id sane non consequens est iis quae §. 3. legimus: ἐὰν καὶ ὑμεῖς ἅπαντες εἰς μέσον φέρητε, ὅ τι ἕκαστος ἐπίστασϑε ἀγαϑόν. Nec tamen non convenit cum §. 5. ἐπειδὰν τοίνυν καὶ ὑμῶν ἕκαστος εἴπῃ ὅ τι ὠφέλιμον ἔχει, modo ne putes ἔχει idem esse quod ἐπίσταται.

ὁ Σωκράτης ἔφη] Non insolita est haec collocatio. V. ad Apomn. I, 2, 9. Praeponi autem nomen, quia cum vi quadam ad praegressum aliquod nomen referatur, haud scio an non recte existimet Stallbaum. ad Platon. Protagor. p. 317. D. Cf. Frotscher. ad Xen. Hier. I, 1.

βελτίους] Nam non modo dicendum erat, qua re sibi quisque maxime placeret, sed eadem res debebat esse ad mores et vitam utilis. Verbis ipsis Socrates respicit ad Calliae dictum §. 4. Cf. IV, 15. *Weisk.*

εἰ δὲ μή] *alioqui.* Ante haec cogitandum esse aiens responsum, ut ἕξω γάρ, *potero sane*, Weiskius annotavit. Poterat etiam sic dici: Νὴ Δία, ἔφη, ἢ δῆλόν γε ὅτι κ. τ. λ. Cf. IV, 19.

8 *Τί γὰρ σύ, εἶπεν, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς, ὦ Ἀντίσθενες; Ἐπὶ πλούτῳ, ἔφη. ὁ μὲν δὴ Ἑρμογένης ἀνήρετο εἰ πολὺ εἴη αὐτῷ ἀργύριον. ὁ δὲ ἀπώμοσε μηδὲ ὀβολόν. Ἀλλὰ γῆν πολλὴν κέκτησαι; Ἴσως ἄν, ἔφη, Αὐτολύκῳ*
9 *τούτῳ ἱκανὴ γένοιτο ἐγκονίσασθαι. Ἀκουστέον ἂν εἴη καὶ σοῦ. τί γὰρ σύ, ἔφη, ὦ Χαρμίδη, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς; Ἐγὼ αὖ, ἔφη, ἐπὶ πενίᾳ μέγα φρονῶ. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπ' εὐχαρίστῳ γε πράγματι. Τοῦτό γὰρ δὴ ἥκιστα μὲν ἐπίφθονον, ἥκιστα δὲ περιμάχητον, καὶ ἀφύλακτον ὂν σώζεται καὶ ἀμελούμενον*
10 *ἰσχυρότερον γίγνεται. Σὺ δὲ δή, ἔφη ὁ Καλλίας, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς, ὦ Σώκρατες; καὶ ὃς μάλα σεμνῶς*

---

§. 8. ὁ μὲν δὴ Ἑρμ.] ὁ μὲν γὰρ δὴ Ἑρ. A. ὁ δὲ δὴ Ἑρ. B. Deterius ὁ δὴ Ἑρ. a st. l. 2. l. 1. 3. w. — πολλὴν κέκτησαι] Interpositum vulgo ἔφη om. A B a.

---

8. εἶπεν] sc. ὁ Σωκράτης. Non solum ἔφη, sed etiam εἶπεν loquentium orationi interponi docui ad Apomn. I, 2, 35. Cf. §. 10. VIII, 4. et Born. ad Cyrop. I, 6, 12.

ἀπώμοσε] *abiuravit*, *eiuravit*, h. e. *interposito iureiurando negavit*. „Sequitur enim semper negatio vel intelligitur apud Xenophontem et ceteros scriptores Atticos." *Schneid.* Cyrop. VI, 1, 3. ἀπώμοσεν ἦ μὴν μὴ ὑπὸ τοῦ Ὑστάσπου πεισθεὶς ταῦτα γιγνώσκειν. Herodot. II, 179. εἰ δέ τις ἐς τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκοιτο, χρῆν ὀμόσαι μὴ μὲν ἑκόντα ἐλθεῖν, ἀπομόσαντα δὲ τῇ νηῒ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ Κανωβικόν. VI, 63. εἶπε ἀπομόσας· „Οὐκ ἂν ἐμὸς εἴη."

9. ἀκουστέον ἂν εἴη] Sic infra IV, 1. ἀκούοιτ' ἂν — ἐμοῦ πρῶτον. V. ad Apomn. II, 3, 19. cl. III, 11, 1.

ἥκιστα μὲν ἐπίφθ. κ. τ. λ.] Admiranda hic est brevitas, lepos et novitas in rebus ad paupertatis laudem excogitatis. *Weisk.* De anaphora ἥκιστα μέν—ἥκιστα δέ cf. supra II, 3. ἄλλη μὲν—ἄλλη δέ. Post περιμάχητον intellige ἐστί. In ἐπίφθονος praepositionem significare *obnoxium*, *subiectum*, sicut in ἐπαίτιος, ἐπίδικος, ἐπικίνδυνος Zeunius docet ad Viger. p. 629. ed. Herm.

ἀφύλακτον ὂν σώζεται] Delect. Epigramm. ed Jacobs. VI, 2. κερδαλέους δίζεσθε δόμους, ληΐστορες, ἄλλους· | τοῖσδε γάρ ἐστι φύλαξ ἔμπεδος ἡ πενίη.

ἀνασπάσας τὸ πρόςωπον, Ἐπὶ μαστροπείᾳ, εἶπεν. ἐπεὶ δὲ ἐγέλασαν ἐπ' αὐτῷ, Ὑμεῖς μὲν γελᾶτε, ἔφη, ἐγὼ δὲ οἶδ' ὅτι καὶ πάνυ ἂν πολλὰ χρήματα λαμβάνοιμι, εἰ βουλοίμην χρῆσθαι τῇ τέχνῃ. Σύ γε μήν, δηλῶν, ἔφη 11 ὁ Λύκων, τὸν Φίλιππον, ἐπὶ τῷ γελωτοποιεῖν μέγα φρονεῖς. Δικαιότερόν γ', ἔφη, οἴομαι ἢ Καλλιππίδης ὁ ὑποκριτής, ὃς ὑπερσεμνύνεται ὅτι δύναται πολλοὺς

---

§. 10. ἐγέλασαν ἐπ' αὐτῷ] αὐτῷ legendum esse pro αὐτόν primus vidit Abreschius in Misc. Belg. Vol. III. T. III. p. 531. — ὑμεῖς μέν] st. 1. 1. 1. 2. ἡμεῖς μέν. — §. 11. δηλῶν] Ita B. st. 1. 2. 1. mg. A. pro δῆλον. Dindorf. admisit Brownii coniecturam δῆλον, ἔφη ὁ Λύκ. πρὸς τ. Φ.. ὅτι κ. τ. λ. Cornarius quoque interpretatur: *Tu equidem, inquit Lycon ad Philippum, quod multum tibi places, ex eo quod risum movere potes, manifestum est.*

---

10. ἀνασπάσας τὸ πρ.] *composito ad gravitatem vultu.* Etenim ἀνασπάσαι τὰς ὀφρῦς Aristoph. Acharn. 1068: item ἀνάγειν, αἴρειν, ἐπαίρειν, ἀνατείνειν τὰς ὀφρῦς, sive *ardua subrigere supercilia* usurpatur cum ad gravitatem, tum ad superbiam indicandam. v. Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 375. et Bergler. ad Alciphron. Epist. I, 34. Differt συνάγειν τὰς ὀφρῦς, quod est iratorum hominum et torvum cernentium. *Bach.* Zeunius comparavit etiam Cyrop. I, 3, 9. οὕτω δὲ στήσαντα το πρόςωπον σπουδαίως καὶ εὐσχημόνως πως προςενεγκεῖν καὶ ἐνδοῦναι τὴν φιάλην τῷ πάππῳ.

πάνυ ἂν πολλά] Similiter Plato Apol. p. 40. A. πάνυ ἐπὶ σμικροῖς pro ἐπὶ πάνυ σμικροῖς. Xenoph. de Re equestri VI, 8. πάνυ τινὲς ὀλίγοι. Cf. ad II, 2. Quid sibi velit καί ante πάνυ dictum est ad II, 25.

δηλῶν - τὸν Φίλ.] Iterum δηλοῦν c. acc. personae iunctum legitur §. 14. „Verborum collocatio si quam offensionem habet, exemplis se similibus facile tuebitur; quemadmodum verba Anabas. VII, 6, 10. ὅ γε πρῶτος λέγων ἐγὼ μέν, ἔφη frustra fuerunt qui in dubitationem vocarent." Born. in Ind. ad Conviv, p. 238.

11. Καλλιππίδης] ὁ τῶν τραγῳδιῶν ὑποκριτής, ὄνομα καὶ δόξαν ἔχων ἐν τοῖς Ἕλλησιν καὶ σπουδαζόμενος ὑπὸ πάντων. *Plutarch. Agesil.* c. 21. Teste Athenaeo XII, 49. p. 535. D. comitatus est Alcibiadem in patriam revertentem. Cf. Plutarch.

12 *κλαίοντας καθίζειν.* *Οὐκοῦν καὶ σύ, ἔφη ὁ Ἀντισθένης, λέξεις, ὦ Λύκων, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς; καὶ ὃς ἔφη, Οὐ γὰρ ἅπαντες ἴστε, ἔφη, ὅτι ἐπὶ τούτῳ τῷ υἱεῖ; Οὗτός γε μήν, ἔφη τις, δῆλον ὅτι ἐπὶ τῷ νικηφόρος εἶναι. καὶ ὁ Αὐτόλυκος ἀνερυθριάσας εἶπε, Μὰ Δί' οὐκ*
13 *ἔγωγε. ἐπεὶ δὲ ἅπαντες ἡσθέντες ὅτι ἤκουσαν αὐτοῦ φωνήσαντος προσέβλεψαν, ἤρετό τις αὐτόν, Ἀλλ' ἐπὶ τῷ μήν, ὦ Αὐτόλυκε; ὁ δ' εἶπεν, Ἐπὶ τῷ πατρί, καὶ ἅμα ἐνεκλίθη αὐτῷ. καὶ ὁ Καλλίας ἰδών, Ἆρ' οἶσθα, ἔφη,*

---

§. 12. *ὅτι ἐπὶ τούτῳ τ. υ.*] ὅτι om. A B i a b h c. — §. 13. *Ἐπὶ τῷ πατρί*] ὅτι τ. π. i c h b.

Alcib. c. XXXII. Plura vide apud Schweighaeus. in Addendis ad Athenaei locum et apud Wyttenbach. ad Plutarch. Apophthegm. Lacon. p. 1154.

κλαίοντας καθίζειν] *facere, reddere lacrymantes.* V. ad Apomn. II, 1, 12. Ad rem quod attinet aliter ac Philippus iudicat Aglaïtadas in loco Cyrop. II, 2, 14. *ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ τοῦ κλαίειν καθίζοντος τοὺς φίλους πολλαχῇ ἔμοιγε δοκεῖ ἐλάττονος ἄξια διαπράττεσθαι ὁ γέλωτα αὐτοῖς μηχανώμενος.*

12. *οὐκοῦν - λέξεις*] Negatio saepe cum futuro per interrogationem sic coniungitur, ut aliquid fieri iubeatur. *Herm.* ad Vig. p. 740. 145. Itaque in fine sententiae interrogationis signum revocandum esse duxi. Plato Gorg. p. 466. E. *οὐκοῦν ἀποδείξεις τοὺς ῥήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ τέχνην τὴν ῥητορικήν, ἀλλὰ μὴ κολακείαν, ἐμὲ ἐξελέγξας;* Videtur tamen et Platonis loco et nostro *οὔκουν* scribendum esse.

ἔφη τις] Non prorsus improbanda videtur Wielandi sententia suspicantis de Xenophonte esse cogitandum. Cf. §. 13.

ἀνερυθριάσας] Hic pudor dignus est puero ingenuo. *Zeun.*

13. *ἀλλ' ἐπὶ τῷ μήν*] sc. *ἄλλῳ*. Plato Lyside p. 208. A. *ἀλλὰ τίνα μήν; Quem vero alium? ἀλλὰ τί μήν; quid vero aliud?* Idem tenendum esse de formula *τί δαί;* contendit Schaefer. ad Soph. Trach. v. 390. Cf. Stallbaum. ad Plat. Symp. p. 206. E. et Lambert. Bos. de Ellips. p. 27. ed. Schaef. Sed haec non est sola loquendi ratio, qua *τί* pro *ἄλλο τι* ponitur. V. Stallb. ad Plato. De Rep. I, 7. p. 332. C. et nos ad Apomn. IV, 3, 9.

ἆρ' οἶσθα] Cf. ad II, 13.

ὦ Λύκων, ὅτι πλουσιώτατος εἶ ἀνθρώπων; Μὰ Δί', ἔφη, τοῦτο μέντοι ἐγὼ οὐκ οἶδα. Ἀλλὰ λανθάνει σε ὅτι οὐκ ἂν δέξαιο τὰ βασιλέως χρήματα ἀντὶ τοῦ υἱοῦ; Ἐπ' αὐτοφώρῳ εἴλημμαι, ἔφη, πλουσιώτατος, ὡς ἔοικεν, ἀνθρώπων ὤν. Σὺ δέ, ἔφη ὁ Νικήρατος, ὦ Ἑρμόγε- 14 νες, ἐπὶ τίνι μάλιστα ἀγάλλῃ; καὶ ὅς, Ἐπὶ φίλων, ἔφη, ἀρετῇ καὶ δυνάμει, καὶ ὅτι τοιοῦτοι ὄντες ἐμοῦ ἐπιμέλονται. ἐνταῦθα τοίνυν πάντες προςέβλεψαν αὐτῷ, καὶ πολλοὶ ἅμα ἤροντο εἰ καὶ σφίσι δηλώσει αὐτούς. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι οὐ φθονήσει.

---

§. 14. δηλώσει] A B l. 3. pro vulg. δηλώσοι, quod de correctione suspectum. Cf. Apomn. I, 2. §. 32.

οὐκ ἂν δέξαιο τ. β. χρ.] Proverbialis est haec dictio. Praeter Xenophontis locos infra IV, 11 et Cyrop. VIII, 3, 26. vid. Aesch. Dialog. II, 4. οὐδεὶς γὰρ ἂν οὖν ὅστις οὐχὶ προτιμήσειεν ὑγιαίνειν ὀλίγον κεκτημένος ἀργύριον μᾶλλον ἢ τὰ βασιλέως τοῦ μεγάλου χρήματα κεκτημένος νοσεῖν. Cf. Lucian. Timon. c. 42. ὦ Μίδα καὶ Κροῖσε καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς ἀναθήματα, ὡς οὐδὲν ἄρα ἦτε ὡς πρὸς Τίμωνα καὶ τὸν Τίμωνος πλοῦτον, ᾧγε οὐδὲ ὁ βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἴσος Ne offendantur tirones sicubi in formula δέχεσθαί τι ἀντί τινος additum reperiant μᾶλλον, adeant Stallbaumium ad Platonis Gorg. p. 475. D. δέξαιο ἂν οὖν σὺ μᾶλλον τὸ κάκιον ἀντὶ τοῦ ἧττον. De deficiente articulo ante βασιλεύς, ubi rex Persarum indicatur, v. ad Apomn. III, 5, 26.

ἐπ' αὐτοφώρῳ εἴλημμαι] Aristoph. Plut. v. 455. ἐπ' αὐτοφώρῳ δεινὰ δρῶντ' εἰλημμένω. Xenoph. Oecon. XVIII, 3. ὁρᾷς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὡς ἁλίσκῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ καὶ περὶ θερισμοῦ εἰδὼς ἅπερ ἐγώ. Cf. Viger. p. 81.

14. ἀγάλλῃ] h. e. μέγα φρονεῖς. „Non mirum si Niceratus Homericae dictionis peritus, ut variaret orationem, poeticum vocabulum prosaico praetulit." *Bornem.*

προςέβλεψαν αὐτῷ] Lucian. Alexand. c. 42. εἴ τινος γυναικὶ προςβλέψειεν. Cf. Matth. Gr. §. 402. b. Saepius tamen cum accusativo iunctum reperitur. Oecon. XI, 5. ὁ δὲ προςβλέψας με. V. Matth. §. 426. Absolute positum erat §. 13. cf. Cyrop. II, 2, 29. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ σύσκηνοι προςέβλεψαν.

δηλώσει] Cyrop. I, 3, 2. ἐρωτώσης δὲ τῆς μητρὸς αὐτόν, πότερος καλλίων αὐτῷ δοκεῖ εἶναι. V. Matth. §. 507. 2.

1 **IV.** Ἐκ τούτου ἔλεξεν ὁ Σωκράτης, Οὐκοῦν λοιπὸν ἂν εἴη ἡμῖν ἃ ἕκαστος ὑπέσχετο ἀποδεικνύναι ὡς πολλοῦ ἄξιά ἐστιν. Ἀκούοιτ' ἄν, ἔφη ὁ Καλλίας, ἐμοῦ πρῶτον. ἐγὼ γὰρ ἐν τῷ χρόνῳ ᾧ ὑμῶν ἀκούω ἀπορούντων τί τὸ δίκαιον, ἐν τούτῳ δικαιοτέρους τοὺς ἀνθρώπους ποιῶ. καὶ ὁ Σωκράτης, Πῶς, ὦ λῷστε; ἔφη.
2 Διδοὺς νὴ Δί' ἀργύριον. καὶ ὁ Ἀντισθένης ἐπαναστὰς
μάλα ἐλεγκτικῶς αὐτὸν ἐπήρετο, Οἱ δὲ ἄνθρωποι, ὦ

---

§. 1. δικαιοτέρους τοὺς ἀνθρ.] A B δικαιοτέρους τῶν ἀνθρώπων.

CAP. IV.

1. ὑπέσχετο ἀποδεικνύναι] Oecon. III, 1. νῦν τοι, ἔφη, ἐγώ σε οὐκέτι ἀφήσω, ὦ Σώκρατες, πρὶν ἄν μοι ἃ ὑπέσχησαι ἐναντίον τῶν φίλων τουτωνὶ ἀποδείξῃς. Neque tamen nostro loco ὑπισχνεῖσθαι est *polliceri*, sed *profiteri*. Itaque post ὑπέσχετο intellige πολλοῦ ἄξια εἶναι. Cf. Apomn. I, 2, 8.

ἀκούοιτ' ἄν] Exspectabas οὐκοῦν ἀκούοιτ' ἄν. Sed v. ad III, 9.

ἐν τῷ χρόνῳ ᾧ] Plerumque praepositio ante pronomen relativum non iteratur. V. ad Apomn. II, 1, 32. et Frotscher. ad Hier. I, 11. Idem usus apud Latinos scriptores obtinet. V. Heindorf. ad Cic. de Nat. D. I, 12. extr: *Quae sunt iisdem in erratis fere, quibus ea quae de Platone diximus.*

ἀπορούντων τί] τί, non ὅ τι positum est, quia subito ab obliqua oratione ad rectam transitur. Plat. Apol. c. 6. p. 21. B. ἠπόρουν τί ποτε λέγει. v. Matth. §. 529. 3. cf. etiam §. 488. 1. Ceterum Callias ad III, 4. respicit.

ἐν τούτῳ] sic illatum, quasi praecesserit ἐν ᾧ χρόνῳ. Exempla huius epanalepseos non sunt rara. V. Krueger. ad Anab. II, 3, 20.

2. διδούς] De hoc usu participii cf. §. 53. et ad Apomn. I, 2, 42.

ἐλεγκτικῶς] *ita ut eam reprehendere vel erroris convincere velle videretur.* Bach in Indice. Lucian. Demon. c. 55. ἐλεγκτικώτατα ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτόν interpretantur: *sic respondit ut planissime eum refutaret.* Nimirum ἐλέγχειν nunc significat *redarguere, convincere*, nunc *explorare* et *examinare aliquem eo consilio ut erroris eum convincas.*

Καλλία, πότερον ἐν ταῖς ψυχαῖς [,ἔφη,] ἢ ἐν τῷ βαλλαν-
τίῳ τὸ δίκαιόν σοι δοκοῦσιν ἔχειν; Ἐν ταῖς ψυχαῖς, ἔφη.
Κἄπειτα σὺ εἰς τὸ βαλλάντιον διδοὺς ἀργύριον τὰς ψυχὰς
δικαιοτέρας ποιεῖς; Μάλιστα. Πῶς; Ὅτι διὰ τὸ εἰδέ-
ναι ὡς ἔστιν ὅτου πριάμενοι τὰ ἐπιτήδεια ἕξουσιν οὐκ
ἐθέλουσι κακουργοῦντες κινδυνεύειν. Ἦ καί σοι, ἔφη, 3
ἀποδιδόασιν ὅ, τι ἂν λάβωσι; Μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐ
μὲν δή. Τί δέ, ἀντὶ τοῦ ἀργυρίου χάριτας; Οὐ μὰ
τὸν Δί', ἔφη, οὐδὲ τοῦτο, ἀλλ' ἔνιοι καὶ ἐχθιόνως
ἔχουσιν ἢ πρὶν λαβεῖν. Θαυμαστά γ', ἔφη ὁ Ἀντισθέ-
νης ἅμα εἰςβλέπων ὡς ἐλέγχων αὐτόν, εἰ μὲν πρὸς

---

§. 2. *ψυχαῖς* [, *ἔφη*,] *ἢ*] Interpositum ἔφη om. A B. st. 1. l. — *βαλλαντίῳ*] Ita i a st. 1. 2. Iidem libri paullo post βαλλάντιον. Contra βαλαντίῳ et βαλάντιον A B c b h l. — §. 3. *εἰ μὲν πρός*] E. εἰ πρὸς μέν, quam collocationem praetulit Dindorf. Cf. ad II, 2.

πότερον] cur non in fronte enuntiati positum sit, per se intelligitur. Cf. Apomn. II, 7, 8. III, 5, 2.

κἄπειτα] *et tamen*. Cyrop. II, 2, 31. κἄπειτα τοιοῦτον ὄντα οὐ φιλεῖς αὐτόν; V. Herm. ad Vig. p. 783. et annotata ad Apomn. I, 4, 11. II, 7, 5.

εἰδέναι ὡς] Saepe ὡς pro ὅτι post εἰδέναι infertur. Cf. VIII, 3.

ὅτου πριάμενοι] Anab. V, 1, 6, — οὔτε ὅτου ὠνησόμεθα πάρεστιν. V. Buttm. §. 119, 6, 2. Matth. §. 363.

3. *οὐ μὲν δή*] *nequaquam vero*. Cyr. I, 6, 9. μὰ τὸν Δία — οὐ μὲν δή. Cf. infra §. 52. In eadem negandi formula verbis μὰ τὸν Δία praemittitur οὐ. Hier. I, 21. οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐ μὲν οὖν. Cyr. V, 5, 18. οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐ μὲν δή. VI, 3, 10. οὐ μὰ Δία, εἶπον ἐκεῖνοι, οὐ μὲν δή γ' ἔχαιρον, ἀλλὰ καὶ μάλα ἠνιῶντο.

οὐδὲ τοῦτο] Ponuntur interdum pronomina neutrius generis universe, ut pertineant ad nomina feminina vel masculina. τοῦτο h. l. refertur ad χάριτας. V. Matth. §. 439. De iterata negatione v. ad II, 4.

ἐχθιόνως] illi fortasse, quibus plus etiam pecuniae mutuae petentibus negat. Cf. §. 45. *Weisk.*

τοὺς ἄλλους δύνασαι δικαίους [ἂν] ποιεῖν αὐτούς, πρὸς
4 δὲ σαυτὸν οὔ. *Καὶ τί τοῦτ'*, ἔφη ὁ *Καλλίας*, θαυ-
μαστόν; οὐ καὶ τέκτονάς τε καὶ οἰκοδόμους πολλοὺς
ὁρᾷς οἳ ἄλλοις μὲν πολλοῖς ποιοῦσιν οἰκίας, ἑαυτοῖς δὲ
οὐ δύνανται ποιῆσαι, ἀλλ' ἐν μισθωταῖς οἰκοῦσι; καὶ
5 ἀνάσχου μέντοι, ὦ σοφιστά, ἐλεγχόμενος. Νὴ Δί',
ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀνεχέσθω μέντοι· ἐπεὶ καὶ οἱ μάντεις
λέγονται δήπου ἄλλοις μὲν προαγορεύειν τὸ μέλλον, ἑαυ-

δικαίους - ποιεῖν] Insertum ἂν iussu mg. st. 2. om. Welsius. — §. 4. ἐν μισθωταῖς] i a b. 1. b. st. 1. 2. l. ἐν μισθῷ αὐταῖς. c et b. 2. ἐν αὐταῖς μισθῷ. Ernestus coniecit ἐν μισθῷ αὐτοί, quam lectionem a Zeunio aliisque admissam inesse in A B. e silentio Gailii quis concludat. Nostra scriptura debetur Aemilii Porti ingenio.

δικαίους [ἂν] ποιεῖν] Bornemannus particulam ἂν ad infinitivum trahi iubet, qua servata ironiam dicti mirum in modum augeri putat. Sed quamvis multa vir doctissimus exempla ad hunc locum congesserit, quibus εἰ cum ἂν copulari posse doceret, id tamen mihi non persuasit, Graecum esse δύναμαι ἂν ποιεῖν. Quem enim locum Demosthenis adv. Philipp. I. §. 46. attulit Buttmann. Gr. gr. §. 126. 14. οὐκ ἔστιν ἕνα ἄνδρα ἂν δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξαι πάντ', ὅσα βούλεσθε, in eo loco ἂν exigua tantum codicum auctoritate nititur. Aliter autem quam ut huc trahi possit comparatus est locus Cyrop. IV, 3, 3. ὥσπερ κατεμέμφετο καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, εἰ οἱ ἄλλοι ἂν τοῦτον τὸν χρόνον ἀκμάζειν τε μᾶλλον ἐδόκουν καὶ προσκτᾶσθαί τι, αὐτοὶ δ' ἐν ἀργοτέρᾳ χώρᾳ ὑπομένειν, quanquam ne hoc quidem in loco ἂν intactum reliquerunt VV. DD. Quos locos Bornemannus praeter hunc comparavit, ii magis etiam a nostro recedunt, ut frustra particulae patrocinium suscepisse putandus sit.

4. οἰκοδόμους] Minus vocabulum hoc probatur Graecorum grammaticis: sed iniuria. Nam non solum apud Xenophontem plus semel legitur, sed etiam apud alios scriptores v. c. apud Plutarchum et apud ipsum Platonem. Cf. Creuzer. ad Plotin. de Pulcr. p. 18. D. et Ruhnk. ad Timaei gloss. in v. λιθολόγοι.

καὶ ἀνάσχου μέντοι - ἐλεγχόμενος] *et perfer vero te redargui, s. et sine vero te convinci.* Produnt haec, sicut etiam interpositum illud ὦ σοφιστά, exacerbatum Calliae animum. De participio v. Matth. Gr. §. 550.

τοῖς δὲ μὴ προορᾶν τὸ ἐπιόν. οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος ἐνταῦθα ἔληξεν. ἐκ τούτου δὲ ὁ Νικήρατος, Ἀκούοιτ' ἄν, 6 ἔφη, καὶ ἐμοῦ ἃ ἔσεσθε βελτίονες, ἢν ἐμοὶ συνῆτε. ἴστε γὰρ δήπου ὅτι Ὅμηρος ὁ σοφώτατος πεποίηκε σχεδὸν περὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων. ὅστις ἂν οὖν ὑμῶν βούληται ἢ οἰκονομικὸς ἢ δημηγορικὸς ἢ στρατηγικὸς γενέσθαι ἢ ὅμοιος Ἀχιλλεῖ ἢ Αἴαντι ἢ Νέστορι ἢ Ὀδυσσεῖ, ἐμὲ θεραπευέτω. ἐγὼ γὰρ ταῦτα πάντα ἐπίσταμαι. Ἦ καὶ βασιλεύειν, ἔφη ὁ Ἀντισθένης, ἐπίστασαι, ὅτι οἶσθα ἐπαινέσαντα αὐτὸν τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς βασιλεύς τε εἴη ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής; Καὶ ναὶ μὰ Δί',

---

§. 6. ὅτι Ὅμηρος] Intersertum articulum ὁ cum A B omisi. Infra quoque §. 7. Ὅμηρος caret articulo.

---

§. 5. τὸ ἐπιόν] significat *proxime insequens*; itaque non idem est quod τὸ μέλλον.

6. ἃ ἔσεσθε βελτίονες] Int. διά, *ob quae eritis meliores* h. e. *doctiores, prudentiores.* *Zeun.* Pessime! Satis autem hodie constat vel tironibus quo significatu huiusmodi adiectiva cum accusativo iungantur. Placet tamen nonnulla exempla adferre. Cyrop. II, 1, 13. ἡμῖν γὰρ ἔσται τοῦτο χρήσιμον, ὅ τι ἂν οὗτοι βελτίονες γένωνται. V, 5, 34. διὰ τὸ αὐτοὺς τούτους ἀξιοῦν ἡμᾶς ἑαυτῶν πάντα βελτίονας εἶναι h. e. *quod iidem illi volunt, ut nos simus omnibus in rebus ipsis meliores.* Cf. Matth. §. 409. 5. Buttm. §. 118. 6.

πεποίηκε σχεδὸν περὶ πάντων] In hoc argumento tractando versatur auctor incertus περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. *Zeun.* Plato Polit. X. p. 606. E. Homerum dicit τὴν Ἑλλάδα πεπαιδευκέναι. Cf. Dionys. Hal. Epist. ad Cn. Pompei. 1, 13. cum Kruegeri annotatione et Nitzsch. Prolegg. ad Platon. Ion. p. 9. Verbum ποιεῖν simpliciter usurpatur de *iis qui componunt carmina.* Plato Apol. p. 22. B. ἔγνων οὖν καὶ περὶ τῶν ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ σοφίᾳ ποιοῖεν ἃ ποιοῖεν. V. Wyttenbach. ad Plat. Phaedon. p. 129.

ὡς βασιλεύς τε κ. τ. λ.] In his particulae τέ exquisitiorem locum obtinent pro vulgari βασιλεύς τε ἀγαθός αἰχμητής τε κρατερός. Apud Homerum Iliad. III, 178 sq. est οὗτός γ' Ἀτρεΐδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων, | ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής *Bornem.* Ceterum ex loco Homerico id quidem intelligitur, Agamemnonem ut bonum regem laudari a poeta, sed quae in bono rege requirantur virtutes, non item apparet.

ἔφη, ἔγωγε ὅτι ἁρματηλατοῦντα δεῖ ἐγγὺς μὲν τῆς στήλης κάμψαι,

αὐτὸν δὲ κλινθῆναι ἐϋξέστου ἐπὶ δίφρου
ἦκ' ἐπ' ἀριστερὰ τοῖϊν, ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον
κένσαι ὁμοκλήσαντ' εἶξαί τέ οἱ ἡνία χερσί.

Itaque Niceratus captiosa Antisthenis quaestione in angustias compulsus, ut responso suo significat se regiam artem callere, ita statim ad aurigationem transit, cuius sane praecepta quaedam e loco, quem affert, Homerico peti possent. Qua quidem ratione Niceratus non solum callide effugit insidias ab Antisthene sibi structas, sed insuper etiam evincit, Homerum *omnes* res humanas poematis suis esse complexum (id quod asseveraverat ab initio huius §.), quippe qui adeo vulgarium artium, qualis sit aurigatio, disciplinam tradiderit. Huc facit etiam locus alter (§. 7.), quo satis lepide sermonem ad rationem bibendi traducit.

ἐγγὺς μ. τῆς στ. κ.] ne ambitu exteriore capto ad evitandam metam aliis se praeveniendi opportunitatem praebeat. *Heynius* ad Il. XXIII, 332. Hinc Horatius Od. I, 1, 4. metaque fervidis Evitata rotis. ubi v. *Mitscherlich*. Sequentes versus exstant apud Homerum Iliad. ψ'. 335. Expressit eos Sophocles Electra v. 710 sqq.

κεῖνος δ' ὑπ' αὐτὴν ἐσχάτην στήλην ἔχων
ἔχριμπτ' ἀεὶ σύριγγα, δεξιὸν δ' ἀνεὶς
σειραῖον ἵππον, εἶργε τὸν προσκείμενον.

Ad quem Sophoclis locum Hermannus: Errant qui de postremo circa metam flexu sermonem esse putant. Ἐσχάτη στήλη de pluribus, quae in hippodromo sunt, columnis extrema est eademque est etiam meta, circa quam flectunt equos. ὑπ' αὐτὴν ἐσχάτην στήλην ἔχων dicitur, qui bene pervenit illuc et ibi equos agit. Ἔχειν enim satis usitatum de cursu quem auriga tenet. Ad eam columnam χρίμπτειν ἀεὶ σύριγγα dicitur qui quoties illuc venit tam brevi gyro flectit ut axis paene contingat columnam. Id enim praecipue curabant, ut iam Homerus docuit. Nam quo brevior gyrus, eo certior et tutior aurigatio: quo autem sinuosior, eo vehementius in transversum avertitur cursus. Quoniam autem sinistrorum gyros illos equestres fieri mos erat, dextris equis remittenda erant frena iidemque acrius instigabantur, quum sinistri interea cohiberentur.

αὐτόν] Homerus αὐτός et deinceps ἐϋπλέκτῳ ἐνὶ δίφρῳ habet.

τοῖϊν] sc. ἵπποιν. Sententia haec est: *Oportet aurigam laevam versus, ad quam ei est meta, inflectere se toto corporis pondere in obliquum nitendo, dextro equo habenam laxare.*

εἶξαι] i. q. χαλάσαι. Locum Homeri ex Bornemanni sententia Niceratus, postquam se artem regiam callere concessit,

καὶ πρὸς τούτοις γε ἄλλο οἶδα, καὶ ὑμῖν αὐτίκα μάλ' 7
ἔξεστι πειρᾶσθαι. εἶπε γάρ που Ὅμηρος, Ἐπὶ δὲ κρό-
μυον ποτῷ ὄψον. ἐὰν οὖν ἐνέγκῃ τις κρόμυον, αὐτίκα
μάλα τοῦτό γε ὠφελημένοι ἔσεσθε· ἥδιον γὰρ πιεῖσθε.
καὶ ὁ Χαρμίδης εἶπεν, Ὦ ἄνδρες, ὁ Νικήρατος κρο- 8
μύων ὄζων ἐπιθυμεῖ οἴκαδε ἐλθεῖν, ἵν' ἡ γυνὴ αὐτοῦ

§. 7. αὐτίκα μάλ'] Ita post Wyttenbach. ad Plutarch. de ser. num. vind. p. 13. coniecit Weiskius. Libri omnes αὐτίκα μὰ Δί. Cf. statim post et VII, 4.

---

iccirco adiungit, ut se doceat licet eius artis peritum, ab Homero tamen edoctum scire, quam periculosum et lubricum sit rerum potiri, quamque necessarium, summam illam potestatem, ad quam imperiosi homines adspirent, severitate pariter et indulgentia temperare.

7. ἄλλο οἶδα] Requirat quis ἄλλο τι οἶδα. Sed ita iam Homerus Odyss. IV, 179. οὐδέ κεν ἡμέας ἄλλο διέκρινεν. Cf. Plato De Rep. p. 335. A. κελεύεις δὴ ἡμᾶς ἄλλο προςθεῖναι τῷ δικαίῳ ἢ ὡς πρῶτον ἐλέγομεν. Lucian. Philopseud. c. 33. ἐγὼ δ' ὑμῖν καὶ ἄλλο διηγήσομαι. Hermotim. c. 63. οὐκ ἄν ποτε ἄλλο εἴποιμι. quos locos cum aliis congessit Fritzsch. Quaestion. Lucian. p. 93.

κρόμυον ποτῷ ὄψον] Il. XI, 631 ed. Wolf. Locum Homeri passim imitatus est Plutarchus, ut Symposiac. IV, 3, 3. οὐ μόνον τοίνυν πρὸς τὴν τροφήν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ποτὸν ὄψον εἰσὶν οἱ ἅλες. τὸ μὲν γὰρ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο, κρόμυον ποτοῦ ὄψον, ναύταις καὶ κωπηλάταις μᾶλλον ἢ βασιλεῦσιν ἐπιτήδειον ἦν. VII, 8, 4. τὸ δὲ μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν ὥςπερ ὄψον ἐπὶ τῷ λόγῳ. Tertium locum supra apposuimus ad I, 12 extr. Eleganter ὄψον ποτῷ vocari cepas, quae vinum suavius reddant notat Ernestus ad Homeri locum. Idem cepas Graecas et Aegyptiacas dicit dulcissimas esse, unde apud veteres in deliciis numerarentur.

τοῦτο - ὠφελημένοι] Hier. X, 4. καὶ τοῦτ' ἂν εἴδεῖεν ὑπ' αὐτῶν ὠφελούμενοι. Cyrop. II, 1, 25. ἐν δὲ τῷ ὁμοῦ σκηνοῦν ἐδόκουν μὲν αὐτῷ ὠφελεῖσθαι πρὸς τὸν μέλλοντα ἀγῶνα τοῦτο, ὅτι ἑώρων ἀλλήλους ὁμοίως τρεφομένους. Cf. etiam Matth. §. 415. n. 3. Buttm. §. 121. 6. cl. §. 118. n. 4.

πιεῖσθε] Improbatur haec forma Atticistis. V. Lobeck. ad Phrynich. p. 31. et Matth. Gr. §. 247. p. 261.

πιστεύη μὴ διανοηθῆναι μηδένα ἂν φιλῆσαι αὐτόν. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀλλ' ἄλλην που δόξαν γελοίαν κίνδυνος ἡμῖν προςλαβεῖν. ὄψον μὲν γὰρ δὴ ὄντως ἔοικεν εἶναι, ὡς κρόμυόν γε οὐ μόνον σῖτον, ἀλλὰ καὶ ποτὸν ἡδύνει. εἰ δὲ δὴ τοῦτο καὶ μετὰ δεῖπνον τρώξόμεθα,

---

§. 8. *ὄψον — ὄντως — ἡδύνει*] Libri omnes: *ὄψον — οὕτως ἔοικεν εἶναι, ὡς κρόμυόν γε οὐ μόνον σῖτον ἀλλὰ καὶ π. ἡδ.* Wyttenbach. ad Phaedon. p. 157. et ad Plutarch. V. VI. P. I. p. 692. legendum censebat *ὄψ. μ. γ. δὴ ὄντως ἔο. εἶναι τὸ κρόμυον, ὅ γε οὐ μ. σ. ἀ. κ. π. ἡδύνει.* Hinc Din-

---

8. *μὴ διανοηθῆναι μ. ἂν φ. αὐτ.*] Aristoph. Thesmoph. v. 500 sqq. ...... *ὅταν μάλιστ' ὑπό του βινώμεθα*
τὴν νύχθ', ἕωθεν σκόροδα διαμασώμεθα,
ἵν' εὐθὺς εἰςιὼν ἀπὸ τοῦ τείχους ἀνὴρ
μηδὲν κακὸν δρᾶν ὑποτοπῆται.

Ad quem locum Berglerus haec notat: „Hoc commentum mulierum de esu allii, ne maritus suspicetur ipso absente adfuisse adulterum, satis astutum est; quis enim perpeti possit osculum alliatum? aut quae mulier est tam imprudens ut allia comedat, si amatorem sciat venturum? Sed hoc viri etiam factitare possunt, si sint foris, ubi eis bene sit et domi habeant uxorem suspicacem. Sic in Symposio Xenophontis, cum Niceratus cepas vellet comedere, unus ex convivis: „O amici, inquit, Niceratus cepas olens cupit domum ire, ut uxor eius credat neminem induxisse animum ad osculandum ipsum." Oportet enim et viros cautiores esse, ne puellas enecent osculis olidis. Quare Horatius marito huiuscemodi mala imprecatur Maecenati, si is velit allium comedere: „At si quid unquam tale concupiveris, Iocose Maecenas, precor, Manum puella Suavio opponat tuo, extrema et in sponda cubet." Etymologici auctor p. 769 narrat: festis diebus mulieres *ἤσθιον σκόροδα ἕνεκα τοῦ ἀπέχεσθαι ἀφροδισίων.* Cf. Athenae. XIII. p. 572. C. *Διὰ ταῦτ' ὁ πόρνος οὗτος οὐδὲ τῶν πράσων Ἑκάστοτ' ἐπιδειπνεῖ μεθ' ἡμῶν· τοῦτο δ' ἦν, Ἵνα μή τι λυπήσειε τὸν ἐραστὴν φιλῶν,* quem locum excitavit Schneiderus.

ἀλλ' ἄλλην - προςλ.] *sed periculum est ne aliam ridiculam de nobis opinionem excitemus.* *Weisk.*

ὄντως] usurpari saepe in laudandis scriptorum verbis, docuit Wyttenbach. ad Plutarch. p. 692. Cf. Plutarch. Themist. c. 8. *ὃ δὴ καὶ Πίνδαρος οὐ κακῶς ἔοικε συνιδὼν ἐπὶ τῆς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ μάχης εἰπεῖν· Ὅτι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλοντο*

ὅπως μὴ φήσῃ τις ἡμᾶς πρὸς Καλλίαν ἐλθόντας ἡδυ-
παθεῖν. Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες. εἰς μὲν γὰρ 9
μάχην ὁρμωμένῳ καλῶς ἔχει κρόμυον ὑποτρώγειν,
ὥςπερ ἔνιοι τοὺς ἀλεκτρυόνας σκόροδα σιτίσαντες συμ-
βάλλουσιν· ἡμεῖς δὲ ἴσως βουλευόμεθα ὅπως φιλήσο-
μέν τινα μᾶλλον ἢ μαχούμεθα. καὶ οὗτος μὲν δὴ ὁ λό- 10
γος οὕτω πως ἐπαύσατο. ὁ δὲ Κριτόβουλος, Οὐκοῦν
αὖ ἐγὼ λέξω, ἔφη, ἐξ ὧν ἐπὶ τῷ κάλλει μέγα φρονῶ.

---

dorf. recte ὄντως recepit, reliquis servatis. Sequitur eum Finckhius, nisi quod post verba ὡς κρόμυόν γε pronomen ὅ addit. Bornemannus voce οὕτως servata pro ὡς κρόμυόν γε excudi iussit ὥςτε. Audacius etiam Schneiderus edidit ὄψ. μ. γ. δ. οὕτ. ἔο. εἶναι τὸ κρόμυον, ὥςτε οὐ μόνον ποτὸν ἀλλὰ καὶ σῖτον ἡδύνειν. — §. 9. ὑποτρώγειν] c b b. ἀποτρώγειν. — § 10. ἐξ ὧν] ἐξ οὗ c. ἐξοῦ b h.

φαεννὰν κρηπῖδ' ἐλευθερίας. ἀρχὴ γὰρ ὄντως τοῦ νικᾶν τὸ θαῤῥεῖν. Simili ratione τῷ ὄντι usurpatum legimus supra II,24, quem locum ad Aristoph. Equitt. v. 98. rettulit Blomfield. Glossar. ad Aeschyli Pers. v. 811.

9. Μηδαμῶς] int. κρόμυον τράγωμεν vel τοῦτο ποιῶμεν. Cf. ad II, 8. Stallbaum. ad Platon. Gorg. p. 497. B. et De Rep. p. 334. D.

ὑποτρώγειν] *clam edere*, ut alii non sentiant et rideant. *Bornem.* Perperam Schneiderus interpretatus fuerat *antea gustare* vel *edere*.

τοὺς ἀλεκτρυόνας-συμβάλλουσιν] Gallos gallinaceos committere ad pugnam Athenienses solebant, quod institutum a Themistocle narrat Aelianus Var. Hist. II. c. 28. Ante pugnam eos allio pascebant. Cf. Schol. ad Aristoph. Acharn. v. 165. et ad Equitt. v. 491. Ad posteriorem locum vide etiam Casaubonum et Berglerum. Romae non solum gallos gallinaceos, sed etiam coturnices committere moris fuisse docuit Valesius apud Weiskium Vol. VI. p. 340.

ὅπως φιλήσομεν] Buttm. §. 126. 4. Matth. §. 519. n. 2. Herm. ad Vig. p 851. Ad sequens μαχούμεθα int. τινί, quod eliciendum est ex antecedente τινά. — μᾶλλον est *potius*. Cf. ad §. 29.

10. οὕτω-πως] *ita fere*. Plat. Apol. p. 24 B. ἔχει δέ πως ὧδε. *Ibid.* p. 28. C. οὑτωσί πως. Cf. ad Apomn. I, 4, 8.

ἐξ ὧν] *quibus de causis. Zeun.*

Λέγε, ἔφασαν. Εἰ μὲν τοίνυν μὴ καλός εἰμι ὡς οἴομαι, ὑμεῖς ἂν δικαίως ἀπάτης δίκην ὑπέχοιτε· οὐδενὸς γὰρ ὀρκίζοντος ἀεὶ ὀμνύοντες καλόν μέ φατε εἶναι. κἀγὼ μέντοι πιστεύω. καλοὺς γὰρ καὶ ἀγαθοὺς ὑμᾶς ἄνδρας
11 νομίζω. εἰ δ' εἰμί τε τῷ ὄντι καλὸς καὶ ὑμεῖς τὰ αὐτὰ πρὸς ἐμὲ πάσχετε οἷάπερ ἐγὼ πρὸς τὸν ἐμοὶ δοκοῦντα καλὸν εἶναι, ὄμνυμι πάντας θεοὺς μὴ ἑλέσθαι ἂν
12 τὴν βασιλέως ἀρχὴν ἀντὶ τοῦ καλὸς εἶναι. νῦν γὰρ ἐγὼ Κλεινίαν ἥδιον μὲν θεῶμαι ἢ τἄλλα πάντα

---

§. 11. τὴν βασιλέως ἀρχὴν] A. τοῦ βασ. ἀρχήν.

εἰ – εἰμί – ἂν – ὑπέχοιτε] Vide ad Apomn. II, 2, 7. et II, 5, 4. cl. infra V, 7. De simili ratione Latinorum scriptorum egit Heindorf. ad Horat. Satir. II, 3, 154.

ὀρκίζοντος] Grammatici tradunt veteres Atticos ὀρκοῦν praetulisse, quam antiquam formam apud Thucydidem vel omnes codices exhibent vel optimi. Eandem Aristophanis libri sine ulla diversitate praebent. Vide Lobeck. ad Phrynich. p. 361.

ὀμνύοντες] Eadem forma legitur Anab. V, 9, 34. ubi v. Krueger. Cf. ad Apomn. I, 1, 11. III, 14, 5. IV, 1, 3. Buttm. Gr. max. p. 525.

11. τὰ αὐτὰ – οἷάπερ] οἷάπερ certius quam simplex ἃ comparationem definit eamque auget. Plerumque hanc vocem τοιοῦτος praecedit aut certe cogitandum est. Cf. etiam quae supra annotavimus ad II, 25. — De dictione πάσχειν τι cf. ad I, 9.

ὄμνυμι πάντας θεούς] *testes iurisiurandi ac vindices omnes provoco deos.* Anab. V, 9, 31. ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας. Oec. IV, 24. ὄμνυμί σοι τὸν Μίθρην. Cf. Apol. §. 24. Buttm. §. 118. h. 1. et Matth. §. 413, 9. „Eadem ellipsi utuntur Latini. Servius ad Virg. Aen. 12, 197. dicit ornatiorem esse elocutionem quam si adderes *per.* Cf. Drakenborch. ad Sil. Ital. 8, 105." *Sturz.*

τὴν βασιλέως ἀρχήν] *regis Persarum imperium.* V. ad III, 13. et Koen. ad Greg. Cor. p. 305 ed. Schaef.

12. Κλεινίαν] Alcibiadis fratrem minorem. V. ad Apomn. I, 3, 8. Hunc Cliniam Plato Alcib. I. p. 118. E. vocat hominem insanum, μαινόμενον.

πουμαι καὶ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας πέπραται, ἡδέως μὲν καθεύδω ἐκτεταμένος, πιστὸς δὲ τῇ πόλει γεγένημαι, οὐκέτι δὲ ἀπειλοῦμαι, ἀλλ' ἤδη ἀπειλῶ ἄλλοις, ὡς ἐλευθέρῳ τε ἔξεστί μοι καὶ ἀποδημεῖν καὶ ἐπιδημεῖν·

---

siacum privatus et exclusus fuerat: quibus opponuntur τὰ ἔγγαια, intra Atticam siti agri et possessiones. *Schneid.* V. ad Apomn. II, 8, 1. et De Rep. Athen. I, 19. στέρομαι est *careo*. cf. Apomn. I, 1, 8. Hier. VI, 1.

τὰ ἐκ τῆς οἰκίας] i. e. τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ, *supellex*. In formulis enim ex articulo et nominibus, quibus praepositio aliqua praemissa est, compositis eam poni solere praepositionem, quam requirat natura et ingenium verborum, quae formulis illis addita sint, docuit Fischerus ad Platon. Phaedo. p. 76. D. Cf. Matth. §. 596. a. b. et quae ego annotavi ad Apomn. III, 6, 11. Sic Lucian. Tox. c. 28. οἱ λοιποὶ δὲ τῶν οἰκετῶν ἅπαντα ἐκ τῆς οἰκίας συσκευασάμενοι ᾤχοντο φεύγοντες.

ἐκτεταμένος] *porrectus*. Saepe sic ἐκτείνεσθαι dicitur de cubantibus et dormientibus. V. Dorvill. ad Chariton. p. 593 sq. Anab. V, 1, 2. ἐπιθυμῶ δὲ ἤδη παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἔχομεν, πλεῖν τὸ λοιπὸν καὶ ἐκταθεὶς ὥςπερ Ὀδυσσεὺς καθεύδων ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Plutarch. sept. sap. conviv. c. XIV. ἐκτεταμένον καθεύδοντα φαίνεσθαι μέγαν ἑαυτῷ.

πιστὸς — γεγένημαι] h. e. πιστεύομαι δὲ ἤδη ὑπὸ τῆς πόλεως. cf. §. 29. extr.

οὐκέτι δὲ ἀπειλοῦμαι] „Quemadmodum in civitatibus (Graeciae) minoribus perpetuae turbae grassabantur, ita nec Athenis factiones vigere desinebant, quas ibi vexationes, quibus divites premebantur, excitabant et continuae lites alebant fovebantque. Quae factiones cum ab optimatibus conflatae viderentur ac ne statum popularem everterent metuendum esset, mox a vigilibus suspiciosae plebis canibus demagogis investigabantur et coniurationum nomine notatae indicabantur." Krueger. Commentt. crit. et hist. de Thucyd. Histt. parte postrema p. 364. — ἀπειλοῦμαι ex hoc loco affert Grammaticus in Bekkeri Anecdotis p. 82.

ὡς ἐλευθέρῳ τε] τέ semel positum inservit vinciendis orationis membris. Cf. Anab. I, 9, 5. III, 2, 16. Matth. §. 626.

ὑπανίστανται δέ μοι ἤδη καὶ θάκων καὶ ὁδῶν ἐξίστανται
32 *οἱ πλούσιοι. καὶ εἰμὶ μὲν νῦν τυράννῳ ἐοικώς, τότε δὲ σαφῶς δοῦλος ἦν· καὶ τότε μὲν ἐγὼ φόρον ἀπέφερον τῷ δήμῳ, νῦν δὲ ἡ πόλις τέλος φέρουσα τρέφει με. ἀλλὰ καὶ Σωκράτει ὅτε μὲν πλούσιος ἦν ἐλοιδόρουν με ὅτι συνῆν, νῦν δ' ἐπεὶ πένης γεγένημαι, οὐκέτι οὐδὲν μέλει*

---

§. 31. *ἐξίστανται*] A. *ἐξανίστανται.* — §. 32. *καὶ εἰμὶ μὲν νῦν*] Exquisitiorem hunc verborum ordinem dedit A. Vulg. *καὶ εἰμὶ νῦν μέν*. B. om. *νῦν*. — *οὐδὲν μέλει*] Libri conspirant omnes in *οὐδὲ μέλει.*

ὑπανίστανται - θάκων] Iocatur Charmides reverentiam sibi praestari simulans de sede assurgendo et de via decedendo. Cf. ad Apomn. II, 3, 16.

ὁδῶν ἐξίστανται] Phavorin.: *ὑπεξίσταμαι καὶ ἐξίσταμαι τάσσεται ἐπὶ ὁδοῦ· ὑπανίσταμαι δὲ ἐπὶ καθέδρας.* Herodot. II, 80. *οἱ νεώτεροι αὐτῶν* (Lacedaemoniorum) *τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχάνοντες εἴκουσι τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκτράπονται, καὶ ἐπιοῦσι ἐξ ἕδρης ὑπανιστέαται*, ubi consule Valckenarium. Cf. Matth. §. 353.

32. *φόρον ἀπέφερον τῷ δήμῳ*] Accipiendum videtur de sumptibus qui ditioribus civibus in munera solemnia erant faciendi, de quibus vide F. A. Wolfii in Demosth. orat. Leptin. Prolegom. p. LXXX sqq. Boeckh. Die Staatshaushaltung der Athenienser T. I. p. 481 sqq. et quos Xenophontis locos apposui ad §. 30. Sequentia *ἡ πόλις τέλος φέρουσα τρέφει με* non de stipe aliqua ad Charmidae inopiam sublevandam publice collata intelliges, sed de *μισθῷ δικαστικῷ* et *ἐκκλησιαστικῷ*, de quo mercedis genere v. Boeckh. l. l. p. 244 sqq.

Σωκράτει] Invisus fuisse videtur vulgo Socrates, quia omnino formam reipublicae Atheniensis non probabat et laudabat Spartanam. Cf. Memorab. III, 5, 15 sqq. *Zeun.* Recte; sed haec non erat sola causa invidiae. Cf. Plato Apol. cap. I — XXIV. Aeschines adv. Timarch. §. 173. Suevern. de Aristoph. Nubb. p. 69. sq. Ceterum voc. *Σωκράτει* cum sequente *συνῆν* connectendum soni causa praemissum puta. Cf. Plat. Apol. p. 26. B. *οὐ ταῦτα λέγεις ὅτι διδάσκων διαφθείρω;* ubi *ταῦτα* non cum *λέγεις*, sed cum *διδάσκων* iungendum.

οὐδὲν μέλει οὐδενί] Frequens est loquendi formula *οὐδὲν αὐτῷ μέλει.* Apomn. IV, 2, 24. *οὐδέν σοι ἐμέλησεν.* Plat. Apol. p. 24. C. *οὐδὲν τούτῳ πώποτε ἐμέλησεν.* *Ibid.* p. 25. C. *οὐδέν σοι μεμέληκε.* Cf. Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 425,

οὐδενί. καὶ μὴν ὅτε μέν γε πολλὰ εἶχον ἀεί τι ἀπέβαλλον ἢ ὑπὸ τῆς πόλεως ἢ ὑπὸ τῆς τύχης· νῦν δὲ ἀποβάλλω μὲν οὐδέν, οὐδὲ γὰρ ἔχω, ἀεὶ δέ τι λήψεσθαι ἐλπίζω. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Καλλίας, καὶ εὔχῃ μηδέποτε 33
πλουτεῖν, καὶ ἐάν τι ὄναρ ἀγαθὸν ἴδῃς, τοῖς ἀποτροπαίοις θύεις; Μὰ Δία τοῦτο μέντοι, ἔφη, ἐγὼ οὐ

---

§. 33. θύεις] Ita BE. pro θύοις, quod natum videtur ex anteced. vocabuli syllaba postrema.

---

qui primus in nostro quoque loco vulgatum οὐδέ in οὐδέν mutandum esse vidit. Qua quidem mutatione Weiskio non opus esse videbatur sic interpretanti: „*Ne curat quidem quisquam* (*es bekümmert sich nicht einmal jemand darum*), nedum ut mihi maledicat." Sed probari non potest haec explicatio propter antecedens οὐκέτι, quod quum *non amplius* significet, aperte indicat menti loquentis notionem voc. μέλειν in praegresso ἐλοιδόρουν latentem obversari.

ὅτε μέν γε] Cf. ad I, 9.

ἀπέβαλλον — ὑπὸ τῆς πόλεως] Matth. §. 592. Buttm. §. 134. n. 3.

οὐδὲ γὰρ ἔχω] int. ἀποβάλλειν οὐδέν. Heindorfii coniectura οὐδὲν γὰρ ἔχω, cui Schneiderus adeo in textis locum concessit, opus non esse sponte patet. Neque eam admiserunt recentiores Editores.

33. ὄναρ ἀγαθόν] *somnium faustum*, h. e. *ex quo spes sit divitem te futurum*. Anab. III, 1, 11 sqq. μικρὸν δὲ ὕπνου λαχών, εἶδεν ὄναρ — καὶ τὸ ὄναρ πῇ μὲν ἔκρινεν ἀγαθόν — πῇ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο. Quem locum transscripsi propterea, ne quis cum Zeunio, Schneid. aliisque ὄναρ interpretaretur *per quietem*, quo sensu alias saepissime legitur. Plato Lysid. p. 218. C. κινδυνεύομεν ὄναρ πεπλουτηκέναι. Theaet. p. 208. B. ὄναρ δή, ὡς ἔοικεν, ἐπλουτήσαμεν. Lucian. Timone c. 20. extr. οὐδὲ αὐτοὶ πιστεύοντες, οἶμαι, ὅτι μὴ ὄναρ πλουτοῦσιν. Cf. Phrynich. ed. Lobeck. pag. 421. cl. Bachmann. Anecd. Gr. Vol. II. p. 400, 7.

ἀποτροπαίοις] Pausan. Corinthiac. c. 11, 2. καὶ τοῦ τάφου πλησίον εἰσὶν ἀποτρόπαιοι θεοί. παρὰ τούτοις δρῶσιν, ὅσα Ἕλληνες ἐς ἀποτροπὴν κακῶν νομίζουσιν. Apollo vocatur ἀποτρόπαιος apud Aristophanem Plut. v. 359., cui loco Berglerus comparavit Demosthen. Midian., ubi in oraculo Dodonaeo est Ἀπόλλωνι ἀποτροπαίῳ βοῦν θῦσαι. Idem Apollo apud Pausaniam

ποιῶ, ἀλλὰ μάλα φιλοκινδύνως ὑπομένω, ἤν ποθέν τι
34 ἐλπίζω λήψεσθαι. Ἀλλ' ἄγε δή, ἔφη ὁ Σωκράτης, σὺ αὖ λέγε ἡμῖν, ὦ Ἀντίσθενες, πῶς οὕτω βραχέα ἔχων μέγα φρονεῖς ἐπὶ πλούτῳ. Ὅτι νομίζω, ὦ ἄνδρες, τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐν τῷ οἴκῳ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πενίαν
35 ἔχειν, ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς. ὁρῶ γὰρ πολλοὺς μὲν ἰδιώτας οἳ πάνυ πολλὰ ἔχοντες χρήματα οὕτω πένεσθαι

Attic. 3, 3. ἀλεξίκακος vocatur. „τὸ δὲ ὄνομα τῷ θεῷ γενέσθαι λέγουσιν, ὅτι τὴν λοιμώδη σφισι νόσον ὁμοῦ τῷ Πελοποννησίῳ πολέμῳ πιέζουσαν κατὰ μάντευμα ἔπαυσε Δελφῶν." cf. *ibid.* Arcadic. c. 41. Item Iupiter ἀποτρόπαιος vocatur apud Lucian. Alexandro c. 4: ἀλεξίκακε Ἡράκλεις καὶ Ζεῦ ἀποτρόπαιε καὶ Διόσκουροι σωτῆρες, πολεμίοις καὶ ἐχθροῖς ἐντυχεῖν γένοιτο ἢ συγγενέσθαι τοιούτῳ τινι. Sophocl. Trach. 303. ὦ Ζεῦ τροπαῖε. Conferri praeterea iubet Bornemannus Wyttenbach. ad Plutarch. P. I. p. 929 sqq. et Koenigii *Comment. de diis averruncis*. Quod idem dicit se olim legendum suspicatum fuisse τοῖς ἀποτροπαίοις θεοῖς θύεις, iccirco minus probatur, quod dii averruncatores simpliciter Ἀποτρόπαιοι s. Τρόπαιοι vocari solent. Hellenic. III, 3, 4. θύοντες καὶ τοῖς Ἀποτροπαίοις καὶ τοῖς Σωτῆρσι. Plutarch. Symposiac. VII, 6, 3. οἱ τῇ Ἑκάτῃ καὶ τοῖς Ἀποτροπαίοις ἐκφέροντες τὰ δεῖπνα Septem sap. conv. c. 3. παρέχειν πράγματα τοῖς Τροπαίοις, ὡς τινος δεινοῦ καὶ μεγάλου συμβάντος.

μάλα φιλοκ. ὑπομένω] Sed animo ad periculum subeundum paratissimo sustineo, sicunde etc. *Zeun.* Vocabulum ὑπομένειν a re militari est petitum.

34. βραχέα] ὀλίγα. Permutantur haud raro inter se longitudinis ac magnitudinis et multitudinis notiones. Cf. Apomn. I, 4, 8. et Krueger. ad Dionys. p. 107.

ἐν ταῖς ψυχαῖς] Antisthenis sententia, veras divitias in animo positas esse, quantopere apud veteres scriptores celebretur, docet Wyttenb. ad Plutarch. Apoph. Lacon. p. 1189. *Bornem.* Cf. inprimis Cic. Paradox. VI.

35. ὁρῶ γ. πολλ. μ. ἰδ. οἳ] Ex nostra dicendi ratione oratio sic erat conformanda: ὁρῶ γὰρ ὅτι πολλοὶ μὲν ἰδιῶται πάνυ κ. τ. λ. Idem genus loquendi est Anab. III, 2, 23. ἐπιστάμεθα γὰρ Μυσούς, οὓς οὐκ ἂν ἡμῶν φαίημεν βελτίους εἶναι, οἳ βασιλέως ἄκοντος ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ πολλάς τε καὶ μεγάλας καὶ εὐδαίμονας πόλεις οἰκοῦσιν· ἐπιστάμεθα δὲ καὶ Πισίδας ὡσαύτως. Λυκάονας δὲ καὶ αὐτοὶ εἴδομεν ὅτι — τὴν τούτου χώραν καρποῦνται. ibid. II, 5, 5. καὶ γὰρ οἶδα ἤδη ἀνθρώπους τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, οἳ φοβηθέντες ἀλλήλους . .

ἡγοῦνται ὥστε πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύονται, ἐφ' ᾧ πλείονα κτήσονται· οἶδα δὲ καὶ ἀδελφοὺς οἳ τὰ ἴσα λαχόντες ὁ μὲν αὐτῶν τἀρκοῦντα ἔχει καὶ περισσεύοντα τῆς δαπάνης, ὁ δὲ τοῦ παντὸς ἐνδεῖται· αἰσθάνομαι δὲ καὶ τυράννους τινὰς οἳ 36

---

§. 35. περισσεύοντα τῆς δαπάνης] Sic iam olim coniecit Schaeferus et exhibent a h pro περ. τὰ τῆς δαπάνης.

ἐποίησαν ἀνήκεστα κακά. Cf. Buttm. §. 138. I, 6. et Matth. §. 296.

πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον] Haec verba Xenophonti inprimis placuisse et saepe ab eo adhibita esse Weiskius iam observavit T. I. p. LXV., ubi de anaphorae figura agit, qua nihil apud Xenophontem sit frequentius. Hier. VII, 1. πάντα μὲν πόνον ὑποδύονται, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομένουσιν. Cyrop. I, 2, 1. ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλῆναι, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομεῖναι. 5, 12. πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ἡδέως ὑποδύεσθαι. III, 3, 51. ὡς χρὴ ἐπαίνων ἕνεκα π. μ. π., π. δ. κ. ὑποδύεσθαι. Quod apud Herodotum III, 69. legitur, κίνδυνον ὑποδῦναι, id dictionis genus a Xenophontis usu abhorret. Vide Lex. Xenoph. Vol. IV. p. 391. Latinos quoque cum *periculis labores* iungere annotavit Bornemannus. Cf. Cic. pro Arch. c. 11. De Officiis I, 19, 65. Sallust. B. C. c. 2.

ἐφ' ᾧ κτήσονται] Usitatiorem in hac formula infinitivum esse docet Matth. Gr. §. 479. a. Buttm. §. 137.

οἶδα ἀδελφούς] *fama habeo compertos fratres.* οἶδα non minus quam γιγνώσκω ad homines referri exemplis illustravimus ad Apomn. II, 2, 1.

οἳ - λαχόντες ὁ μέν] Ita iam Homerus, velut Il. VII, 306. τὼ δὲ διακρινθέντε ὁ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν ἤϊ', ὁ δ' ἐς Τρώων ὅμαδον κίε. Cf. Xenoph. de re equest. VIII, 10. Cyrop. VI, 3, 34. Matth. Gr. §. 289. n. 8. cl. §. 432. 3. Buttm. §. 113. 2. De sententia compara Oec. II, 17. III, 5. 8. Fragm. Epist. Xenoph. II, 4. Ed. Orell. p. 47.

περισσεύοντα τῆς δαπάνης] *plura quam consumat.* Cic. Paradox. VI, 3. *Ex meo tenui vectigali detractis sumptibus cupiditatis aliquid etiam redundabit.*

36. αἰσθάνομαι] Grammaticus in Bachmanni Anecd. Gr. Vol. I. p. 47: τὸ αἰσθάνεσθαι κατὰ ἀλήθειαν οἱ παλαιοὶ ἐπὶ τοῦ εἰδέναι τι ἔταξαν καὶ ἐπὶ τοῦ ὑποπτεύειν.

οὕτω πεινῶσι χρημάτων ὥςτε ποιοῦσι πολὺ δεινότερα τῶν ἀπορωτάτων· δι' ἔνδειαν μὲν γὰρ δήπου οἱ μὲν κλέπτουσιν, οἱ δὲ τοιχωρυχοῦσιν, οἱ δὲ ἀνδραποδίζονται· τύραννοι δ' εἰσί τινες οἳ ὅλους μὲν οἴκους ἀναιροῦσιν, ἀθρόους δ' ἀποκτείνουσι, πολλάκις δὲ καὶ ὅλας πόλεις
37 χρημάτων ἕνεκα ἐξανδραποδίζονται. τούτους μὲν οὖν ἔγωγε καὶ πάνυ οἰκτείρω τῆς ἄγαν χαλεπῆς νόσου. ὁμοῖα γάρ μοι δοκοῦσι πάσχειν ὥςπερ εἴ τις πολλὰ ἐσθίων μη-

---

§. 36. οὕτω πεινῶσι] Intersertum vulgo αὖ non agnoscunt A B., neque expresserunt Ribitt. et Cornar. — τῶν ἀπορωτάτων] τῶν ἀπορωτέρων, quod in aliquot Edd. recentioribus comparet, vitium est typographicum. — §. 37. εἴ τις ἐσθίων] Libri εἴ τις πολλὰ ἔχων καὶ πολλὰ ἐσθίων. Schneiderus coniicit εἴ τις πολλὰ πίνων κ. π. ἐσθίων. Sed verba πολλὰ ἔχων videntur e sequentibus nata, ubi A B E a πολλὰ ἔχων exhibent, quae lectio ab initio margini appicta facile potuit alieno loco contextui inferri.

πεινῶσι χρημάτων] Oec. XIII, 9. πεινῶσι γὰρ τοῦ ἐπαίνου οὐχ ἧττον ἔνιαι τῶν φύσεων ἢ ἄλλαι τῶν σίτων τε καὶ ποτῶν. Cf. Matth. §. 350. Buttm. §. 119. 5. 3).

δι' ἔνδειαν] χρημάτων additur *De rep. Athen.* I, 5. Plerumque tamen ἔνδεια = *inopia*, *egestas*, absolute ponitur. Fallitur autem Sturzius Lex. X. Vol. II. p. 173: „δι' ἔνδειαν, inquiens, κλέπτειν dicuntur tyranni, οἳ πεινῶσι χρημάτων." Non enim tyranni dicuntur κλέπτειν, sed inopes, οἱ ἄποροι vel potius οἱ ἀπορώτατοι. Quae tyranni committant facinora in sequentibus enarratur. Ceterum eadem scelera recensentur Apomn. I, 2, 62, ubi vide annotata.

οἴκους ἀναιροῦσι] *domos evertunt*, h. e. familias in exsilium eiiciunt, in servitutem abripiunt etc.

ἐξανδραποδίζονται] usurpatur fere apud Xenophontem de urbibus victis quae in servitutem rediguntur. Agesil. VII, 6. ὅτι οὐκ ἀνδραποδίζεσθαι δέοι Ἑλληνίδας πόλεις. Cf. Apomn. IV, 2, 15.

37. καὶ πάνυ] Cf. Buttm. §. 136. et supra ad II, 25.

οἰκτείρω τῆς – νόσου] Cyr. V, 4. 32. τοῦ πάθους ᾤκτειρεν αὐτόν. Vid. Matth. §. 368. et Buttm. §. 119. 6. 1). νόσος translate dictum est de cupiditate divitiarum.

ὁμοῖα – ὥςπερ] Plat. Gorg. p. 485. B. ὁμοιότατον πάσχω πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας ὥςπερ πρὸς τοὺς ψελλιζομένους. Cf.

δέποτε ἐμπίπλαιτο. ἐγὼ δὲ οὕτω μὲν πολλὰ ἔχω ὡς μόλις αὐτὰ καὶ ἐγὼ [ἂν] αὐτὸς εὑρίσκω· ὅμως δὲ περίεστί μοι καὶ ἐσθίοντι ἄχρι τοῦ μὴ πεινῆν ἀφικέσθαι καὶ πίνοντι μέχρι τοῦ μὴ διψῆν καὶ ἀμφιέννυσθαι ὥςτε ἔξω μὲν μηδὲν μᾶλλον Καλλίου τούτου τοῦ πλουσιωτάτου ῥιγοῦν· ἐπειδάν γε μὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ γένωμαι, πάνυ μὲν 38 ἀλεεινοὶ χιτῶνες οἱ τοῖχοί μοι δοκοῦσιν εἶναι, πάνυ δὲ

ἐγὼ ἂν αὐτός] ἂν cum Schaefero delevit Dindorfius. Vide annot.

---

ibid. p. 479. A. et p. 518. B. Lobeck. ad Phryn. p. 426 sq. Reisig. ad Sophocl. Oedip. Col. v. 903. Schaefer. ad Soph. Electr. v. 532. Matth. Gr. ampl. §. 629. p. 1287.

οὕτω πολλά] facete, sed tamen ex usu loquendi pro οὕτως ὀλίγα. Magis facetum quod addit: ὡς μόλις εὑρίσκω, quasi fiat facili ob rerum multitudinem confusione (Oec. III, 2); sed nihil habet. *Weisk.* Hac occasione tirones admonere libet, οὕτως et τοσοῦτος, ut Latinorum *ita* et *tantus*, saepe non tam augendi quam minuendi vim habere. Vid. Sturz. Lexic. Xenoph. Vol. IV. p. 320. Zumpt. Gr. Lat. §. 281.

ἐγὼ ἂν αὐτὸς εὑρίσκω] Particula ἄν cum indicativo vel imperfecti vel aoristi iuncta consuetudinem quandam rei identidem factae declarari satis constat; sed an in praesenti quoque tempore vel potius infinito ita usurpetur particula, haec nondum diiudicata res est. Itaque particulam interim circumscripsi cancellis, non eieci. Neque vero eam cum Bornemanno defendi posse puto talibus locis qualis est Cyrop. V, 3, 21. διατίθει αὐτὸ οὕτως, ὡς ἂν τῷ ὑμετέρῳ φύλῳ πλείστου ἄξιον ᾖ. ibid. VIII, 2, 6. ἀνάγκη οἶμαι τούτῳ, ὡς ἂν ἕκαστον προχωρῇ, οὕτως ἔχει, nec similia sunt illa ab eodem comparata ὡς ἂν δυνώμεθα Anab. III, 3, 3. IV, 2, 1. V, 2, 11.

καὶ ἀμφιέννυσθαι] Concinnitas orationis postulabat καὶ ἀμφιεννυμένῳ μεχρὶ τοῦ ἔξω .... ῥιγοῦν. Sed frequentes sunt veteres scriptores hac structurae mutatione. Vide Bornem. ad Cyr. VII, 5, 62. et Stallbaum. ad Plat. Gorg. p. 486. B. cl. ad Protag. p. 321. A. — Verbis ἔξω μέν respondent sequentia ἐπειδάν γε μὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ γένωμαι.

38. χιτῶνες οἱ τοῖχοι] Ut Socrates ipse erat ἀχίτων (vide Apomn. I, 6, 2), sic Antisthenes, qui patientiam ac duritiem in Socratico sermone maxime adamarat (Cic. de Orat. III, 17, 62) et ab eo orti Cynici ac Stoici, ut qui duram inprimis adfectabant vitam.

παχεῖαι ἐφεστρίδες οἱ ὄροφοι, στρωμνήν γε μὴν οὕτως ἀρκοῦσαν ἔχω ὥςτ' ἔργον μέ γ' ἐστὶ καὶ ἀνεγεῖραι. ἢν δέ ποτε καὶ ἀφροδισιάσαι τὸ σῶμά μου δεηθῇ, οὕτω μοι τὸ παρὸν ἀρκεῖ ὥςτε αἷς ἂν προςέλθω ὑπερασπάζονταί με διὰ τὸ μηδένα ἄλλον αὐταῖς ἐθέλειν προςιέναι.
39 καὶ πάντα τοίνυν ταῦτα οὕτως ἡδέα μοι δοκεῖ εἶναι ὡς μᾶλλον μὲν ἥδεσθαι ποιῶν ἕκαστα αὐτῶν οὐκ ἂν εὐξαίμην, ἧττον δέ· οὕτω μοι δοκεῖ ἔνια αὐτῶν ἡδίω εἶναι
40 τοῦ συμφέροντος. πλείστου δ' ἄξιον κτῆμα ἐν τῷ ἐμῷ πλούτῳ λογίζομαι εἶναι ἐκεῖνο ὅτι εἴ μού τις καὶ τὰ νῦν ὄντα παρέλοιτο, οὐδὲν οὕτως ὁρῶ φαῦλον ἔργον ὁποῖον

§. 38. μέ γ' ἐστί] Ita Bachius, libris in vitioso μέτεστι conspirantibus, nisi quod A. in margine μέ ἐστί habet. Leuncl., Schneid., Bornem. ἐμέ γ' ἐστί. — §. 39. ἡδέα μοι δοκεῖ] AB ἡδ. μ. δοκοῦσιν. Cf. ad Apomn. IV, 3, 12. — οὐκ ἂν εὐξαίμην, ἧττον δέ· οὕτω μοι δοκεῖ] Hanc Moschii coniecturam, quam etiam Heindorf., Lang., et Wyttenbach. apud Brownium proposuerunt, praetulimus Iacobsii emendationi, qui ad Achill. Tat. p. 554. τοσούτῳ vel τοσοῦτόν μοι scribendum censet. In libris scriptum est οὐκ ἂν εὐξαίμην· ἧττον δὲ τούτων μοι δοκεῖ.

ἐφεστρίδες] *lacernae, vestis superior.* Vide Etym. M. v. ἐφεστρίς et *Piers.* ad Moer. p. 139 sq. Schneidero, qui de lecto Antisthenis et somno Xenophontem loqui voluisse putaret, ἐφεστρίδες videbantur χλαῖναι illae esse οὖλαι καθύπερθεν ἕσσασθαι (Hom. Odyss. VII, 338 cl. III, 349). Quae interpretatio ut sibi constaret, in locum sequentis ἀρκοῦσαν substituendum censebat μαλακήν vel simile quid. Sed pro vulgata loquitur contextus orationis.

ἔργον - καὶ ἀνεγεῖραι] Cyr. I, 1, 5. ὅσα καὶ διελθεῖν ἔργον ἐστίν.

προςέλθω] Intelligendum de *coitu*. De sententia cf. Diog. L. VI, 3. Apomn. I, 3, 14. Horat. Sat. I, 2. 114 sqq.

40. ἐκεῖνο] spectat sequentia, quemadmodum alias τόδε. Cyrop. V, 2, 35. ἐκεῖνο μέντοι . . . σκεψώμεθα ἀκριβῶς, ὅπως ἔχει. εἰ μὲν γάρ κ. τ. λ. Oecon. I, 16. ἐκεῖνο δὲ ἡμῖν τί φαίνεται, ὁπόταν ὁρῶμέν τινας κ. τ. λ. Cf. infra §. 49 et V, 7.

οὕτως - ὁποῖον] Ita saepe post οὕτως infertur pronomen sequente verbo finito. Cyrop. III, 3, 50. οὐδεμία γάρ ἐστιν οὕτω

οὐκ ἀρκοῦσαν ἂν τροφὴν ἐμοὶ παρέχοι. καὶ γὰρ ὅταν 41 ἡδυπαθῆσαι βουληθῶ, οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὰ τίμια ὠνοῦμαι, πολυτελῆ γὰρ γίγνεται, ἀλλ' ἐκ τῆς ψυχῆς ταμιεύομαι. καὶ πολὺ πλεῖον διαφέρει πρὸς ἡδονὴν ὅταν ἀναμείνας τὸ δεηθῆναι προςφέρωμαι ἢ ὅταν τινὶ τῶν τιμίων χρῶμαι, ὥςπερ καὶ νῦν τῷδε τῷ Θασίῳ οἴνῳ ἐντυχὼν οὐ διψῶν πίνω αὐτόν. ἀλλὰ μὴν καὶ πολὺ δι- 42 καιοτέρους γε εἰκὸς εἶναι τοὺς εὐτέλειαν μᾶλλον ἢ πολυχρηματίαν σκοποῦντας. οἷς γὰρ μάλιστα τὰ παρόντα ἀρκεῖ ἥκιστα τῶν ἀλλοτρίων ὀρέγονται. ἄξιον δ' ἐννοῆ- 43

---

§. 41. *γίγνεται*] Libri *γίνεται*, quod Bornemannus non est ausus mutare. Cf. Poppo ad Xenoph. Anab. Praefat. p. XLIII. — *Θασίῳ*] A B. *θαυμασίῳ*.

καλὴ παραίνεσις, ἥτις τοὺς μὴ ὄντας ἀγαθοὺς αὐθημερὸν ἀκούσαντας ἀγαθοὺς ποιήσει. VI, 1, 14. τίς οὖν οὕτως ἀγαθός, ἢ τίς οὕτως ἰσχυρός, ὃς λιμῷ καὶ ῥίγει δύναιτ' ἂν μαχόμενος στρατεύεσθαι; cf. Matth. Gr. ampl. §. 479. n. 1. Ceterum quam sibi laudem hic tribuit Antisthenes, eam Xenophon tribuit Socrati cum aliis locis, tum inprimis Apomn. I, 3, 5, ut iam observavit Weiskius.

41. *τίμια* - *πολυτελῆ*] τίμιον est *quod magni aestimatur*, πολυτελές, *quod magnos sumtus requirit*.

ἐκ τῆς ψυχῆς] *ex animo* h. e. *appetitu s. desiderio edendi et bibendi*. V. ad Apomn. I, 2, 4. Cf. Apolog. §. 18. τὸ δὲ τοὺς ἄλλους μὲν τὰς *εὐπαθείας* ἐκ τῆς ἀγορᾶς *πολυτελεῖς* πορίζεσθαι, ἐμὲ δὲ ἐκ τῆς ψυχῆς ἄνευ δαπάνης ἡδίους ἐκείνων μηχανᾶσθαι. Zeunius comparavit Apomn II, 1, 30. IV, 5, 9. De verbo ταμιεύεσθαι, quod proprie est *promere aliquid sibi e cella penaria* exposuit Fischer ad Cyrop. III, 3, §. 45 sqq. p. 230.

προςφέρωμαι] *ori admoveam*. Cf. Apom. III, 11, 13.

ἢ ὅταν τινὶ τ. τιμ. χρῶμαι] Int. μὴ ἀναμείνας τὸ δεηθῆναι.

Θασίῳ οἴνῳ] Vinum Thasium, quod nomen traxit ex Thaso insula prope Thraciam sita inprimis fragrans erat et generosum. V. Athenae. I. p. 28 sq.

42 *ἀλλὰ μὴν καὶ* - *γε*] V. ad Apomn. I, 1, 6. 10. Similiter §. 44. καὶ μὴν καὶ-γε.

οἷς - *ἀρκεῖ ἥκιστα* - *ὀρέγονται*] Ante ἥκιστα intelligendum οὗτοι. Anab. III, 1, 21. ἐν μέσῳ γὰρ ἤδη κεῖται ταῦτα

σαι ὡς καὶ ἐλευθερίους ὁ τοιοῦτος πλοῦτος παρέχεται. Σωκράτης τε γάρ οὗτος, παρ' οὗ ἐγὼ τοῦτον ἐκτησάμην, οὔτ' ἀριθμῷ οὔτε σταθμῷ ἐπήρκει μοι, ἀλλ' ὁπόσον ἐδυνάμην φέρεσθαι τοσοῦτόν μοι παρεδίδου· ἐγώ τε νῦν οὐδενὶ φθονῶ, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς φίλοις καὶ ἐπιδεικνύω τὴν ἀφθονίαν καὶ μεταδίδωμι τῷ βουλομένῳ
44 τοῦ ἐν τῇ ἐμῇ ψυχῇ πλούτου. καὶ μὴν καὶ τὸ ἁβρότατόν γε κτῆμα τὴν σχολὴν ἀεὶ ὁρᾶτέ μοι παροῦσαν, ὥστε καὶ θεᾶσθαι τὰ ἀξιοθέατα καὶ ἀκούειν τὰ ἀξιάκουστα καί, ὃ πλείστου ἐγὼ τιμῶμαι, Σωκράτει σχολάζων συνδιημερεύειν. καὶ οὗτος δὲ οὐ τοὺς πλεῖστον ἀριθμοῦντας χρυσίον θαυμάζει, ἀλλ' οἳ ἂν αὐτῷ ἀρέσκωσι τούτοις

§. 44. ὃ πλείστου] Sic A. supra lineam cum mgg. st. 2. et l. 3. pro οὗ πλείστου, quod Bornem. in ὃν πλείστου mutavit. — οὕτως μὲν οὖν οὗτος εἶπεν] Bornem. cum ABE. Sed non favent ei scripturae similes loci II, 10. 27. IV, 50. 64. VI, 10. IX, 1.

τὰ ἀγαθὰ ἆθλα, ὁπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες ἀμείνονες ὦσιν. Cf. ibid. II, 5, 15. IV, 5, 14. V, 1, 8. Cyr. V, 2, 35. Matth. Gr. §. 294. extr.

43. οὔτ' ἀριθμῷ οὔτε σταθμῷ ἐπήρκει] Apomn. I, 2, 60. ἐκεῖνος γὰρ πολλοὺς ἐπιθυμητὰς καὶ ἀστοὺς καὶ ξένους λαβὼν οὐδένα πώποτε μισθὸν τῆς συνουσίας ἐπράξατο, ἀλλὰ πᾶσιν ἀφθόνως ἐπήρκει τῶν ἑαυτοῦ. Cf. Lucianus Nigrino c. 25—26. T. I. p. 65. ibique Hemsterhusius. Simili modo μέτρῳ καὶ ἀριθμῷ iungit Plutarch. Solone c. 14.

οὐδενὶ φθονῶ] *nemini denegò s. recuso.*

44. ὃ πλείστου ἐγὼ τιμῶμαι] Cyrop. II, 1, 18. ὅμως μείζονος αὐτὰ (τὰ δῶρα) τιμῶνται οἱ λαμβάνοντες. Apomn. III, 10, 10. τὸν δὲ ῥυθμόν, ἔφη, πότερα μέτρῳ ἢ σταθμῷ ἐπιδεικνύων πλείονος τιμᾷ;

Σωκράτει σχολ. συνδ.] Apomn. III, 11, 17. διὰ τί οἴει, ἔφη (Σωκράτης), Ἀπολλόδωρόν τε τόνδε καὶ Ἀντισθένην οὐδέποτέ μου ἀπολείπεσθαι; Hinc Antisthenes ὁ Σωκρατικὸς audiebat, cuius Dialogos recenset Athenaeus V. p. 220. *Schneid.* Cf. VIII, 4. et Diog. Laërt. VI, 14. Ceterum Diog. L. II, 31. hunc nostrum locum respiciens Socrati tribuit, quae Antisthenis sunt, quod non fugit Bornemannum.

τοὺς πλεῖστον ἀριθμοῦντας χρυσίον] A quibus proinde possit pro disciplina largam sperare mercedem. *Weisk.*

συνὼν διατελεῖ. οὗτος μὲν οὖν οὕτως εἶπεν. ὁ δὲ Καλ- 45
λίας, Νὴ τὴν Ἥραν, ἔφη, τά τε ἄλλα ζηλῶ σε τοῦ
πλούτου καὶ ὅτι οὔτε ἡ πόλις σοι ἐπιτάττουσα ὡς δούλῳ
χρῆται οὔτε οἱ ἄνθρωποι ἢν μὴ δανείσῃς ὀργίζονται.
Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη ὁ Νικήρατος, μὴ ζήλου· ἐγὼ γὰρ
ἥξω παρ' αὐτοῦ δανεισάμενος τὸ μηδενὸς προσδεῖσθαι·
οὕτω, πεπαιδευμένος ὑπὸ Ὁμήρου ἀριθμεῖν

---

§. 45. δανεισάμενος] Male et contra librorum auctoritatem Dindorfius cum Leuncl. et Schneid. δανεισόμενος. Vid. annot.

Male Zeunius: *auro abundantes*: nam signif. *plurimum auri s. pecuniae illi numerantes*, i. e. *mercedis loco solventes*, ut supra. — θαυμάζειν, ut mirari, est ita mirari ut simul appetamus. *Brown.*

45. Νὴ τὴν Ἥραν] Saepissime haec iurandi formula cum apud Xenophontem tum apud Platonem a viris, inprimis a Socrate, usurpata exstat. Cf. §. 54. et ad Apomn. I, 5, 5.

ζηλῶ σε τοῦ πλούτου] Sophocl. Electra v. 1027. ζηλῶ σε τοῦ νοῦ, τῆς δὲ δειλίας στυγῶ., quem locum affert Matth. Gr. §. 368. cf. Buttm. §. 119. 6. 1).

οὔτε ἡ πόλις - οὔτε οἱ ἄνθρωποι] Facete perstringit mores civitatis et seculi, ubi nummi valebant, non divitiae Antisthenis. *Zeun.*

ἥξω] *redibo, revertar.* Cyrop. I, 3, 18. ἂν παρὰ τούτου μαθὼν ἥκῃς ἀντὶ τοῦ βασιλικοῦ τὸ τυραννικόν. Cf. Krueger. ad Anab. II, 1, 9. Hanc verbi potestatem cum nesciret Leunclavius, legendum censebat ἥξω παρ' αὐτοῦ δανεισόμενος, quod non debebat cum Bachio Zeunius aptius dicere ad temporum rationem. δανεισάμενος pro μαθὼν dictum est iocose et cum respectu antecedentis δανείσῃς.

τὸ μηδενὸς προσδεῖσθαι] Niceratus hoc non intelligit *de frugalitate* et *animo paucis contento*, sed *de summis divitiis. Zeun.*

οὕτω] iungi possit cum πεπαιδευμένος - ἀριθμεῖν: saepe enim οὕτω spectat sequentia. Cf. Anab. IV, 6, 10. ἐγὼ δ' οὕτω γιγνώσκω· εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι ὅπως ὡς κράτιστα μαχούμεθα. V, 6, 12. οὕτω δ' ἔχει· εἰ μέν κ. τ. λ. II, 2, 2. ἀλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν· ἐὰν μὲν κ. τ. λ. Sed ita intolerandum habes asyndeton - exspectabas enim οὕτω γάρ vel tale quid —: itaque rectius Zeunius distinguendum censebat οὕτω, πεπ. ὑπὸ Ὁμ. ἀρ., ut οὕτω cum seqq. ἐπιθυμᾶν οἱ

ἐπὶ ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους,

σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ ὡς πλείστου πλούτου ἐπιθυμῶν οὐ παύομαι· ἐξ ὧν ἴσως καὶ φιλοχρηματώτερός τισι δοκῶ εἶναι. ἔνθα δὴ ἀνεγέλασαν ἅπαντες, νομίζοντες τὰ ὄντα

παύομαι cohaereret. Quem quidem, teste Bornemanno, in explicando hoc loco est Hermannus secutus. Versus Homerici exstant Iliad. IX, 122 et 264.

σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ] Dativi hi iungendi sunt cum πλείστου, ut Oecon. VII, 13. πότερος ἄρα ἀριθμῷ πλείω συμβέβληται ἡμῶν. Respiciens autem ad Antisthenis verba §. 43: Σωκράτης — οὔτ' ἀριθμῷ οὔτε σταθμῷ ἐπήρκει μοι, Niceratus iocose se dicit ab illo hoc mutuum esse sumturum, ut *nihil insuper opus habeat* i. e., si mentem Nicerati spectes, *ut maximas divitias possideat:* magnas enim opes numerare ab Homero edoctum nunquam se desinere dicit *divitias cupere mensura et numero quam maximas.* Schneiderus verbis σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ post προσδεῖσθαι locatis Niceratum putabat ridicule sibi petere Antisthenis abundantiam et quidem non omnem omnino nec sine mensura, sed ita ut mensuram et numerum edicto Homerico finiat. Contra Bornemannus Niceratum haec facit loquentem: *Ego mutuum ab eo sumam hoc, ut praeter eam, qua utor, pecuniam nulla amplius opus habeam; nam quum ab Homero edoctus sim, opes meas numerare, nunquam desino quam plurimarum divitiarum cupidus esse, quas numerare possim et metiri.* Paullo aliter Orellius et Langius sensum loci constituerunt. Longissime ab omnibus his interpretibus recedit Finckhius. Is enim post προσδεῖσθαι commate posito, verba οὕτω πεπαιδευμένος ad ἥξω δανεισάμενος trahit, sequentia σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ, a reliquis interpunctione maxima seiuncta, epexegesin putans superioris οὕτω. Qua inita ratione, quae non una de causa mihi displicet, locum sic convertit: „*denn ich werde von ihm die Kunst borgen, Nichts von Anderen zu bedürfen, da ich also von Homer zählen gelernt: Zehen Talente* etc., *ganz nach Zahl und Gewicht; denn recht grofser Reichthum ist mein ewiger Wunsch.*" Ex ea quam supra memoravi interpungendi atque interpretandi ratione sic fere erit hic locus in nostram linguam transferendus: denn ich werde kommen und von ihm geborgt haben, *Nichts weiter mehr zu bedürfen:* so sehr begehre ich, seitdem ich vom Homer zählen gelernt: Zehen Talente etc. unaufhörlich einen nach Gewicht und Zahl möglichst grofsen Reichthum.

νομίζοντες] salse et caute Xenophon dicit νομίζοντες κ. τ. λ., non ὅτι τὰ ὄντα εἴρηκε. Non obscure autem significat, Niceratum avidiorem fuisse pecuniae. *Weisk.*

εἰρηκέναι αὐτόν. ἐκ τούτου εἶπέ τις, Σὸν ἔργον, ὦ Ἑρ- 46
μόγενες, λέγειν τε τοὺς φίλους οἵτινές εἰσι καὶ ἐπιδει-
κνύναι ὡς μέγα τε δύνανται καὶ σοῦ ἐπιμέλονται, ἵνα
δοκῇς δικαίως ἐπ' αὐτοῖς μέγα φρονεῖν. Οὐκοῦν ὡς 47
μὲν καὶ Ἕλληνες καὶ βάρβαροι τοὺς θεοὺς ἡγοῦνται
πάντα εἰδέναι τά τε ὄντα καὶ τὰ μέλλοντα εὔδηλον. πᾶ-
σαι γοῦν αἱ πόλεις καὶ πάντα τὰ ἔθνη διὰ μαντικῆς ἐπε-
ρωτῶσι τοὺς θεοὺς τί τε χρὴ καὶ τί οὐ χρὴ ποιεῖν. καὶ
μὴν ὅτι νομίζομέν γε δύνασθαι αὐτοὺς καὶ εὖ καὶ κακῶς
ποιεῖν καὶ τοῦτο σαφές. πάντες γοῦν αἰτοῦνται τοὺς
θεοὺς τὰ μὲν φαῦλα ἀποτρέπειν, τἀγαθὰ δὲ διδόναι.
οὗτοι τοίνυν οἱ πάντα μὲν εἰδότες πάντα δὲ δυνάμενοι 48

---

§. 46. ἐκ τούτων] c h b.

---

46. σὸν ἔργον] Vid. ad §. 29. Respiciuntur autem quae iactaverat Hermogenes III. 14. ἐπὶ φίλων ἀρετῇ καὶ δυνάμει (sc. ἀγάλλομαι), καὶ ὅτι τοιοῦτοι ὄντες ἐμοῦ ἐπιμέλονται.

47. πάντα εἰδέναι] *Plato* de Rep. p. 365. D. ἀλλὰ δὴ θεοὺς οὔτε λανθάνειν οὔτε βιάσασθαι δυνατόν. Cf. ad Apomn. I, 1, 19. cl. I, 4, 18. Iam apud Homerum huiusmodi sententiae exstant, veluti Odyss. IV, 379. θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν, aliter tamen eae explicandae, quemadmodum post alios docuit Nitzsch. l. l.

τἀγαθὰ δὲ διδόναι] Cf. Apomn. I, 3, 2.

48. πάντα μὲν – πάντα δέ] Sophocles Philoct. v. 633. ἀλλ' ἔστ' ἐκείνῳ πάντα λεκτά, πάντα δὲ τολμητά, ad quem locum *Schaeferus:* „Solennis, inquit, usus particularum μέν et δέ, ubi adiectivum πᾶς repetitur. μέν autem passim omitti, sequente δέ, satis notum est." Imo in cuiuscunque vocabuli repetitione particulae μὲν-δέ locum suum habent. Vid. ad II, 3. Ceterum hunc locum non sine aliqua scripturae discrepantia excerpsit *Plutarch. Non posse suaviter vivi sec. Epicur. cap.* 22. ἃ δὲ Ἑρμογένης ἐφρόνει περὶ τῶν θεῶν ἄξιόν ἐστιν αὐτοῖς ὀνόμασι διαμνημονεύειν· οὗτοι γάρ, φησίν, οἱ πάντα μὲν εἰδότες, πάντα δὲ δυνάμενοι θεοὶ οὕτω μοι φίλοι εἰσὶν ὡς διὰ τὸ ἐπιμελεῖσθαί μου οὔποτε λήθω αὐτοὺς οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρας ὅποι ἂν ὁρμῶμαι κ. τ. λ. Idem in reliquis omisit μοί post σημαίνουσι.

θεοὶ οὕτω μοι φίλοι εἰσὶν ὥςτε διὰ τὸ ἐπιμελεῖσθαί μου οὔποτε λήθω αὐτοὺς οὔτε νυκτὸς οὔθ' ἡμέρας οὔθ' ὅποι ἂν ὁρμῶμαι οὔθ' ὅ,τι ἂν μέλλω πράττειν. διὰ δὲ τὸ προειδέναι καὶ ὅ,τι ἐξ ἑκάστου ἀποβήσεται σημαίνουσί μοι πέμποντες ἀγγέλους φήμας καὶ ἐνύπνια καὶ οἰωνοὺς ἅ τε δεῖ καὶ ἃ οὐ χρὴ ποιεῖν. οἷς ἐγὼ ὅταν μὲν πείθωμαι, οὐδέποτέ μοι μεταμέλει· ἤδη δέ ποτε καὶ
49 ἀπιστήσας ἐκολάσθην. καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν, Ἀλλὰ τούτων μὲν οὐδὲν ἄπιστον. ἐκεῖνο μέντοι ἔγωγε ἡδέως ἂν πυθοίμην, πῶς αὐτοὺς θεραπεύων οὕτω φίλους ἔχεις. Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Ἑρμογένης, καὶ μάλα εὐτελῶς. ἐπαινῶ τε γὰρ αὐτοὺς οὐδὲν δαπανῶν, ὧν τε διδόασιν ἀεὶ αὖ παρέχομαι, εὐφημῶ τε ὅσα ἂν δύνωμαι καὶ ἐφ' οἷς ἂν αὐτοὺς μάρτυρας ποιήσωμαι ἑκὼν οὐδὲν ψεύδομαι. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ἄρα τοιοῦτος

De sententia comparabis Apomn. I, 4, 18. Cyr. V, 4, 31. VIII, 7, 22.

οὔποτε λήθω] Cf. Hom. Il. X, 278. ibique Heynium T. VI. p. 60.

φήμας] Vid. ad Apomn. I, 1, 3. cl. Wyttenbach. Biblioth. Crit. Vol. III. P. I. p. 57.

μεταμέλει] Cf. ad Apomn. I, 1, 4.

49. οὐδὲν ἄπιστον] „quia Socrates idem de divina providentia et vi statuebat." *Zeun.*

ἐκεῖνο] Vid. ad §. 40.

πῶς αὐτοὺς θεραπεύων] h. e. πῶς αὐτοὺς θεραπεύεις, ὅτι οὕτω φίλους ἔχεις αὐτούς. Sic. §. 50. τί ὁρῶν ἐν τῇ γελωτοποιΐᾳ μέγα ἐπ' αὐτῇ φρονοίη. Cf. Apomn. I, 3, 10.

καὶ μάλα εὐτελῶς] *ganz einfach.* Vid. ad II, 25. Ad loci sententiam cf. Apomn. I, 3, 3. et Plato Alcib. II. c. 19 sqq.

ὧν τε — παρέχομαι] *et eorum quae mihi praebent semper ego vicissim partem iis aliquam reddo.* De genitivo vid. Buttm. §. 119. 4. 2). c). et Matth. §. 323. De attractione quam vocant exponit Buttm. §. 130. 3. Matth. §. 473.

εὐφημῶ] *bona et ominata verba loquor.* Cf. Plato Alc. II. c. 20.

ἑκὼν οὐδὲν ψεύδομαι] *sciens prorsus non (nunquam) mentior, fallo.*

ὧν φίλους αὐτοὺς ἔχεις, καὶ οἱ θεοί, ὡς ἔοικε, καλο-
κἀγαθίᾳ ἥδονται. οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος οὕτως ἐσπου- 50
δαιολογήθη. ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸν Φίλιππον ἧκον, ἠρώτων
αὐτὸν τί ὁρῶν ἐν τῇ γελωτοποιΐᾳ μέγα ἐπ' αὐτῇ φρο-
νοίη. Οὐ γὰρ ἄξιον, ἔφη, ὁπότε γε πάντες εἰδότες ὅτι
γελωτοποιός εἰμι, ὅταν μέν τι ἀγαθὸν ἔχωσι, παρακα-
λοῦσί με ἐπὶ ταῦτα προθύμως, ὅταν δὲ κακόν τι λά-
βωσι, φεύγουσιν ἀμεταστρεπτί, φοβούμενοι μὴ καὶ
ἄκοντες γελάσωσι; καὶ ὁ Νικήρατος εἶπε, Νὴ Δία σὺ 51
τοίνυν δικαίως μέγα φρονεῖς. ἐμοὶ γὰρ αὖ τῶν φίλων οἱ
μὲν εὖ πράττοντες ἐκποδὼν ἀπέρχονται, οἳ δ' ἂν κακόν
τι λάβωσι, γενεαλογοῦσι τὴν συγγένειαν καὶ οὐδέποτέ

---

§. 50. *ὅταν δὲ κακόν τι*] A B pro vulg. τι κακόν. — *ἀμεταστρεπτί*] In scriptura Paris. A. ἀμεταστρεπτοί ad marginem demum correcta nescio an lateat ἀμεταστρεπτεί, de quo consulantur Ast. ad Plat. Legg. p. 432 sq. Iacobs. ad Achill. Tat. p. 658. et Hermann. ad Soph. Aiac. v. 1206. *Bornem.*

ὡς οἱ θεοὶ - καλοκἀγαθίᾳ ἥδονται] Notabile est quod Socrates ex his demum colligit deos virtute gaudere. *Weisk.*

50. *οὐ γὰρ ἄξιον*] int. μέγα φρονεῖν ἐπὶ τῇ γελωτοποιΐᾳ.

ὁπότε γε] *quandoquidem*, saepe causam indicat. Vid. ad II, 12.

ἐπὶ ταῦτα] infertur pluralis post ὅταν μέν τι ἀγαθὸν ἔχωσι, quia in his verbis τι collectivam vim habet. Cyr. I, 2, 2. ἢν δέ τις τούτων τι παραβαίνῃ, ζημίαν αὐτοῖς ἐπανέθεσαν. VII, 4, 5. ἢν δὲ παρὰ ταῦτα ἀδικεῖν τις ἐπιχειρῇ, τούτοις . . ἐσόμεθα πολέμιοι. Cf. *ibid.* VIII, 3, 46. Anab. I, 4, 8. IV, 3, 6. V, 5, 14.

51. *οἳ δ' ἂν κακόν τι λάβωσι*] Concinnitas flagitabat οἱ δὲ κακόν τι λαβόντες.

γενεαλογοῦσι τ. συγ.] Admovit hunc locum *Hemsterhus.* Lucian. Tim. c. 49. ἰδοὺ τρίτος οὗτος ὁ ῥήτωρ Δημέας προσέρχεται — συγγενὴς ἡμέτερος εἶναι λέγων. Cf. *Terent.* Phorm. II, 3, 45 sq. *At si talentum rem reliquisset decem, primus esses memoriter progeniem nostram usque ab avo atque atavo proferens.*

52 μου ἀπολείπονται. Εἶεν· σὺ δὲ δή, ἔφη ὁ Χαρμίδης,
ὦ Συρακόσιε, ἐπὶ τῷ μέγα φρονεῖς; ἢ δῆλον ὅτι ἐπὶ τῷ
παιδί; Μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐ μὲν δή· ἀλλὰ καὶ δέδοικα
περὶ αὐτοῦ ἰσχυρῶς. αἰσθάνομαι γάρ τινας ἐπιβου-
53 λεύοντας διαφθεῖραι αὐτόν. καὶ ὁ Σωκράτης ἀκούσας,
Ἡράκλεις, ἔφη, τί τοσοῦτον νομίζοντες ἠδικῆσθαι ὑπὸ
τοῦ σοῦ παιδὸς ὥστε ἀποκτεῖναι αὐτὸν βούλεσθαι; Ἀλλ'

---

§. 52. *αἰσθάνομαι δέ τινας*] AD. — §. 53. *τί τοσοῦτον νομ.*] A. Cf. ad II, 25. —

---

52. *εἶεν*] ἐστὶν ἀντὶ τοῦ, *ταῦτα μὲν οὕτως*· ἔστι καὶ παρακελεύσεως, ἀντὶ τοῦ, *ἄγε*. *Bachm.* Anecd. Gr. Vol. II. p. 375, 3. Nimirum significant hoc verbo Attici velle se ad alia transire omissis superioribus. Cf. §. 56. et ad Apomn. II, 6, 8.

ἢ δῆλον] Male Zeunius ἦ δῆλον. Nam particula ἢ hoc loco vim restringendi atque corrigendi habet. Vid. Interprett. ad Platon. Crit. p. 43. C. et Hermann. ad Eur. Bacch. v. 819.

ἐπιβουλεύοντας διαφθεῖραι] Verbum ἐπιβουλεύειν quando significat *insidiose studere* cum infinitivo iungitur. Exempla congesserunt Hemsterhus. ad Lucian. Deor. Diall. XXI, 1. Iacobs. ad Achill. Tat. II, 13. Krueger. ad Xenoph. Anab. V, 6, 29. Fritzsch. Quaestt. Luciann. p. 107.

53. *Ἡράκλεις*] est mirantis, si quid praeter exspectationem accidit. Solutae orationis scriptoribus familiarius esse ὦ Ἡράκλεις s. ὦ Ἥρακλες monet Bornemannus. De vocis flexione vid. Lobeck. ad Phryn. p. 640 sq.

νομίζοντες] Saepe participium Graecis sic usurpatur ut e superioribus intelligendum sit verbum finitum, quo illud referatur. Vid. ad Apomn. I, 2, 42. Herm. ad Vig. p. 770. et p. 776. Matth. Gr. ampl. §. 556. n. 1. Videtur autem Socratis animo obversatus fuisse locus Homer. Il. IV, 31—33. δαιμονίη, τί νύ σε Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες τόσσα κακὰ ῥέζουσιν, ὅτ' ἀσπερχὲς μενεαίνεις Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον.

ὥστε ἀποκτεῖναι] Socrates dicterium sumpsit ex ambiguitate verbi διαφθείρειν, quod et *stuprare* et *occidere* significat. Similem iocandi materiam praebet paullo post verbum συγκαθεύδειν, quod non modo est *una cubare*, *eodem loco aut lecto dormire*, sed etiam dicitur sensu turpi pro *coire*, *venerem exercere*. *Zeun.* Bene Socrati hoc tribui, quia vel cum pulcherrimis adolescentibus dormiens continentiam adhibuerit, addit Schneiderus.

*οὗτοι, ἔφη, ἀποκτεῖναι βούλονται, ἀλλὰ πεῖσαι αὐτὸν
συγκαθεύδειν αὐτοῖς. Σὺ δ', ὡς ἔοικας, εἰ τοῦτο γέ-
νοιτο, νομίζεις ἂν διαφθαρῆναι αὐτόν; Ναὶ μὰ Δί',
ἔφη, παντάπασί γε. Οὐδ' αὐτὸς ἄρ', ἔφη, συγκαθ-* 54
*εύδεις αὐτῷ; Νὴ Δί' ὅλας γε καὶ πάσας τὰς νύκτας.
Νὴ τὴν Ἥραν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εὐτύχημά γέ σου μέγα
τὸ τὸν χρῶτα τοιοῦτον φῦναι ἔχοντα ὥστε μόνον μὴ
διαφθείρειν τοὺς συγκαθεύδοντας. ὥστε σοί γε εἰ μὴ ἐπ'
ἄλλῳ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ χρωτὶ ἄξιον μέγα φρονεῖν. Ἀλλὰ* 55
μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἐπὶ τούτῳ μέγα φρονῶ. Ἀλλ' ἐπὶ

νομίζοις ἄν] A., quasi *ἄν* non ad infinitivum referatur. — §. 54. *ὥστε σύ γε*] A B.

ὡς ἔοικας] pro *ὡς ἔοικε*. Eurip. Med. v. 337. *ὄχλον παρέξεις, ὡς ἔοικας, ὦ γύναι.* Cf. Plat. Hipp. Mai. p. 293. A. De Rep. II. p. 372. C. IV. p. 426. B.

54. *εὐτύχημά γέ σου μέγα*] *magna istaec felicitas tua est.* *Leuncl.* Sequentia sic construe: *τὸ φῦναι ἔχοντα τὸν τοιοῦτον χρῶτα*, h. e. *habere corpus natura sic comparatum.* Miro modo Bornemannus pronomen *σοῦ* cum voc. *χρῶτα* iungit, provocans ad Buttmann. Indic. ad Plat. Menon. p. 235, ubi docetur genitivum pronominum personalium interdum praecedere substantivum suum et ita vicem simul gerere dativi commodi vel incommodi, veluti Alcib. I. 28. b. *ἦ καὶ πλανᾶταί σου ἡ δόξα περὶ ταῦτα;* *num tibi errat opinio in hisce?* Cf. infra V, 7. et Buttmann. Gr. §. 120. n. 4. At plane aliter noster locus comparatus est, in quo dubitari non potest, quin pronomen ad *εὐτύχημα* referendum sit.

σοί - ἄξιον] Apomn. II, 3, 6. *ἄξιόν ἐστιν ἐμοὶ μισεῖν αὐτόν.* Cf. infr. §. 56.

ἀλλ' ἐπὶ τῷ χρωτί] *ἀλλά* ita positum ut Latinum *at* pro *saltem*. Cf. Anab. VII, 1, 31. 7, 43. Ceterum *ἀλλά* exiguo intervallo saepius repetitum nihil insolentiae habet. Vid. Wyttenbach. ad Plat. Phaedo. p. 63. E. et Stallbaum. ad Protag. p. 341. D. Cum vi quadam, opinor, tunc demum haec particula repetitur, cum aut per subiectionem alicui obiectioni illico respondetur, quam dicendi formam rhetores *ὑποφοράν* et *ἀνθυποφοράν* vocant, aut plures se excipiunt interrogationes, ut Anab. V, 8, 4. *πότερον ᾔτουν τί σε καὶ ἐπεὶ οὐκ ἐδίδως ἔπαιον; ἀλλ' ἀπῄτουν; ἀλλὰ περὶ παιδικῶν μαχόμενος, ἀλλὰ μεθύων ἐπαρῴνησα;*

τῷ μήν; Ἐπὶ νὴ Δία τοῖς ἄφροσιν. οὗτοι γάρ τὰ ἐμὰ
νευρόσπαστα θεώμενοι τρέφουσί με. Ταῦτα γάρ, ἔφη
ὁ Φίλιππος, καὶ πρῴην ἐγώ σου ἤκουον εὐχομένου πρὸς
τοὺς θεοὺς ὅπου ἂν ᾖς διδόναι καρποῦ μὲν ἀφθονίαν,
56 φρενῶν δὲ ἀφορίαν. Εἶεν, ἔφη ὁ Καλλίας· σὺ δὲ δή,
ὦ Σώκρατες, τί ἔχεις εἰπεῖν ὡς ἄξιόν σοί ἐστι μέγα
φρονεῖν ἐφ' ᾗ εἶπας οὕτως ἀδόξῳ οὔσῃ τέχνῃ; καὶ ὅς
εἶπεν, Ὁμολογησώμεθα πρῶτον ποῖά ἐστιν ἔργα τοῦ

---

55. ἄφροσιν] Ergo et hi convivae ἄφρονες. Quod si gestum ambiguum et vultum adhibuit in οὗτοι, eo magis hoc eos pungere potuit. *Weisk.* Nihili est quod Schneiderus contra Weiskium dicit, νευρόσπαστα convivis nulla ostendisse Syracusanum. Non enim hic intelliguntur *imagunculae nervis* vel *filis tractae* (*Marionetten*), sed omnino θαύματα, *praestigiae*, quae a saltatrice et fidicina edebantur. Cf. II, 7. 8. 11. al. Itaque convivae quoque Syracusano erant ἄφρονες, quatenus praestigias istas adspiciebant; quas quantopere improbaverit Socrates intelligere licet e loco III, 2. cl. VII, 3.

ταῦτα γάρ] pro διὰ ταῦτα γάρ. Vid. ad §. 28.

καρποῦ - ἀφθονίαν] Utiliter comparabitur Apomn. III, 14, 3. ὅταν οἱ ἄλλοι τοῖς θεοῖς εὔχωνται πολυκαρπίαν, εἰκότως ἂν οὗτος πολυοψίαν εὔχοιτο. Non satis recte Weiskius statuit Philippum ex ambiguitate captare ridiculum, quia φρενῶν ἀφορία non minus ad ipsum Syracusanum quam ad alios homines referri possit. Ad Syracusanum sola verba καρποῦ ἀφθονία possunt referri. Magis mihi probatur Bornemanni sententia coniectantis lusum esse in verbis ἀφθονία et ἀφορία praegressum ἄφροσιν spectantibus. Quanquam etiam sine tali verborum lusu dicterium Philippi lepidissimum est, siquidem Syracusanum praeter ceterorum hominum consuetudinem una cum fructuum ubertate sterilitatem facit optantem.

56. ἐφ' ᾗ εἶπας] Respicitur ad III, 10.

ὁμολογησώμεθα] ὁμοῦ λογισώμεθα pro ὁμολογησώμεθα ob sequentia statim ἵνα εἰδῶμεν ὅσα ἂν συνομολογῶμεν reponit Orellius, puto quod eadem esse ὁμολογεῖν et ὁμολογήσασθαι opinaretur, sicut et alios nescire animadvertimus formae mediae vim usumque. Unde Commentar. Socr. I, 2, 57. ἐπεὶ διωμολογήσατο male editum nunc est pro librorum scriptura ἐπειδὴ ὡμολογήσατο. [Nos vulgatam ἐπειδὴ ὁμολογήσαιτο restituimus]. Plato Cratylo p. 439. B. ἀγαπητὸν δὲ καὶ τοῦτο ὁμολογήσασθαι, ὅτι αὐτὰ ἐξ αὐτῶν μαθητέον. Rep. VIII. p. 544. A. ὁμολογησάμενοι τὸν ἄριστον καὶ τὸν κάκιστον ἄνδρα. IV. p. 436. C. ἔτι τοίνυν ἀκριβέστερον ὁμολογησώμεθα, μή πῃ προϊόντες ἀμ-

μαστροποῦ· καὶ ὅσα ἂν ἐρωτῶ, μὴ ὀκνεῖτε ἀποκρίνεσθαι, ἵνα εἰδῶμεν ὅσα ἂν συνομολογῶμεν. καὶ ὑμῖν οὕτω δοκεῖ; ἔφη. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφασαν. ὡς δ' ἅπαξ εἶπον Πάνυ μὲν οὖν, τοῦτο πάντες ἐκ τοῦ λοιποῦ ἀπεκρίναντο. Οὐκοῦν ἀγαθοῦ μέν, ἔφη, ὑμῖν δοκεῖ 57 μαστροποῦ ἔργον εἶναι ἣν ἂν ἢ ὃν ἂν μαστροπεύῃ ἀρέσκοντα τοῦτον ἀποδεικνύναι οἷς ἂν συνῇ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφασαν. Οὐκοῦν ἓν μέν τί ἐστιν εἰς τὸ ἀρέσκειν ἐκ τοῦ πρέπουσαν ἔχειν σχέσιν καὶ τριχῶν καὶ ἐσθῆτος; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφασαν. Οὐκοῦν καὶ τόδε ἐπιστάμεθα ὅτι 58 ἔστιν ἀνθρώπῳ τοῖς αὐτοῖς ὄμμασι καὶ φιλικῶς καὶ ἐχθρῶς πρός τινας βλέπειν; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ, τῇ αὐτῇ φωνῇ ἔστι καὶ αἰδημόνως καὶ θρασέως φθέγγεσθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ, λόγοι οὐκ εἰσὶ μέν τινες ἀπεχθανόμενοι, εἰσὶ δέ τινες οἳ πρὸς φιλίαν ἄγουσι; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν τούτων ὁ ἀγαθὸς μαστροπὸς 59 τὰ συμφέροντα εἰς τὸ ἀρέσκειν διδάσκοι ἄν; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀμείνων δ' ἂν εἴη, ἔφη, ὁ ἑνὶ δυνάμενος ἀρεστοὺς

---

§. 56. εἶπον] A B E. εἶπαν, sed A suprascripto ε. Cf. ad III, 2. Schaefer. ad Dionys. Hal. de Comp. verb. p. 436. et Matth. Gr. ampl. p. 453. — §. 58. ἄγουσιν] B i a st. 1. 2. l. 1. 2. 3. Vide Hermann. de emend. rat. gr. gr. p. 23. et Poppo de Eloc. Thuc. p. 218, quos excitavit Bornem. — §. 59. ἀρεστούς] Libri consentiunt in mendoso ἀρίστους. A. in margine ἀρέσκοντας? Cf. ad Apomn. III, 11, 10.

φισβητήσωμεν. Astius e Galeno διομολογησώμεθα. *Dindorf.*

57. οἷς ἂν συνῇ] int. ὁ μαστροπευόμενος Cf. §. 59 sq.

ἕν μέν τι] Anab. II, 1, 19. τῶν μυρίων ἐλπίδων μία τις. Cf. Matth. §. 487. 4. De sequentibus ἐστὶν – ἐκ τοῦ – ἔχειν vide Matth. Gr. ampl. p. 1134. sub finem.

58. ἀπεχθανόμενοι] *odium parientes*, quam interpretationem flagitant opposita verba εἰσὶ δέ τινες οἳ πρὸς φιλίαν ἄγουσιν.

ποιεῖν ἢ ὅςτις καὶ πολλοῖς; ἐνταῦθα μέντοι ἐσχίσθησαν, καὶ οἱ μὲν εἶπον Δῆλον ὅτι ὅςτις πλείστοις, οἱ δὲ
60 *Πάνυ μὲν οὖν. ὁ δ' εἰπὼν ὅτι καὶ τοῦτο ὁμολογεῖται ἔφη, Εἰ δέ τις καὶ ὅλῃ τῇ πόλει ἀρέσκοντας δύναιτο ἀποδεικνύναι, οὐχ οὗτος παντελῶς ἂν ἤδη ἀγαθὸς μαστροπὸς εἴη; Σαφῶς γε νὴ Δία, πάντες εἶπον. Οὐκοῦν εἴ τις τοιούτους δύναιτο ἐξεργάζεσθαι ὧν προστα-*

---

59. *ἐσχίσθησαν*] h. e. *non*, ut antea, *eadem dixerunt.* Pars enim convivarum ad disiunctionem in Socratis interrogatione expressam attendentes, recte verbis *δῆλον ὅτι ὅςτις πλείστοις* respondent, absurde reliquis istud *πάνυ μὲν οὖν* repetentibus. Quum vero utrique responso suo declarassent se assentiri Socrati, haud difficile est ad intelligendum, quomodo hic dicere potuerit: *ὅτι καὶ τοῦτο ὁμολογεῖται* (§. 60.), quae ipsa verba interrogative prolata existimat Finckhius, sic ea convertens: Auch diefs bejaht ihr? Sed neque *ὅτι* interrogationi ita praefigitur, neque consuetudo est Socratis prius novi quidquam interrogandi quam ad ante prolatam interrogationem sit responsum. Eadem sententiae conformatio est Anab. III, 4, 42. *εἰπὼν ὁ Ξενοφῶν ὅτι νεώτερός ἐστιν, αἱρεῖται πορεύεσθαι.*

60. *ἔφη*] non solum interponitur, sed etiam praefigitur orationi rectae. Cf. VI, 5. VIII, 6. et ad Apomn. II, 2, 7.

παντελῶς ἂν ἤδη] „Subinde particula *ἤδη* videtur maiorem quandam vim addere orationi adeoque respondere latinae particulae *etiam* cum emphasi quadam pronunciatae. *Schweighaeus.* Lex. Herodot. P. I. p. 312." Potest autem oratio sic resolvi: *οὐχ οὗτος οὐ μόνον ἀγαθὸς ἂν εἴη μαστροπός, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἀγαθός;* Apolog. §. 18. *εἴ γε μὴν ὅσα εἴρηκα περὶ ἐμαυτοῦ μηδεὶς δύναιτ' ἂν ἐξελέγξαι με ὡς ψεύδομαι, πῶς οὐκ ἂν ἤδη δικαίως .... ἐπαινοίμην* h. e. *πῶς οὐκ ἂν οὐ μόνον ἐπαινοίμην, ἀλλὰ καὶ δικαίως ἐπ.* Cf. Agesil. V, 4. *τὸ μὲν γὰρ ὧν μὴ ἐπεθύμησεν ἀπέχεσθαι, ἀνθρώπινον ἄν τις φαίη εἶναι· τὸ δὲ ..... διαμάχεσθαι ἀνὰ κράτος τῷ μὴ φιληθῆναι, ἆρ' οὐ τοῦτό γε ἤδη τὸ σωφρόνημα καὶ λίαν γεννικόν;*

σαφῶς γε νὴ Δία] Plerumque quidem *γέ* cum eo vocabulo, cui appositum est, postponitur iurandi formulae, veluti §. 53. *ναὶ μὰ Δί', ἔφη, παντάπασί γε.* §. 54. *νὴ Δί', ὅλας γε καὶ πάσας νύκτας.* ibid. *νὴ τὴν Ἥραν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εὐτύχημά γέ σου μέγα.* et quos ad I, 15. indicavimus locos; sed tamen nulla est causa, cur alter ordo improbetur.

τοιούτους] int. *οἷοι ὅλῃ τῇ πόλει ἀρέσκειν.*

ὧν προστατοίη] Quum optativus indicet rem in sola cogitatione positam, saepissime legitur in enuntiationibus relativis

τοίη, δικαίως ἂν μέγα φρονοίη ἐπὶ τῇ τέχνῃ καὶ δικαίως ἂν πολὺν μισθὸν λαμβάνοι; ἐπεὶ δὲ καὶ ταῦτα πάντες 61 συνωμολόγουν, Τοιοῦτος μέντοι, ἔφη, μοι δοκεῖ Ἀντισθένης εἶναι οὗτος. καὶ ὁ Ἀντισθένης, Ἐμοί, ἔφη, παραδίδως, ὦ Σώκρατες, τὴν τέχνην; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη. ὁρῶ γάρ σε καὶ τὴν ἀκόλουθον ταύτης πάνυ ἐξειρ-

---

§. 61. ἐμοὶ παραδίδως, ἔφη] A B.

---

quas praecedit enuntiatio hypothetica per eundem modum expressa.

δικαίως ἂν - καὶ δικαίως ἂν] De industria scriptor copulam videtur addidisse, ne anaphorâ ἀσυνδέτῳ oratio iusto vehementior redderetur. Quantam enim tale ἀσύνδετον vim habeat ac gravitatem cognosces ex Anab. III, 2, 4. αὐτὸς ὀμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δοὺς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγούς. Cf. ibid. III, 4, 46. VII, 1, 21.

61. τοιοῦτος - μοι δοκεῖ Ἀντισθένης] Hunc locum respexit Diog. Laërt. in Antisthene VI, 8 τοῦτον μόνον ἐκ πάντων Σωκρατικῶν Θεόπομπος ἐπαινεῖ. καί φησι δεινόν τε εἶναι καὶ δι' ὁμιλίας ἐμμελοῦς ὑπαγαγέσθαι πάνθ' ὁντινοῦν. δῆλον δ' ἐκ τῶν συγγραμμάτων κἀκ τοῦ Ξενοφῶντος συμποσίου. et Plutarch. Quaest. Symposiac. II, 1, 6. ἀντίστροφον οὖν ἔοικε γένος εἶναι εἰρωνείας τὸ περὶ τοὺς ἐπαίνους· ᾧ καὶ Σωκράτης ἐχρήσατο, τὸ Ἀντισθένους τὸ φιλοποιὸν καὶ συναγωγὸν ἀνθρώπων εἰς εὔνοιαν μαστροπείαν καὶ συναγωγίαν καὶ ἀγωγίαν ὀνομάσας, quem locum vitiosum sic corrigit L. Dindorf.: ᾧ καὶ Σ. ἐχρήσατο, Ἀντισθένους τ. φ. — μαστροπείαν καὶ προαγωγείαν ὀνομάσας.

ὁρῶ γὰρ - ἐξειργασμένον] *nam te video etiam in huius pedisequa probe exercitum esse.* Leuncl. τό τινος ἀκόλουθον translate dicitur *id quod ex aliqua re vel sequitur vel cum ea coniunctum eique congruum est.* Cf. Oecon. III, 2. XI, 12. Plato Phaedo. p. 111. C. Intelligit autem Socrates προαγωγείαν, de qua v. paullo post. — ἐξειργασμένον active est positum, ut sit idem fere quod ἐκπεπονηκότα, ἐπιστάμενον. De dictione τέχνην ἐξεργάζεσθαι cf. Plato Apolog. p. 22. D. διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος ἠξίου καὶ τἆλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι. Praeteritum passivi habes Cyrop. VIII, 2, 5. ὥσπερ γὰρ καὶ ἄλλαι τέχναι διαφερόντως ... ἐξειργασμέναι εἰσί. Similiter infra V, 4. εὖ εἰργασμένα. Cf. Matth. §. 493. d. extr. Contra ea est §. 62. τοιοῦτον εἰργασμένῳ.

62 γασμένον. Τίνα ταύτην; Τὴν προαγωγείαν, ἔφη. καὶ ὃς μάλα ἀχθεσθεὶς ἐπήρετο, Καὶ τί μοι σύνοισθα, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον εἰργασμένῳ; Οἶδα μέν, ἔφη, σε Καλλίαν τουτονὶ προαγωγεύσαντα τῷ σοφῷ Προδίκῳ, ὅτε ἑώρας τοῦτον μὲν φιλοσοφίας ἐρῶντα, ἐκεῖνον δὲ χρημάτων δεόμενον· οἶδα δέ σε Ἱππίᾳ τῷ Ἠλείῳ, παρ'

τίνα ταύτην] h. e. τίς ἐστιν αὕτη ἡ τέχνη, ἣν λέγεις τῆς μαστροπείας ἀκόλουθον.

62. *μάλα ἀχθεσθείς*] Cum omnium assensu et una voce comprobata essent ea, quae Socrates primum constituenda putarat ad declarandam summam lenonis artem, cumque praeter exspectationem iam nominasset et demonstrasset Antisthenem, cui illa laus conveniret, hic se iam omnes habere adversarios, omnium sententiis se condemnatum illius flagitii nomine videbat, ut, si vel maxime ioco haec fierent, tamen non posset non aegre ferre, tam improviso omnium risui se exponi. Sed apparet, Socratem non plane ludere, verum callide laudem cum vituperatione coniungere. Nam haud dubie reprehendit Antisthenem, quod Protagoram et Hippiam Calliae commendaverat. *Weisk.* in Addend. in Vol. V. p. 452 sq. Quo magis appareat, cur Antisthenes lenocinii ab Socrate incusatus tanta ira exardescat, apponere locum placet Aeschinis in Timarch. p. 196. A. ed. Wolf. καὶ τοὺς προαγωγοὺς γράφεσθαι κελεύει (Solo), κἂν ἁλῶσι θανάτῳ ζημιοῦν, ὅτι τῶν ἐξαμαρτάνειν ἐπιθυμούντων ὀκνούντων καὶ αἰσχυνομένων ἀλλήλοις ἐντυγχάνειν αὐτοὶ τὴν αὐτῶν ἀναίδειαν παρασχόντες ἐπὶ μισθῷ, τὸ πρᾶγμα εἰς διάπειραν καὶ λόγον κατέστησαν. *Bornem.* Cf. *Meier.* in libro qui inscribitur, der Attische Prozeſs, p. 332 sq. et *Heffter:* die Athenäische Gerichtsverfassung, p. 172. extr.

καὶ τί μοι σύνοισθα - εἰργασμένῳ] *ecquid tale nosti me commisisse. Zeun.* V. ad Apomn. II, 7, 1. et quos locos congessit Stallbaum. ad Platon. Sympos. p. 193. E. — Quid sibi velit καί enuntiationi interrogativae praefixum docet Matth. §. 620. c.

προαγωγεύσαντα] Animadvertant eloquentiae studiosi allegoriam sive metaphorae a lenocinio sumptae continuationem. Aliam allegoriam ab incantationibus petitam vid. Memor. Socr. II, 6, 11; aliam a venatione arcessitam ibid. III, 11, 7. *Zeun.*

χρημάτων δεόμενον] Acerbe hoc dictum esse et cum irrisione sophistae doctrinam suam pecunia vendentis quivis sentit lector. Sed Callias quoque perstringitur, quippe quem bene sciret Socrates non vero sapientiae amore ductum, sed merae ostentationis causa sophistis operam dare.

Ἱππίᾳ τῷ Ἠλείῳ] V. ad Apomn. IV, 4, 5.

οὗ οὗτος καὶ τὸ μνημονικὸν ἔμαθεν· ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐρωτικώτερος γεγένηται διὰ τὸ ὅ, τι ἂν καλὸν ἴδῃ μηδέποτε ἐπιλανθάνεσθαι. ἔναγχος δὲ δήπου καὶ πρὸς ἐμὲ ἐπαι- 63 νῶν τὸν Ἡρακλεώτην ξένον, ἐπεί με ἐποίησας ἐπιθυμεῖν αὐτοῦ, συνέστησάς μοι αὐτόν. καὶ χάριν μέντοι σοι ἔχω· πάνυ γὰρ καλὸς κἀγαθὸς δοκεῖ μοι εἶναι. Αἰσχύλον δὲ τὸν Φλιάσιον πρὸς ἐμὲ ἐπαινῶν καὶ ἐμὲ πρὸς ἐκεῖνον οὐχ οὕτω διέθηκας ὥςτε διὰ τοὺς σοὺς λόγους ἐρῶντες ἐκυνοδρομοῦμεν ἀλλήλους ζητοῦντες;

τὸ μνημονικόν] Plato Hipp. Mai. p. 285. E. ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐνενόησα ὅτι τὸ μνημονικὸν ἔχεις. Additur τέχνημα Hipp. Min. p. 368. D. καίτοι τό γε μνημονικὸν ἐπελαθόμην σου, ὡς ἔοικε, τέχνημα, ἐν ᾧ σὺ οἴει λαμπρότατος εἶναι. De arte memoriae, quam non Simonides, sed Hippias videtur invenisse, cf. Quintil. XI, 2, 11—27. Cic. de Orat. I, 39. II, 86—88. ad Herenn. III, 16. 24. Plin. Nat. Hist. VII, 24. Phaedr. IV, 24. Georg. Trapez. Rhet. IV. p. 57. sq. ed. Ald. Muret. Var. Lectt. III, 1.

63. τὸν Ἡρακλεώτην ξένον] Zeuxippum pictorem interpretatur Bach. ex Platonis Protagora p. 318. B. ubi est: τούτου τοῦ νεανίσκου τοῦ νῦν (Ol. 90, 1.) ἐπιδημοῦντος νεωστί, Ζευξίππου τοῦ Ἡρακλεώτου. Pictor is fuit, quem tamen nemo scriptorum veterum celebravit. Eodem vero tempore Zeuxis indidem Heracleotes pictor vixit, quem omnes celebrarunt, ipse etiam Socrates in Memorab. I, 4, 6. et Oecon. X, 1. Plinius autem XXXV, 36. Zeuxin ait a quibusdam celebratum iam fuisse Olympiade 89, qua ipsa exeunte Zeuxippus Athenis adfuit. *Schneid.*

συνέστησάς μοι αὐτόν] *perduxisti et conciliasti mihi eum.* Cf. ad Apomn. I, 6, 14. et Interpretes ad Oecon. III, 14.

Αἰσχύλον] Aeschylus hic diversus a tragico est mortuo Olymp. 81, 1, testante scholio ad Aristoph. Acharn. versu 10. *Schneider.*

ἐκυνοδρομοῦμεν] proprie dicitur de venatoribus qui una cum canibus persequuntur feram. Cf. Cynegetic. VI, 17. 18. 22. Pollux V, 10. ut synonyma posuit διώκειν, μεταθεῖν, κυνοδρομεῖν, ἐφέπεσθαι κατὰ πόδας. Finckhius interpretatur: „*dafs wir einander nachliefen wie der Jäger dem Wilde.*" Non capio Bornemannum qui postquam imaginem dixit a *canibus* derivatam esse *alios canes per plateas investigantibus*, nostris illam auribus non aeque et Graecis ferendam, haec addit: Amat enim Xenophon loquendi formulas *e re venatica* petitas.

64 ταῦτα οὖν ὁρῶν δυνάμενόν σε ποιεῖν ἀγαθὸν νομίζω προαγωγὸν εἶναι. ὁ γὰρ οἷός τε ὢν γιγνώσκειν τε τοὺς ὠφελίμους αὑτοῖς καὶ τούτους δυνάμενος ποιεῖν ἐπιθυμεῖν ἀλλήλων, οὗτος ἄν μοι δοκεῖ καὶ πόλεις δύνασθαι φίλας ποιεῖν καὶ γάμους ἐπιτηδείους συνάγειν, καὶ πολλοῦ ἂν ἄξιος εἶναι καὶ πόλεσι καὶ φίλοις καὶ συμμάχοις

§. 64. ταῦτα μὲν οὖν] c b h. — ὠφελίμους αὑτοῖς] Ita iam Leunclavius. Libri αὐτῷ vel αὐτῷ. — φιλίας] A., quod recepit Bornem.

64. ὠφελίμους αὑτοῖς] h. e. ὠφ. ἀλλήλοις. In sequentibus est ἐπιθυμεῖν ἀλλήλων. Cf. Matth. §. 489. III. et ad Apomn. II, 6, 20.

γάμους ἐπιτηδείους] Cf. ad Apomn. II, 6, 36.

φίλοις καὶ συμμάχοις] Coniectura Bachii audacter corrigi iubentis φίλους καὶ συμμάχους est inutilis et vim infert orationi Xenophonteae. Certe, si scriptor hoc voluisset, scribere debebat ἄξιος εἶναι πόλεσι φίλους τε καὶ συμμάχους κτᾶσθαι. Sed vulgata salva sunt et exquisite dicta. Sensus enim est: *illius possessio plurimi facienda esse videtur civitatibus, amicis et sociis.* Idem dicendi modus occurrit Cyrop. III, 1, 16. εἰ τοὺς σαυτοῦ κατακαίνοις, ὁπότε σοι πλείστου ἄξιοι εἶεν κεκτῆσθαι, *si occideris tuos, cum horum possessio sit plurimi tibi facienda.* *Zeun.* Cf. Heindorf. ad Plat. Phaedr. p. 238. A. et Krueger. Ind. ad Dionys. v. κτᾶσθαι. p. 497. Sed ut orationis conformatio bene habet, ita in iunctura verborum πόλεσι, φίλοις, συμμάχοις fortasse est quod haereas. Finckhius coniecit καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις φίλος καὶ σύμμαχος κεκτῆσθαι, „*und ihn zum Freunde und Bundesgenossen zu besitzen, mufs für Staaten wie für Einzelne das gröſste Glück seyn.*" Idem confert Hellenic. III, 5, 14. ἄξιοι πολλοῦ σύμμαχοι ἐκείνοις ἐσμέν, atque observat Xenophontem coniungere solere φίλοι καὶ σύμμαχοι aut πόλις καὶ φίλοι, neque vero aut πόλεις καὶ φίλοι aut καὶ πόλεις καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι, quae postrema omni sensu dicit plane destituta esse. Contra ea ἰδιῶται et πόλεις numero plurali sibi opponi Apomn. II, 6, neque difficile esse intellectu, quum semel scriptura φίλοις καὶ συμμάχοις invecta fuerit, quomodo voc. ἰδιώταις potuerit excidere. Equidem nihil mutandum censeo. Eadem verba iuncta leguntur apud Euripidem Phoenissis v. 535. *Matth.* κεῖνο κάλλιον, τέκνον, | ἰσότητα τιμᾶν, ἣ φίλους ἀεὶ φίλοις | πόλεις τε πόλεσι συμμάχους τε συμμάχοις, ξυνδεῖ.

κεκτῆσθαι. σὺ δὲ ὡς κακῶς ἀκούσας ὅτι ἀγαθόν σε ἔφην προαγωγὸν εἶναι ὠργίσθης. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐ νῦν. ἐὰν γὰρ ταῦτα δύνωμαι, σεσαγμένος δὴ παντάπασι πλούτου τὴν ψυχὴν ἔσομαι. καὶ αὕτη μὲν δὴ ἡ περίοδος τῶν λόγων ἀπετελέσθη.

V. Ὁ δὲ Καλλίας ἔφη, Σὺ δὲ δή, ὦ Κριτόβουλε, 1 εἰς τὸν περὶ τοῦ κάλλους ἀγῶνα πρὸς Σωκράτην οὐκ ἀνθίστασαι; Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἴσως γὰρ εὐδοκιμοῦντα τὸν μαστροπὸν παρὰ τοῖς κριταῖς ὁρᾷ. Ἀλλ' 2 ὅμως, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, οὐκ ἀναδύομαι· ἀλλὰ δίδασκε, εἴ τι ἔχεις σοφόν, ὡς καλλίων εἶ ἐμοῦ. μόνον, ἔφη, τὸν λαμπτῆρα ἐγγὺς προσενεγκάτω. Εἰς

σὺ δέ] Stephanus σὺ δέ μοι, Sed μοί etiam in A B omissum. — ἐὰν μέν] Bachiana et Weiskiana. ἐὰν μὲν γάρ B. Vulgatum ἐὰν γάρ tuetur A.

§. 1. Καλλίας ἔφη] A B. Legebatur K. εἶπε. — περὶ κάλλους] B. Male! Respicitur hic ad IV. 19 sq. Aliter comparatus est locus I, 8, ubi vide annot. — §. 2. μόνον προσενεγκάτω] Critobulo tribuit cum Schaefero Dindorfius. Recte. Vide annot.

ὡς κακῶς ἀκούσας] κακῶς ἀκούειν plerumque ut latinum *male audire* usurpatur; sed hoc loco sensu primario positum significat *convicia audire s. pati.* Cf. De Rep. Ath. II, 18. κωμῳδεῖν οὐκ ἐῶσιν, ἵνα μὴ αὐτοὶ ἀκούωσι κακῶς. Plato Crit. p. 50. E. οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν κ. τ. λ.

σεσαγμένος - πλούτου] *abundans opibus.* Oec. VIII, 8. τριήρης δέ τοι ἡ σεσαγμένη ἀνθρώπων.

Cap. V.

1. Νὴ Δί'] Repete οὐκ ἀνθίσταται. Vide Matth. Gr. ampl. §. 606. et ad Apomn. II, 7, 4. a nobis annotata.

τὸν μαστροπόν] *qui ut aliorum hominum, ita horum iudicum, qui per se non videntur abhorrere a lenone, benevolentiam sibi captat.* Zeun.

κριταῖς] Cf. IV, 20.

2. προσενεγκάτω] De omisso subiecto v. Matth. §. 294. Buttm. §. 116, 9. et n. 6. Cf. etiam supra II, 21. „Quod vero

ἀνάκρισιν τοίνυν σε, ἔφη, πρῶτον τῆς δίκης καλοῦμαι·
3 ἀλλ' ἀποκρίνου. Σὺ δέ γε ἐρώτα. Πότερον οὖν ἐν ἀν-
θρώπῳ μόνον νομίζεις τὸ καλὸν εἶναι ἢ καὶ ἐν ἄλλῳ τινί;
Ἐγὼ μὲν ναὶ μὰ Δί', ἔφη, καὶ ἐν ἵππῳ καὶ βοΐ καὶ ἐν
ἀψύχοις πολλοῖς. οἶδα γοῦν οὖσαν καὶ ἀσπίδα καλὴν καὶ
4 ξίφος καὶ δόρυ. Καὶ πῶς, ἔφη, οἷόν τε ταῦτα μηδὲν
ὅμοια ὄντα ἀλλήλοις πάντα καλὰ εἶναι; Ἢν νὴ Δί',
ἔφη, πρὸς τὰ ἔργα ὧν ἕνεκα ἕκαστα κτώμεθα εὖ εἰρ-
γασμένα ᾖ ἢ εὖ πεφυκότα πρὸς ἃ ἂν δεώμεθα, καὶ

---

nihil Weiskio in mentem venit, quod cum specie veri proferri posse putaret, cur Socrates lucernam propius admoveri iubeat, miror. Ad partes enim singulas oris et faciei percensendas, comparandas et iudicandas luce clariore opus esse censebat in faceto iudicio. Hinc lucernae lumen propius admovetur. Deinde lucerna admovetur ad Critobulum §. 9. ὡς μὴ ἐξαπατηθείησαν οἱ κριταί. ubi male Weiskius caveri putat ita, ne quid ad iudices corrumpendos moliatur adversarius. Sed ἐξαπατᾶν non est corrumpere." *Schneider.* Si vir doctissimus ad verba ἀντιπροσενεγκεῖν τῷ Κριτοβούλῳ, quae leguntur §. 9. satis attendisset, non tribuisset Socrati quae sunt Critobuli. Hic videlicet lucernam afferri iubet ad *Socratis* faciem percensendam. Cf. etiam §. 8, ubi idem Critobulus: ἀλλὰ διαφερόντως — μόνον, ἔφη, κρυφῇ φερ., plane ut nostro in loco.

ἀνάκρισιν] Harpocrat. ἀνάκρισις· ἐξέτασις ὑφ' ἑκάστης ἀρχῆς γινομένη πρὸ τῶν δικῶν περὶ τῶν συντεινόντων εἰς τὸν ἀγῶνα. ἐξετάζουσι δὲ καὶ εἰ ὅλως εἰσάγειν χρή. Hinc recte Weiskius: „ἀνάκρισις proprie iudicis est, qui ex actore plura quaerit: num testes habeat, num iureiurando confirmare factum possit, in quo causa vertitur; annon ex ipsius parte aliquid obstet iudicio, et similia. Iudicis igitur personam sibi arrogat Socrates." Cf. *Meierus*: Der Attische Prozeſs, p. 622. et *Heffter*: Die athen. Gerichtsverfassung p. 287.

ἀλλ' ἀποκρίνου] Addit haec Socrates, iudice Weiskio, quasi causae suae fidens et ut terrorem quendam incutiat adversario.

3. *σύ δέ γε*] V. ad IV, 13.

τὸ καλόν] Simili modo de pulchro quaeritur Apomn. III, 8, 5 sqq. et IV, 6, 9.

4. *Καὶ πῶς κ. τ. λ.*] „De hoc loco vid. Galenus De usu partium vol. III. p. 25. *Kuehn.*, Macrobius Saturn. VII, 3." *Dindorf.*

ταῦτ', ἔφη ὁ Κριτόβουλος, καλά. Οἶσθα οὖν, ἔφη, 5
ὀφθαλμῶν τίνος ἕνεκα δεόμεθα; Δῆλον, ἔφη, ὅτι τοῦ ὁρᾶν. Οὕτω μὲν τοίνυν ἤδη οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ καλλίονες ἂν τῶν σῶν εἴησαν. Πῶς δή; Ὅτι οἱ μὲν σοὶ τὸ κατ' εὐθὺ μόνον ὁρῶσιν, οἱ δὲ ἐμοὶ καὶ τὸ ἐκ πλαγίου διὰ τὸ ἐπιπόλαιοι εἶναι. Λέγεις σύ, ἔφη, καρκίνον εὐοφθαλμότατον εἶναι τῶν ζώων; Πάντως δήπου, ἔφη· ἐπεὶ καὶ πρὸς ἰσχὺν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄριστα πεφυκότας ἔχει. Εἶεν, ἔφη· τῶν δὲ ῥινῶν ποτέρα καλλίων, ἡ σὴ 6
ἢ ἡ ἐμή; Ἐγὼ μέν, ἔφη, οἶμαι τὴν ἐμήν, εἴπερ γε

§. 5. τὸ κατ' εὐθύ] Bornemannus excitato Lobeckio ad Phrynich. p. 145. Vulgo τὸ κατευθύ. Statim post a b τὸ ἐκπλαγίου.

5. τοῦ ὁρᾶν] Reticetur fere ἕνεκα posteaquam semel positum fuit. Cf. Apomn. III, 3, 1. ὅτου ἕνεκα ἐπεθύμησας ἱππαρχεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦ πρῶτος τῶν ἱππέων ἐλαύνειν. — Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦ γνωσθῆναί γε.

εἴησαν] De hac forma v. ad Apomn. I, 4, 19.

ἐπιπόλαιοι] De re equestri I, 9. καὶ μὴν τὸ ἐξόφθαλμον εἶναι ἐγρηγορὸς μᾶλλον φαίνεται τοῦ κοιλοφθάλμου, καὶ ἐπὶ πλεῖον δ' ἂν ὁ τοιοῦτος (sc. ἵππος) ὁρῴη. Theodorus de Theaeteto adolescente in cognomine *Platonis* dialogo p. 143. E. νῦν δέ, καὶ μή μοι ἄχθου, οὐκ ἔστι καλός, προσέοικε δὲ σοὶ (Socrati) τήν τε σιμότητα καὶ τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων. Ibid. p. 209. C. legimus τὸν σιμόν τε καὶ ἐξόφθαλμον.

πρὸς ἰσχυν - πεφυκότας] *ad firmitatem ac robur natura comparatos.* Parum aut nihil ad ioci sensum differret, si oratio sic immutaretur: ἐπεὶ καὶ ἰσχυροτάτους τοὺς ὀφθαλμοὺς πέφυκεν ἔχων. Cf. De Re equestri I, 7. μηροί γε μέντοι οἱ ὑπὸ ταῖς ὠμοπλάταις ἢν παχεῖς ὦσιν, ἰσχυρότεροί τε καὶ εὐπρεπέστεροι. καὶ μὴν στέρνα πλατύτερα ὄντα καὶ πρὸς κάλλος καὶ πρὸς ἰσχυν ... εὐφυέστερα. Duros habere cancrum oculos ut pleraque omnia insecta vel anulata animalia annotavit Schneiderus.

6. ἡ σὴ ἢ ἡ ἐμή] Ad haec verba attendere velim fastidiosos cacophoniae osores.

εἴπερ γε] *wenigstens wenn anders.* Cf. ad Apomn. I, 4, 4. et quae de differentia particularum εἴπερ et εἴγε disputavit Hermann. ad Viger. p. 834.

τοῦ ὀσφραίνεσθαι ἕνεκεν ἐποίησαν ἡμῖν ῥῖνας οἱ θεοί. οἱ μὲν γάρ σοὶ μυκτῆρες εἰς γῆν ὁρῶσιν, οἱ δὲ ἐμοὶ ἀναπέπτανται, ὥςτε τὰς πάντοθεν ὀσμὰς προςδέχεσθαι. Τὸ δὲ δὴ σιμὸν τῆς ῥινὸς πῶς τοῦ ὀρθοῦ κάλλιον; Ὅτι, ἔφη, οὐκ ἀντιφράττει, ἀλλ' ἐᾷ εὐθὺς τὰς ὄψεις ὁρᾷν ἃ ἂν βούλωνται· ἡ δὲ ὑψηλὴ ῥὶς ὥςπερ ἐπηρεάζουσα
7 διατετείχικε τὰ ὄμματα. Τοῦ γε μὴν στόματος, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ὑφίεμαι. εἰ γὰρ τοῦ ἀποδάκνειν ἕνεκα πεποίηται, πολὺ ἂν σὺ μεῖζον ἢ ἐγὼ ἀποδάκοις. διὰ δὲ τὸ παχέα ἔχειν τὰ χείλη οὐκ οἴει καὶ μαλακώτερόν σου

---

§. 6. ἀλλ' ἐᾷ εὐθὺς] ABE. Olim legebatur ἀλλ' εὐθὺς ἐᾷ. — §. 7. ἀποδάκνοις] E.

ἀναπέπτανται] Patulae nares opponuntur angustis in libello de re equestri I, 9. καὶ μυκτῆρές γε ἀναπεπταμένοι τῶν συμπεπτωκότων εὐπνοώτεροι. Apomn. II, 1, 22. commemorantur ὄμματα ἀναπεπταμένα.

7. εἰ - πεποίηται - ἂν - ἀποδάκοις] De hac orationis conformatione vide ad IV, 10.

διὰ δὲ - τὸ φίλημα] „Multum ab faceti loci sensu, opinor, aberraverit, qui haec verba Critobuli et quae sequuntur Ἔοικα - ἔχειν Socratis esse existimet, quum nec crassa labia in pulchritudinis signis numerasse Graeci videantur (vide Winckelmanns Werke T. IV. p. 206 sq. et 405) et Socrates hoc loco non modo nullam corpori suo deformitatem, sed summam venustatem adscribat." *Bornemannus.* Idem pro enclitico σου scribendum putavit σοῦ, ut plena oratio esset οὐκ οἴει τὸ ἐμὸν φίλημα μαλ. ἐχ. τοῦ σοῦ φιλήματος, aut τὸ φίλημά μου μαλ. ἔχ. ἢ τὸ φιλ. σοῦ. Insignis est error ac multiplex, in quem incidit vir doctissimus. Atque etiam Finckhius a vero aberravit sic interpretatus hunc locum: *Socr. Und glaubst du nicht, weil meine Lippen dicker sind, dafs auch mein Kufs weit sanfter ist als der deinige? — Critob. Wenn man dich hört, möchte man meinen, mein Mund sey noch häfslicher als bei einem Esel. — Socr. Und hältst du jenes für keinen Beweis* et quae sequuntur. Mirum sane quomodo Editores atque Interpretes plerosque omnes fugere potuerit, verba διὰ δὲ - φίλημα esse Critobuli sic fere in Latinum sermonem convertenda: *quia autem crassa habes labra, nonne etiam osculum tuum putas esse mollius?* Hanc interpretationem flagitant rationes gramma-

ἔχειν τὸ φίλημα; Ἔοικα, ἔφη, ἐγὼ κατὰ τὸν σὸν λόγον καὶ τῶν ὄνων αἴσχιον τὸ στόμα ἔχειν. ἐκεῖνο δὲ οὐδὲν τεκμήριον λογίζῃ ὡς ἐγὼ σοῦ καλλίων εἰμί, ὅτι καὶ Ναΐδες θεαὶ οὖσαι τοὺς Σειληνοὺς ἐμοὶ ὁμοιοτέρους τίκτουσιν ἢ σοί; καὶ ὁ Κριτόβουλος, Οὐκέτι, ἔφη, ἔχω 8 πρός σε ἀντιλέγειν, ἀλλὰ διαφερόντων, ἔφη, τὰς ψή-

---

ticae, flagitat sensus. Videlicet Critobulus, quum antea Socratem *vitia* oris iactantem audivisset, *ridens* iam ex eo quaerit, num etiam propter labrorum crassitudinem mollius se osculum habere putet. *μαλακώτερον ἔχειν*, *mollius se habere*, est pro *μαλακώτερον εἶναι*, *mollius esse*. Vid. Matth. §. 612. extr. Pronomen σου substantivo suo praepositum simul *Dativi Commodi* vicibus fungitur. Vide ad IV, 50. Ad infinitivum ἔχειν in verbis διὰ δὲ τὸ παχέα ἔχειν τὰ χείλη idem esse subiectum intelligendum quod in verbo finito οἴει apparet, ne tirones quidem ignorare decet. Minus hi fortasse adverterint non moniti, ei personarum distributioni quam post Bornemannum aliosque instituit Finckhius repugnare etiam bis omissum ἔφη, quod ut par est inferri solet, ubi loquentem nova excipit persona.

κατὰ τὸν σὸν λόγον] Interponitur fere γέ, velut Oecon. I, 12. οὐδὲ πωλούμενοί εἰσι χρήματα κατά γε τὸν σὸν λόγον. 15. καὶ οἱ ἐχθροὶ ἄρα κατά γε τὸν σὸν λόγον χρήματά εἰσι. Cyrop. III, 1, 15. κολαστέον ἄρ' ἂν εἴη κατά γε τὸν σὸν λόγον τὸν πατέρα. Lucian. Cynic. 12. κινδυνεύουσιν οἱ θεοὶ καὶ τῶν θηρίων εἶναι χείρονες κατά γε τὸν σὸν λόγον. Plato Gorg. p. 471. A. ἐδούλευεν ἂν Ἀλκέτῃ καὶ ἦν εὐδαίμων κατά γε τὸν σὸν λόγον. ubi tamen non pauci codd. γέ omittunt. Apol. p. 28. C. φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ γε σῷ λόγῳ εἶεν. Aliter res habet ubi κατὰ τὸν σὸν λόγον est *ex tuis praeceptis*, ut Cyrop. I, 6, 3. ὅσον δύναμαι κατὰ τὸν σὸν λόγον διατελέσω ἐπιμελούμενος.

Ναΐδες] Ovid. Pont. IV, 16, 35. *Naïdas a Satyris caneret Fontanus amatas. Zeun.* Cf. Moser. ad Nonnum p. 240. et quae notavimus ad IV, 19. Diodor. Sic. III, 72. scribit Σιληνοῦ τὸ γένος ὅθεν ἦν ὑπὸ πάντων ἀγνοεῖσθαι διὰ τὴν ἀρχαιότητα.

8. πρός σε] Regula postulabat ut scriberetur πρὸς σέ, quae est scriptura Iunt. et Ald. V. Herm. de emend. rat. gr. gr. p. 74 sqq. Quum autem in vetustis libris cum antiquiorum tum recentiorum scriptorum haud raro περί μου, ἔκ μου et similia, persaepe vero πρός με reperiatur (v. Reisig. Coni. in Aristoph. p. 56. et Buttm. Gr. max. §. 72. p. 291.), nescio an Iacobsius ad Achill. Tat. p. 500. non recte dicat, ferri quidem posse πρός με, sed παρά σου, ὑπέρ σου, ὑπό σου, πρός σε, ἐπί σε et quae his sint similia procul dubio esse vitiosa. Cf. Ast. ad Theophr. Charact. p. 59.

διαφερόντων] Attice pro διαφερέτωσαν. *Zeun.* Exstat tamen haec imperativi forma iam apud Homerum et Herodotum,

φους, ἵνα ὡς τάχιστα εἰδῶ ὅ, τι με χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι. μόνον, ἔφη, κρυφῇ φερόντων· δέδοικα γὰρ τὸν

§. 8. κρυφῇ] tuetur Grammaticus in Bekkeri Anecdotis p. 103. κρυβῇ A B a.

nec inusitata est altera terminatio apud Atticos eosdemque antiquiores. Cf. Matth. §. 198. 1. p. 356. ed. mai. Buttm. §. 93. II, 5. διαφέρειν τὰς ψήφους dicitur *de pluribus*, *qui viritim suffragia de eadem re ferunt*. Comparavit Schneiderus διαφρυκτοῦν, quod Attici dicebant pro φέρειν ψῆφον. Mox est verbum simplex φερόντων, quo loco quum nihil aliud agat Critobulus quam ut *clam*, κρυφῇ, ferantur suffragia, non opus erat repetita praepositione. Cf. etiam §. 9.

παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι] Formula solennis iudiciorum Atticorum, ubi accusator semper accusationi addebat aestimationem poenae a reo vel corpore vel pecunia luendae. *Schn.* Videlicet παθεῖν ad poenam corporis, ἀποτῖσαι ad multam refertur. Cf. *Meier.* Der Attische Prozefs p. 739 sq. et *Heraldus* Obss. ad Ius Attic. et Rom. III, 1—6. Interdum altera formulae pars supprimitur, ut Plat. De Rep. I, 11. p. 337. D. τί ἀξιοῖς παθεῖν;

κρυφῇ] calculis in urnam coniectis, non voce sententiam ferentes. *Weisk.* De tota hac ratione v. *Heffter.* Die athen. Gerichtsverfassung p. 826 sq. *Meier.* l. l. p. 720 sqq. *Schoemann.* De comitiis Atheniens. p. 126 sqq.

δέδοικα γ. τ. σ. κ. Ἀ. πλ.] i. e. δέδοικα γὰρ μὴ ὁ σὸς καὶ Ἀντισθένους πλοῦτός με καταδυναστεύσῃ. V. Matth. §. 296. Respicit autem Critobulus ad ea, quae IV, 43. leguntur, ironice vocans πλοῦτον, quem Antisthenes a Socrate se accepisse gloriabatur.

9. ἀνέφερον] h. e. ἀνὰ μέρος, ἑξῆς ἔφερον sc. τὰς ψήφους. De simili praepositionis usu in ἀναδίδοναι vide ad II, 8. Iocose hoc dictum senties: nam duo omnino erant iudices suffragia ferentes. Sic §. 10. est αἱ ψῆφοι ἐγένοντο πᾶσαι σὺν Κριτοβούλῳ, quasi res pleno iudicum consessu esset acta et iudicio legitimo. Voigtlaender. l. l. p. 10. de hoc loco sic disputat: „Finito facetissimo isto Critobulum inter et Socratem de pulchritudine certamine iam mittuntur in suffragia iudices. Qui quinam sint intelligendi, dubitatur ab interpretibus. Equidem hic mihi nunquam persuaderi patiar, iudices esse alios quam puerum illum et puellam, quos Syracusius iste homo secum adduxerat, intelligendos. Nam si quid ego Xenophontis ingenium novi, nunquam is, si omnes convivae in suffragia essent missi, scripturus fuisset: ὁ μὲν δὴ παῖς καὶ ἡ παῖς κρύφα διέφερον [imo ἡ μ. δ. π. κ. ὁ π. κ. διέφ.]. Sed cum de his ipsis verbis dubitetur, uti infra dice-

σὸν καὶ Ἀντισθένους πλοῦτον μή με καταδυναστεύσῃ. ἡ μὲν δὴ παῖς καὶ ὁ παῖς κρύφα ἀνέφερον. ὁ δὲ Σωκρά- 9

---

§. 9. ἀνέφερον] „Deleto ἀ, quod natum est ex ultima litera adverbii praegressi diductoque elemento *N* in *ΔI*, ex quibus perperam coaluit, scribe διέφερον, ut §. 8." *Schaefer.* Melett. cr. p. 94. Nemo tamen praeter ipsum Schaeferum sic edidit.

---

mus, videndum est de rationibus aliis, quibus ostendatur, solos istos duos sententiam tulisse. Iam vide mihi ea, quae IV, 20. leguntur: κρινάτω δ' ἡμᾶς μὴ Ἀλέξανδρος ὁ Πριάμου, ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι, οὕςπερ σὺ οἴει ἐπιθυμεῖν σε φιλῆσαι. Socrates igitur vult sub duobus illis iudicibus certamen institui; quodsi in ea re consilium suum mutasset, estne satis probabile, Xenophontem hoc omisisse? Sed vide V, 1. ἴσως γὰρ εὐδοκιμοῦντα τὸν μαστροπὸν παρὰ τοῖς κριταῖς ὁρᾷ. Haec non videntur nisi ad puerum et puellam commode referri posse. Tum oscula a iudicibus danda victoriae praemia victori decernuntur, cuius ioci profecto lepos omnis perit, si praeter istos, quos dixi, duos alii etiam et reliqui quidem convivae iudicum munere funguntur. Quid enim? Num tanti erat, ab Antisthene, ut hoc utar, iudice osculum accipere, ut propterea victoriae uterque studiosus esset deportandae? Sed si arbitri erant isti duo, pulcherrimus puer, venustissima puella, operae sane pretium erat victorem discedere. Tum illa, quae VI, 1. narrantur, flagitant, ut de istis solis cogitemus, haec: ἐκ δὲ τούτου οἱ μὲν τὰ νικητήρια, φιλήματα, ἀπολαμβάνειν τὸν Κριτόβουλον ἐκέλευον, οἱ δὲ τὸν κύριον πείθειν etc. Sed nonnemo mihi hic obiiciat cum Bornemanno, hac ratione non potuisse scribi §. 10. ἐπεὶ δὲ ἐξέπεσον αἱ ψῆφοι καὶ πᾶσαι ἐγένοντο σὺν Κριτοβούλῳ. — Audio. Sed quidni hanc locutionem pariter atque illas διαφέρειν et ἐκπίπτειν solennem fuisse censeamus in hac re, cum dicenda essent iudicum suffragia in unum consentire, sive pauca sive multa fuerint? Quid? quod Xenophon ioci causa his verbis usus esse videri possit? Omnino mihi quidem hoc quam maxime improbabile videtur, convivas omnes, discipulos maxima ex parte Socratis, in lepido hoc certamine suffragatos esse, quae partes nonnisi eos, quorum pulchritudine tum omnes mirifice delectabantur, videntur decere. Quae cum ita sint, non poterit vera esse lectio κρύφα ἀνέφερον, sive *colligebant* cum Weiskio [et Dindorfio] sive ea ratione explicueris, quae Bornem. arridet, mihi vero valde contorta videtur, sed scribendum erit vel διέφερον, quae est Schaeferi coniectura, vel ἔφερον." Recte V. D. vituperat Bornemannum, qui orationis variandae causa ἀναφέρειν pro φέρειν dici potuisse

της ἐν τούτῳ. διέπραττε τόν τε λύχνον ἀντιπροςενεγκεῖν τῷ Κριτοβούλῳ, ὡς μὴ ἐξαπατηθείησαν οἱ κριταί, καὶ τῷ νικήσαντι μὴ ταινίας ἀλλὰ φιλήματα ἀναδήματα παρὰ τῶν κριτῶν γενέσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐξέπεσον αἱ ψῆφοι καὶ ἐγένοντο πᾶσαι σὺν Κριτοβούλῳ, Παπαῖ, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐχ ὅμοιον ἔοικε τὸ σὸν ἀργύριον, ὦ Κριτόβουλε, τῷ Καλλίου εἶναι. τὸ μὲν γὰρ τούτου δικαιοτέρους ποιεῖ, τὸ δὲ σὸν ὥςπερ τὸ πλεῖστον διαφθείρειν ἱκανόν ἐστι καὶ δικαστὰς καὶ κριτάς.

διέπραττε] Cum Schaefero Dindorfius διεπράττετο, invitis libris et sententia non postulante.

---

existimat; recte etiam reprehendit Weiskium interpretantem: *singulorum calculos collectos in urna condebant.* Sed tamen non opus est Schaeferi coniectura, dummodo persuasum habeas, ἀναφέρειν esse „*der Reihe nach abstimmen*", quemadmodum supra explicuimus.

ἀντιπροςενεγκεῖν] Cf. §. 2. Post διαπράττειν et διαπράττεσθαι modo solus infinitivus modo ὥςτε cum infinitivo infertur. Plato De Rep. p. 360. A. αἰσθόμενον δὲ εὐθὺς διαπράξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρὰ τὸν βασιλέα. Gorg. p. 479. A. ὃς ἂν - διαπράξηται ὥςτε μήτε νουθετεῖσθαι μήτε κολάζεσθαι.

ταινίας] Taeniae seu fasciae erant textae ex lino aut lana, quibus victorum capita solebant revinciri, ut alios illarum usus praetermittam. *Zeun.* Cf. Ruhnken. ad Timaei glossar. p. 246 sq. et Wesseling. ad Diodor. T. II. p. 238.

φιλήματα ἀναδήματα] Laudavit hunc locum Krueger. ad Dionys. Hal. De Thucyd. Iudic. XXV, 3. p. 133. φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη. ubi Schol.: τὸ σχῆμα τοῦ ὁμοιοκαταλήκτου Γοργίειον καλεῖται. Hermogenes περὶ δεινοτ. p. 28. docet omnes eas figuras orationis, quae cernuntur in similitudine verborum, τὰ ἴσα σχήματα dici.

10. ἐξέπεσον] proprium est ac solenne hoc verbum de calculis ἐξ ὑδρίας exeuntibus. De tota suffragia ferendi ratione vid. Bachmann. Anecd. Gr. Vol. II, p. 372 sq.

ὥςπερ τὸ πλεῖστον] int. ἀργύριον, *sicut plerorumque hominum pecunia*, ut recte interpretatur Weiskius.

καὶ δικαστὰς καὶ κριτάς] *et iudices et arbitros. Iudex* ex legibus iudicat de re in ius vocata, *arbiter* aequitate sive ex bono et aequo lites discernit. Cf. Cyrop. I, 3, 17. Hinc κριτής

VI. Ἐκ δὲ τούτου οἱ μὲν τὰ νικητήρια φιλήματα 1 ἀπολαμβάνειν τὸν Κριτόβουλον ἐκέλευον, οἱ δὲ τὸν κύριον πείθειν, οἱ δὲ καὶ ἄλλα ἔσκωπτον. ὁ δὲ Ἑρμογένης κἀν-

---

saepe legitur de iudice, qui in certaminibus victori praemium addicit. Cf. Hellenic. IV, 2, 8. Aelian. V. H. II, 13. Eodem sensu Paris apud Lucian. XX, 6. διαιτητής et XX, 7. δικαστὴς τοῦ κάλλους vocatur. Ceterum sales huius loci, inquit Weiskius, prorsus sunt admirabiles. Feliciter Socrates recordatur Calliae dicta III, 4. et IV, 1. et comparat diversa pecuniae effecta, significans facete, plane diversi generis esse debere utriusque pecunias. Denique verbis non disertis (quod non illepidum foret, sed tamen minus festivum), satis clare significat, iudices esse corruptos Critobuli pecunia, ut illum victorem pronuntiarent.

Cap. VI.

1. τὰ νικητήρια φιλήματα] *oscula quae debentur victori.* Nam νικητήρια h. l. adiective esse positum non est quod dubites. φιλήματα tanquam ex interpretatione ortum ab Heindorfio impugnatum tuetur Athenaeus V, 13. p. 188. D. ὁ γὰρ δὴ Κριτόβουλος, μειράκιον ἀστεῖον, γέροντα καὶ διδάσκαλον αὐτοῦ τὸν Σωκράτη σκώπτει πολὺ τῶν Σειληνῶν αἰσχίονα λέγων εἶναι. ὁ δὲ αὐτῷ διαμορφοσκοπεῖται καὶ κριτὰς ἑλόμενος τόν τε παῖδα καὶ τὴν ὀρχηστρίδα προτίθησι νικητήρια φιλήματα τῶν κριτῶν.

τὸν κύριον πείθειν] Repete τὸν Κριτόβουλον ἐκέλευον, id quod moneo propter Bornemannum, qui nihil impedire dicit quo minus reddamus: *alii dominum excitabant, ut pueris de osculis dandis persuaderet.* τὸν κύριον Syracusanum illum, dominum pueri et puellae esse primus vidit Zeunius, cui assentiens Weiskius: „locus autem, inquit, inde nascitur satis urbanus, sive luserint ob ineptam eius (Syracusani) et invenustam severitatem, IV, 52, sive significarint, Critobulum praeter ceteros homini fuisse suspectum, sive corruptos illos fuisse innuerint a Critobulo, ut aliquo artificio ipse omnia suffragia ferret." Non est autem cum Orellio illud urgendum, quod V, 9. legimus ὁ δὲ Σωκράτης διέπραττε — τῷ νικήσαντι μὴ ταινίας, ἀλλὰ φιλήματα ἀναδήματα παρὰ τῶν κριτῶν γενέσθαι. Quis enim non videt Socratem non serio, sed per iocum lusumque id constituisse ut victori oscula darentur a pueris. Neque vero convivae nisi ioci causa Critobulum persuadere Syracusano iubent, ut se osculari pueros patiatur, id quod ostendunt sequentia οἱ δὲ καὶ ἄλλα ἔσκωπτον.

ταῦθα ἐσιώπα. καὶ ὁ Σωκράτης ὀνομάσας αὐτὸν, Ἔχοις ἄν, ὦ Ἑρμόγενες, εἰπεῖν ἡμῖν τί ἐστι παροινία; καὶ ὃς ἀπεκρίνατο, Εἰ μὲν ὅ,τι ἐστὶν ἐρωτᾷς, οὐκ οἶδα· τὸ μέντοι μοι δοκοῦν εἴποιμ' ἄν. Ἀλλὰ δοκεῖ τοῦτ', ἔφη.
2 Τὸ τοίνυν παρ' οἶνον λυπεῖν τοὺς συνόντας, τοῦτ' ἐγὼ κρίνω παροινίαν. Οἶσθ' οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σὺ νῦν ἡμᾶς λυπεῖς σιωπῶν; Ἦ καὶ ὅταν λέγῃς; ἔφη. Οὔ· ἀλλ' ὅταν διαλίπωμεν. Ἦ οὖν λέληθέ σε ὅτι μεταξὺ

---

§. 1. ὃ μέντοι μοι δοκοῦν] A B i a h b st. 1. 2. l.

ἐσιώπα] Ita enim conveniebat severis Hermogenis moribus. Cf. VIII, 3. Taciturnior etiam Zeno apud Plutarch. de garrul. cap. IV.

παροινία] ἡ ἐκ τοῦ οἴνου ὕβρις καὶ οἷα δήποτε ἁμαρτία. *Hesych.* ἡ ἐν οἴνῳ ἀταξία. *Etym. M.* Cf. §. 2, ubi definitur τὸ παρ' οἶνον λυπεῖν τοὺς συνόντας. Anab. V, 8, 4. ἀλλὰ μεθύων ἐπαρῴνησα; *Lucian.* pro lapsu in salt. c. 2. καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐς λόγους ἤδη παροινίους τρεπόμενοι. *Idem* Conv. seu Lapith. c. 22. εἰδὼς τοὺς ἐπὶ τοῖς συμποσίοις θορύβους καὶ παροινίας.

τὸ μέντοι μοι δοκοῦν εἴπ. ἄν] *quid vero mihi videatur, hoc dicere possim. Cornar.*

ἀλλὰ δοκεῖ τοῦτο] *placet vero hoc*, intell. *ut dicas quid* παροινία *esse tibi videatur.* Elegantissima est nec tamen necessaria Heindorfii coniectura: ἀλλ' ὃ δοκεῖ, τοῦτ', ἔφη. Sic Plato Menone p. 83. C. ἔμοιγε δοκεῖ οὕτω. ΣΩ. Καλῶς. τὸ γάρ σοι δοκοῦν, τοῦτο ἀποκρίνου.

2. ὅτι καὶ σὺ νῦν ἡμᾶς λυπεῖς σιωπῶν] Iocose Socrates Hermogenem insimulat παροινίας, a qua sane alienissimus erat, siquidem παροινία est eorum qui inter pocula et vino ebrii contumeliosa verba in alios proloquuntur. Cf. Lucian. Piscator. c. 5. ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ ὕβρει καὶ παροινίᾳ τῶν λόγων. Sophocl. Oed. R. v. 772. ἀνὴρ γάρ ἐν δείπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθης καλεῖ παρ' οἴνῳ πλαστὸς ὡς εἴην πατρί. Neque vero Hermogenes ansam Socrati dedisset sui carpendi, si accuratius quid sit παροινία definiisset.

ὅταν διαλίπωμεν] *wenn wir eine Pause eintreten lassen. Finckh.* Plutarch. Q. Sympos. VII, 8, 4. ὁ μὲν οὖν Διογενιανὸς ἢ παυσάμενος ἢ διαλείπων ἐσιώπησεν.

τοῦ ὑμᾶς λέγειν οὐδ' ἂν τρίχα, μὴ ὅτι λόγον ἄν τις παρ-
είρειε; καὶ ὁ Σωκράτης, Ὦ Καλλία, ἔχοις ἄν τι, ἔφη, 3
ἀνδρὶ ἐλεγχομένῳ βοηθῆσαι; Ἔγωγ', ἔφη. ὅταν γὰρ ὁ
αὐλὸς φθέγγηται, παντάπασι σιωπῶμεν. καὶ ὁ Ἑρμο-
γένης, Ἦ οὖν βούλεσθε, ἔφη, ὥσπερ Νικόστρατος ὁ
ὑποκριτὴς τετράμετρα πρὸς τὸν αὐλὸν κατέλεγεν, οὕτω
καὶ ὑπὸ τὸν αὐλὸν ὑμῖν διαλέγωμαι; καὶ ὁ Σωκράτης, 4

οὐδ' ἂν - ἄν τις παρ.] Quomodo possit in eadem enuntiatione *ἂν* iterari et quae sit repetitae natura particulae post Reisigium in Commentatione *de vi et usu ἂν particulae* p. 119 sq. optime declaravit Rostius Gr. gr. §. 120. annot. 4. p. 461 sq. — De *μὴ ὅτι* vide ad II, 26. — Verbi *παρείρειν* propriam notionem esse *inserere*, ita ut particula *παρά* adsignificet, praeter illa quae iam adsunt accedere id quod inseratur, ut ad rem non pertinens, docuit Hermannus ad Sophocl. Antig. v. 365. Arguere autem Hermogenem convivarum loquacitatem, quum antea ipse reprehensus esset ob taciturnitatem, monuit Zeunius.

3. *ἀνδρὶ ἐλεγχ. βοηθῆσαι*] Plene Homerus Iliad. XVI, 516: *ἀνέρι κηδομένῳ, ὡς νῦν ἐμὲ κῆδος ἱκάνει.* Sentit Socrates se pungi Hermogenis dicto. — *βοηθῆσαί τι* interpretaberis *nonnihil auxilii ferre.* Proprie est *iuvare in aliqua re*, veluti Apomn. II, 6, 25. *τοῖς φίλοις τὰ δίκαια βοηθεῖν.* Saepe vero *τὶ* ita verbis adiungitur ut loco adverbii sit. Sic §. 4. *τοὺς σοὺς λόγους ἡδύνεσθαι ἄν τι.* Cf. ad Apomn. I, 4, 11.

ὁ αὐλὸς φθεγγ.] *φθέγγεσθαι* potissimum de tibia et omnino de instrumentis musicis usurpatur. Cf. Nonn. Dion. XXIII. p. 622. *φθεγγομένων τύπον αὐλῶν.*

βούλεσθε - διαλέγωμαι] Eurip. Hecuba v. 1042. *βούλεσθ' ἐπεσπέσωμεν;* Cf. infra §. 10. *βούλει — εἰκάζω;* et Matth. §. 515. 3. p. 482.

Νικόστρατος] Suidas sub hoc nomine ita: *οὗτος κωμῳδίας ἦν ὑποκριτὴς δοκῶν κάλλιστα ὑποκρίνεσθαι.* Quae repetit sub verbis *ἐγὼ πάντα ποιήσω κατὰ Νικόστρατον.* Mortuum iam tum arguit verbum *κατέλεγεν.* *Schneider.* Idem Nicostratus saepe ab Athenaeo ut egregius histrio commemoratur.

ὑπὸ τὸν αὐλὸν ὑμ. διαλ.] *num ad tibiam vultis verba mea recitem?* Soll ich recitativisch zur Flöte mit euch sprechen? *Bornem.* Plutarch. *De recta ratione audiendi* c. 7. m. *ὡς γὰρ τῶν ὑπὸ αὐλὸν ᾀδόντων αἱ πολλαὶ τοὺς ἀκούοντας ἁμαρτίαι διαφεύγουσιν.* Plato Legg. II. p. 669 sq. *αὐλήσει χρῆσθαι καὶ κιθαρίσει πλὴν ὑπὸ ὄρχησίν τε καὶ ᾠδήν.* Paullo ante erat *Νικόστρατος τετράμετρα πρὸς τὸν αὐλὸν κατέλεγεν*, i. e. *tetrametros* (trochaeos catalecticos) *ad tibiam recitabat.*

Πρὸς τῶν θεῶν, ἔφη, Ἑρμόγενες, οὕτω ποίει. οἶμαι γάρ, ὥςπερ ἡ ᾠδὴ ἥδιον πρὸς τὸν αὐλόν, οὕτω καὶ τοὺς σοὺς λόγους ἡδύνεσθαι ἄν τι ὑπὸ τῶν φθόγγων, ἄλλως τε καὶ εἰ μορφάζοις ὥςπερ ἡ αὐλητρὶς καὶ σὺ πρὸς τὰ λεγόμενα. καὶ ὁ Καλλίας ἔφη, Ὅταν οὖν ὁ Ἀντισθένης ὅδ᾽ ἐλέγχῃ τινὰ ἐν τῷ συμποσίῳ, τί ἔσται τὸ αὔλημα; καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπε, Τῷ μὲν ἐλεγχομένῳ οἶμαι ἄν, ἔφη, πρέπειν συριγμόν.

---

§. 5. ὁ Ἀντισθένης ὅδ᾽] Articulum, quem om. st. 1. 2. 1., tuentur A B.

---

4. λόγους ἡδύνεσθαι — ὑπὸ τ. φθ.] Plutarch. Q. Symp. VII, 8, 4. ψαλτηρίου φωνῆς καὶ αὐλοῦ καθ᾽ ἑαυτὴν τὰ ὦτα κοπτούσης μὴ ὑπακούωμεν· ἂν δ᾽ ἕπηται μετὰ λόγου καὶ ᾠδῆς ἑστιῶσα καὶ τέρπουσα τὸν ἐν ἡμῖν λόγον εἰςάγωμεν.

μορφάζοις] Egregie hoc aptum est ad risum movendum, quia gesticulari a gravitate Hermogenis alienum est. *Zeunius.*

ἡ αὐλητρὶς] Non tibicinam, sed saltatricem intelligit: haec enim, ut II, 1. refert, cum tibicina advenerat et, dum tibicina caneret, gestum faciebat. Potuit autem hoc magis tibicina pro saltatrice nominari, quod istius conditionis puellas utrique rei operam dedisse verisimile est. Hinc apud Romanorum comicos eas non saltatrices, sed fidicinas, tibicinas, psaltrias vocari animadvertimus, quas Graeci non solum αὐλητρίδας, sed etiam ὀρχηστρίδας appellant. Aptus ad hanc rem firmandam Macrobii locus est in Saturn. II, 1. *quia sub illorum*, inquit, *supercilio non defuit qui psaltriam intromitti peteret, ut puella ex industria supra naturam mollior, canora dulcedine et saltationis lubrico exerceret illecebris philosophantes.* *Hermann.* ad Aristotel. *de poetica* 27. 3.

5. ὁ Καλλίας ἔφη] De hoc ordine v. ad III, 7.

συριγμόν] Ludit in vocabuli ambiguitate, quod et certum tibiae modum et exsibilationem veluti mali actoris in theatro significat. Pythici nomi, quem cantabat πυθαύλης, pars fuit συριγμός, qui sibilum draconis Pythonis ab Apolline occisi imitabatur, teste Polluce Onom. IV, 79 et 81. *Schneid.* Valde venusta urbanitate se invicem carpunt Callias et Antisthenes. Cum cupiditate et confidentia redarguere Antisthenes coeperat Calliam. Hunc etiam nunc illud pungit. Ergo aliquid ridiculi eius refutationibus affingere vult: nam sane ridiculum est, cum contentione disputanti adhiberi aliquem modum tibiae. Bene autem

Τοιούτων δὲ λόγων ὄντων ὡς ἑώρα ὁ Συρακόσιος 6 τῶν μὲν αὐτοῦ ἐπιδειγμάτων ἀμελοῦντας, ἀλλήλοις δὲ ἡδομένους, φθονῶν τῷ Σωκράτει εἶπεν, Ἆρα σύ, ὦ Σώκρατες, ὁ φροντιστὴς ἐπικαλούμενος; Οὐκοῦν κάλλιον, ἔφη, ἢ εἰ ἀφρόντιστος ἐκαλούμην. Εἰ μή γε ἐδόκεις τῶν μετεώρων φροντιστὴς εἶναι. Οἶσθα οὖν, ἔφη 7

§. 6. Συρακόσιος] Male B a Συρακούσιος, suprascriptum etiam in A. Priorem formam tam ignotam fuisse librariis quam veteribus scriptoribus alteram recte monet Dindorf ad Anab. I, 2, 9. ed. stereot.

Antisthenes subiecit, non quid ἐλέγχοντι (sibi) ex hoc genere accommodari debeat, sed quid ἐλεγχομένῳ Calliae: συριγμόν, id est *exsibilationem*, non *cantum fistulae*, propria significatione. *Weisk.*

6. φθονῶν τῷ Σωκρ.] *succensens* Socrati, quia is auctor erat sermonum. Cf. III, 2.

ἆρα σύ] V. ad II, 13. Cf. VII, 1. Intelligendum esse εἶ sponte apparet; perperam autem Zeunius ἐπικαλούμενος εἶ esse pro ἐπικαλῇ putabat.

εἰ μή γε] Langius repetendum dicit ex antecedentibus κάλλιον εἴη, quod fieri non potest ob rationes grammaticas. V. Matth. §. 508. b. c. Cum εἰ μή γε Bremius in *Philol. Beiträg. aus der Schweitz* p. 182. comparat Ciceronianum illud *nisi vero*.

τῶν μετεώρων φρ.] Loco genitivi accusativum habes Plat. Apol. Socr. p. 18. B. κατηγόρουν ἐμοῦ οὐδὲν ἀληθές, ὡς ἔστιν τις Σωκράτης, σοφὸς ἀνήρ, τά τε μετέωρα φροντιστής. V. Matth. §. 422. De re v. ad Apomn. I, 2, 31. Adde Lucian. Prometh. c. 6. ἡ δὲ (sc. κωμῳδία) παραδοῦσα τῷ Διονύσῳ ἑαυτὴν θεάτρῳ ὡμίλει καὶ ξυνέπαιζε καὶ ἐγελωτοποίει καὶ ἐπέσκωπτε καὶ ἐν ῥυθμῷ ἔβαινε πρὸς αὐλόν· ἐνίοτε καὶ τὸ ὅλον ἀναπαίστοις μέτροις ἐποχουμένη τὰ πολλὰ τοὺς τοῦ διαλόγου ἑταίρους ἐχλεύαζε, φροντιστὰς καὶ μετεωρολέσχας καὶ τὰ τοιαῦτα προσαγορεύουσα καὶ μίαν ταύτην προέλευσιν ἐπεποίητο ἐκείνους ἐπισκώπτειν καὶ τὴν Διονυσιακὴν ἐλευθερίαν καταχεῖν αὐτῶν, ἄρτι μὲν ἀεροβατοῦντας δεικνύουσα καὶ νεφέλαις ξυνόντας, ἄρτι δὲ ψυλλῶν πηδήματα διαμετροῦντας, ὡς δῆθεν τὰ ἀέρια λεπτολογουμένους. Haud vero improbabile est Socratem iuvenem physicis operam dedisse. Cf. Apomn. IV, 7.

ὁ Σωκράτης, μετεωρότερόν τι τῶν θεῶν; Ἀλλ᾽ οὐ μὰ Δί᾽, ἔφη, οὐ τούτων σε λέγουσιν ἐπιμελεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν ἀνωφελεστάτων. Οὐκοῦν καὶ οὕτως ἄν, ἔφη, θεῶν ἐπιμελοίμην. Ἄνωθεν μέν γε ὕοντες ὠφελοῦσιν,

---

§. 7. ἄνωθεν μέν γε] c b ἄν. μὲν γάρ.

---

7. ἄνωθεν μέν γε ὕοντες] Quum in libris esset ὄντες, ego autem ὕοντες reposuissem, sic existimabam, neminem fore quin suam Xenophonti manum ab me agnosceret restitutam. Miratus sum igitur id secus visum esse Schaefero in Annotationibus ad Demosthenem vol. I. p. 886. Quo ille loco tantum abest ut veram hanc credat emendationem, ut nec necessariam, quin ne tolerabilem quidem censeat. Ac de illo quidem videbimus, postquam allata ab Schaefero ad refellendum ὕοντες argumenta expenderimus. Negat igitur ὕοντες posse verum esse, quum quia recepto hoc concinnitas παρέχοντες flagitet pro παρέχουσι, tum quia Iuppiter duntaxat unus, non dii omnes pluviam mittant coelitus. Haec cum aliqua saltem specie obiici nobis posse etsi per nos dudum observaveramus, tamen perversitatem vulgatae emendationisque necessitatem hanc illorum, si qua esset, vim argumentorum confidebamus hebetaturam. Iam autem nego vim istam esse ullam. Concinnitas enim illa quam expetit Schaeferus ut in oratione ad gravitatem animorumve commotionem composita locum habet, ita in hoc sermonis genere tenui sine vitio vitabitur magis quam quaeretur. In ὕοντες vero plurali sane admirandum est offendisse Schaeferum, qui sciat innumerabilibus in locis quae ad unum pertinent ubi generatim dicuntur ita non ut quis faciat sed an faciat aliquis quaeratur, plurali numero poni, quantumvis unus faciat. Quod si pro istis vir praeclarus id quod videri ait sibi, sanam esse vulgatam, argumentis demonstrasset, sic etiam emendatio concideret nostra: nunc autem etiamsi certissimum sit falsum esse ὕοντες, incertissimum est illud an sanum sit ὄντες. At demonstrari istud nequit. Esto enim ut ἄνωθεν ὄντες ὠφελοῦσιν recte dictum sit pro ἄνω ὄντες ἄνωθεν ὠφελοῦσιν, quae ita erit loci sententia? Nempe haec: *desuper dii tum prosunt hominibus tum lucem praebent.* Atqui primo falsum est desuper tantum prodesse deos hominibus, quos eodem iure dixeris subtus eos iuvare frugibus, aquis aliisque rebus e terra emittendis. Deinde haec sententia sic est verbis expressa ut lucis usura tanquam contrarium quid benevolentiae deûm erga humanum genus ponatur, quod quidem perversum est. Ea enim pars est illius et documentum, quam rationi adversetur non modo tanquam diversam ab ea sed etiam contrariam commemorari

ἄνωθεν δὲ φῶς παρέχουσιν. εἰ δὲ ψυχρὰ λέγω, σὺ αἴ-
τιος, ἔφη, πράγματά μοι παρέχων. Ταῦτα μέν, ἔφη, 8
ἔα· ἀλλ' εἰπέ μοι πόσους ψύλλα πόδας ἐμοῦ ἀπέχει.

---

§. 8. *πόσους ψύλλα - ἀπέχει*] Ita libri omnes, nisi quod B. ὁ μοῦ pro ἐμοῦ habet. πόσους ψύλλου π. ἐμοῦ ἀπέχεις scribi iussit Iacobs. Additt. ad Athen. p. 134. πόσους ψύλλης π. ε. ἀπέχεις coniecit Bremi, et sic hunc locum laudavit Lobeck. ad Phryn. p. 332. Equidem nondum ausus sum quicquam mutare.

Denique quis credat Socratem etymologiam suam ἀνωφελής vocabuli demonstraturum earum rerum quas duas dii solas desuper et impertiunt hominibus et aliunde impertire nequeunt recordatum unius, alterius oblitum, neque utraque in rem suam usum? Eae vero sunt lux et pluvia. *L. Dindorfius* p. XI sqq. Eadem est Iacobsii coniectura ad Achill. Tat. p. 660. Improbavit eam Bornem. iccirco, quod primariam sententiae vim, quae inesset in ἄνωθεν ὠφελοῦσιν (ἀνωφελεῖς εἰσιν) vocabulo quam ὄντες significantiore aliquantum censebat imminui. Finckhius quoque vulgatam est secutus, sic ab eo conversam: *Ueber uns wohnend lassen sie wenigstens das Gute hernieder fliefsen, und über uns lassen sie das Licht scheinen.* Cum Iacobsio et Dindorfio facit Frotscher. ad Xenoph. Hier. VIII, 9, nec video ego quid sit certius atque melius.

ψυχρὰ λέγειν] *absurda dicere* male quidam interpretum sunt interpretati. Meliora eos docere poterat, qui fortassis haec nostra in animo habebat, Tzetzes ad Hesiodi Opp. v. 382. p. 207. οὐ γὰρ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν ἀστέρες γινόμεθα, οὓς ὁ κωμικὸς Ἀριστοφάνης ἐμπέπαιχε. ἀλλὰ τὸ ψυχρὰ λέγειν καὶ κατασκευάζειν (lege καταχλευάζειν) παρέντες χωρήσομεν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀστρικῶν ἐπιπολῶν. *Dindorf.* ψυχρὰ Graecis translate dicuntur quae speratam utilitatem non praebent, inania et inutilia. Herodot. VI, 108. ὑμῖν τοιῇδέ τις γένοιτ' ἂν ἐπικουρίη ψυχρή. ibid. IX, 49. ἐπαρθεὶς ψυχρῇ νίκῃ. Adde Eurip. Iph. Aul. 1014, et Alcest. 363. ψυχρὰ καὶ ἀνωφελῆ ὀνόματα iungit Lucian. Timone c. 43. Similiter *frigida et inania* iuncta habet Plinius Ep. IV, 17. 4. Cf. Horat. Ep. I, 3, 25.

8. *πόσους ψ. πόδας*] Aristophanes Nubb. v. 144. sqq. Socratem novo quodam modo spatium Chaerephontem discipulum et ipsum intercedens ementientem facit pulicis pedibus, unde intelligere licet quid Syracusani sibi velit quaestio. Ibid. v. 828.

ταῦτα γάρ σέ φασι γεωμετρεῖν. καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπε, Σὺ μέντοι δεινὸς εἶ, ὦ Φίλιππε, εἰκάζειν. οὐ δοκεῖ σοι ὁ ἀνὴρ οὗτος λοιδορεῖσθαι βουλομένῳ ἐοικέναι; Ναὶ μὰ
9 τὸν Δί', ἔφη, καὶ ἄλλοις γε πολλοῖς. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη ὁ Σωκράτης, σὺ αὐτὸν μὴ εἴκαζε, ἵνα μὴ καὶ σὺ

---

haec leguntur: Σωκράτης ὁ Μήλιος καὶ Χαιρεφῶν, ὅς οἶδε τὰ ψυλλῶν ἴχνη. Salsa illa Aristophanis de Socrate pulicum vestigia et saltus demenso enarratio quantopere placuerit, hinc apparet quod dictio μετρεῖν τὰ ψυλλῶν ἴχνη paene in proverbium abiit. Lucianus Philopatride c. 12. οὐκ ἔσθ' ὧδε μετρεῖν τὰ ψυλλῶν ἴχνη. Eunap. in Aedes. p. 38. ψυλλῶν πηδήματα καταμωκώμενος. Luciani locum alterum e Prometheo paullo ante ad §. 6. excitavimus. Ceterum nisi statuere velis de industria Syracusanum absurdi quid proferre, haud facile dixeris quo pacto vulgata lectio πόσους ψύλλα πόδας ἐμοῦ ἀπέχει defendi possit: certe Finckhii interpretatio: *wie viel Schuh es von mir bis zum nächsten (!) Floh ist*, non valebit ad eam commendandam.

εἰκάζειν] Solebat inter hilaritates convivales alias etiam unus alterum rei alicui ridiculae assimilare. Et sic accipiendus est locus Diod. Sic. T. II. p. 453. q. Wessel., ubi rem acu non tetigit interpres. *Reiskius* ad Aristoph. Avv. v. 808. a Bornemanno excitatus. Frequentari verbum εἰκάζειν *assimulandi* et *comparandi* significatione docet Ruhnken. ad Timaei gloss. p. 95. Cf. Plato Menone c. 13. p. 80. B. ΣΩ. Γιγνώσκω οὗ ἕνεκά με εἴκασας. MEN. Τίνος δὴ οἴει; ΣΩ. Ἵνα σε ἀντεικάσω. ἐγὼ δὲ τοῦτο οἶδα περὶ πάντων τῶν καλῶν ὅτι χαίρουσιν εἰκαζόμενοι. λυσιτελεῖ γὰρ αὐτοῖς. καλαὶ γάρ, οἶμαι, τῶν καλῶν καὶ αἱ εἰκόνες. *Similem dicere* habet Horat. Sat. I, 5, 56, ubi Sarmentus scurra: *Equi te esse feri similem dico.* Cf. etiam Lucian. Conviv. c. 18 sq. καὶ τέλος ἐπέσκωπτεν (int. ὁ γελωτοποιός) ἐς τοὺς παρόντας. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἐγέλων, ὁπότε σκωφθεῖεν· ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς τὸν Ἀλκιδάμαντα ὁμοιόν τι ἀπέῤῥιψε, Μελιταῖον κυνίδιον προςειπὼν αὐτόν κ. τ. λ.

καὶ ἄλλοις γε πολλοῖς] Fallitur Bornemannus, qui „Malo, inquit, δοκεῖ ἐοικέναι λοιδ. βουλομένῳ quam δοκεῖ μοι ἐοικέναι suppleas. Posteriori sensu neutrius essent generis haec ἄλλοις πολλοῖς." Transversum, nisi fallor, virum doctum egit Leunclavii interpretatio: *Profecto videtur non mihi tantum, sed aliis etiam multis.* Nihil aliud posse suppleri quam δοκεῖ μοι ἐοικέναι, et tamen ἄλλοις πολλοῖς non esse neutrius generis sequentia docent satis et abunde.

λοιδορουμένῳ ἐοίκῃς. Ἀλλ' εἴπερ γέ τοι τοῖς πᾶσι καλοῖς καὶ τοῖς βελτίστοις εἰκάζω αὐτόν, ἐπαινοῦντι μᾶλλον ἢ λοιδορουμένῳ δικαίως ἂν εἰκάζοι μέ τις. Καὶ νῦν σύ γε λοιδορουμένῳ ἔοικας, εἰ πάντ' αὐτοῦ βελτίω φῇς εἶναι. Ἀλλὰ βούλει πονηροτέροις εἰκάζω αὐτόν;

---

§. 9. εἴπερ γέ τοι] Postremum voc. non comparet in **B i c b** st. 2. — βελτίων] Libri omnes.

---

9. εἴπερ γέ τοι] γέ τοι, *certe quidem*, *wenigstens doch*, *doch wenigstens*, ita consociantur ut τοί sententiam per γέ restrictam indicet oppositam esse praecedentibus quodammodo. Vide Hermann. ad Vig. p. 828.

τοῖς πᾶσι καλοῖς] πᾶσι genere masculino pro πᾶσιν ἀνθρώποις dictum sibi videri monuit me Hermannus: multum de sensu dubitavit Schneiderus. *Dindorf.* πᾶσι vel τοῖς πᾶσι in hac formula est *omnium iudicio*, *omnium sermone*. Soph. Oed. T. v. 40. ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα. Oed. C. v. 1446. ἀνάξιαι γὰρ πᾶσίν ἐστε δυστυχεῖν. Cf. Matth. Gr. §. 388. Alios similes locos, ut Bion. IV, 7. μῦθος ὅδ' ἔπλετο πᾶσιν ἀληθής. Thuc. VII, 50. τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον ἴσχοντα, nuper congessit G. Bernhardy in *Wissenschaftl. Syntax der griech. Sprache* p. 83, qui in Xenophontis loco huic formulae superlativi vim tribuit interpretans: *den allerschönsten*, cl. Plat. Legg. VII, p. 796. πρῶτα πᾶσι ῥητέα h. e. *zu allererst*. Contra Finckhius verbis τοῖς πᾶσι καλοῖς totum eorum numerum significari putat quibus Philippus antea similem Syracusanum esse dixerit. Itaque convertit hunc locum: *Nun, wenn sie denn aber Alle ehrenhafte Männer, wenn es die Besten sind, mit Denen ich ihn vergleiche.* Sed huiusmodi sensum Xenophontis quidem verbis non inesse nihil opus est interprete.

εἰ πάντ' αὐτοῦ βελτίω φῇς εἶναι] *si omnia eius se quae in eo sunt meliora esse dicis*, int. *quam revera sunt.* Hunc loci sensum iam constituit Weiskius, convicium in eo esse dicens quod Syracusanus putare posset nimia et immerita laude se rideri. Genitivum αὐτοῦ non ex comparativo sed e pronomine πάντα pendentem tuentur exempla apud Matthiaeum Gr. gr. §. 317, quibus adde Lucian. Diall. meretr. I, 2. τί καὶ ἐπήνεσεν αὐτῆς ὁ στρατιώτης οὗτος; Finckhius, ut sibi constaret, haec verba interpretatus est: *wenn du behauptest, dafs sie Alle besser seyen als er.* Leunclavius pro αὐτοῦ malebat αὐτόν, ut hic sensus existeret: *si eum praestare dicis in omnibus*, quae coniectura valde probabilis visa est Dindorfio. Equidem, ut ingenue con-

Μηδὲ πονηροτέροις. Ἀλλὰ μηδενί; Μηδενὶ μηδὲν τοῦτον εἴκαζε. Ἀλλ' οὐ μέντοι γε σιωπῶν οἶδα ὅπως ἄξια τοῦ δείπνου ἐργάσομαι. Καὶ ῥᾳδίως γ', ἂν ἃ μὴ δεῖ λέγειν, ἔφη, σιωπᾷς. αὕτη μὲν δὴ ἡ παροινία οὕτω κατεσβέσθη.

1 VII. Ἐκ τούτου δὲ τῶν ἄλλων οἱ μὲν ἐκέλευον εἰκάζειν, οἱ δὲ ἐκώλυον. θορύβου δὲ ὄντος ὁ Σωκράτης αὖ πάλιν εἶπεν, Ἆρα ἐπειδὴ πάντες ἐπιθυμοῦμεν λέγειν, νῦν ἂν μάλιστα καὶ ἅμα ᾄσαιμεν; καὶ εὐθὺς τοῦτ' εἰπὼν
2 ἦρχεν ᾠδῆς. ἐπεὶ δ' ᾖσαν, εἰςεφέρετο τῇ ὀρχηστρίδι

---

§. 10. μηδενὶ μηδὲ τούτων εἰκ.] Vitiose sic libri. Vid. annot.

§. 2. ἐπεὶ δ' ᾖσαν] Ita Moschius pro vulg. ἐπεὶ δ' ᾖσεν.

---

fitear quod sentio, nec sic quidem omnes removeri puto huius loci difficultates, quas nunc longum est enumerare.

10. μηδενὶ μηδὲν τοῦτον εἴκαζε] *cum nullo hunc hominem ulla ex parte compara.* Weiskii hanc coniecturam et interpretationem nemini non probatum iri confido, qui vulgatam μηδενὶ μηδὲ τούτων εἴκαζε paullo accuratius inspexerit. Quorsum enim τούτων illud pertinet? Scio quidem ut antiquissimos iam interpretes, ita recentiores quosdam Genitivum pronominis ad superius πονηροτέροις rettulisse; sed obstat huic rationi proxime antecedens interrogatio, quae verbis ἀλλὰ μηδενί continetur. Permirum Finckhii est commentum μηδενί, μηδὲ τούτῳ εἴκαζε scribi iubentis, quod interpretatur: *Mit Nichts, auch mit Diesem nicht.*

οὐ μέντοι γε] *non tamen certe.* Anab. II, 4, 14. οὐ μέντοι γε καταφανεῖς ἦσαν. Herodot. II, 68. εἴη δ' ἂν καὶ ἄλλοις τις Ἀρχανδρος, οὐ μέντοι γε Αἰγύπτιον τὸ οὔνομα. Cur nusquam οὔ γε μέντοι reperiatur apud scriptores, causa est in aperto: fieri enim non potest ut negatio sequente γέ augeatur.

καὶ ῥᾳδίως γ'] int. ἄξια τοῦ δείπνου ἐργάσει.

Cap. VII.

1. αὖ πάλιν] Frequentius πάλιν αὖ. Vide ad Apomn. IV, 3, 8. — De sequente ἆρα v. ad II, 13.

ἦρχεν ᾠδῆς] ἄρχειν τινός dicitur *is qui rem ita incipit ut aliis eiusdem rei agendae auctor sit.* Cf. Anab. I, 6, 5. cl. III,

τροχὸς τῶν κεραμεικῶν, ἐφ' οὗ ἔμελλε θαυματουργήσειν. ἔνθα δὴ εἶπεν ὁ Σωκράτης, Ὦ Συρακόσιε, κινδυνεύσω ἐγώ, ὥςπερ σὺ λέγεις, τῷ ὄντι φροντιστὴς εἶναι· νῦν γοῦν σκοπῶ ὅπως ἂν ὁ μὲν παῖς ὅδε ὁ σὸς καὶ ἡ παῖς ἥδε ὡς ῥᾷστα διάγοιεν, ἡμεῖς δ' ἂν μάλιστα εὐφραινοίμεθα θεώμενοι αὐτούς· ὅπερ εὖ οἶδα ὅτι καὶ σὺ βούλει. δοκεῖ οὖν μοι τὸ μὲν εἰς μαχαίρας κυβιστᾶν 3
κινδύνου ἐπίδειγμα εἶναι, ὃ συμποσίῳ οὐδὲν προςήκει.

θαυματουργήσειν] A. Eandem scripturam annotavit Steph. Thes. Gr. T. I. p. 1615. Vulgo θαυμασιουργήσειν. — ἡμεῖς δ' ἂν μάλιστα εὐφ.] Dindorf. cum A B a ἡμ. δ' ἂν μάλιστα ἂν εὐφρ. Sed alterum ἂν ex antec. vocali vocis μάλιστα natum videtur. Cf. ad VIII. §. 33. ἂν ὡς μάλιστα praebent Mgg. st. 1. 2. l. ἡμεῖς δ' αὖ μάλιστ' ἂν εὐφρ. edidit Bornem.

2, 7. Schol. ad Aristoph. Vespp. v. 1261 (1217). ἀρχαῖον ἔθος ἑστιωμένους ᾄδειν ἀκολούθως τῷ πρώτῳ, εἰ παύσαιτο τῆς ᾠδῆς κ. τ. λ.

2. τροχὸς τῶν κεραμεικῶν] κεραμεικά insolentem de vasis fictilibus formam esse notat Schneiderus. Verissimum hoc: at illud falsum quod eam significationem in hunc locum cadere ratus est. Nam τροχὸς κεραμεικός figuli radius est, non fictilis. (Vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 147): eoque sensu minime est insolens. *Dindorf.* Nimirum κεραμεικός derivatum est a κεραμεύς, non a κέραμος. Loquendi formam propriam fere Atticorum multis exemplis adstruxit Tib. Hemsterhusius ad Lucian. Diall. Mortt. X, 9. p. 370, ubi est λαβὼν πέλεκυν τῶν ναυπηγικῶν. Cf. Matth. Gr. ampl. §. 322. n. 2. et §. 442. 1. p. 826.

ὦ Συρακόσιε] De collocatione Vocativi vid. Matth. §. 312, 3.

ὥςπερ σὺ λέγεις] Haec verba non totam enuntiationem, sed unum vocabulum φροντιστής, quo usus erat Syracusanus VI, 6, spectare facile apparet. — De sequentibus τῷ ὄντι, quae Syracusani dictum respiciunt, cf. ad 4, 8.

σκοπῶ ὅπως ἂν - διάγοιεν] Cyrop. II, 1, 4. βουλευσόμεθα ὅπως ἂν ἀλυπότατα εἴποι. Cf. ibid. I, 2, 6. 4, 13. Apomn. II, 2, 6. Hermann. ad Soph. Aiac. v. 1200. Matth. Gr. ampl. §. 520. n. 2. p. 1003.

3. προςήκει] h. e. πρέπει. Lucian. Prometh. c. 8. T. I. p. 191. σκυθρωπὰ καὶ ἀτερπῆ πράγματα καὶ ἥκιστα συμποσίῳ πρέποντα.

καὶ μὴν τό γε ἐπὶ τοῦ τροχοῦ ἅμα περιδινουμένου γρά-φειν τε καὶ ἀναγιγνώσκειν θαῦμα μὲν ἴσως τί ἐστιν, ἡδο-νὴν δὲ οὐδὲ ταῦτα δύναμαι γνῶναι τίν' ἂν παράσχ… οὐδὲ μὴν τό γε διαστρέφοντας τὰ σώματα καὶ τροχ… μιμουμένους ἥδιον ἢ ἡσυχίαν ἔχοντας τοὺς καλοὺς κ…
4 ὡραίους θεωρεῖν. καὶ γὰρ δὴ οὐδὲ πάνυ τι σπάνιον… γε θαυμασίοις ἐντυχεῖν, εἴ τις τούτου δεῖται, ἀλλ' ἔξ… στιν αὐτίκα μάλα τὰ παρόντα θαυμάζειν, τί ποτε ὁ μ…

---

§. 3. καὶ μὴν τό γε] Sic ex Stephani coniectura primus ἐ-dit Wels. In libris est καὶ μὴν τό, τε, nisi quod h καὶ μ… καὶ τό, τε exhibet. — τίν' ἂν παράσχοι] Primus … Leunclavii coniectura scripsit Wels. Vulgatum τί ἂν π… retinuit Bach., *quomodo afferret* interpretatus.

ἐπὶ τροχοῦ – γράφειν] *rotae* (figlinae) *insistentem, dum rotatur, scribere.* Satis hoc artificiosum, quum circum-volvi in rota per se difficillimum fuisse necesse sit, ut suspic… licet ex Plat. Euthydem. p. 294. E. ὑπ' ἀπιστίας ἠναγκάσθην τ… λευτῶν ἐρέσθαι τὸν Εὐθύδημον εἰ καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπίσταιτο ὁ Διο-νυσόδωρος. Ὁ δὲ, Πάνυ, ἔφη. Οὐ δήπου, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἐς μαχαίρας γε κυβιστᾶν καὶ ἐπὶ τροχοῦ δινεῖσθαι τηλικοῦτος ὤν;

ἡδονὴν δὲ – παράσχοι] Huius verborum structurae ratio ne tirones quidem latebit.

καλοὺς καὶ ὡραίους] Passim haec iunguntur ex abun-dante: nam significatione vix ac ne vix quidem differunt. *Schae-fer.* ad Dionys. Hal. De Compos. Verb. p. 204. Tu posterius vo-cabulum de *aetatis flore* et de *iuvenili* pulchritudine intellige. Vid. ad VIII, 14. cl. IV, 26. VIII, 21. IX, 5. Apomn. I, 3, 13. 14. II, 6, 22.

4. οὐδὲ πάνυ τι] πάνυ τι non legitur nisi praecedente ne-gatione, ut οὐ πάνυ τι sit *non magnopere.* Cf. Apomn. II, 5, 5. Cyr. I, 1, 1. 6, 21. Anab. V, 9, 26. Interdum γέ interseritur, ut Plat. De Rep. I, 8. p. 333. D. οὐκ ἂν οὖν, ὦ φίλε, πάνυ γέ τι σπουδαῖον εἴη ἡ δικαιοσύνη. Sed aliis quoque vocabulis τί a πάνυ seiungitur. Sic Plat. Lysid. p. 204. E. οὐ γὰρ πάνυ, ἔφη, τι αὐτοῦ τοὔνομα λέγουσιν.

αὐτίκα μάλα] Adverbii αὐτίκα vis augetur addito μάλα. Cf. IV, 7. Cyr. III, 2, 8. Ages. V, 5. Plat. Alc. II, 10.

θαυμάζειν τί ποτε] θαυμάζειν saepe ita poni ut interro-gatio annectatur non mirabitur, qui reputaverit ipsum mirari ex quadam ignorantia nasci.

χνος διὰ τὸ λαμπρὰν φλόγα ἔχειν φῶς παρέχει, τὸ χαλκεῖον λαμπρὸν ὂν φῶς μὲν οὐ ποιεῖ, ἐν αὑτῷ δὲ λα ἐμφαινόμενα παρέχεται· καὶ πῶς τὸ μὲν ἔλαιον ρὸν ὂν αὔξει τὴν φλόγα, τὸ δὲ ὕδωρ ὅτι ὑγρόν ἐστι τασβέννυσι τὸ πῦρ. ἀλλὰ γὰρ καὶ ταῦτα μὲν οὐκ εἰς ὐτὸν τῷ οἴνῳ ἐπισπεύδει· εἰ δὲ ὀρχοῖντο πρὸς τὸν αὐ- ν σχήματα ἐν οἷς Χάριτές τε καὶ Ὧραι καὶ Νύμφαι ιάφονται, πολὺ ἂν οἶμαι αὐτούς τε ῥᾷον διάγειν καὶ συμπόσιον πολὺ ἐπιχαριτώτερον εἶναι. ὁ οὖν Συρα-

---

4. ὑγρὸν ὄν] Posterius voc. om. A. — §. 5. αὐτούς τε] Ita Schneider. pro vulg. αὐτούς γε.

λύχνος - χαλκεῖον] λύχνον vocat ellychnium (Docht) ardens et lumen praebens, χαλκεῖον autem nominat aeneum vasculum, cui oleum infusum est quodque in se fistulam habet, cui llychnium immittitur et oleo concepto ac flamma ardet. *Stephanus* Thes. gr. ling. T. IV. p. 885. G., a Bornemanno excitatus. Non recte Weiskius χαλκεῖον de *speculo aeneo* in isto onclavi reposito accipit. Finckhius interpretatur *Lampenblech*.

ἔλαιον - πῦρ] Explicat rem Plutarchus Q. Sympos. VI, 9, 2. δωρ μὲν οὖν καὶ οἶνος καὶ τὰ λοιπά, πολλοῦ μετέχοντα τοῦ θοεροῦ καὶ γεώδους, ἐμπίπτοντα τὴν φλόγα διασπᾷ καὶ τῇ τραύτητι καὶ τῷ βάρει θλίβει καὶ κατασβέννυσι· τὸ δ' ἔλαιον, ὅτι ιάλιστα εἰλικρινῶς ὑγρόν ἐστι, διὰ λεπτότητα μεταβάλλει καὶ ρατούμενον ἐκπυροῦται.

οὐκ εἰς ταὐτὸν τῷ οἴνῳ ἐπισπεύδει] *non eodem tendunt quo vinum* h. e. *non faciunt ad hilaritatem.* Cyr. I, 3, 4. μεῖς δὲ εἰς μὲν τὸ αὐτὸ ἡμῖν σπεύδετε. Schneiderus quum ἐπιπεύδειν notione activa acciperet, haec verba latine sic reddeat: *non eodem impellunt animum quo vinum*, sc. *ad hilaritatem.* Sed valde dubitandum an nunquam Graecus quisquam πισπεύδειν τινὰ εἰς τί dixerit.

5. πολὺ ἂν οἶμαι - διάγειν] πολὺ cum ῥᾷον (vid. ad I, 1.), ἂν cum infinitivo διάγειν iungendum.

ἐπιχαριτώτερον] Positivus ἐπίχαρι, unde hic comparativus pariter ac superlativus ἐπιχαριτώτατον (Oec. VII, 37.) repetendus est, exstat Hier. IX, 4, ubi vid. Frotscher.

καὶ μὴν τό γε ἐπὶ τοῦ τροχοῦ ἅμα περιδινουμένου γράφειν τε καὶ ἀναγιγνώσκειν θαῦμα μὲν ἴσως τί ἐστιν, ἡδονὴν δὲ οὐδὲ ταῦτα δύναμαι γνῶναι τίν' ἂν παράσχοι. οὐδὲ μὴν τό γε διαστρέφοντας τὰ σώματα καὶ τροχοὺς μιμουμένους ἥδιον ἢ ἡσυχίαν ἔχοντας τοὺς καλοὺς καὶ
4 ὡραίους θεωρεῖν. καὶ γὰρ δὴ οὐδὲ πάνυ τι σπάνιον τό γε θαυμασίοις ἐντυχεῖν, εἴ τις τούτου δεῖται, ἀλλ' ἔξεστιν αὐτίκα μάλα τὰ παρόντα θαυμάζειν, τί ποτε ὁ μὲν

---

§. 3. *καὶ μὴν τό γε*] Sic ex Stephani coniectura primus edidit Wels. In libris est καὶ μὴν τό, τε, nisi quod h καὶ μὴν καὶ τό, τε exhibet. — *τίν' ἂν παράσχοι*] Primus e Leunclavii coniectura scripsit Wels. Vulgatum τί ἂν παρ. retinuit Bach., *quomodo afferret* interpretatus.

ἐπὶ τροχοῦ - γράφειν] *rotae* (figlinae) *insistentem, dum rotatur, scribere.* Satis hoc artificiosum, quum circumvolvi in rota per se difficillimum fuisse necesse sit, ut suspicari licet ex Plat. Euthydem. p. 294. E. ὑπ' ἀπιστίας ἠναγκάσθην τελευτῶν ἐρέσθαι τὸν Εὐθύδημον εἰ καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπίσταιτο ὁ Διονυσόδωρος. Ὁ δὲ, Πάνυ, ἔφη. Οὐ δήπου, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἐς μαχαίρας γε κυβιστᾶν καὶ ἐπὶ τροχοῦ δινεῖσθαι τηλικοῦτος ὤν;

ἡδονὴν δὲ - παράσχοι] Huius verborum structurae ratio ne tirones quidem latebit.

καλοὺς καὶ ὡραίους] Passim haec iunguntur ex abundante: nam significatione vix ac ne vix quidem differunt. *Schaefer.* ad Dionys. Hal. De Compos. Verb. p. 204. Tu posterius vocabulum de *aetatis flore* et de *iuvenili* pulchritudine intellige. Vid. ad VIII, 14. cl. IV, 26. VIII, 21. IX, 5. Apomn. I, 3, 13. 14. II, 6, 22.

4. *οὐδὲ πάνυ τι*] πάνυ τι non legitur nisi praecedente negatione; ut οὐ πάνυ τι sit *non magnopere.* Cf. Apomn. II, 5, 5. Cyr. I, 1, 1. 6, 21. Anab. V, 9, 26. Interdum γέ interseritur, ut Plat. De Rep. I, 8. p. 333. D. οὐκ ἂν οὖν, ὦ φίλε, πάνυ γέ τι σπουδαῖον εἴη ἡ δικαιοσύνη. Sed aliis quoque vocabulis τί a πάνυ seiungitur. Sic Plat. Lysid. p. 204. E. οὐ γὰρ πάνυ, ἔφη, τι αὐτοῦ τοὔνομα λέγουσιν.

αὐτίκα μάλα] Adverbii αὐτίκα vis augetur addito μάλα. Cf. IV, 7. Cyr. III, 2, 8. Ages. V, 5. Plat. Alc. II, 10.

θαυμάζειν τί ποτε] θαυμάζειν saepe ita poni ut interrogatio annectatur non mirabitur, qui reputaverit ipsum mirari ex quadam ignorantia nasci.

λύχνος διὰ τὸ λαμπρὰν φλόγα ἔχειν φῶς παρέχει, τὸ
δὲ χαλκεῖον λαμπρὸν ὂν φῶς μὲν οὐ ποιεῖ, ἐν αὐτῷ δὲ
ἄλλα ἐμφαινόμενα παρέχεται· καὶ πῶς τὸ μὲν ἔλαιον
ὑγρὸν ὂν αὔξει τὴν φλόγα, τὸ δὲ ὕδωρ ὅτι ὑγρόν ἐστι
κατασβέννυσι τὸ πῦρ. ἀλλὰ γὰρ καὶ ταῦτα μὲν οὐκ εἰς
ταὐτὸν τῷ οἴνῳ ἐπισπεύδει· εἰ δὲ ὀρχοῖντο πρὸς τὸν αὐ- 5
λὸν σχήματα ἐν οἷς Χάριτές τε καὶ Ὧραι καὶ Νύμφαι
γράφονται, πολὺ ἂν οἶμαι αὐτούς τε ῥᾷον διάγειν καὶ
τὸ συμπόσιον πολὺ ἐπιχαριτώτερον εἶναι. ὁ οὖν Συρα-

---

§. 4. ὑγρὸν ὂν] Posterius voc. om. A. — §. 5. αὐτούς τε] Ita Schneider. pro vulg. αὐτούς γε.

λύχνος - χαλκεῖον] λύχνον vocat ellychnium (Docht) ardens et lumen praebens, χαλκεῖον autem nominat aeneum vasculum, cui oleum infusum est quodque in se fistulam habet, cui ellychnium immittitur et oleo concepto ac flamma ardet. *Stephanus* Thes. gr. ling. T. IV. p. 385. G., a Bornemanno excitatus. Non recte Weiskius χαλκεῖον de *speculo aeneo* in isto conclavi reposito accipit. Finckhius interpretatur *Lampenblech*.

ἔλαιον - πῦρ] Explicat rem Plutarchus Q. Sympos. VI, 9, 2. ὕδωρ μὲν οὖν καὶ οἶνος καὶ τὰ λοιπά, πολλοῦ μετέχοντα τοῦ θολεροῦ καὶ γεώδους, ἐμπίπτοντα τὴν φλόγα διασπᾷ καὶ τῇ τραχύτητι καὶ τῷ βάρει θλίβει καὶ κατασβέννυσι· τὸ δ' ἔλαιον, ὅτι μάλιστα εἰλικρινῶς ὑγρόν ἐστι, διὰ λεπτότητα μεταβάλλει καὶ κρατούμενον ἐκπυροῦται.

οὐκ εἰς ταὐτὸν τῷ οἴνῳ ἐπισπεύδει] *non eodem tendunt quo vinum* h. e. *non faciunt ad hilaritatem*. Cyr. I, 3, 4. ὑμεῖς δὲ εἰς μὲν τὸ αὐτὸ ἡμῖν σπεύδετε. Schneiderus quum ἐπισπεύδειν notione activa acciperet, haec verba latine sic reddebat: *non eodem impellunt animum quo vinum*, sc. *ad hilaritatem*. Sed valde dubitandum an nunquam Graecus quisquam ἐπισπεύδειν τινὰ εἴς τι dixerit.

5. πολὺ ἂν οἶμαι - διάγειν] πολὺ cum ῥᾷον (vid. ad I, 4.), ἂν cum infinitivo διάγειν iungendum.

ἐπιχαριτώτερον] Positivus ἐπίχαρι, unde hic comparativus pariter ac superlativus ἐπιχαριτώτατον (Oec. VII, 37.) repetendus est, exstat Hier. IX, 4, ubi vid. Frotscher.

οἶδα πολλοὺς μὲν ἐραστὰς κτησάμενον, ἔστι δὲ ὧν καὶ αὐτὸν ἐπιθυμήσαντα· Κριτόβουλός γε μὴν ἔτι καὶ νῦν
3 ἐρώμενος ὢν ἤδη ἄλλων ἐπιθυμεῖ. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Νικήρατος, ὡς ἐγὼ ἀκούω, ἐρῶν τῆς γυναικὸς ἀντερᾶται. Ἑρμογένη γε μὴν τίς ἡμῶν οὐκ οἶδεν ὡς, ὅ,τι πότ' ἐστὶν ἡ καλοκἀγαθία, τῷ ταύτης ἔρωτι κατατήκεται; οὐχ ὁρᾶτε ὡς σπουδαῖαι μὲν αὐτοῦ αἱ ὀφρύες, ἀτρεμὲς δὲ τὸ ὄμμα, μέτριοι δὲ οἱ λόγοι, πραεῖα δὲ ἡ φωνή, ἱλαρὸν δὲ τὸ ἦθος, τοῖς δὲ σεμνοτάτοις θεοῖς φίλοις χρώμενος οὐδὲν ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ὑπερορᾷ; σὺ δὲ

---

§. 2. Κριτόβουλός γε μὴν ἔτι καὶ νῦν ἐρώμενος ὢν] Sic c h b. Κρ. καὶ νῦν ἐρ. ὢν A. Κρ. γε μὴν καὶ ἐρ. ὢν B. st. 2. ω. Κρ. γε μὴν ἔτι μὴν κ. ἐρ. ὢν i a st. 1. l. — §. 3. πραεῖα] Vulgatum πρᾳεῖα correxit Dindorf. Vid. Buttm. Gr. max. I. p. 261. — οὐδὲν ἡμᾶς] i c b οὐδὲ ἡμᾶς.

Sympos. c. V. Lucianus Vitar. Auctione c. XV. Socratem haec facit loquentem: Παιδεραστής εἰμι καὶ σοφὸς τὰ ἐρωτικά — Τίς δ' ἂν ἐπιτηδειότερος ἐμοῦ γένοιτο συνεῖναι καλῷ; καὶ γὰρ οὐ τῶν σωμάτων ἐραστής εἰμι, τὴν ψυχὴν δὲ ἡγοῦμαι καλήν. Cf. infra §. 12 sqq.

ἔστι δὲ ὧν] ἐνίων δέ. Vid. Matth. §. 482. et Buttm. §. 137.

ἐρώμενος ὢν] Respiciunt haec ad praegressa verba ἐραστὰς κτησάμενον. Hoc autem dicit Socrates: *Charmidem scio multos* (olim) *habuisse amatores atque ipsum quoque nonnullorum amore flagrasse; Critobulus vero ob teneram aetatem* (cf. IV, 23.) *etiamnunc amatus* (a Clinia) *iam aliorum tenetur desiderio.* Participium ἐρώμενος voci ἐραστής oppositum substantivi loco est. Cf. ad §. 13. Itaque non erat quod Schneidero ὢν post ἐρώμενος displiceret.

3. Ἑρμογένη – τίς ἡμ. οὐκ οἶδεν ὡς – κατ.] De hac subiecti attractione v. ad IV, 35. Latini quoque interdum sic loquuntur, velut Terent. V, 8, 5. *scin' me in quibus sim gaudiis?* Respicit autem Socrates ad IV, 49.

ἀτρεμὲς – ὄμμα] De amoris signis cf. I, 10.

τοὺς ἀνθρ. ὑπερορᾷ] ὑπερορᾶν τοῦ ἐραστοῦ legitur §. 22. Cf. Matth. §. 378. n. 2.

μόνος, ὦ Ἀντίσθενες, οὐδενὸς ἐρᾷς; Ναὶ μὰ τοὺς 4
θεούς, εἶπεν ἐκεῖνος, καὶ σφόδρα γε σοῦ. καὶ ὁ Σωκράτης ἐπισκώψας ὡς δὴ θρυπτόμενος εἶπε, Μή νῦν μοι ἐν τῷ παρόντι ὄχλον πάρεχε. ὡς σὺ γὰρ ὁρᾷς, ἄλλα πράττω. καὶ ὁ Ἀντισθένης ἔλεξεν, Ὡς σαφῶς 5
μέντοι σύ, μαστροπὲ σαυτοῦ, ἀεὶ τοιαῦτα ποιεῖς·

---

§. 4. ὡς σὺ γὰρ ὁρᾷς] σύ om. A B i c b. Vid. annot.

---

4. εἶπεν ἐκεῖνος] Cf. ad III, 8. et de sequentibus καὶ σφόδρα γε ad II, 6.

ὡς δὴ θρυπτόμενος] *quasi vero delicias faciens ac fastidiens* (als thäte er spröde). Eurip. Ion. 1202. ὡς τῷ νέῳ δὴ δεσπότῃ χάριν φέρων. Cf. Eur. Helen. 1398. Iph. Taur. 1338. Hecub. 1152. Interdum, praesertim apud posterioris aetatis scriptores, ὡς δή cum verbo finito iunctum reperitur. Vid. Iacobs. ad Philostrat. Imagg. II, 4. p. 58. De usu verbi θρύπτεσθαι cf. Plat. Phaedr. p. 228. B. ἐθρύπτετο ὡς δὴ οὐκ ἐπιθυμῶν λέγειν. Xenoph. Ep. Socr. XV. extr. θρυπτόμενος γὰρ πρὸς τοὺς καλούς κ. τ. λ. Aelian. V. H. III, 12. οὐκ εἰσὶ θρυπτικοὶ πρὸς τοὺς ἐραστὰς οἱ Λακεδαιμονίων καλοὶ οὐδὲ ἀλαζόνες. Themist. Orat. II. p. 28. B. οὔκουν ἔστι μοι θρύπτεσθαι καὶ ἀκκίζεσθαι, quod posterius verbum Ruhnk. ad Timaeum p. 18. interpretatur *ficto et astuto mimo recusantis specie flagrantissime cupere.* Adde Alciphron. Ep. 36. p. 162. Lucian. Diall. Meretr. XII. init. Gall. c. XIV. sub fin. Conviv. c. IV.

νῦν — ἐν τῷ παρόντι] Male Dindorf. νύν μοι. Eadem dictio reperitur Cyr. II, 4, 12. III, 1, 29. V, 4, 30. Plane diversa est altera illa ἐν τῷ νῦν παρόντι apud Platonem frequenti. Vid. Heindorf. ad Cratyl. p. 400. C.

5. ὡς σὺ γὰρ ὁρᾷς] Pronomen personale a Dindorfio eiectum se tuebitur similibus locis Anab. II, 1, 12. νῦν, ὡς σὺ ὁρᾷς, ἡμῖν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἀγαθόν. ibid. §. 16. τοσοῦτοι ὄντες ὅσους σὺ ὁρᾷς.

μαστροπὲ σαυτοῦ] *leno tui ipsius* h. e. qui calles artem desiderium et cupiditatem tui augendi lactando amantem et spe ductando. De hac arte vid. Memor. Socr. III, 11, 14. *Zeun.* „*qui in tui ipsius amorem alios illicere soles.*" *Weisk.* De Genitivo cf. Lucian. Conviv. c. XXXII. μαστροπὸς ἐγὼ τῆς ἐμαυτοῦ γυναικός. Idem Amor. XVI. τόλμα τῆς ἐπιθυμίας μαστροπός.

τοτὲ μὲν τὸ δαιμόνιον προφασιζόμενος οὐ διαλέγῃ μοι,
6 τοτὲ δ' ἄλλου του ἐφιέμενος. καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, Πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Ἀντίσθενες, μόνον μὴ συγκόψῃς με· τὴν δ' ἄλλην χαλεπότητα ἐγώ σου καὶ φέρω καὶ οἴσω φιλικῶς. ἀλλὰ γάρ, ἔφη, τὸν μὲν σὸν ἔρωτα κρύπτωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἐστὶν οὐ ψυχῆς, ἀλλ' εὐμορφίας τῆς ἐμῆς.
7 ὅτι γε μὴν σύ, ὦ Καλλία, ἐρᾷς Αὐτολύκου πᾶσα μὲν ἡ πόλις οἶδε, πολλοὺς δ' οἶμαι καὶ τῶν ξένων. τούτου δ' αἴτιον τὸ πατέρων τε ὀνομαστῶν ἀμφοτέρους ὑμᾶς εἶ-
8 ναι καὶ αὐτοὺς ἐπιφανεῖς. ἀεὶ μὲν οὖν ἔγωγε ἠγάμην

τοτὲ μὲν - τοτὲ δέ] hic *male legi* annotavit Reizius ad Viger. p. 445. videturque ποτὲ - ποτέ voluisse. Tum et alii loci multi corrigendi erunt. *Dindorf.* Cf. Apomn. III, 10, 15. IV, 2, 21. cl. I, 2, 20. Ceterum ne desidera γάρ in hac enuntiatione: solent enim eae sententiae quae explicationis causa subiiciuntur, ἀσυνδέτως inferri. Exempla ubivis obvia. Cf. Cyr. I, 4, 11, ubi deteriores duntaxat libri γάρ addunt. Ibid. VIII, 1, 8. Plat. Sympos. p. 173. D. p. 218. C. Gorg. p. 450. A. p. 479. B. Apolog. p. 22. A. p. 25. A.

τὸ δαιμόνιον] Cf. ad Apomn. I, 1, 2.

ἄλλου του ἐφιέμενος] *alii rei intentus.* Spectant haec ad Socratis verba ἄλλα πράττω.

6. μὴ συγκόψῃς με] *ne me obtundas, conficias, exanimes. Weisk.* Non iniuria, opinor, Bornemannus suspicatur verbum συγκόπτειν, quod Lexicographi vetusti interpretantur *pugnis aut verberibus concidere*, e lenocinio notionem adsumpsisse, quae hodiernos lectores lateat.

7. πολλοὺς δ' οἶμαι καὶ τῶν ξένων] int. εἰδέναι. Plat. Apol. p. 25. E. ταῦτα ἐγώ σοι οὐ πείθομαι, οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα. Cf. Sympos. p. 176. A. Heindorf. ad Protag. p. 314. B. Stallb. ad Eutyphr. p. 3. E. Krueger. ad Dionys. Historiogrr. p. 117. Interdum post οἶμαι δὲ καί infertur Nominativus, velut Anab. II, 1, 16. ἐγώ σε ἄσμενος ἑώρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες. Cf. Bornem. ad Cyr. VI, 1, 40.

αἴτιον] dicitur omnino de *causa aliquid efficiente.* Cf. Cyr. I, 5, 12. Herodot. II, 20. 26.

8. ἀεὶ μὲν οὖν ἔγ. ἠγ.] Eadem orationis conformatio est apud Platonem Protag. p. 335. D. ὦ παῖ Ἱππονίκου, ἀεὶ μὲν ἔγωγέ σου τὴν φιλοσοφίαν ἄγαμαι, ἀτὰρ καὶ νῦν ἐπαινῶ καὶ φιλῶ, *Semper tuum sapientiae amorem soleo admirari; quin*

τὴν σὴν φύσιν, νῦν δὲ καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ ὁρῶ σε ἐρῶντα οὐχ ἁβρότητι χλιδαινομένου οὐδὲ μαλακίᾳ θρυπτομένου, ἀλλὰ πᾶσιν ἐπιδεικνυμένου ῥώμην τε καὶ καρτερίαν καὶ ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην. τὸ δὲ τοιούτων ἐπιθυμεῖν τεκμήριόν ἐστι τῆς τοῦ ἐραστοῦ φύσεως. εἰ μὲν οὖν μία ἐστὶν Ἀφροδίτη ἢ διτταί, Οὐρανία τε 9

---

§. 8. *τεκμήριόν ἐστι τῆς τοῦ ἐραστοῦ φύσεως*] In hanc vulgatae *τ. ἐστ. καὶ τῆς τοῦ ἐρωμένου φύσεως* correctionem ante Weiskium incidit Moschius. *καί*, quod compa-

---

etiam nunc laudo et amo, interprete Stallbaumio. Cf. Heusdius in Specim. Critic. p. 70. Laudari Calliam, ut moneatur qualis esse debeat, intelligere licet e sectione 12.

χλιδαινομένου] Substantivum est *χλιδή*, derivatum a *χλίω*, quod primum significat, *calore solvo*, *mollio*, deinde *deliciis frango*. Vid. Timaei gloss. Plat. p. 276. ibique Ruhnken.

9. *μία Ἀφροδίτη*] Plato Symp. p. 180. D. *πάντες γὰρ ἴσμεν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνευ Ἔρωτος Ἀφροδίτη· μιᾶς μὲν οὖν οὔσης, εἷς ἂν ἦν Ἔρως· ἐπεὶ δὲ δὴ δύο ἐστόν, δύο ἀνάγκη καὶ Ἔρωτε εἶναι. πῶς δ' οὐ δύο τὼ θεά; ἡ μέν γέ που πρεσβυτέρα καὶ ἀμήτωρ, Οὐρανοῦ θυγάτηρ, ἣν δὴ καὶ Οὐρανίαν ἐπονομάζομεν· ἡ δὲ νεωτέρα Διὸς καὶ Διώνης, ἣν δὴ Πάνδημον καλοῦμεν*, ubi vid. Interpretes. Veneris coelestis *ἄγαλμα ἐν τοῖς Κήποις* describens Pausanias I, 19, 2. *ταύτης γάρ*, inquit, *σχῆμα μὲν τετράγωνον κατὰ ταυτὰ καὶ τοῖς Ἑρμαῖς, τὸ δὲ ἐπίγραμμα σημαίνει τὴν οὐρανίαν Ἀφροδίτην τῶν καλουμένων Μοιρῶν εἶναι πρεσβυτάτην*. Veneris popularis s. vulgivagae cultum primus instituisse traditur Theseus. De templo quod Athenis habuit v. Athen. XIII, 25. p. 569. D. Praecipue autem Corinthi colebatur, ubi *τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, ἃς ἀνετίθεσαν τῇ θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες*, teste Strabone VIII, 6. p. 261. A. Thebanis tres Veneres cultas fuisse cognoscere licet ex Pausan. IX, 16, 2, ubi inter alia haec leguntur: *ἔθετο δὲ τῇ Ἀφροδίτῃ τὰς ἐπωνυμίας ἡ Ἁρμονία· τὴν μὲν Οὐρανίαν ἐπὶ ἔρωτι καθαρῷ καὶ ἀπηλλαγμένῳ πόθου σωμάτων, Πάνδημον δὲ ἐπὶ ταῖς μίξεσι, τρίτην δὲ Ἀποστροφίαν, ἵνα ἐπιθυμίας τε ἀνόμου καὶ ἔργων ἀνοσίων ἀποστρέφῃ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων*. Idem Pausanias VIII, 33, 1. Megalopoli quoque tria Veneris simulacra se vidisse refert. Quattuor Veneres enumerat Cicero De Nat. D. III, 23.

διτταί] Lucian. Demosth. Encom. c 13. *διττὰς ἐπ' ἀνθρώποις ἐρώτων ἀγωγάς, τὴν μὲν θαλαττίου τινὸς ἔρωτος πα-*

καὶ Πάνδημος, οὐκ οἶδα· καὶ γὰρ Ζεὺς ὁ αὐτὸς δοκῶν εἶναι πολλὰς ἐπωνυμίας ἔχει· ὅτι γε μέντοι χωρὶς ἑκατέρᾳ βωμοί τε εἰσὶ καὶ ναοὶ καὶ θυσίαι τῇ μὲν Πανδήμῳ ῥᾳδιουργότεραι, τῇ δὲ Οὐρανίᾳ ἁγνότεραι, οἶδα. εἰκάσαις δ' ἂν καὶ τοὺς ἔρωτας τὴν μὲν Πάνδημον τῶν σωμάτων ἐπιπέμπειν, τὴν δ' Οὐρανίαν τῆς ψυχῆς τε

ret in A B D E. et Mgg. st. 1. 2. l., revocavit Dindorf. Voigtl. p. 12. verba καὶ τοῦ ἐρωμένου e margine in ordinem irrepsisse suspicatur. — §. 9. βωμοί τε καὶ ναοί εἰσι] Dind. cum A B. Mihi ordo vulg. exquisitior videtur.

ῥᾳφορόν τε καὶ ἀγρίαν καὶ κυμαίνουσαν ἐν ψυχῇ, Ἀφροδίτης πανδήμου κλύδωνα, φλεγμαινούσαις νέων ὁρμαῖς αὐτόχρημα θαλάττιον, τὴν δ' οὐρανίου, χρυσῆς τινος σειρᾶς ἕλξιν, οὐ πυρὶ καὶ τόξοις ἐντιθεῖσαν δυςαλθεῖς νόσους τραυμάτων, ἀλλ' ἐπὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ κάλλους ἄχραντόν τε καὶ καθαρὰν ἰδέαν ἐξορμῶσαν μανίᾳ σώφρονι τῶν ψυχῶν, „ὅσαι Ζηνὸς ἐγγὺς καὶ θεῶν ἀγχίσποροι", φησὶν ὁ τραγικός.

Ζεὺς ὁ αὐτὸς δοκῶν εἶναι] Ioves quoque plures in priscis Graecorum litteris inveniri auctor est Cic. de Nat. D. III, 16.

ῥᾳδιουργότεραι] Lucian. Diall. Meretr. VII, init. θῦσαι μὲν τῇ Πανδήμῳ δεήσει λευκὴν μηκάδα, τῇ Οὐρανίᾳ δὲ τῇ ἐν Κήποις δάμαλιν, ubi Schol.: αἶγα δὲ Πανδήμῳ διὰ τὸ τοῦ ζώου συνεταστικόν τε καὶ παρὰ τὰ ἀφροδίσια ἀκρατές. δάμαλιν δὲ τῇ Οὐρανίᾳ διὰ τὸ σωφρονέστερον καὶ ὅτι ὑπὸ ζυγὸν ἄγεται τὸ ζῶον καὶ οὐκ ἄφετον, ὅπερ τὴν νόμιμον τοῦ γάμου ὑπαινίττεται συζυγίαν. De signo Veneris vulgivagae capro insidentis exponit Pausan. VI, 25, 2. Veneri coelesti Athenienses θυσίας νηφαλίους fecisse docet Scholiasta ad Sophocl. Oed. Col. v. 101, quem excitavit Zeunius. Cf. Suidas in v. νηφάλια.

10. ἔρωτας - τῶν σωμάτων] Plat. Symp. p. 181. A. B. ὁ Ἔρως οὐ πᾶς ἐστι καλὸς οὐδὲ ἄξιος ἐγκωμιάζεσθαι, ἀλλ' ὁ καλῶς προτρέπων ἐρᾶν. ὁ μὲν οὖν τῆς πανδήμου Ἀφροδίτης ὡς ἀληθῶς πάνδημός ἐστι καὶ ἐξεργάζεται ὅ, τι ἂν τύχῃ. καὶ οὗτός ἐστιν ὃν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων ἐρῶσιν. ἐρῶσι δὲ οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν οὐχ ἧττον γυναικῶν ἢ παίδων, ἔπειτα ὧν καὶ ἐρῶσι, τῶν σωμάτων μᾶλλον ἢ τῶν ψυχῶν, ἔπειτα ὡς ἂν δύνωνται ἀνοητοτάτως, πρὸς τὸ διαπράξασθαι μόνον βλέποντες, ἀμελοῦντες δὲ τοῦ καλῶς ἢ μή. Cf. Valcken. Diatr. p. 241 sq.

καὶ τῆς φιλίας καὶ τῶν καλῶν ἔργων. ὑφ' οὗ δὴ καὶ σύ, ὦ Καλλία, κατέχεσθαι μοι δοκεῖς ἔρωτος. τεκμαίρομαι 11 δὲ τῇ τοῦ ἐρωμένου καλοκἀγαθίᾳ καὶ ὅτι σε ὁρῶ τὸν πατέρα αὐτοῦ παραλαμβάνοντα εἰς τὰς πρὸς τοῦτον συνουσίας. οὐδὲν γὰρ τούτων ἐστὶν ἀπόκρυφον πατρὸς τῷ καλῷ τε κἀγαθῷ ἐραστῇ. καὶ ὁ Ἑρμογένης εἶπε, 12 Νὴ τὴν Ἥραν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἄλλα τέ σου πολλὰ ἄγαμαι καὶ ὅτι νῦν ἅμα χαριζόμενος Καλλίᾳ καὶ παιδεύεις αὐτον οἷόνπερ χρὴ εἶναι. Νὴ Δί', ἔφη, ὅπως δὲ καὶ ἔτι μᾶλλον εὐφραίνηται, βούλομαι αὐτῷ μαρτυρῆσαι ὡς καὶ πολὺ κρείττων ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἢ ὁ τοῦ

ὑφ' οὗ δὴ καί] Apomn. I, 1, 2. ὅθεν δὴ καί. ibid. I, 2, 31. ἐξ ὧν δὴ καί. II, 1, 21. ὅπερ δὴ καί. — De voc. κατέχεσθαι vid. ad 1, 10.

11. τεκμαίρομαι - ὅτι] De mutata verbi τεκμαίρεσθαι structura vid. Krueger. ad Dionys. Hal. De Thucyd. Iudic. p. 116. Animadvertant praeterea tirones τεκμαίρεσθαι persaepe usurpari sine accusativo τοῦτο. Cyrop. VII, 5, 62. ἐτεκμαίρετο δὲ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ζώων, ὅτι κ. τ. λ. Plato Phaedo. p. 108. A. ἀπὸ τῶν ὁσίων τε καὶ νομίμων τῶν ἐνθάδε τεκμαιρόμενος λέγω. ubi vid. Heindorf. Cf. Stallb. ad Criton. p. 44. A. et de Rep. p. 368. B.

οὐδὲν γὰρ τούτων - ἐραστῇ] *nihil enim horum honestus amator vult clam patre fieri.* Zeun.

12. ἄλλα τέ σου πολλὰ ἄγαμαι] Matth. §. 317. Ne deinceps cum Schneidero exspectes καὶ τοῦτο μάλιστα ὅτι νῦν, cf. supra IV; 45. Habes tamen καὶ δὴ καὶ μάλιστα apud Platon. Ion. p. 530. B. ἀναγκαῖον — ἔν τε ἄλλοις ποιηταῖς διατρίβειν πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς, καὶ δὴ καὶ μάλιστα ἐν Ὁμήρῳ. Quanquam non negandum post καὶ δὴ καί raro inferri μάλιστα.

ἅμα χαριζόμενος - καὶ π.] De ἅμα c. participio vid. Buttm. §. 137. et Matth. §. 557. n. 3. Subiunctae particulae καί exemplum desideranti suppeditabit locus in Hist. Gr. IV, 3, 14. ἅμα δὲ ταῦτα λέγων καὶ ἐβουθύτει. Ceterum minus honestum fuisse Calliae amorem, ut Hermogenis verba declarant, ita ex Socratis ironia intelligitur, cuius simile est exemplum Apomn. III, 5, 24, ubi vide quae annotavimus.

μαρτυρῆσαι] Laudant urbanitatem Socratis, qui non dixerit διδάσκειν, ne cum Hermogene dubitare videretur de Calliae honestate.

κρείττων - ὁ τῆς ψυχῆς - ἔρως] Cf. Eurip. Fragm. apud Matth. T. IX. p. 157. init.

13 σώματος ἔρως. ὅτι μὲν γὰρ δὴ ἄνευ φιλίας συνουσία οὐδεμία ἀξιόλογος πάντες ἐπιστάμεθα. φιλεῖν γε μὴν τῶν μὲν τὸ ἦθος ἀγαμένων ἀνάγκη ἰδία καὶ ἐθελουσία καλεῖται· τῶν δὲ τοῦ σώματος ἐπιθυμούντων πολλοὶ μὲν τοὺς τρόπους μέμφονται καὶ μισοῦσι τῶν ἐρωμέ-
14 νων· ἢν δὲ καὶ ἀμφότερα στέρξωσι, τὰ μὲν τῆς ὥρας ἄνθος ταχὺ δήπου παρακμάζει, ἀπολείποντος δὲ τού-

---

§. 13. τῶν ἐρωμένων] A. supra lineam. Vulg. τὸν ἐρώμενον. — §. 14. ἀμφότερα] Ante Langium legebatur ἀμφότεροι. Heusdius Spec. crit. in Plat. p. 114. coniecit ἀμφότερον, quod minus probatur Iacobsio Additam. ad Athen. p. 349.

---

13. φιλεῖν γε μὴν – καλεῖται] *Lieben aber heifst in Ansehung derer, welche den Charakter* (des Geliebten) *hochschätzen, ein eigner und freiwilliger Zwang.* Ex hac interpretatione facile apparebit quomodo Genitivum τῶν — ἀγαμένων accipiendum putem, quem quidem Interpretes non recte aut ad φιλεῖν aut ad ἀνάγκη rettulerunt. Illud enim rationes vetant grammaticae, hoc oppositio membrorum τῶν μὲν .... ἀγαμένων — τῶν δὲ ... ἐπιθυμούντων. Accedit quod Socrates hoc loco non id agit ut definiat quid sit φιλεῖν. Voce ἀνάγκη designari *vim quam affectus animi afferat et talem quidem cui sponte et libenter obsequaris* docuit Matth. ad Eurip. Hec. v. 829. Simili modo Cyr. VII, 5, 60. dicitur φύσει ἠναγκάσθαι φιλεῖν.

τοὺς τρόπους μέμφονται] Vid. Matth. §. 384. n. 1. cll. Apomn. IV, 4, 14. Oec. XI, 23. 24.

τῶν ἐρωμένων] Hanc scripturam vulgatae τὸν ἐρώμενον anteponendam duxi cum aliis causis tum propter sequentia ἢν δὲ καὶ ἀμφότερα στέρξωσι, in quibus ἀμφότερα respicit ad τοῦ σώματος et τοὺς τρόπους. Sermonis autem tenorem ut Genitivus a nomine suo dirimeretur tantum non postulavisse bene intellexit Bornemann. Similis Genitivi collocatio est apud Ciceronem De Off. I, 13, 41. *est autem infima conditio et fortuna servorum.*

14. τὸ - τῆς ὥρας ἄνθος] Philostrat. iun. Imagg. c. 12. p. 133, 31. τὸ γὰρ περὶ τῇ ψυχῇ δέος καὶ ὁ ἐπὶ τοῖς ὁρμωμένοις ἀγὼν ἀπομαραίνει μὲν τὸ τῆς ὥρας ἄνθος. Plat. Alc. I. p. 131. C. ἐπεὶ δὴ λήγει ἀνθοῦν sc. τὸ σῶμα. Sympos. p. 183. E. πονηρὸς δ' ἐστιν ἐκεῖνος ὁ ἐραστὴς ὁ πάνδημος, ὁ τοῦ σώματος μᾶλλον ἢ τῆς ψυχῆς ἐρῶν. καὶ γὰρ οὐδὲ μόνιμός ἐστιν, ἅτε οὐδὲ μονίμου ἐρῶν πράγματος. ἅμα γὰρ τῷ τοῦ σώματος

του ἀνάγκη καὶ τὴν φιλίαν συναπομαραίνεσθαι· ἡ δὲ ψυχὴ ὅσονπερ ἂν χρόνον ἴῃ ἐπὶ τὸ φρονιμώτερον καὶ ἀξιεραστοτέρα γίγνεται. καὶ μὴν ἐν μὲν τῇ τῆς μορφῆς χρήσει ἔνεστί τις καὶ κόρος, ὥστε ἅπερ καὶ πρὸς τὰ σιτία διὰ πλησμονήν, ταῦτα ἀνάγκη καὶ πρὸς τὰ παιδικὰ πάσχειν· ἡ δὲ τῆς ψυχῆς φιλία διὰ τὸ ἁγνὴ εἶναι καὶ ἀκορεστοτέρα ἐστίν, οὐ μέντοι, ὥς γ' ἄν τις οἰηθείη,

---

ὅσονπερ ἂν χρόνον] Quae in recentioribus nonnullis Edd. leguntur ὅσον περ χρόνον, ea omni librorum fide carent. Sequens ἴῃ debetur Stephani coniecturae. Libri ᾖ. Vid. not. — §. 15. ταῦτα ἀνάγκη] praeter necessitatem Bornem. e coniectura Heindorfii ad Plat. Sophist. p. 273.

ἄνθει λήγοντι οὔπερ ἤρα οἴχεται ἀποπτάμενος, πολλοὺς λόγους καὶ ὑποσχέσεις καταισχύνας. Iuncus De Senect. apud Stob. Vol. III. p. 423. ed. Ox. τὸ — τοῦ σώματος ἄνθος λήγει ἅμα τῷ χρόνῳ. — Quid intersit inter ὥρα et κάλλος apparet ex iis quae ad VII, 3. annotavimus. Cf. infra §. 21. et quos locos attulit Creuzer. ad Plotin. De Pulcr. p. 232 sq.

ἴῃ ἐπὶ τ. φρ.] Plat. Alc. I. l. ὁ δέ γε τῆς ψυχῆς ἐρῶν οὐκ ἄπεισιν, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ βέλτιον ἴῃ. Xenoph. Oec. XX, 23. πᾶν κτῆμα καὶ θρέμμα τὸ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἰόν. Cf. Valcken. ad Herodot. VII, 13. et quos de dictione ἰέναι ἐπί τι affert Stallb. ad Plat. Gorg. p. 514. C.

15. ἐν μ. τῇ - χρήσει ἔνεστι] De Venat. V, 18. τὸ γὰρ φανὸν τὸ ἐν αὐτοῖς ἐνὸν ἀντιλάμπει. *ibid.* XII, 19. οἱ δὲ πόνοι οἱ ἐν αὐτῇ ἐνόντες φανεροί. Cf. Oec. XVII, 7. Apomn. II, 6, 31. Eadem abundantia Latini *inesse in aliqua re*. Vid. Bardili ad Nepot. Alcib. I, 4. Saepe vero praepositio ante nomen omittitur. Cf. Reisig. Coni. in Aristoph. p. 249. et quae nos annotavimus ad Apomn. II, 9, 2. — De sententia cf. Hom. Il. XIII, 636. πάντων μὲν κόρος ἐστί, καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος μολπῆς τε γλυκερῆς καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο. Pindar. Nem. VII, 78. κόρον δ' ἔχει καὶ μέλι καὶ τὰ τέρπν' ἄνθε' ἀφροδίσια. Dionys. De Compos. p. 258. κόρον ἔχει τὰ καλὰ πάντα καὶ τὰ ἡδέα. Adde Interprett. ad Aristoph. Plut. v. 189. — Ad πάσχειν int. τινά.

καὶ ἀκορεστοτέρα] Eadem orationis conformatione V, 7. διὰ δὲ τὸ — ἔχειν —, οὐκ οἴει καὶ μαλακώτερόν μου ἔχειν τὸ φίλημα; Comparativi forma affertur in Bachmann. Anecd. Gr. I. p. 59. (Bekk. p. 369).

διὰ τοῦτο καὶ ἀνεπαφροδιτοτέρα, ἀλλὰ σαφῶς καὶ ἀποτελεῖται ἡ εὐχὴ ἐν ᾗ αἰτούμεθα τὴν θεὸν ἐπαφρόδιτα
16 καὶ ἔπη καὶ ἔργα διδόναι. ὡς μὲν γὰρ ἄγαταί τε καὶ φιλεῖ τὸν ἐρώμενον θάλλουσα μορφῇ τε ἐλευθερίᾳ καὶ ἤθει αἰδήμονί τε καὶ γενναίῳ ψυχὴ εὐθὺς ἐν τοῖς ἥλιξιν ἡγεμονική τε ἅμα καὶ φιλόφρων οὖσα οὐδὲν ἐπιδεῖται λόγου· ὅτι δὲ εἰκὸς καὶ ὑπὸ τῶν παιδικῶν τὸν τοιοῦτον
17 ἐραστὴν ἀντιφιλεῖσθαι, καὶ τοῦτο διδάξω. πρῶτον μὲν γὰρ τίς μισεῖν δύναιτ' ἂν ὑφ' οὗ εἰδείη καλός τε καὶ ἀγαθὸς νομιζόμενος; ἔπειτα δὲ ὁρῴη αὐτὸν τὰ τοῦ παι-

---

ἀνεπαφροδιτοτέρα] Schaefer. ἐπαφροδιτοτέρα i a b et ω supra scripto A. Peius etiam B c b st. l. ἐπαφροδιτωτέρα, quasi ι non producatur in hac voce. — καὶ ἀποτελεῖται σαφῶς] E. — §. 16. γενναίῳ ψυχή] Leuncl. Libri γενναίᾳ ψυχῇ. — τῶν τοιούτων] A B. st. l.

ἡ εὐχὴ ἐν ᾗ κ. τ. λ.] Fortasse in sacris Veneris preces huius formulae audiebantur, ut ἐπαφρόδιτα ἔπη καὶ ἔργα deam poscerent, sicut Romae in *Vinalibus* Veneris sacris Ovidius significat a puellis esse factum Fast. IV, 868. *Poscite blanditias dignaque verba ioco. Weisk.*

16. φιλεῖ] non est *amat*, sed *diligit*. Cf. §. 13.

θάλλουσα ψυχή] Copiosa haec amatoris adumbratio, in qua tantopere haeserunt interpretes, quid aliud est quam circumscriptio hominis καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ? Amatorem quare compluribus verbis laudet, nemini facile obscurum erit, qui perpenderit, nihil fere per totum convivium a Socrate proferri, quod non ad personas, quibuscum loquitur, egregie accommodatum sit. Quemadmodum §. 8. Autolyci ingenuum animum, ita hic amatorem laudibus cumulat, ἵνα ἅμα χαριζόμενος Καλλίᾳ καὶ παιδεύῃ αὐτὸν οἷόνπερ χρὴ εἶναι, uti catus perspexit Hermogenes §. 12. Ceterum pulchritudine non caruisse Calliam, testantur verba §. 40. καὶ σῶμα ἀξιοπρεπέστατον μὲν ἰδεῖν τῆς πόλεως ἔχεις. *Bornem.* De feminina adiectivi ἐλευθέριος terminatione idem comparavit Plutarch. Symp. p. 706. B. ἡδοναὶ αἱ ἐλευθερίαι et Diodor. Sic. Fragm. XXVII. ἐν ἐλευθερίᾳ φυλακῇ. Cf. Matth. Gr. uber. §. 117. n. — εὐθὺς ἐν τοῖς ἥλιξιν perinde dictum est atque εὐθὺς ἐκ παιδὸς Ages. X, 4. al.

17. αὐτόν] Solent sic Graeci repente mutata orationis forma ex relativa enuntiatione ad liberam transire. Vid. Buttm. §. 138.

δὸς καλὰ μᾶλλον ἢ τὰ ἑαυτοῦ ἡδέα σπουδάζοντα; πρὸς δὲ τούτοις πιστεύοι μήτ' ἂν παρά τι ποιήσῃ μήτ' ἂν καμὼν ἀμορφότερος γένηται, μειωθῆναι ἂν τὴν φιλίαν; οἷς γε μὴν κοινὸν τὸ φιλεῖσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη τού- 18

---

§. 17. πιστεύοι] st. 2. et A. supra lineam. Reliqui πιστεύῃ.

II, 4. Matth. §. 469. Hermann. ad Viger. p. 708. cll. Homer. Il. I, 78. Xenoph. Cyr. III, 1, 38. VII, 2, 27. VIII, 1, 46. Hist. Gr. VII, 4, 32. Anab. I, 1, 2.

ἂν παρά τι ποιήσῃ] *Sunt, qui putent hic legendum* παραποιήσῃ τι scribit Henricus Stephanus, inter quos ipsum puto fuisse. Interpretum quidam tmesin statuentes, *παραποιεῖν* pro *κακῶς πράττειν* dictum putant. Quae etiamsi fieri possent, tametsi neutrum potest, nihilominus alienum quid diceretur. *παρηβάσῃ* aut *παρακμάσῃ* sensum postulare animadvertit Wyttenbachius ad Plutarch. p. 243: quorum alterum etiam Iacobsio in mentem venit Additam. ad Athen. p. 37. Corporis aliquod vitium memorandum fuisse viderat item Weiskius, secundum quem Schneiderus, explicare conatus quae sunt emendanda potius, non sensit in eam se significationem contorsisse verbum *παραποιεῖν*, qua idem dicat quod sequens *ἂν καμὼν ἀμορφότερος γένηται*. *Dindorf.* De tmesi apud prosarios scriptores vid. Matth. Gr. §. 594. 2. Krueger ad Dionys. Hal. Historiogr. p. 21. et quos excitavit Bornemann., qui tmesin statuamus necesse esse dicit, nisi locus in hunc modum intelligi possit: *neque si contra aliquid* i. e. contra amatoris admonitionem et consilia, contra decorum etc. *egerit*, levitate nimirum et petulantia ex more puerorum, *nec si morbo deformior factus fuerit.* Ita utrumque sibi optime opponi existimat, tam quod amasii imprudentiae quam quod deo fortunaeve adscribendum sit. Idem comparat Cyr. I, 6, 33. *εἰ δὲ παρὰ ταῦτα ποιοῖεν, κολάζειν.* Mihi nihil videtur novandum, sed acquiescendum in Bornemanni explicatione. Cur enim necessario corporis aliquod vitium memorandum fuerit, nullam video causam; hoc autem perspicio, quum supra (§. 16) de amatoris *φιλοφροσύνῃ* mentio sit facta, iam opus esse memoratu, quantum in illa sit amicitiae praesidium. Ne tum quidem, inquit Socrates, si amasius contra aliquid peccaverit, hic sibi verendum putat ne amicitia deminuatur, quoniam amatorem non *ὠμόν*, sed *φιλόφρονα* esse hominem persuasum habet; ut levis delicti facile veniam possit sperare.

18. πῶς οὐκ] *quidni, nonne.* Cf. ad Apomn. I, 2, 64. Cum sententia in sequentibus expressa compara Hier. I, 35. III, 2. Apomn. II, 4, 5 sqq. 6, 28 sqq. III, 11, 10.

τους ἡδέως μὲν προσορᾶν ἀλλήλους, εὐνοϊκῶς δὲ διαλέγεσθαι, πιστεύειν δὲ καὶ πιστεύεσθαι, καὶ προνοεῖν μὲν ἀλλήλων, συνήδεσθαι δ' ἐπὶ ταῖς καλαῖς πράξεσι, συνάχθεσθαι δὲ ἤν τι σφάλμα προσπίπτῃ, τότε δ' εὐφραινομένους διατελεῖν ὅταν ὑγιαίνοντες συνῶσιν, ἢν δὲ κάμῃ ὁποτεροσοῦν, πολὺ συνεχεστέραν τὴν συνουσίαν ἔχειν, καὶ ἀπόντων ἔτι μᾶλλον ἢ παρόντων ἐπιμελεῖσθαι; οὐ ταῦτα πάντα ἐπαφρόδιτα; διά γέ τοι τὰ τοιαῦτα ἔργα ἅμα ἐρῶντες τῆς φιλίας καὶ χρώμενοι
19 αὐτῇ εἰς γῆρας διατελοῦσι. τὸν δὲ ἐκ τοῦ σώματος κρεμάμενον διὰ τί ἀντιφιλήσειεν ἂν ὁ παῖς; πότερον ὅτι ἑαυτῷ μὲν νέμει ὧν ἐπιθυμεῖ, τῷ δὲ παιδὶ τὰ ἐπονειδιστότατα; ἢ διότι ἃ σπεύδει πράττειν παρὰ τῶν παι-
20 δικῶν, εἴργει μάλιστα τοὺς οἰκείους ἀπὸ τούτων. καὶ

---

§. 19. παρὰ τ. παιδ.] Vict. et Brodaeus pro πέρα τ. π.

διά γέ τοι κ. τ. λ.] Interest hoc inter γὲ δὴ et γέ τοι, quod δὴ sententiam per γέ restrictam simpliciter confirmat, τοί autem eam sententiam indicat oppositam esse praecedentibus quodammodo. Hinc γὲ δή est *sane quidem, enimvero.* Nos *wenigstens gewiſs, allerdings, freilich*: γέ τοι autem *certe quidem, wenigstens doch, doch wenigstens.* Herm. ad Viger. p. 828. Cf. Apomn. IV, 2, 18. 33.

19. διότι] διὰ τοῦτο ὅτι.

ἃ σπεύδει - παιδ.] *quae praestari sibi cupit a puero,* int. fructum obscoenae libidinis, cuius testes esse non patitur pueri parentes et cognatos. Contorte Langius: *ob ea, quae sibi praestari cupit ab amasio, cognatos ab illo absterret?* assentiente Bornemanno, qui propter illud ἅ, quod pro καθ' ἃ vel δι' ἃ positum censet, excitat Lamb. Bos. de ellips. p. 724. et Matth. Gr. §. 477. — πράττειν et πράττεσθαι saepissime usurpantur sensu obscoeno. Cf. διαπράττεσθαι IV, 18. Sententiae causa comparabis Plat. Phaedr. p. 239. E. σαφὲς δὴ τοῦτό γε παντὶ μέν, μάλιστα δὲ τῷ ἐραστῇ, ὅτι τῶν φιλτάτων τε καὶ εὐνουστάτων καὶ θειοτάτων κτημάτων ὀρφανὸν πρὸ παντὸς εὔξαιτ' ἂν εἶναι τὸν ἐρώμενον. πατρὸς γὰρ καὶ μητρὸς καὶ ξυγγενῶν καὶ φίλων στέρεσθαι ἂν αὐτὸν δέξαιτο, διακωλυτὰς καὶ ἐπιτιμητὰς ἡγούμενος τῆς ἡδίστης πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας.

μὴν ὅτι γε οὐ βιάζεται, ἀλλὰ πείθει, διὰ τοῦτο μᾶλλον
μισητέος. ὁ μὲν γὰρ βιαζόμενος ἑαυτὸν πονηρὸν ἀπο-
δεικνύει, ὁ δὲ πείθων τὴν τοῦ ἀναπειθομένου ψυχὴν
διαφθείρει. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ χρημάτων γε ἀπεμπολῶν 21
τὴν ὥραν τί μᾶλλον στέρξει τὸν πριάμενον ἢ ὁ ἐν ἀγορᾷ
πωλῶν καὶ ἀποδιδόμενος; οὐ μὴν ὅτι γε ὡραῖος ἀώρῳ,
οὐδὲ ὅτι γε καλὸς οὐκέτι καλῷ καὶ ἐρῶντι οὐκ ἐρῶν ὁμι-
λεῖ, φιλήσει αὐτόν. οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς τῷ ἀνδρὶ ὥσπερ
γυνὴ κοινωνεῖ τῶν ἐν τοῖς ἀφροδισίοις εὐφροσυνῶν,
ἀλλὰ νήφων μεθύοντα ὑπὸ τῆς ἀφροδίτης θεᾶται. ἐξ 22

---

§. 20. *μισητέον*] st. 1. l. mg. st. 2. E. F.

---

20. *ὁ δὲ πείθων — διαφθείρει*] Lysias de caede Eratosth. §. 32. *τοὺς βιαζομένους ἐλάττονος ζημίας ἀξίους ἡγήσατο εἶναι ἢ τοὺς πείθοντας. τῶν μὲν γὰρ θάνατον κατέγνω, τοῖς δὲ διπλῆν ἐποίησε τὴν βλάβην, ἡγούμενος τοὺς μὲν διαπραττομένους βίᾳ ὑπὸ τῶν βιασθέντων μισεῖσθαι, τοὺς δὲ πείσαντας οὕτως αὐτῶν τὰς ψυχὰς διαφθείρειν, ὥστ' οἰκειοτέρας αὐτοῖς ποιεῖν τὰς ἀλλοτρίας γυναῖκας ἢ τοῖς ἀνδράσι κ. τ. λ.*

21. *ἀλλὰ μὴν καὶ — γε*] Cyr. IV, 3, 9. *ἀλλὰ μὴν καὶ οἷς γε δεῖ ἄνδρα ἱππέα χρῆσθαι ἔχομεν.* Cf. Apomn. IV, 3, 3. 14. et quae annotavimus ibid. ad I, 1, 6.

πωλῶν καὶ ἀποδιδόμενος] Eadem verba iunxit Apomn. II, 5, 5. *ὅταν τις οἰκέτην πονηρὸν πωλῇ καὶ ἀποδίδωται τοῦ εὑρόντος.* Similiter mox *προσαιτῶν καὶ προσδεόμενος* §. 23.

ὡραῖος ἀώρῳ] Contulit Schneiderus Plat. Phaedr. §. 38. p. 240. C. *νεωτέρῳ γὰρ πρεσβύτερος συνὼν οὔθ' ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἀπολείπεται ἑκών, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης τε καὶ οἴστρου ἐλαύνεται, ὃς ἐκείνῳ μὲν ἡδονὰς ἀεὶ διδοὺς ἄγει ὁρῶντι, ἀκούοντι, ἁπτομένῳ καὶ πᾶσαν αἴσθησιν αἰσθανομένῳ τοῦ ἐρωμένου, ὥστε μεθ' ἡδονῆς ἀραρότως αὐτῷ ὑπηρετεῖν· τῷ δὲ δὴ ἐρωμένῳ ποῖον παραμύθιον ἢ τίνας ἡδονὰς διδοὺς ποιήσει τὸν ἴσον χρόνον συνόντι μὴ οὐχὶ ἐπ' ἔσχατον ἐλθεῖν ἀηδίας, ὁρῶντι μὲν ὄψιν πρεσβυτέραν καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ, ἑπομένων δὲ τῶν ἄλλων ταύτῃ ἃ καὶ λόγῳ ἐστὶν ἀκούειν οὐκ ἐπιτερπές, μὴ ὅτι δὴ ἔργῳ.*

κοινωνεῖ] Oec. X, 4. *συνεληλύθαμεν, ὦ γύναι, ὡς καὶ τῶν σωμάτων κοινωνήσοντες ἀλλήλοις.*

μεθύοντα ὑπὸ τῆς ἀφροδίτης] Apponere libuit haec verba supra cap. II, 26, quo doceremus, ibi iungenda esse *μεθύειν ὑπὸ τοῦ οἴνου.*

ὧν οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ καὶ τὸ ὑπερορᾶν ἐγγίγνεται αὐτῷ τοῦ ἐραστοῦ. καὶ σκοπῶν δ' ἄν τις εὕροι ἐκ μὲν τῶν διὰ τοὺς τρόπους φιλουμένων οὐδὲν χαλεπὸν γεγενημένον, ἐκ δὲ τῆς ἀναιδοῦς ὁμιλίας πολλὰ ἤδη καὶ
23 *ἀνόσια πεπραγμένα. ὡς δὲ καὶ ἀνελεύθερος ἡ συνουσία τῷ τὸ σῶμα μᾶλλον ἢ τῷ τὴν ψυχὴν ἀγαπῶντι, νῦν τοῦτο δηλώσω. ὁ μὲν γὰρ παιδεύων λέγειν τε ἃ δεῖ καὶ πράττειν δικαίως ἂν ὥςπερ Χείρων καὶ Φοίνιξ ὑπ' Ἀχιλλέως τιμῷτο, ὁ δὲ τοῦ σώματος ὀρεγόμενος εἰκότως ἂν ὥςπερ πτωχὸς περιέποιτο. ἀεὶ γάρ τοι προςαιτῶν καὶ*

---

§. 22. *οὐδὲ θαυμαστόν*] E. Aeque mendose dein i a h b *οὐδὲ χαλεπόν*. — §. 23. *Φοῖνιξ*] Dindorf. Vid. Buttm. I. p. 170. — *ἀεὶ γάρ τι*] A. Idem coniecit Steph. *τοι* om. B.

---

22. *ἐκ δὲ τῆς ἀναιδοῦς ὁμ. — πεπρ.*] Plutarch. Amator. c. 23. *Ἀρχέλαόν τε γὰρ ἀπέκτεινε Κρατεύας ἐρώμενος γεγονὼς καὶ τὸν Φεραῖον Ἀλέξανδρον Πυθόλαος. Περίανδρος δὲ ὁ Ἀμβρακιωτῶν τύραννος ἠρώτα τὸν ἐρώμενον εἰ μήπω κύει· κἀκεῖνος παροξυνθεὶς ἀπέκτεινεν αὐτόν.* Archelai exemplum afferunt Plato Alc. II. c. 7, ubi vide Gottleb., et Aelian. V. H. VIII, 9. Cf. etiam Xenoph. Hier. I, 38. III, 8.

23. *νῦν τοῦτο δηλώσω*] *νῦν* et similia adverbia praecedunt fere apud Xenophontem pronomen demonstrativum. Magist. Equit. III, 1. *ὡς δὲ τούτων ἕκαστα κάλλιστα ἂν πράττοιτο, νῦν αὖ ταῦτα λέξω.* Apomn. IV, 5, 1. *ὡς δὲ καὶ πρακτικωτέρους ἐποίει τοὺς συνόντας ἑαυτῷ, νῦν αὖ τοῦτο λέξω*, ubi vid. annot. Cf. ibid. III, 1, 1. Cyr. VIII, 8, 8. De Vectigg. III, 1. De re equest. X, 5. Inversi ordinis exemplum est Mag. Equit. II, 1. *ταύτην νῦν ἤδη πειράσομαι δηλοῦν.* Idem adverbium *νῦν* saepe relativo praemitti docet Spalding. ad Demosth. Mid. §. 30. Cf. Buttm. Gr. §. 138. III, 3. — De sententia cf. Apomn. I, 2, 29.

λέγειν τε ἃ δ. κ. πρ.] Ductum videtur ex Iliade IX, 443, ubi verba Phoenicis ad Achillem sunt: (Misit me pater tuus tecum) *διδασκέμεναι τάδε πάντα, μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων.* *Weisk.* Cf. ad Apomn. II, 6, 14 et IV, 3, 1.

Χείρων] Vid. Hom. Il. XI, 831 sq. Plutarch. T. II. p. 1146. A. *Ἡρακλέα τε γὰρ ἀκούομεν κεχρημένον μουσικῇ καὶ Ἀχιλλέα καὶ πολλοὺς ἄλλους, ὧν παιδευτὴς ὁ σοφώτατος Χείρων ἅμα καὶ δικαιοσύνης καὶ ἰατρικῆς διδάσκαλος.* Sidon. Epist. IX, 131. *Chi-*

προςδεόμενος ἢ φιλήματος ἢ ἄλλου τινὸς ψηλαφήματος
παρακολουθεῖ. εἰ δὲ λαμυρώτερον λέγω, μὴ θαυμά- 24
ζετε· ὅ τε γὰρ οἶνος συνεπαίρει καὶ ὁ ἀεὶ σύνοικος ἐμοὶ
ἔρως κεντρίζει εἰς τὸν ἀντίπαλον ἔρωτα αὐτῷ παῤῥησιά-
ζεσθαι. καὶ γὰρ δὴ δοκεῖ μοι ὁ μὲν τῷ εἴδει τὸν νοῦν 25

---

§. 24. μὴ θαυμάζητε] i c h b cum mgg. st. et l. μὴ θαυμάζεται a. V. Matth. §. 511. 2.

---

ron Achillem instituit venatu, fidibus, palaestra et herbis. Cf. Plato De Rep. p. 391. C. Pindar. Nem. III, 41—51. Philostrat. Imagg. II, 2.

φιλήματος - ψηλαφ.] In simili loco Apomn. I, 2, 29. legitur μηδενὸς ἀγαθοῦ, quo universum turpis istius amoris genus significatur.

24. λαμυρώτερον] λαμυρός apud vett. significat eum qui paullo liberius et audacius loquitur, λαμυρώτερον λέγειν, quae libertas nonnunquam in vitiositatem et temeritatem degenerat; unde λαμυρός dicitur impudens, asper et temerarius. Sed nonnunquam etiam haec libertas s. liberalitas (*urbanae frontis praemium*) opposita pudori subrustico ad procaciam inclinat; hinc pro ἐπίχαρις. *Morus* de nexu significationum eiusdem verbi. Lips. 1776. Cf. Bekker. Anecd. Gr. p. 106. et Lobeck. ad Phryn. p. 291, qui docet hanc vocem primo eam quam λάβρος significationem habuisse, deinde ad proterviam hominum importunius se ingerentium esse traductam.

συνεπαίρει] συμπείθει, *simul impellit et inducit.* Sequens infinitivus παῤῥησιάζεσθαι non solum cum κεντρίζει, sed etiam cum συνεπαίρει est iungendus. Est enim ἐπαίρειν τινὰ ποιεῖν τι *impellere aliquem ad aliquid faciendum.* Vid. Kuster. ad Aristoph. Nubb. v. 42. Cf. Xenoph. Oec. V, 5.

σύνοικος ἐμοί] *familiaris mihi et quasi domesticus.* Saepe de rebus dicitur. Soph. Oed. Col. 1135. *Herm.* ᾧ τίς οὐκ ἔνι κηλὶς κακῶν ξύνοικος; *Id.* Electr. 774. ἥδε γὰρ μείζων βλάβη ξύνοικος ἦν μοι. Aeschyl. Agam. 1633. *Schuetz.* ὁ δυςφιλεῖ σκότῳ λιμὸς ξύνοικος.

τὸν ἀντίπαλον ἔρ. αὐτῷ] Adverte traiectionem pronominis. Anab. IV, 2, 18. ἧκον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ. *ib.* 3, 23. κατὰ τὰς προςηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξέβαινεν ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους. VII, 3, 29. ἐν τῷ πλησιαιτάτῳ δίφρῳ Σεύθῃ καθήμενος.

προςέχων μεμισθωμένῳ χῶρον ἐοικέναι. οὐ γὰρ ὅπως πλείονος ἄξιος γένηται ἐπιμελεῖται, ἀλλ' ὅπως αὐτὸς ὅτι πλεῖστα ὡραῖα καρπώσεται. ὁ δὲ τῆς φιλίας ἐφιέμενος μᾶλλον ἔοικε τῷ τὸν οἰκεῖον ἀγρὸν κεκτημένῳ. πάντοθεν γοῦν φέρων ὅ,τι ἂν δύνηται πλείονος ἄξιον
26 ποιεῖ τὸν ἐρώμενον. καὶ μὴν καὶ τῶν παιδικῶν ὃς μὲν ἂν εἰδῇ ὅτι τοῦ εἴδους ἐπαρκῶν ἄρξει τοῦ ἐραστοῦ, εἰκὸς αὐτὸν τἄλλα ῥᾳδιουργεῖν· ὃς δ' ἂν γιγνώσκῃ ὅτι ἂν μὴ καλὸς κἀγαθὸς ᾖ, οὐ καθέξει τὴν φιλίαν, τοῦτον
27 προςήκει μᾶλλον ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι. μέγιστον δ' ἀγαθὸν τῷ ὀρεγομένῳ ἐκ παιδικῶν φίλον ἀγαθὸν ποιή-

---

§. 25. καρπώσεται] A B a cum mgg. st. et l. pro καρπώσηται, quod de correctione est suspectum. Cf. Apomn. II, 4, 2. — §. 26. ὃς μὲν ἂν εἰδῇ ὅτι τοῦ εἴδους ἐπ. ἄρξ.] Legebatur ὅσα ἂν μὲν εἰδῇ ὅτι ὁ τοῦ εἰδ. ἐπ. ἄρξει. c b ὅσα ἂν μ. εἰ. τοῦ εἴ. ἐπ. ἄρξειν. Dindorf. ὅσα μὲν ἂν εἴ. ὅτι ὁ τ. εἴ. ἐπ. ἄρξει edidit.

---

25. μεμισθωμένῳ χῶρον ἐοικ.] In opposito membro est ἔοικε τῷ τὸν οἰκεῖον ἀγρὸν κεκτημένῳ. Cf. IV, 9. et ad I, 8. De perfecto medii v. Buttm. §. 123. 4. Matth. §. 493.

πάντοθεν γοῦν φέρων κ. τ. λ.] Sicut dominus fundi in agrum suum undique conquisitas arbores et plantas transfert, ita homo probus in animum amici ingerit praecepta salutaria et rerum optimarum scientiam. *Weisk.*

26. τῶν παιδικῶν ὅς] Ne quem offendat pronomen masculini generis post παιδικά illatum, transscribere huc libet Hier. VIII, 6. καὶ μὴν παιδικά γε ἥκιστα μὲν γῆρας ἄρχοντος δυςχεραίνει, ἥκιστα δ' αἶσχος, πρὸς ὃν ἂν τυγχάνῃ ὁμιλῶν, τούτου ὑπολογίζεται. Plato Lysid. p. 204. E. ἵνα εἰδῶ εἰ ἐπίστασαι ἃ χρὴ ἐραστὴν περὶ παιδικῶν πρὸς αὐτὸν ἢ πρὸς ἄλλους λέγειν. Phaedr. p. 239. A. οὔτε δὴ κρείττω οὔτε ἰσούμενον ἑκὼν ἐραστὴς παιδικὰ ἀνέξεται, ἥττω δὲ καὶ ὑποδεέστερον ἀεὶ ἀπεργάσεται. Sed exempla huius σχήματος πρὸς τὸ σημαινόμενον ubivis leguntur.

προςήκει] *consentaneum est.* Hier. VIII, 7. πῶς οὐχ, ἐπειδάν γε ὑμεῖς πολλαπλάσια μὲν διαπράσσοντες ὠφελεῖν δύνησθε, πολλαπλάσια δὲ δωρεῖσθαι ἔχητε, ὑμᾶς καὶ πολὺ μᾶλλον φιλεῖσθαι τῶν ἰδιωτῶν προςήκει;

σασθαι, ὅτι ἀνάγκη καὶ αὐτὸν ἀσκεῖν ἀρετήν. οὐ γὰρ
οἷόντε πονηρὰ αὐτὸν ποιοῦντα ἀγαθὸν τὸν συνόντα
ἀποδεῖξαι, οὐδέ γε ἀναισχυντίαν καὶ ἀκρασίαν παρεχό-
μενον ἐγκρατῆ καὶ αἰδούμενον τὸν ἐρώμενον ποιῆσαι.
ἐπιθυμῶ δέ σοι, ἔφη, ὦ Καλλία, καὶ μυθολογῆσαι ὡς 28
οὐ μόνον ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ θεοὶ καὶ ἥρωες τὴν τῆς
ψυχῆς φιλίαν περὶ πλείονος ἢ τὴν τοῦ σώματος χρῆσιν
ποιοῦνται. Ζεύς τε γὰρ ὅσων μὲν θνητῶν οὐσῶν μορ- 29
φῆς ἠράσθη, συγγενόμενος εἴα αὐτὰς θνητὰς εἶναι·
ὅσων δὲ ψυχαῖς ἀγασθείη, ἀθανάτους τούτους ἐποίει·
ὧν Ἡρακλῆς μὲν καὶ Διόςκοροί εἰσι, λέγονται δὲ καὶ
ἄλλοι. καὶ ἐγὼ δέ φημι καὶ Γανυμήδην οὐ σώματος, ἀλλὰ 30
ψυχῆς ἕνεκα ὑπὸ Διὸς εἰς Ὄλυμπον ἀνενεχθῆναι. μαρ-
τυρεῖ δὲ καὶ τοὔνομα αὐτοῦ. ἔστι μὲν γάρ δήπου καὶ
Ὁμήρῳ

γάνυται δέ τ' ἀκούων.

---

§. 28. περὶ πλείονος] Ab his verbis exorditur Codex Paris. C. — §. 29. ψυχὰς ἀγασθείη] st. l. ψυχαῖς ἀγαθαῖς ἀγ. A B C i c b h. — Διόςκοροι] C. Reliqui Διοςκοῦροι. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 235. — §. 30. ἐν Ὁμήρῳ] pro καὶ Ὁμήρῳ B. Bornem. κἀν Ὁμήρῳ scripsit. Sed vid. annot.

---

27. ἐγκρατῆ καὶ αἰδούμενον] Advertant tirones chiasmum, quo haec verba ad praegressa ἀναισχυντίαν καὶ ἀκρασίαν inverso ordine referuntur.

29. Ζεύς τε] His respondent verba ἀλλὰ μὴν καὶ Ἀχιλλεὺς §. 31. De sententia cf. Lucian. Charidem. c. 6 sqq.

30. ἔστι - Ὁμήρῳ] De hac structura inprimis a posterioris aetatis scriptoribus frequentata Toupium ad Longin. 9, 10. conferri iubet Bernhardy in Wissenschaftl. Syntax d. griech. Spr. p. 80, ubi inter alios similes locos affertur Herodot. VIII, 20. Βάκιδι γὰρ ὧδε ἔχει περὶ τουτέων ὁ χρησμός, et Plato Rep. III. p. 389. E. οἷα καὶ Ὁμήρῳ Διομήδης λέγει, cui loco non debebat Stallbaumius denuo inferre παρά praepositionem a Bekkero eiectam, neque a novissimo Platonis Editore restitutam.

γάνυται δέ τ' ἀκούων] Neque hoc nec alterum hemistichium apud Homerum exstat. Legitur autem Il. XX, 405. γάνυ-

τοῦτο δὲ φράζει ὅτι ἥδεται δέ τ' ἀκούων. ἔστι δὲ καὶ ἄλλοθί που

πυκινὰ φρεσὶ μήδεα εἰδώς.

τοῦτο δ' αὖ λέγει σοφὰ φρεσὶ βουλεύματα εἰδώς. ἐξ οὖν συναμφοτέρων τούτων οὐχ ἡδυσώματος ὀνομασθεὶς ὁ
31 Γανυμήδης, ἀλλ' ἡδυγνώμων ἐν θεοῖς τετίμηται. ἀλλὰ μήν, ὦ Νικήρατε, καὶ Ἀχιλλεὺς Ὁμήρῳ πεποίηται οὐχ ὡς παιδικοῖς Πατρόκλῳ, ἀλλ' ὡς ἑταίρῳ ἀποθανόντι

ται δέ τε τοῖς Ἐνοσίχθων, et XVII, 325. φίλα φρεσὶ μήδεα εἰδώς. Cf. XXIV, 282. πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντες. De Etymologia hac agit Welcker. Sappho p. 32. excitatus a Dindorfio. Ceterum Ganymedes ob pulchritudinem raptus traditur ab Homero Il. XX, 235. Cf. Lucian. Charid. c. 7. Diall. Deor. IV, 4. V, 2. Cic. Tuscul. I, 26. Iacobs. Vermischte Schriften P. III. p. 227.

φράζει] h. e. λέγει, σημαίνει, *significat*.

ἐξ οὖν συναμφ. τούτων]. Haec verba non solum cum ὀνομασθείς, sed etiam cum τετίμηται cohaerent.

31. ὦ Νικήρατε] Quid sit quod Niceratum compellet, ex iis apparebit quae III, 5. leguntur.

πεποίηται] Cf. ad IV, 6. et Apomn. I, 2, 21. Locus Homeri exstat Il. XVIII, 98.

οὐχ ὡς παιδικοῖς — ἑταίρῳ] Plat. Apol. p. 28. C. ὦ παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον καὶ Ἕκτορα ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ. Contra Lucian. Amor. cap. 54. οὐδὲ ὁ Πάτροκλος ὑπ' Ἀχιλλέως ἠγαπᾶτο μέχρι τοῦ καὶ ἀντικρὺ καθέζεσθαι,

δέγμενος Αἰακίδην, ὁπότε λήξειεν ἀείδων,

ἀλλ' ἦν καὶ τῆς ἐκείνων φιλίας μεσίτις ἡδονή· στένων γοῦν Ἀχιλλεὺς τοῦ Πατρόκλου θάνατον ἀταμιεύτῳ πάθει πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀπερράγη. Alio loco (Parasit. c. 46 sqq.) idem Lucianus Patroclum Achillis parasitum facit. In Homeri sententiam discedit Pindar. Olymp. IX. v. 118, ubi vid. Schol. Apud Platonem Sympos. p. 179. E. Phaedrus Patroclum Achillis amatorem facit, ad quem locum Interpretes consulendi. Adde Boeckh. *De Simultate* etc. p. 16. et Bornem. ad h. l., qui inter alia haec annotavit: Non — abhorret a veterum philosophorum consuetudine, exempla ex historia repetita, prout uniuscuiusque argumentatio postulat, immutata in suam rem adhibere. Apud Platonem Phaedrus exemplis aliquot ostensurus, quantam vim in amantibus Amor exserat, Achillis amatorem Patroclum nuncupat, quem eundem vel amasium Achillis vel amatorem fuisse h. l. negat Socrates, heroas enumerans, qui se invicem honesto

ἐκπρεπέστατα τιμωρῆσαι. καὶ Ὀρέστης δὲ καὶ Πυλάδης καὶ Θησεὺς καὶ Πειρίθους καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ἡμιθέων οἱ ἄριστοι ὑμνοῦνται οὐ διὰ τὸ συγκαθεύδειν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἄγασθαι ἀλλήλους τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα κοινῇ διαπεπρᾶχθαι. τί δέ, τὰ νῦν καλὰ ἔργα οὐ πάντ' 32
ἂν εὕροι τις ἕνεκα ἐπαίνου ὑπὸ τῶν καὶ πονεῖν καὶ κινδυνεύειν ἐθελόντων πραττόμενα μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐθιζομένων ἡδονὴν ἀντ' εὐκλείας αἱρεῖσθαι; καίτοι Παυσανίας γε ὁ Ἀγάθωνος τοῦ ποιητοῦ ἐραστὴς ἀπολογού-

---

§. 31. *Πειρίθοος*] c b b. — §. 32. *Παυσανίας γε*] *γε* pro *τε* ex Athenaeo adscivit Steph.

---

amore amplexi fuerint. E contrario amicus Achillis audit Patroclus in Plat. Apolog. p. 28. C.

Ὀρέστης κ. τ. λ.] Plutarch. *De amic. multitudine* cap. 2. *κατὰ ζεῦγος φιλίας λέγονται Θησεὺς καὶ Πειρίθους, Ἀχιλλεὺς καὶ Πάτροκλος, Ὀρέστης καὶ Πυλάδης, Φιντίας καὶ Δάμων, Ἐπαμινώνδας καὶ Πελοπίδας.* De Oreste et Pylade vid. Ovid. epp. ex Ponto II, 6, 27. Eurip. Iphig. Taur. v. 673 sqq. Cic. de Amicit. c. 7. De Thesei et Pirithoi amicitia copiose exponit Plutarch. in vita Thesei c. 31. Cf. Soph. Oed. Col. v. 1589. ibique Schol. Lucian. Charid. c. 16. et de salt. c. 60. Pausan. I, 18, 5.

32. *πονεῖν καὶ κινδυνεύειν*] Vid. ad IV, 35.

καίτοι Παυσανίας γε] Dirimitur *γέ* a *καίτοι*, quando solum interpositum vocabulum afficit; contra *καίτοι γε* ubi dicitur, *γέ* refertur ad totam sententiam. — Pausaniam Agathonis fuisse amatorem Plato quoque testatur Protag. p. 315. D. E. *παρεκάθητο δὲ αὐτῷ (Προδίκῳ) ἐπὶ ταῖς πλησίον κλίναις Παυσανίας τε ὁ ἐκ Κεραμέων καὶ μετὰ Παυσανίου νέον τι ἔτι μειράκιον, ὡς μὲν ἐγῷμαι, καλόν τε κἀγαθὸν τὴν φύσιν, τὴν δ' οὖν ἰδέαν πάνυ καλός. ἔδοξα ἀκοῦσαι ὄνομα αὐτῷ εἶναι Ἀγάθωνα, καὶ οὐκ ἂν θαυμάζοιμι εἰ παιδικὰ Παυσανίου τυγχάνει ὤν*, et Aelian. V. H. II, 21. *Ἀγάθωνος ἦρα τοῦ ποιητοῦ Παυσανίας ὁ ἐκ Κεραμείων* (leg. *Κεραμέων*). Agatho poeta fuit tragicus, quem scimus ob affectatam orationis granditatem et nimis frequentem antithetorum usum saepe risum fuisse ab Aristophane. V. Thesmophor. v. 58 sqq. Cf. Aelian. V. H. XIV, 13. *Πολλοῖς καὶ πολλάκις χρῆται τοῖς ἀντιθέτοις ὁ Ἀγάθων.* Intelligi id licet etiam ex fragmentis duobus Agathonis quae exstant apud Athe-

μενος ὑπὲρ τῶν ἀκρασίᾳ συγκυλινδουμένων εἴρηκεν ὡς καὶ στράτευμα ἀλκιμώτατον ἂν γένοιτο ἐκ παιδικῶν τε

συγκαλινδουμένων] Athen., quam formam apud Xenoph. et Plat. optimi libri ubique respuunt. Mox idem Ath. παιδικῶν omissa vocula τε.

---

naeum V, I. p. 185. τὸ μὲν πάρεργον ἔργον ὡς ποιούμεθα, | τὸ δ' ἔργον ὡς πάρεργον ἐκπονούμεθα. et V, 47 extr. p. 211. E. εἰ μὲν φράσω τἀληθές, οὐχὶ σ' εὐφρανῶ· | εἰ δ' εὐφρανῶ τί σ', οὐχὶ τἀληθὲς φράσω. Praeterea Kusterus ad Aristoph. Thesm. l. l. ex Aristot. Eudemiorum lib. V, c. 5. hanc Agathonis sententiam allegat: τέχνη τύχην ἔστερξε καὶ τύχη τὴν τέχνην. Cf. Stallb. ad Platon. Sympos. init. et Meinek. Quaestionn. scenicc. Specim. secundum. — Ceterum Athenaeus V, 56. p. 216. E. locum Xenophonteum usque ad finem sect. 33. excerpsit, quo scilicet mendacii argueret Xenophontem. „ὅτι μὲν οὖν, inquit, τούτων οὐδὲν εἴρηκε Παυσανίας ἔξεστι μαθεῖν ἐκ τοῦ Πλάτωνος Συμποσίου. Παυσανίου γὰρ οὐκ οἶδα σύγγραμμα, οὐδ' εἰςῆκται παρ' ἄλλῳ λαλῶν οὗτος περὶ χρήσεως ἐραστῶν καὶ παιδικῶν ἢ παρὰ Πλάτωνι. Collegerunt autem ex nostro loco *Thiersch.* Specim. de Plat. Sympos. p. 7. et alii Pausaniam scripsisse orationem eroticam in qua foedum puerorum amorem defenderit, ad eamque scriptionem tum Xenophontem tum Platonem respexisse. Quam sententiam non plane destitutam veritatis specie *Stallbaum.* ad Plat. Sympos. c. 8. p. 180. C. hisce studuit refellere argumentis: „Quod non paucae, inquit, in Platonis Symposio reperiuntur sententiae, quae apud Xenophontem Pausaniae tribuuntur, id mirum videri non debet, quandoquidem ex orationibus eroticis, quae multae illa aetate videntur in vulgus editae fuisse, tanquam communi fonte, ab utroque scriptore hauriri potuerunt. Itaque non solum a Platone, sed item a Xenophonte Pausaniae tributa sunt ea, quae eius ingenio et moribus digna viderentur. In qua re si hic c. VIII. §. 34. ita versatus est, ut Platonem p. 182. B. aliquatenus haberet consentientem, utriusque scriptoris consensus inde videtur explicari posse, quod Pausaniam constabat fortasse Eleorum atque Thebanorum hoc in genere instituta cognita habere. Quod autem nos in eam deducit opinionem, ut non putemus ad librum a Pausania scriptum respici, illud est maxime, quod quae a Xenophonte tribuuntur Pausaniae, ea magnam partem a Platone Phaedro adscripta esse videmus. cf. Xenoph. VIII, 32. Platon. p. 178. E. Xenoph. VIII. §. 32. Plat. p. 179. A. Xenoph. VIII, 34. 35. Quid igitur? num verisimile est Platonem, si ad scriptionem aliquam Pausaniae respexisset, commissurum fuisse, ut eius decreta et placita

καὶ ἐραστῶν. τούτους γὰρ ἂν ἔφη οἴεσθαι μάλιστα αἰ- 33
δεῖσθαι ἀλλήλους ἀπολείπειν, θαυμαστὰ λέγων, εἴ γε

---

§. 33. μάλιστ' ἂν αἰδεῖσθαι ἀλλήλους ἀπολιπεῖν] Athen., posterius quidem probante Schneidero. Sed cf. §. 35, ubi tamen B. eodem vitio ἀπολιπεῖν exhibet. Utroque loco infinitivus Praesentis de repetita actione intelligendus est. Matth. §. 501.

Phaedro tribueret, praesertim quum illum ipsum convivio interesse iusserit? Aut num Xenophontem putabimus Pausaniae affinxisse alienas opiniones et placita? Nimia, fateor, haec foret fingendi licentia, ne quid gravius dicam. Accedit quod ex illo loco Xenophontis non potest colligi probabili ratione Pausaniam scriptionem eroticam in vulgus emisisse. Cf. Ephemerid. Lit. Ienens. a. 1809. N. 23. p. 182."

33. αἰδεῖσθαι ἀλλ. ἀπολ.] Plato Symp. p. 178. D. sq. φημὶ τοίνυν ἐγὼ ἄνδρα ὅςτις ἐρᾷ, εἴ τι αἰσχρὸν ποιῶν κατάδηλος γίγνοιτο ἢ πάσχων ὑπό του δι' ἀνανδρίαν μὴ ἀμυνόμενος, οὔτ' ἂν ὑπὸ πατρὸς ὀφθέντα οὕτως ἀλγῆσαι οὔτε ὑπὸ ἑταίρων οὔτε ὑπ' ἄλλου οὐδενὸς ὡς ὑπὸ παιδικῶν. ταὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ τὸν ἐρώμενον ὁρῶμεν ὅτι διαφερόντως τοὺς ἐραστὰς αἰσχύνεται, ὅταν ὀφθῇ ἐν αἰσχρῷ τινι ὤν. εἰ οὖν μηχανή τις γένοιτο ὥςτε πόλιν γενέσθαι ἢ στρατόπεδον ἐραστῶν τε καὶ παιδικῶν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἄμεινον οἰκήσειαν τὴν ἑαυτῶν ἢ ἀπεχόμενοι πάντων τῶν αἰσχρῶν καὶ φιλοτιμούμενοι πρὸς ἀλλήλους. καὶ μαχόμενοι γ' ἂν μετ' ἀλλήλων οἱ τοιοῦτοι νικῷεν ἂν ὀλίγοι ὄντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντας ἀνθρώπους. ἐρῶν γὰρ ἀνὴρ ὑπὸ παιδικῶν ὀφθῆναι ἢ λιπὼν τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλὼν ἧττον ἂν δήπου δέξαιτο ἢ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων καὶ πρὸ τούτου τεθνάναι ἂν πολλάκις ἕλοιτο. καὶ μὴν ἐγκαταλιπεῖν γε τὰ παιδικὰ ἢ μὴ βοηθῆσαι κινδυνεύοντι, οὐδεὶς οὕτω κακὸς ὅντινα οὐκ ἂν αὐτὸς ὁ Ἔρως ἔνθεον ποιήσειε πρὸς ἀρετήν. Cf. Anab. VII, 4, 7 sqq. Cyr. VII, 1, 30. Cyneget. XII, 20. Plutarch. Amator. c. 17. Aelian. V. H. III, 9.

θαυμαστὰ λέγων] De hac loquendi ratione cf. §. 34. De re equest. I, 3. καὶ τῷ ψόφῳ δέ φησι Σίμων δήλους εἶναι τοὺς εὔποδας, καλῶς λέγων· ὥςπερ γὰρ κ. τ. λ. Plat. Sympos. p. 192. A. φασὶ δὲ δή τινες αὐτοὺς ἀναισχύντους εἶναι, ψευδόμενοι· οὐ γὰρ ὑπ' ἀναισχυντίας τοῦτο δρῶσιν. Inprimis notabilis Herodoti locus I, 51. καὶ περιῤῥαντήρια δύο ἀνέθηκε, χρύσεόν τε καὶ ἀργύρεον, τῶν τῷ χρυσέῳ ἐπιγέγραπται Λακεδαιμονίων, φαμένων εἶναι ἀνάθημα, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες· ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο Κροίσου. Cur Grammatici Nostri hunc par-

οἱ ψόγου τε ἀφροντιστεῖν καὶ ἀναισχυντεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐθιζόμενοι, οὗτοι μάλιστα αἰσχύνονται αἰσχρόν τι
34 ποιεῖν. καὶ μαρτύρια δὲ ἐπήγετο ὡς ταῦτα ἐγνωκότες εἶεν καὶ Θηβαῖοι καὶ Ἠλεῖοι. συγκαθεύδοντας γοῦν αὐτοῖς ὅμως παρατάττεσθαι ἔφη τὰ παιδικὰ εἰς τὸν ἀγῶνα, οὐδὲν τοῦτο σημεῖον λέγων ὅμοιον. ἐκείνοις μὲν γὰρ

---

§. 34. *συγκαθεύδοντας*] A B C. Editionum veterum scripturam *συγκαθεύδοντες* Steph. iam correxit.

---

ticipii usum dignum non habuerint quem illustrarent, parum mihi liquet.

οἱ - ἐθιζόμενοι οὗτοι] Sic illatum habes demonstrativum antecedente participio Ages. IV, 4. *οἱ προῖκα εὖ πεπονθότες, οὗτοι ἀεὶ ἡδέως ὑπηρετοῦσι τῷ εὐεργέτῃ.* ibid. X, 1. *ὁ δὲ καρτερίᾳ μὲν πρωτεύων . . . οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ κ. τ. λ.* Plat. Symp. p. 186. C. *ὁ διαγιγνώσκων τὸν καλόν τε καὶ αἰσχρὸν ἔρωτα, οὗτός ἐστιν ὁ ἰατρικώτατος.* De Rep. I. p. 334. E. *τὸν δοκοῦντα χρηστόν, τοῦτον φίλον εἶναι.* Cf. ad Apomn. I, 3, 7.

34. *Θηβαῖοι καὶ Ἠλεῖοι*] De Rep. Laced. II, 12. *οἱ μὲν τοίνυν ἄλλοι Ἕλληνες ἢ ὥσπερ Βοιωτοὶ ἀνὴρ καὶ παῖς συζυγέντες ὁμιλοῦσιν ἢ ὥσπερ Ἠλεῖοι διὰ χαρίτων τῇ ὥρᾳ χρῶνται.* Plat. Symp. p. 182. B. *ἐν Ἤλιδι μὲν γὰρ καὶ ἐν Βοιωτοῖς . . ἁπλῶς νενομοθέτηται καλὸν τὸ χαρίζεσθαι ἐρασταῖς.* Plutarch. De lib. educ. cap. 15. *καὶ τοὺς μὲν Θήβησι καὶ τοὺς Ἤλιδι φευκτέον ἔρωτας καὶ τὸν ἐκ Κρήτης καλούμενον ἁρπαγμόν.* Idem Pelopida c. 18. *τὸν δὲ ἱερὸν λόχον, ὥς φασι, συνετάξατο Γοργίδας πρῶτος ἐξ ἀνδρῶν ἐπιλέκτων τριακοσίων. — Ἔνιοι δέ φασιν ἐξ ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων γενέσθαι τὸ σύστημα τοῦτο.* Athenaeus XIII, 12. p. 561. f. *ὁ δὲ παρὰ Θηβαίοις ἱερὸς λόχος καλούμενος συνέστηκεν ἐξ ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων.* Cf. Aelian. V. H. XIII, 5.

συγκαθεύδοντας] sc. *Θηβαίους καὶ Ἠλείους.* Sequens *αὐτοῖς* spectat paullo inferius positum *τὰ παιδικά.* Eadem ratione *αὐτός* substantivum quo refertur praecedit Cyrop. I, 4, 2. *καὶ γὰρ ἀσθενήσαντος αὐτοῦ οὐδέποτε ἀπέλιπε τὸν πάππον.* De Vectigg. XII, 19. *εἰ ἦν τὸ σῶμα αὐτῆς δῆλον, ἧττον ἂν ἠμέλουν οἱ ἄνθρωποι ἀρετῆς.* Ceterum *συγκαθεύδοντας* reddes *quamvis una cubent.* V. Matth. §. 566. 3.

οὐδὲν - ὅμοιον] *quod quidem argumentum minime congruens adferebat. Leuncl.* Similiter Lucian. Hermot. c. 5. init. *οὐδὲν ὅμοιον — οὐδ᾽ ἔστι τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον, οἷον σὺ εἰκάζεις.*

ταῦτα νόμιμα, ἡμῖν δ' ἐπονείδιστα. δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ μὲν παραταττόμενοι ἀπιστοῦσιν ἐοικέναι μὴ χωρὶς γενόμεναι οἱ ἐρώμενοι οὐκ ἀποτελῶσι τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα. Λακεδαιμόνιοι δὲ οἱ νομίζοντες, ἐὰν καὶ ὀρεχθῇ τις σώματος, μηδενὸς ἂν ἔτι καλοῦ κἀγαθοῦ

νόμιμα] De rep. Laced. II, 14. ἐν πολλαῖς γὰρ τῶν πόλεων οἱ νόμοι οὐκ ἐναντιοῦνται ταῖς πρὸς τοὺς παῖδας ἐπιθυμίαις. Cf. Iuncus Stobaei vol. III. p. 447. *Gaisf.*

ἐπονείδιστα] De rep. Lac. II, 12. εἰσὶ δὲ καὶ οἳ παντάπασι τοῦ διαλέγεσθαι τοὺς ἐραστὰς εἴργουσιν ἀπὸ τῶν παίδων. ubi Weiskius: „Loquitur, inquit, Xenophon de Atheniensibus, quorum severitatem improbat. Nam etsi dubium non est, quin apud hos multi turpiter hoc in genere peccarint, tamen legibus tenebantur severis." Cf. quae apud Platonem Symp. p. 183. C. D. Pausanias de Atheniensium institutis exponit. Dicit autem Socrates argumentum a Thebanis et Eleis petitum iccirco non esse idoneum, quod apud illos leges foedum puerorum amorem non vetent; quo fieri ut qui talem amorem exerceant ne dici quidem possint ψόγου τε ἀφροντιστεῖν καὶ ἀναισχυντεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐθιζόμενοι. Quum vero aliter statuant leges Atheniensium, quibus puerorum cum viris consuetudo illicita sit et turpis, probari non posse Pausaniae sententiam.

ἀπιστοῦσιν - μὴ - οὐκ - ἀποτελῶσι] Quum ἀπιστεῖν timoris significationem adiunctam habeat, subiiciuntur particulae μὴ οὔ, quasi dictum esset φοβουμένοις. Sic Platon. Phaedo. c. 14. p. 70. τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μὴ ἐπειδὰν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος οὐδαμοῦ ἔτι ᾖ. Cf. Herm. ad Vig. p. 796 sqq. Buttm. §. 135. n. 7.

35. Λακεδαιμόνιοι δὲ οἱ νομίζοντες] *Lacedaemonii autem, illi qui putant* s. *Laced. autem, quos constat existimare.* Cf. supra ad III, 5. et Matth. §. 275. Omisso articulo haec verba forent reddenda: *Lacedaemonii autem quum putent.*

ἐὰν καὶ ὀρεχθῇ τις σώματος] Int. οὐ μόνον ψυχῆς παιδός. De rep. Laced. II, 13. ὁ δὲ Λυκοῦργος, εἰ μέν τις αὐτὸς ὢν οἷον δεῖ ἀγασθεὶς ψυχὴν παιδὸς πειρῷτο ἄμεμπτον φίλον ἀποτελέσασθαι καὶ συνεῖναι, ἐπῄνει καὶ καλλίστην παιδείαν ταύτην ἐνόμιζεν· εἰ δέ τις παιδὸς σώματος ὀρεγόμενος φανείη, αἴσχιστον τοῦτο θεὶς ἐποίησεν ἐν Λακεδαίμονι μηδὲν ἧττον ἐραστὰς παιδικῶν ἀπέχεσθαι ἢ γονεῖς παίδων ἢ καὶ ἀδελφοὶ ἀδελφῶν εἰς ἀφροδίσια ἀπέχονται. Aelian. V. H. III, 12. Σπαρτιάτης δὲ καὶ ἔρως αἰσχρὸν οὐκ οἶδεν. εἴτε γὰρ μειράκιον ἐτόλμησεν ὕβριν ὑπομεῖναι εἴτε ἐραστὴς ὑβρίσαι, ἀλλ' οὐδετέροις ἐλυσιτέλησε τῇ Σπάρτῃ καταμεῖναι. ἢ γὰρ τῆς πατρίδος ἀπηλλάγησαν ἢ

τοῦτον τυχεῖν, οὕτω τελέως τοὺς ἐρωμένους ἀγαθοὺς ἀπεργάζονται ὡς καὶ μετὰ ξένων κἂν μὴ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ταχθῶσι τῷ ἐραστῇ, ὁμοίως αἰδοῦνται τοὺς παρόντας ἀπολείπειν. θεὰν γὰρ οὐ τὴν Ἀναίδειαν, ἀλλὰ τὴν
36 Αἰδῶ νομίζουσι. δοκοῦμεν δ' ἄν μοι πάντες ὁμόλογοι γε-

---

§. 35. *οὕτως τελέως*] A B C. Cf. ad III. §. 1. Hic quidem vereor ne additum σ sequenti voc. originem suam debeat. Paullo inferius B *μεταξὺ ξένων*. — *ὅμως*] pro *ὁμοίως* operarum vitio primum in Bachii editionem irrepsit. — *Αἰδῶ*] Auctore Stephano alii *Αἰδώ*, refragantibus i a h c b. Cf. Choerobosc. in Bekkeri Anecd. p. 1233. Schaefer. ad Dionys. Hal. De Comp. Verb. p. 43. Buttm. Gr. max. §. 49. p. 188.

καὶ τὸ ἔτι θερμότερον καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ. Cf. Plutarch. Lycurg. XVIII, 3. et Institut. Lacon. p. 284.

πόλει] Cum extra patriam urbi sociae succurritur. *Schneid.*

Αἰδῶ] Pudoris simulacrum in Laconia consignavit Schneider. ex Pausan. Lacon. XX, 10. *τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Αἰδοῦς τριάκοντά που στάδια ἀπέχον τῆς πόλεως (Λακεδαίμονος) Ἰκαρίου μὲν ἀνάθημα εἶναι, ποιηθῆναι δὲ ἐπὶ λόγῳ φασὶ τοιῷδε· — ἐνταῦθα γὰρ τῆς ὁδοῦ προήκουσαν ἤδη τὴν Πενελόπην λέγουσιν ἐγκαλύψασθαι.* Atheniensibus etiam Pausania teste Attic. XVII, 1. *Αἰδοῦς βωμός ἐστι καὶ Φήμης καὶ Ὁρμῆς.* Cf. Meurs. Miscellan. Lacon. in Gronov. Thes. T. V. p. 2311. et T. VII. p. 224. Sed Impudentiae quoque aram ab iisdem Epimenide suadente exstructam fuisse narrat Clemens in Protrept. apud Gronov. l. l. T. V. p. 2075, idque ipsum est quod tecte hic Socrates et de legg. II, 11. Cicero taxarunt, eoque magis [Socrates id taxavit], quod ex impudentia ille puerorum amores conflari statuit. *Bornem.* Ciceronis verba haec sunt: *Nam illud vitiosum Athenis, quod Cylonio scelere expiato, Epimenide Crete suadente, fecerunt Contumeliae fanum et Impudentiae. Virtutes enim, non vitia consecrare decet.* Cf. Iacobs. ad Philostrati Imagg. p. 404. et ad Anthol. Epigr. VIII, 93. Meinek. ad Menandr. p. 92. Heinrich. in Epimenide p. 98.

36. *δοκοῦμεν δ' ἂν - γενέσθαι*] i. q. *δοκεῖ δέ μοι ὅτι ἂν γενοίμεθα.*

νέσθαι περὶ ὧν λέγω, εἰ ὧδε ἐπισκοπῶμεν, τῷ ποτέρως παιδὶ φιληθέντι μᾶλλον ἄν τις πιστεύσειεν ἢ χρήματα ἢ τέκνα ἢ χάριτας παρακατατίθεσθαι. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι καὶ αὐτὸν τὸν τῷ εἴδει τοῦ ἐρωμένου χρώμενον μᾶλλον ἂν ταῦτα τῷ τὴν ψυχὴν ἐρασμίῳ πιστεῦσαι. σοί γε μήν, ὦ Καλλία, δοκεῖ μοι ἄξιον εἶναι καὶ θεοῖς 37 χάριν εἰδέναι ὅτι σοι Αὐτολύκου ἔρωτα ἐνέβαλον. ὡς

---

§. 36. *ἐπισκοπῶμεν*] Non ausus sum librorum omnium scripturam in *ἐπισκοποῦμεν* vel *ἐπισκοποῖμεν* mutare. Vid. Hermann. ad Eurip. Bacch. v. 200. et Krueger. ad Dionys. Hal. Historr. p. 271. et ad Anab. III, 1, 36. — *ταῦτα πάντα*] Posterius voc. operarum culpa in recc. aliquot Edd. excidit.

περὶ ὧν λέγω] περὶ τούτων ἃ λέγω.

τῷ ποτέρως παιδὶ φιληθέντι] *utro modo amato puero* i. e. *utrum ob corpus, an ob animum amato*. De quo interrogationis genere v. Matth. §. 630, 1. et ad Apomn. II, 2, 1. Bornem. comparavit Hier. VIII, 3. τὴν ποτέρου πρόςρησιν μᾶλλον εὐφραίνειν τὸν ἀκούσαντα νομίζεις; — τὸν ποτέρου δοκεῖς ἔπαινον ἐξικνεῖσθαι μᾶλλον εἰς εὐφροσύνην; — τὴν παρ' ὁποτέρου τιμὴν μείζονος ἂν χάριτος δοκεῖς τυγχάνειν; Anab. III, 1, 14. ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προςδοκῶ ταῦτα πράξειν; Holtzmann. Wörterbuch p. 455. et Heindorf. ad Plat. Hipp. Mai. c. 18. p. 140.

πιστεύσειεν - παρακ.] De hac locutione vid. ad Apomn. IV, 4, 17. παρακατατίθεσθαι est *deponere*, *custodiendum ac servandum tradere*. Cf. Valcken. ad Herodot. VI, 73. — χάριτας Schneiderus recte interpretatur *gratiam*, *beneficia*. Cf. Cyr. VIII, 3, 26. βασιλείαν μὲν οὐκ ἂν δεξαίμην, χάριν δὲ ἀνδρὶ ἀγαθῷ καταθέσθαι δεξαίμην ἄν. Thuc. I, 128. εὐεργεσίαν κατατίθεσθαι habet. Non capio autem Bornemannum qui post παρακατατίθεσθαι mutari dicit constructionem. Verba eius haec sunt: „pro eo enim quod sequi oportebat ἢ τῷ τὴν ψυχὴν ἐρασμίῳ; vel potius πότερον τὸ σῶμα φιληθέντι ἢ τὴν ψυχὴν ἐρασμίῳ; omissa hac quaestione, utri maiorem quisque fidem habeat, haud invenustius declarat." Haec quid sibi velint acutiores me videant.

37. *σοί γε μὴν - εἶναι*] *te vero mihi videtur decere*. Similiter Oec. II, 4. οὐδ' ὡς ἂν ἱκανά μοι δοκεῖ εἶναί σοι.

μὲν γὰρ φιλότιμός ἐστιν εὔδηλον, ὃς τοῦ κηρυχθῆναι ἕνεκα νικῶν παγκράτιον πολλοὺς μὲν πόνους, πολλὰ δ'
38 ἄλγη ἀνέχεται. εἰ δὲ οἴοιτο μὴ μόνον ἑαυτὸν καὶ τὸν πατέρα κοσμήσειν, ἀλλ' ἱκανὸς γενήσεσθαι δι' ἀνδραγαθίαν καὶ φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τὴν πατρίδα αὔξειν τροπαῖα τῶν πολεμίων ἱστάμενος, καὶ διὰ ταῦτα περίβλεπτός τε καὶ ὀνομαστὸς ἔσεσθαι καὶ ἐν Ἕλλησι καὶ ἐν βαρβάροις, πῶς οὐκ οἴει αὐτὸν ὅντιν' ἡγοῖτο εἰς ταῦτα συνεργὸν εἶναι κράτιστον, τοῦτον ταῖς μεγίσταις ἂν τι-
39 μαῖς περιέπειν; εἰ οὖν βούλει τούτῳ ἀρέσκειν, σκεπτέον μέν σοι ποῖα ἐπιστάμενος Θεμιστοκλῆς ἱκανὸς ἐγένετο τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν, σκεπτέον δὲ ποῖά ποτε εἰδὼς Περικλῆς κράτιστος ἐδόκει τῇ πατρίδι σύμβουλος εἶναι,

---

§. 38. πόλεων] quod etiam A B C servarunt post Ribittum correxit Stephanus.

ὃς - ἀνέχεται] *quippe qui ut per praeconem quinquertii [pancratii] victor pronuncietur, labores multos multosque dolores tolerat.* Leuncl. Minus recte Finckh.: *da er — keinem Ungemach sich entzog.* Cogitandum autem de victoriis in futurum reportandis, non de ea quam Autolycus iam reportaverat. De pronomine relativo pro coniunctione causam indicante vid. Matth. §. 480. n. 1. p. 448. et quae nos annotavimus ad Apomn. I, 2, 64. 4, 11. II, 7, 13.

38. τὴν πατρίδα αὔξειν] *patriam augere*, h. e. *ad maiorem potentiam et dignitatem evehere.*

τροπαῖα τῶν πολεμίων] Ne exspectes κατά vel ἀπὸ τῶν πολεμίων, cf. Anab. VII, 6, 36. τρόπαια βαρβάρων πολλὰ δὴ σὺν ὑμῖν στησάμενον. Agesil. II, 26. τροπαῖον τῶν πολεμίων εἱστήκει αὐτῷ. Isocr. Panegyr. cap. 41. τροπαῖον ἵστασθαι τῶν πολεμίων. Soph. Trach. 1102. οὐδεὶς τροπαῖ' ἔστησε τῶν ἐμῶν χερῶν. — Accentum voc. τροπαῖα Atticistarum praeceptis accommodavimus.

περίβλεπτος - βαρβάροις] Sententiae causa cf. Apomn. III, 6, 2. ibique annotata.

ὅντιν' ἡγοῖτο - περιέπειν] Cf. supra II, 5. τιμαῖς περιέπειν est *honoribus prosequi.* Cf. Herodot. I, 73. II, 69. II, 169. et quos laudavit Iacobs. ad Achill. Tat. p. 994.

ἀθρητέον δὲ καὶ πῶς ποτε Σόλων φιλοσοφήσας νόμους κρατίστους τῇ πόλει κατέθηκεν, ἐρευνητέον δὲ καὶ ποῖα Λακεδαιμόνιοι ἀσκοῦντες κράτιστοι δοκοῦσιν ἡγεμόνες εἶναι· πρόξενοι δὲ καὶ κατάγονται ἀεὶ παρὰ σοὶ οἱ κράτιστοι αὐτῶν. ὡς μὲν οὖν σοι ἡ πόλις ταχὺ ἂν ἐπιτρέψειεν αὑτήν, εἰ βούλει, εὖ ἴσθι. τὰ μέγιστα γάρ σοι ὑπάρχει. εὐπατρίδης εἶ, ἱερεὺς θεῶν τῶν ἀπ' Ἐρε-

---

39. ἀθρητέον] Grammaticus apud Bachmann. Anecd. Gr. I. p. 37. ἀθρεῖν· τὸ περισκοπεῖν καὶ μετὰ ἐπιτάσεως ὁρᾶν.

πρόξενοι] Dicuntur hoc loco Lacedaemonii apud Calliam πρόξενον proprie dictum devertentes. Ipse Callias in oratione ad Lacedaemonios apud Xenophontem Hellen. VI, 3, 4: τὴν μὲν προξενίαν ὑμῶν οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πατρὸς πατὴρ πατρῴαν ἔχων παρεδίδου τῷ γένει. Cf. V, 4, 22. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων καὶ πρέσβεις Ἀθήνησι ἐτύγχανον ὄντες παρὰ Καλλίᾳ τῷ προξένῳ. Videri autem Calliam ἰδίᾳ πρόξενον s. ἐθελοπρόξενον fuisse, non publicitus constitutum annotat Valcken. ad Herodot. VI, 57. Peculiarem de proxenia libellum edidit Franc. Volg. Ullrich. Berol. 1822. Cf. Manso *Sparta* T. I. P. I. p. 100. Boeckh. Staatshaushalt. d. Athen. I, 55. 155. 255. II, 48. 78. — Ceterum verbis πρόξενοι δὲ καὶ — αὐτῶν nihil aliud significatur quam non defuturam esse Calliae occasionem explorandi qualibus utentes exercitiis Lacedaemonii duces belli inprimis praestantes esse videantur.

40. εὐπατρίδης] *patricius.* Plutarch. Thes. c. 25. ἀλλὰ πρῶτος ἀποκρίνας (Theseus) χωρὶς Εὐπατρίδας καὶ Γεωμόρους καὶ Δημιουργούς, Εὐπατρίδας γινώσκειν τὰ θεῖα καὶ παρέχειν ἄρχοντας ἀποδοὺς καὶ νόμων διδασκάλους εἶναι καὶ ὁσίων καὶ ἱερῶν ἐξηγητάς, τοῖς ἄλλοις πολίταις ὥσπερ εἰς ἴσον κατέστησε, δόξῃ μὲν Εὐπατριδῶν, χρείᾳ δὲ Γεωμόρων. πλήθει δὲ τῶν Δημιουργῶν ὑπερέχειν δοκούντων. Posteaquam democratia invaluit apud Athenienses, Eupatridis sacerdotia manebant et caeremoniarum cultusque deorum publici cura.

ἱερεὺς θεῶν τῶν ἀπ' Ἐρεχθέως] Buttmann. ad Plat. Alcib. I. p. 148: „Erechtheum scholium ad h. l. facit Vulcani filium, alii Pandionis filium Erichthoniique, quem Vulcanus genuerat, nepotem. Nimirum haud diversi proprie Erichthonius et Erechtheus, ut diserte traditur in Schol. ad Il. β'. 547." Cf. Koeppen. ad locum Homeri a Buttmanno excitatum et Heynium ad Apollodor. p. 837. cl. 867. Veterem fuisse famam ab Erechtheo sacra Eleusinia esse instituta legere licet apud Diodor. Sic. I, 29. Cf. Schol. ad Soph. Oed. Col. 1053. et Gramm. Hist Deor. p. 104, quem iam Zeunius excitavit. Colebantur autem ex

χθέως, οἳ καὶ ἐπὶ τὸν βάρβαρον σὺν Ἰάκχῳ ἐστράτευσαν, καὶ νῦν ἐν τῇ ἑορτῇ ἱεροπρεπέστατος δοκεῖς εἶναι τῶν προγεγενημένων, καὶ σῶμα ἀξιοπρεπέστατον μὲν ἰδεῖν

Erechthei instituto in sacris Eleusiniis, in quibus Callias Daduchi munere fungebatur, Ceres et Proserpina. Cf. Hellen. VI, 3, 6. cl. §. 3. Baehr. ad Plut. Alc. p. 183 sq. et p. 245 sqq. Wachsmuth. Hellen. Alterthumskunde V. II. P. II. §. 130. p. 303. Aliter tamen statuit Creuzerus *Symbolik* T. IV. p. 361, qui Erechthei filias intelligi putat, quas aeque ac patrem in deorum numerum relatas esse auctor est Cic. De Nat. D. III, 19. Cf. Schol. ad Soph. Oed. Col. v. 99. Satis audacter C. O. Muellerus Commentatione de Minerva Poliade p. 18. ex eo quod Callias δᾳδοῦχος dicatur ἱερεὺς θεῶν τῶν ἀπ' Ἐρεχθέως, colligere voluit totum Symposium a Xenophonte esse abiudicandum.

ἐπὶ τὸν βάρβαρον] int. *Xerxem*, adversus quem quum Themistocles committeret proelium navale ad Salamina, teste Plutarcho Themistocle c. 15, φῶς μὲν ἐκλάμψαι μέγα λέγουσιν Ἐλευσινόθεν, ἦχον δὲ καὶ φωνὴν τὸ Θριάσιον κατέχειν πεδίον ἄχρι τῆς θαλάττης, ὡς ἀνθρώπων ὁμοῦ πολλῶν τὸν μυστικὸν ἐξαγόντων Ἴακχον. ἐκ δὲ τοῦ πλήθους τῶν φθεγγομένων κατὰ μικρὸν ἀπὸ γῆς ἀναφερόμενον νέφος ἔδοξεν αὖθις ὑπονοστεῖν καὶ κατασκήπτειν εἰς τὰς τριήρεις. Paullo copiosius rem narrat Herodot. VIII, 65, excitatus ab Scholiasta ad Aristoph. Nubb. v. 301. Quater istius fabulae mentionem fecisse Aristidem annotavit Valcken. ad Herod. l. l.

ἑορτῇ] Non cum Zeunio de *Panathenaeis*, sed cum Weiskio de *Eleusiniis sacris* intelligendum, de quibus Herodot. l. l. haec refert: τὴν δὲ ὁρτὴν ταύτην ἄγουσι Ἀθηναῖοι ἀνὰ πάντα ἔτεα τῇ Μητρὶ καὶ τῇ Κούρῃ, καὶ αὐτῶν τε ὁ βουλόμενος καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μυεῖται καὶ τὴν φωνήν, τῆς ἀκούεις, ἐν ταύτῃ τῇ ὁρτῇ ἰακχάζουσι. Quem locum adprime opportunum esse dicit Wesselingius ad annuum maiorum mysteriorum tempus stabiliendum. Sed tamen id tantum certo constat, minora mysteria quotannis esse celebrata; maioribus etiamnunc sunt qui praeeunte Scaligero quinquennii spatium adsignant. Cf. Fiedler. Mythologie der Griechen und italischen Völker p. 362 sqq. Administrabat autem Callias sacra Eleusinia ut δᾳδοῦχος, quae dignitas in eius familia prope hereditaria fuit. Vid. Boeckh. Staatshaushalt. d. Athener T. II. p. 15.

τῶν προγεγενημένων] *eorum qui ante te fuerunt*, int. δᾳδοῦχοι. Diod. Sicul. T. II. p. 458. ποικιλώτατον γενέσθαι συνέβη φόνον τῶν προγεγονότων. Dionys. Hal. De Thuc. Iudic. X, 2. p. 831. μέγιστος ἐγένετο τῶν πρὸ αὐτοῦ πολέμων, ad quem locum Krueger. haec annotavit: Cave αὐτοῦ coniicias. Nam τοῦ πολέμου τοῦδε intelligendum est. Sic Thuc. l. l. (I, 1.) ἀξιο-

τῆς πόλεως ἔχεις, ἱκανὸν δὲ μόχθους ὑποφέρειν. εἰ δ' 41
ὑμῖν δοκῶ σπουδαιολογῆσαι μᾶλλον ἢ παρὰ πότον πρέ-
πει, μηδὲ τοῦτο θαυμάζετε. ἀγαθῶν γὰρ φύσει καὶ
τῆς ἀρετῆς φιλοτίμως ἐφιεμένων ἀεί ποτε τῇ πόλει συν-
εραστὴς ὢν διατελῶ. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι περὶ τῶν ῥηθέν- 42
των διελέγοντο, ὁ δ' Αὐτόλυκος κατεθεᾶτο τὸν Καλ-
λίαν. καὶ ὁ Καλλίας δὲ παρορῶν εἰς ἐκεῖνον εἶπεν,
Οὐκοῦν σύ με, ὦ Σώκρατες, μαστροπεύσεις πρὸς τὴν
πόλιν, ὅπως πράττω τὰ πολιτικὰ καὶ ἀεὶ ἀρεστὸς ὦ
αὐτῇ. Ναὶ μὰ Δί, ἔφη, ἢν ὁρῶσί γέ σε μὴ τῷ δοκεῖν 43

λογώτατον τῶν προγεγενημένων dicit bellum Peloponn. Id. I, 10. τὴν στρατιὰν ἐκείνην μεγίστην γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς. ibid. c. 11. αὐτά γε δὴ ταῦτα ὀνομαστότατα τῶν πρὶν γενόμενα. Similiter VI, 31. παρασκευὴ αὕτη πολυτελεστάτη δὴ καὶ εὐπρεπεστάτη τῶν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο. Adde I, 50. VI, 13. VII, 66. VIII, 96. Xenoph. Sympos. VIII, 40. Plutarch. Lysand. XI.

ἀξιοπρεπέστατον - τῆς πόλεως] Soph. Oed. C. v. 742. *Herm.* ἧκέ μοι γένει | τὰ τοῦδε πενθεῖν πήματ' εἰς πλεῖστον πόλεως. Xenoph. Ages. I, 3. ὥσπερ τὸ γένος αὐτῶν τῆς πατρίδος ἐντιμότατον, οὕτω καὶ ἡ πόλις ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐνδοξοτάτη. Oec. II, 16. ὁμολογῶ δὲ μεμεληκέναι μοι, οἵτινες ἕκαστα ἐπιστημονέστατοί εἰσι τῶν ἐν τῇ πόλει. — De infinitivo ἰδεῖν vid. Matth. §. 534.

41. ἀεί ποτε] De Vectigg. I, 1. ἐγὼ μὲν τοῦτο ἀεί ποτε νομίζω, ὁποῖοί τινες ἂν οἱ προστάται ὦσι, τοιαύτας καὶ τὰς πολιτείας γίγνεσθαι. Hellenic. IV, 5, 11. οἱ Ἀμυκλαῖοι ἀεί ποτε ἀπέρχονται εἰς τὰ Ὑακύνθια ἐπὶ τὸν παιᾶνα. Cf. Soph. Antig. v. 452. Aiac. v. 312 sq. Eurip. Iph. Aul. 628 (640). Notandum autem ἀεί verbo διατελῶ additum, de cuius significatu et usu v. Matth. §. 552. Cf. IV, 43. VIII, 2. 18.

42. μαστροπεύσεις] Respicit ad artem quam profitebatur Socrates. Vid. III, 10. IV, 57 sqq. *Zeun.*

43. μὴ τῷ δοκεῖν] Plerisque enim hominibus τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθόν unice propositum est. Plato Theaetet. p. 176. B. οὐ πάνυ τι ῥᾴδιον πεῖσαι ὡς ἄρα οὐχ ὧν ἕνεκα οἱ πολλοί φασι δεῖν πονηρίαν μὲν φεύγειν, ἀρετὴν δὲ διώκειν, τούτων χάριν τὸ μὲν ἐπιτηδευτέον, τὸ δ' οὔ, ἵνα δὴ μὴ κακὸς καὶ ἵνα ἀγαθὸς δοκῇ εἶναι. Hinc Socrates multus est in commendanda illa sententia apud Platonem Gorg. p. 527. B. expressa: παντὸς μᾶλλον ἀνδρὶ μελετητέον οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ εἶναι καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Cf. Apomn. I, 7, 1. II, 6, 39. Oec. X, 9.

ἀλλὰ τῷ ὄντι ἀρετῆς ἐπιμελούμενον. ἡ μὲν γὰρ ψευδὴς δόξα ταχὺ ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς πείρας· ἡ δ' ἀληθὴς ἀνδραγαθία, ἣν μὴ θεὸς βλάπτῃ, ἀεὶ ἐν ταῖς πράξεσι λαμπροτέραν τὴν εὔκλειαν συμπαρέχεται.

1 IX. Οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος ἐνταῦθα ἔληξεν. Αὐτόλυκος δέ, ἤδη γὰρ ὥρα ἦν αὐτῷ, ἐξανίστατο εἰς περίπατον· καὶ ὁ Λύκων ὁ πατὴρ αὐτῷ συνεξιὼν ἐπιστραφεὶς εἶπε, Νὴ τὴν Ἥραν, ὦ Σώκρατες, καλός γε κἀγαθὸς δοκεῖς μοι ἄνθρωπος εἶναι.

---

§. 1. αὐτῷ συνεξιών] B. αὐτοῦ συν. a. αὐτῷ, συνεξ. — καλός γε] Sic A B C pro καλός τε. Cf. ad I, 15. et ad VII. §. 5. — ἄνθρωπος] om. C.

Cyneg. XIII, 7. Adde Ruhnken. ad Tim. p. 58. et Porson. in Adversariis p. 136. ed. Lips.

ἣν μὴ θεὸς βλάπτῃ] Vid. ad Apomn. I, 3, 5. In hac similibusque formulis θεός non de Iove aut alio quodam certo deo intelligi posse docet Wachsmuth. Hellen. Alterthumskunde T. II. P. II. p. 97.

CAP. IX.

1. ὥρα] Ex legibus scilicet gymnasticis, quas respiciebat item supra VIII, 37. πολλοὺς μὲν πόνους, πολλὰ δ' ἄλγη ἀνέχεται. Sed simul etiam Xenophontis ingenium pudori Autolyci consuluit, ne scenam statim exhibendam adspiceret puer ingenuus. *Schneider.* Diaetam athletarum sic depingit Horat. Art. Poet. v. 412. *Qui studet optatam cursu contingere metam, Multa tulit fecitque puer, sudavit et alsit, Abstinuit venere et vino.* Praeter Horatii locum Bornem. contulit *Boettiger.* Andeutungen zu 24 Vorlesungen p. 112 sqq. Epicurum in Convivio quaestionem de tempore coitus non proposuisse nisi τοὺς νέους ἀνιστάντα μετὰ δεῖπνον εἰς περίπατον, auctor est Zopyrus medicus apud Plutarchum Q. Sympos. III. 6, 1.

ὁ Λύκων ὁ πατήρ] Constat nomini proprio non praefigi articulum quando illud apposito nomine appellativo accuratius definitur (v. Buttm. §. 110. 3. Matth. §. 273); sed ubi per se iam satis notum est ac definitum, ut hoc loco, articulus nullam habet offensionem. Cf. Krueger. de authent. p. 61. n.) et ad Anab. VI, 2, 13.

Ἐκ δὲ τούτου πρῶτον μὲν θρόνος τις ἔνδον κατε- 2
τέθη, ἔπειτα δὲ ὁ Συρακόσιος εἰςελθὼν εἶπεν, Ὦ ἄνδρες, Ἀριάδνη εἴςεισιν εἰς τὸν ἑαυτῆς τε καὶ Διονύσου θάλαμον· μετὰ δὲ τοῦθ' ἥξει Διόνυσος ὑποπεπωκὼς παρὰ θεοῖς καὶ εἴςεισι πρὸς αὐτήν, ἔπειτα παιξοῦνται πρὸς ἀλλήλους. ἐκ τούτου πρῶτον μὲν ἡ Ἀριάδνη ὡς 3
νύμφη κεκοσμημένη παρῆλθε καὶ ἐκαθέζετο ἐπὶ τοῦ

---

§. 2. παιξοῦνται] A in marg. παίζονται. B πεζοῦνται. C a c h b παιζοῦνται. Vid. not.

---

2. θρόνος] Thronum h. e. sellam amplam, fulcris in quibus cum tergo et brachiis pedes niterentur instructam, veteres solis Diis aut eorum in his terris vicariis convenire statuebant. Accurate totum hunc Xenophontis locum ac singula verba illustravit *Boettiger.* in Iournal des Luxus und der Moden 1802. Ianuar. p. 9—20. Copiosius atque subtilius de mimo Syracusano Ariadnes nuptias referente idem exposuit in *Ideen zur Archaeologie der Malerei.*

Ἀριάδνη] Minois, regis Cretensis, filia, quam in antro quodam Naxi insulae, in quam cum Theseo fugerat, dormientem conspicatus, Bacchus ex India ovans per aërem advectus uxorem duxit. Diligenter fabulam illustravit Boettiger. in Archaeolog. Museum. p. 76 sqq.

εἴςεισιν] *intrabit.* Advertas Syracusanum, prologi quasi vice defungentem, convivis praesignificare quorsum mimi peragendi spectent. Omnino histrionem actoribus plerumque praesto fuisse, quo tanquam interprete mimus spectatoribus coram uteretur, colligit Boettiger. ex narratione *Luciani de saltat.* c. 83 sq.

θάλαμον] Ad cubiculum Ariadnes nuptiale designandum solus thronus sufficit Syracusano.

ὑποπεπωκώς] Anab. VII, 3, 29. ἤδη γὰρ ὑποπεπωκὼς ἐτύγχανεν. Plat. Rep. II. p. 372. D. μετρίως ὑποπίνοντες. Plutarch. Q. Symp. I, 2, 1. extr. καὶ γὰρ ἦσαν πολλοὶ μετρίως ὑποπεπωκότες. Sic Latini *subbibere.* Cf. Zeun. ad Cyrop. VIII, 4, 9.

παιξοῦνται] Dorica est futuri forma. V. Buttm. Gr. max. §. 95. p. 401. Matth. Gr. ampl. p. 319. Lobeck. ad Phryn. p. 240.

3. ὡς νύμφη κεκοσμημένη] νύμφη h. l. non intelligendum de *semidea*, sed de *sponsa* flammeo sinuoso, quod caput decurrens amiculi instar superiorem corporis partem obtegebat, velata. Cf. Dorvillius ad Chariton. p. 241. Lips.

θρόνου. οὔπω δὲ φαινομένου τοῦ Διονύσου ηὐλεῖτο ὁ
βακχεῖος ῥυθμός. ἔνθα δὴ ἠγάσθησαν τὸν ὀρχηστο-
διδάσκαλον. εὐθὺς μὲν γὰρ ἡ Ἀριάδνη ἀκούσασα
τοιοῦτόν τι ἐποίησεν ὡς πᾶς ἂν ἔγνω ὅτι ἀσμένη ἤκουσε·
καὶ ὑπήντησε μὲν οὔ οὐδὲ ἀνέστη, δήλη δ' ἦν μόλις
4 ἠρεμοῦσα. ἐπεί γε μὴν κατεῖδεν αὐτὴν ὁ Διόνυσος,
ἐπιχορεύσας ὥςπερ ἂν εἴ τις φιλικώτατα ἐκαθέζετο ἐπὶ
τῶν γονάτων καὶ περιλαβὼν ἐφίλησεν αὐτήν. ἡ δ'

---

§. 3. *οὔπω δέ*] Hanc Moschii coniecturam, in quam Orellius quoque incidit, firmarunt A B C. Vulg. οὕτω δέ. Saepe autem οὕτω pro οὔπω a librariis invectum. Cf. Intpp. ad Plat. Gorg. p. 468. C. — *τοιοῦτόν τι*] A B C i c b pro vulg. τοιοῦτό τι. Cf. ad II. p. 25. et Buttm. Gr. max. p. 311. — §. 4. *ὡςπερανεί*] Bornem. ex praecepto Stephani.

ὁ βακχεῖος ῥυθμός] Plutarch. de Musica c. XXIX. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Ὄλυμπον ἐκεῖνον, ᾧ δὴ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλληνικῆς τε καὶ νομικῆς μούσης ἀποδιδόασι, τό τε τῆς ἁρμονίας γένος ἐξευρεῖν φασι καὶ τῶν ῥυθμῶν τόν τε προσοδιακόν, ἐν ᾧ τοῦ Ἄρεως νόμος, καὶ τὸν χορεῖον, ᾧ πολλῷ κέχρηνται ἐν τοῖς Μητρῴοις· ἔνιοι δὲ καὶ τὸν βακχεῖον Ὄλυμπον οἴονται εὑρηκέναι.

εὐθὺς μέν] His respondent §. 4. ἐπεί γε μήν. Cf. IV, 37.

ὡς πᾶς ἂν ἔγνω] Anab. VII, 6, 23. ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν, ὡς μηδὲ εἰ ἐβούλετο ἐδύνατο ἂν ταῦτα ἐξαπατᾶν. Sic ὡς ἂν sq. infinitivo legitur ibid. V, 9, 31. καί μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὡς (al. ὥςτε) καὶ ἰδιώτην ἂν γνῶναι κ. τ. λ. Cf. infra §. 6. Cum antecedentibus τοιοῦτόν τι ἐποίησε Schneiderus comparat I, 9. ἐσχηματίζοντό πως.

4. *ὥςπερ ἂν εἴ τις φ.*] Intellecto ἐπιχορεύσειε Weiskius interpretatur: „*quo gestu et motu is, qui summo amore teneretur accederet.*" Accuratius verborum structuram sic resolves: ὥςπερ ἄν τις ἐπιχορεύσειεν, εἰ φιλικώτατα ἐπιχορεύσειεν. Cyrop. I, 3, 2. ἠσπάζετό τε αὐτόν, ὥςπερ ἂν εἴ τις πάλαι συντεθραμμένος καὶ πάλαι φιλῶν ἀσπάζοιτο. h. e. ὥςπερ ἄν τις ἀσπάζοιτο, εἰ πάλαι συντεθρ. ἀσπάζοιτο. Cf. Stallb. ad Platon. Apol. p. 17. D. et Iacobs. ad Philostrat. Imagg. II, 37. p. 96, 22.

ἐπὶ τῶν γονάτων] „Vertunt: *ad genua* (Ariadnes) *consedit*, aut *in genua provolutus est*, verentes, puto, ne durum et rusticum sit amatorem considere *in Ariadnes* (reginae) *geni-*

αἰδουμένῃ μὲν ἐῴκει, ὅμως δὲ φιλικῶς ἀντιπεριελάμβανεν. οἱ δὲ συμπόται ὁρῶντες ἅμα μὲν ἐκρότουν, ἅμα δὲ ἐβόων αὖθις. ὡς δὲ ὁ Διόνυσος ἀνιστάμενος 5
συνανέστησε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἀριάδνην, ἐκ τούτου δὴ φιλούντων τε καὶ ἀσπαζομένων ἀλλήλους σχήματα παρῆν θεάσασθαι. οἱ δ' ὁρῶντες ὄντως καλὸν μὲν τὸν Διόνυσον, ὡραίαν δὲ τὴν Ἀριάδνην, οὐ σκώπτοντας δέ, ἀλλ' ἀληθινῶς τοῖς στόμασι φιλοῦντας, πάντες ἀνεπτερωμένοι ἐθεῶντο. καὶ γὰρ ἤκουον τοῦ Διονύσου 6
μὲν ἐπερωτῶντος αὐτὴν εἰ φιλεῖ αὐτόν, τῆς δ' οὕτως

---

bus. Sed tamen hoc verba volunt, neque res repugnat. Hodie quidem apud populos humanitate excultos homo sobrius amicam in sua potius genua surripiat, quam eam genibus insidens molestia afficiat. Sed habemus hic a) deum et b) ebrium quidem et c) eundem ad mores vitae priscae expressum, quem non debemus mirari paullulum Ariadnes genibus leviter nixum eam suscitare." *Weisk.*

ἐβόων αὖθις] *rursus exclamabant. Leuncl.* Videtur Xenophon verbum ἠγάσθησαν (§. 3.) respicere. Inepte Sturzius Lex. X. Vol. I. p. 467. interpretatur *repeti iubebant.* Non enim βοᾶν significat *iubere* nisi addito infinitivo, ut Eur. Androm. 298. βόασε Κάσανδρα κτανεῖν. Dionys. Hal. Ant. Rom. VII, 62. ἀπολύειν ἐβόα τὸν ἄνδρα. Sed Sturzii explicationem ne contextus quidem atque series orationis patitur.

5. ἐκ τούτου] similiter post ὡς infertur Hellenic. III, 5, 22. ὡς δὲ τῇ ὑστεραίᾳ οἵ τε Ἀθηναῖοι ἐλθόντες ξυμπαρετάξαντο ὅ τε Παυσανίας οὐ προσῆγεν οὐδὲ ἐμάχετο, ἐκ τούτου τὸ μὲν Θηβαίων πολὺ μεῖζον φρόνημα ἐγίγνετο. ibid. V, 4, 11. ὡς δὲ ἔγνωσαν — ἐκ τούτου κ. τ. λ. VII, 5, 1. ὡς δὲ ταῦτα ἀπηγγέλθη — ἐκ τούτου κ. τ. λ. Item post ἐπεὶ II, 3, 13. III, 5, 21. De Vectigg. I, 1. alibi.

οὐ σκώπτοντας] *non per iocum. Leuncl. non se osculari simulantes.* Sturz. L. X. Vol. IV. p. 61. Rectius Leunclavius.

6. καὶ γὰρ ἤκουον τοῦ Διονύσου μὲν ἐπερωτῶντος αὐτήν] *etenim videbantur sibi audire Bacchum* (puerum Bacchi personam agentem, sicut §. 5.) *ex Ariadne quaerentem.* Referendum nimirum totum, quod hic exponit Xenophon θέαμα ad saltationes, ut magis motu mimico quam diverbiis actum esse

ἐπομνυούσης ὥςτε μὴ μόνον τὸν Διόνυσον, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρόντας ἅπαντας συνομόσαι ἂν ἦ μὴν τὸν παῖδα καὶ τὴν παῖδα ὑπ᾽ ἀλλήλων φιλεῖσθαι. ἐῴκεσαν γὰρ οὐ δεδιδαγμένοις τὰ σχήματα, ἀλλ᾽ ἐφειμένοις πράττειν ἃ
7 πάλαι ἐπεθύμουν. τέλος δὲ οἱ συμπόται ἰδόντες περιβεβληκότας τε ἀλλήλους καὶ ὡς εἰς εὐνὴν ἀπιόντας, οἱ

---

§. 6. ὥςτε] In libris omissum inseruit Steph. ὡς iam ante eum Castalio interposuerat. — συνομόσαι] A B C F a cum mgg. st. et l. pro ἐπομόσαι. — ἐφειμένοις] A B C a b. ἐφειγμένοις i c b. Cum Steph. et Leuncl. Dindorfius ἐφιεμένοις, Weisk. et Schneid. praeeunte Bachio ἐφεμένοις. — §. 7. καὶ ὡς εἰς εὐνήν] In Weiskii et Schneideri Edd. excidit εἰς, unde factum ut Schaeferus ὡς in εἰς mutaret.

---

videatur. Omnes omnino Siculorum saltationes, quarum aliae ad deos colendos erant institutae, aliae iocularibus motibus atque lascivis ad spectatorum animos exhilarandos faciebant, magis minusve ad ludos mimicos accessisse argumentis comprobavit Grysar. De Doriens. comoed. Vol. I. p. 63 sq.

ὥςτε – ἅπαντας συνομόσαι ἄν] *dass Alle darauf hätten schwören mögen.* ἄν spectat enuntiationem hypotheticam, non additam illam a scriptore, sed facile tamen mente supplendam: *omnes iurassent, si quis iurare eos iussisset.* V. Matth. Gr. uber. §. 598. 1. cl. §. 515. n. p. 981. Cf. supra §. 3.

ἦ μήν] in iurandi formulis rei certius affirmandae inservit. Cf. Anab. II, 3, 27. Cyr. VI, 2, 39. Matth. §. 604. Buttm. §. 136. p. 439 (578). §. 3.

δεδιδαγμένοις τὰ σχήματα] Matth. §. 424. 1. Buttm. §. 121. 6.

ἐφειμένοις] *quibus venia data est, quibus permissum est.* Matth. §. 490. Buttm. §. 121, 5. Bernhardy Cap. VIII, 2. b. p. 341 sq.

7. ὡς εἰς εὐνήν] Quid sibi velit ὡς praepositioni praefixum disces a Buttmanno §. 136. init. Cf. Anab. I, 8, 1. προςέρχεται ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένος. §. 23. ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν. II, 5, 30. συνηκολούθησαν ὡς εἰς ἀγοράν.

μὲν ἄγαμοι γαμεῖν ἐπώμνυσαν, οἱ δὲ γεγαμηκότες ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀπήλαυνον πρὸς τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὅπως τούτων τύχοιεν. Σωκράτης δὲ καὶ τῶν ἄλλων οἱ ὑπομείναντες πρὸς Λύκωνα καὶ τὸν υἱὸν σὺν Καλλίᾳ περιπατήσοντες ἀπῆλθον. αὕτη τοῦ τότε συμποσίου κατάλυσις ἐγένετο.

γαμεῖν ἐπώμνυσαν] γαμεῖν dicunt esse futurum Atticum pro γαμέσειν. Pertinent huc quae Schaeferus annotavit ad Demosth. Olynthiac. II (vulg. III), 9: „Attendendum, inquit, ad consuetudinem Graecorum proprie utendi infinitivis futurorum, ubi lingua et Latina et vernacula infinitivis praesentium utitur, qua in re illi rationis temporum multo sunt observantiores quam aut Latinae aut vernaculae linguae ingenium patitur." Sed non minus vere praecipit Kruegerus De authent. Anab. p. 39 sq.: „Magna autem in hoc genere cautione opus est, cum vividum Graecorum ingenium facile instans tempus ita praesenti annexuerit, ut saepe aoristo praesentis usi sint ubi nos futurum exspectemus." Sic Anab. II, 3, 27. ὀμόσαι ἦ μὴν πορεύεσθαι. ubi v. Krueger. Cyrop. VI, 2, 39. προςαγαγὼν ἐγγυητάς, ἦ μὴν πορεύεσθαι σὺν τῇ στρατιᾷ. Alius autem generis est locus quem paullo ante §. 6. legimus συνομόσαι ἂν — φιλεῖσθαι. Cyrop. VIII, 4, 7. ὄμνυμι ἦ μὴν ἐμοὶ δοκεῖν et ibid. VIII, 3, 47. ὀμόσας εἶπεν ἦ μὴν σπουδῇ λέγειν. Cf. Oecon. XX, 29. ἐπομόσας λέγω, ἦ μὴν πιστεύειν σοι. Quibus omnibus locis praesens tempus esse necessarium non est quod moneam.

ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους] Eadem structura est Anab. I, 8, 3. IV, 7, 24. Oec XI, 17. Cyr. IV, 1, 7. al. Quid sit ἀναβαίνειν ἐπὶ τοῦ ἵππου docet Schaef. ad Apoll. Rhod. II. p. 289. Interdum verbo ἀναβαίνειν subiicitur simplex accusativus, ut ap. Palaephat. Fab. I, 5. ἀναβαίνειν τοὺς κέλητας.

ὅπως τούτων τύχοιεν] *um dieser froh zu werden.* **Finckh.** Plutarch. Q. Symposiac. III, 6, 1. οἱ μὲν τὸν Ξενοφῶντα παρέλαβον ὡς ἀπάγοντα τοὺς συμπότας μετὰ δεῖπνον οὐχὶ ἐφ' ἵππον (Wyttenbach. e coniectura οὐχὶ πεζῇ ἀλλ' ἐφ' ἵππων) ἐπὶ συνουσίας πρὸς τὰς γυναῖκας. Ceterum postrema narrationis Xenophonteae verba nil nisi iocum continere statuit Grysar. De Doriens. comoed. p. 62. Sed v. Delbrueck. p. 74.

ὑπομείναντες] Anab. IV, 3, 15. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς — τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος ὑπομένειν σὺν Ξενοφῶντι. ibid. IV, 5, 23. καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ὑπέμεινεν, οἱ δὲ ἄλλοι — ἐπορεύοντο.

αὕτη — κατάλυσις ἐγένετο] Pronomen ubi pro subiecto habendum est, substantivum autem praedicati locum obtinet,

articulus omittitur. V. Reisig. Coniect. in Aristoph. p. 177 sqq. et Engelhardt. ad Platon. Lachet. §. 1. Articulum tamen in hoc loquendi genere ex optimis codd. restituit Stallbaum. apud Plat. Apol. p. 18. A. δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἡ ἀρετή, ῥήτορος δὲ τἀληθῆ λέγειν. Idem cum codd. omisit articulum ibid. p. 24. B. αὕτη ἔστω ἱκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς, ubi vulgabatur ἱκανὴ ἡ ἀπολ. De Rep. p. 462. A. ἆρ' οὖν οὐκ ἥδε ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας;

I.

INDEX VERBORUM.

A.

B.

Γ.

E.

P.

Σ.

T.

II.

INDEX RERUM.

B.

C.

T.

V.

X.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Pag. 17. v. 20. De particula *καί* inprimis consulendus Hermann. ad Vig. p. 837. et ad Soph. Philoct. v. 13.

\- 19. v. 1. *ἔσπεισάν τε* coniicit Krueger.

\- 28. v. 15. leg. *ἑξῆς*.

\- 29. v. extr. debebam Sturzii errorem corrigere: pendet enim *ὅ τι* ex *ἐπισταμένῃ*.

\- 31. v. 2. *μέν* delendum.

\- 44. v. 8. *πυκνά* et similes accusativi quomodo explicandi sint disce ab Kruegero ad Anab. V, 4, 32. et V, 9, 5. Ed. rec. (Berol. 1830).

\- 46. v. 28. *ἐξηγεῖσθαι* est nostrum *angeben*. Singulari quodam errore meo factum est ut *εἰσηγεῖσθαι* menti obversaretur.

\- 48. v. 15. *οὐδὲ καθ' ἓν* esse pro *κατ' οὐδέν*, quod non facile usquam reperias, docuit me Kruegerus. Cf. Apomn. IV, 2, 22. Hellenic. VI, 4, 28. Similiter *οὐδὲ ὁ ἕτερος* Dinarch. I, 82. *μηδὲ μεθ' ἑτέρων* Dionys. Hal. ed. Krueger. p. 168., ubi vid. annotata.

\- 66. v. 8. Krueger. coniicit *ἢ ἄνευ ἐκείνου ἀκ. ζ.*

\- — v. 18. pro alliteratione l. annominatione.

\- — v. 21. pro 14 l. 17.

\- 67. v. 7. l. *ἐγὼ γοῦν*: fallitur enim Bremius.

\- 75. v. 9. pro ts l. st.

\- 78. v. 23. verba „et supra ad II, 21." dele.

\- 81. v. antepenult. leg. *inservire fere adnectendis iis orationis membris quae tanquam non necessaria praecedentibus accedant*, docet Herm. ad Vig. p. 835.

\- 86. v. 31. verba „apud Xenophontem" dele.

Pag. 90. v. 2. pro τοῦτον in st. 1. comparet τοῦτο idque inde transiit in l. 1. et Bachianam. Defendit hanc scripturam Pflugk. ad Eurip. Heracl. v. 17. Equidem meliores libros sequi malui.

- — v. 11. καὶ οὗτος δή coniicit Krueger.

- 97. v. 17. pro τὸν τοιοῦτον χρῶτα l. τὸν χρῶτα τοιοῦτον. Cf. ad Apomn. IV, 7, 7. De σοῦ pronominis collocatione v. Krueger. ad Anab. V, 6, 16. (Edit. Berol.)

- 100. v. 23. Quae de particula ἤδη annotata sunt, ea iam ita mihi displicent ut deleri malim.

HALIS SAXONUM
TYPIS EXPRESSUM GEBAUERIIS.

